ALEXANDER McCALL SMITH

BERTIE'NİN DÜNYASI

Çeviren: Çiçek Eriş

İSKOÇYA SOKAĞI 44 NUMARA

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Alexander McCall Smith, Edinburgh'un ilginç kişileri ve eğlenceli öykülerine **BERTIE'NİN DÜNYASI** ile devam ediyor. Gündelik yaşamdaki gülünç hadiseleri gerek bireylerin bakış açısından, gerek komşuluk ilişkileri perspektifinden ele alan yazar, zekice yapılmış gözlemleri tatlı bir mizahla dile getiriyor.

BERTIE'NİN DÜNYASI yapay davranış ve iğreti ilişkilerin gülünç haliyle ince ince alay ederken, yazarın hayata bakışındaki neşeyi ve örtülü bir duygusallığı okura bir arada sunuyor.

İSKOÇYA SOKAĞI 44 NUMARA dizisini sürdüren Alexander McCall Smith İngiltere'nin en çok okunan yazarları arasında yer alıyor.

9 786053 603955

KDV dahil fiyatı
22 TL

KAKTUSUN

BELONGS TO
KAGIPA TEAM

Genel Yayın: 2357

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

ALEXANDER McCALL SMITH
BERTİE'NİN DÜNYASI

ÖZGÜN ADI
THE WORLD ACCORDING TO BERTIE

ÇEVİREN
ÇİÇEK ERİŞ

© 2007 ALEXANDER McCALL SMITH
© AKÇALI TELİF HAKLARI AJANSI
© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2011
Sertifika No: 11213

EDİTÖR
ALİ ALKAN İNAL

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
NEBİYE ÇAVUŞ

GRAFİK TASARIM UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASKI: EYLÜL 2011, İSTANBUL

ISBN 978-605-360-395-5l

BASKI
KİTAP MATBAACILIK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
DAVUTPAŞA CADDESİ NO: 123 KAT: 1
TOPKAPI İSTANBUL
(0212) 482 99 10
Sertifika No: 16053

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

Roman

bertie'nin dünyası

ALEXANDER McCALL SMITH

Çeviren Çiçek Eriş

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

BELONGS TO KAOTIK TEAM

BELONGS TO
KAGIPA TEAM

Bu kitap Derek ve Dilly Emslie için

BELONGS TO
KAGIPA TEAM

Önsöz

Bertie'nin Dünyası'nın İskoçya Sokağı 44 Numara serisi, *The Scotsman* gazetesinde tefrika olarak başlamıştı. Bu hikâyeyi yazmaya başladığımda ne hikâyenin bu kadar uzun süre devam edeceğini, ne de son derece talepkâr annesi tarafından sürekli sıkıştırılan altı yaşındaki Bertie'nin bu kadar önemli bir karakter olabileceğini düşünmüştüm. Bu kadar fazla destekçisinin ya da seveninin olabileceğini tahmin etmedim.

Bertie'nin problemi onu küçük bir çocuk değil, bir proje gibi gören hevesli annelerden birine sahip olması. Böyle anneler bir ordu gibi ve pek çok oğlan hayatlarının geri kalanını görünmez, ama kuvvetli bağları kesmekle uğraşarak geçiriyor. Bertie tipik bir çocuk olmak istiyor. Eğlenmek, diğer çocuklarla oynamak, Irene'in programının yapmasını engellediği şeyleri yapmak istiyor. Ama bunun yerine İtalyanca öğrenmeye, saksofon çalmaya ve çocuklar için yoga dersine katılmaya zorlanıyor.

Bertie'nin çoğu okurun içine dokunduğu belli. Geçenlerde New York'taydım ve katıldığım öğlen yemeğinde ilk sorulan soru Bertie'nin nasıl olduğuydu. Bu tüm dünyada başıma geliyor; insanlar diğer karakterlerimden çok Bertie'yi merak ediyorlar. Özgürlüğüne kavuşmasını, kaçabilmesini istiyorlar.

Bu kitap Bertie'nin hikâyesini devam ettiriyor. Kendisi diğer karakterler yaşlanıp ilerlerken mucizevî bir şekilde son dört kitaptır altı yaşında kaldı. Ama sadece Bertie'den bahsetmiyor kitap elbette. Big Lou, Domenica, Angus Lordie ve İskoçya Sokağı'ndan yolu geçmiş herkes kendisine yer buluyor. Bu insanların hepsi kendilerince hayatlarında bir çözüme varmaya, biraz mutluluk bulmaya çalışıyorlar. Sanırım aynısını hepimiz yapıyoruz. Bazıları bu kitapta bunu buluyor (ya da buluyormuş gibi görünüyor), bazılarıysa beklemek zorunda. Tefrika bir romanın tüm mantığı geleceğinin açık olması. Eğer özgürlük Bertie'yi bu kitapta es geçerse veya Big Lou romantik bir ilişki bulamazsa her şey bitmiş anlamına gelmez. Bir başka bölüm her zaman vardır.

Alexander McCall Smith

1. Hanover Caddesi. Dikkatli Ol Pat, Bruce Geri Döndü... Galiba

Pat, Bruce'u cumartesi sabahı gördü. En azından gördüğünü sandı. Ortada kuşkulu bir ayrıntı vardı. Bu onu gördüğü saatle değil, ama görülen kişinin kimliğine dair bir soruyla ilgiliydi. Çünkü bu durum gözün ya da hafızanın oyun oynayıp oynamadığının merak edildiği anlardan biriydi. Böyle oyunlar çok olağanüstü olabiliyordu. Kişi sinemadan merhum General de Gaulle'ün çıktığını sanabiliyor veya bütün mantıksızlığına rağmen Glasgow-Paisley treninde Luciano Pavarotti'yi gördüğünü düşünebiliyordu. Gülünç olaylardı bunlar, ama kişinin gözlerinin her zaman güvenilir olmadığı çıkarımını yapmak zor değildi.

Bruce'u Edinburgh'un şu anda yaşadığı Güney Yakası'ndan şehrin kuzeyinde bulunan ve haftanın üç günü çalışmaya gittiği, erkek arkadaşı Matthew'un galerisinin olduğu bölgeye geçerken görmüştü. Otobüs tepeden aşağıya büyük bir haşmetle sallanarak inip İskoçya Milli Galerisi'ni geçmiş ve Hanover Caddesi'ne dönerken köşede duran kaygısız bir yayı kıl payı kaçırmış-

tı. Pat bunu görüp irkilmişti, ama tam o sırada otobüs Hanover Caddesi'nden IV. George heykeline doğru yol alırken karşı taraftan Bruce'un karakteristik fırça gibi saç biçimi, İskoçya'nın artık neredeyse antik dönemlerinde kalmış olan Triple Crown zaferini kutlayan rugby kazağı ve taşlanmış pantolonuyla, cumartesi günleri tam da Bruce'un giymeyi sevdiği tarzdaki giysiler içinde uzun boylu bir adam geçiyordu.

Gözüne takılan rugby kazağı ve taşlı pantolon yüzünden hızla kafasını çevirmişti. Bruce! Ama ancak kafasının arkasını görebilmiş ve bir an sonra bu görüntü de ortadan kaybolmuştu. Bruce ya da ikizi Princes Sokağı'nın köşesinde duran bir grup insanın arasına karışınca Pat onu kaybetmişti. İleriye baktı. Otobüs birkaç metre sonra duracaktı. Princes Sokağı'na dönebilir ve gerçekten o olup olmadığına bakabilirdi. Ama bu şekilde galeriye gecikeceğini söyledi kendisine ve orada zamanında olması gerekiyordu. Matthew bunu özellikle rica etmişti. Piyasaya birkaç önemli Renkçi* resmi sokmayı öneren bir müşterisiyle bir toplantısı vardı. Onu bekletmek istemiyordu ve Bruce'u görmek isteyip istemediği sorusu da ikinci problemdi. Tekrar düşününce onu görmek istemediğine karar verdi.

İskoçya Sokağı 44 Numara'ya taşındığında Bruce ev arkadaşıydı. İlk başta ona kapılmıştı, ne de olsa kendinden son derece emin biriydi ve Pat o zamanlar çok daha utangaçtı. Sonra işler değişmişti. Bruce'un yakı-

* İskoç Renkçileri. (ç.n.)

şıklı olduğu şüphe götürmezdi, kendisi de bunun farkındaydı ve bunu yararına kullanma eğilimindeydi. Kadınların kendisini çekici bulduğunu biliyordu, Pat de istisna olmayacaktı. Ne yazık ki bunun doğruluğu ortaya çıktı ve Pat bu durumdan pek hoşlanmasa da Bruce'a kapıldığını fark etti. Bütün bu işler iyice karışık bir hale gelebilirdi, ama arzusu sadece bakmanın ötesine geçmeden son anda aklını başına devşirdi ve Bruce'un korkunç bir narsist olduğuna karar verdi. Kendisini onun büyüsünden kurtarmaya çalıştı ve başarılı oldu. Emlâk şirketindeki işini kaybeden Bruce (şirketin ortağının karısıyla Café St Honoré'de epeyce samimi bir öğle yemeği yerken görülmüştü) Edinburgh'un kendisine çok küçük geldiğine karar verdi ve Londra'ya taşındı. Genellikle bunu yapanlar Londra'nın kendilerine büyük geldiğini keşfediyorlardı ve Edinburgh'da kalıp buranın kendileri için uygun olduğunu düşünenlere eğlence malzemesi oluyorlardı. Bu kimi zaman, kişinin İskoçya'yı Londra'ya gitmek için terk etmesinin tek mantıklı sebebinin başbakanlık görevine atanması olabileceği yorumunun yapılmasına sebep oluyordu. Hatta bu konuda son derece önyargılı olmasa ve tam tersini düşünmese bu yorum Samuel Johnson* tarafından bile yapılmış olabilirdi.

Pat Bruce'un Londra'ya gitmesiyle rahatlamıştı ve onun geri dönebileceği aklına gelmemişti. Onun için pek bir şey ifade etmiyordu zaten, çünkü Bruce'un takıldı-

* İngiliz şair ve edebiyat eleştirmeni. (ç.n.)

ğı yerlere gitmiyordu ve Bruce dönse bile onunla karşılaşmak zorunda kalmayacaktı. Ama aynı zamanda bu muhtemel geri dönüş karşısında kendisini rahatsız hissetmişti. Özellikle pek açıklanamayacak heyecanlı kalp atışları pek seve seve karşılayacağı bir durum değildi. Yıllar sonra eski bir sevgiliyle karşılaşma sırasında duyulacak bir his miydi bu sadece? Böyle olayları sıradanmış gibi düşünmeye çalıştıkça onları gündelik olaylardan ayıran bir heyecan doğuyordu. Pat de şu an bunu hissediyordu.

Dundas Caddesi'nden otobüsle aşağı inerken düşüncelere dalmıştı. Onunla karşılaşırsa ne diyeceğini, Bruce'un karşılık olarak ne söyleyeceğini hayal etmeye çalıştı. Londra'da yaşamak onu geliştirmiş miydi, yoksa çok daha kötü bir hale mi getirmişti? Anlamak zordu. Londra'da yaşamanın kendileri için büyük bir deneyim olduğu insanlar vardı, ama hiç değişmeyenler de mevcuttu. Pat Bruce'un hiçbir şey öğrenmediğini, çünkü Edinburgh'dayken de bir akıllanma belirtisi göstermediğini düşündü. Yine aynı Bruce olacaktı.

Matthew'un galerisinin biraz ilerisinde otobüsten indi. Camın arkasından Matthew'un masasında kağıtlara gömülmüş oturduğunu görebiliyordu. Ona uzaktan sevgiyle baktı. Sevgili Matthew diye düşündü. Sevgili Matthew, o alacalı yulaf renkli kazağının içinde ne kadar sıradan, ne kadar güvenlisin. Sevgi dolu düşüncelerdi bunlar, ama hızlı bir nabız bu düşüncelere eşlik etmiyordu.

2. Matthew ile Bir Sohbet: Matthew'un Pantolonu Canını Sıkıyor

Matthew saatine baktı. Pat birkaç dakika gecikmişti, ama sadece birkaç dakika. Rahatsızlık belirtmesine gerek yoktu. Ayrıca kendisi de nadiren dakik olarak bir yerlere varıyordu ve başkalarının dakikliği hakkında söylenmeye hakkı olmadığını biliyordu.

"Gitmem gerek," dedi masasındaki kağıtları toplarken. "Birisinin benim tavsiyeme ihtiyacı var."

"Evet," dedi Pat. "Söylemiştin." Birisinin İskoç Renkçileri veya herhangi başka bir ressam hakkında Matthew'un tavsiyesini istemiş olmasına şaşırmıştı. Çok kısa bir süre önce Pat'in daha yeni edindiği temel sanat tarihi bilgisini onunla paylaşması gerekmişti. Daha bir yıl önce bir müşterinin Hornel'den bahsettiği ve Matthew'un da boş gözlerle baktığı utanç verici bir sahne yaşanmıştı. Ayrıntılarda biraz bilgisiz olmasına rağmen Matthew'un iyi bir estetik algısı vardı ve Pat onun müzayede salonlarında bu sayede iyi iş yapabileceğini düşünüyordu. Kişi resmi kimin yaptığını bilmiyor olsa da iyi bir resim, iyi bir resimdi ve Matthew'un iyiyi vasat-

tan ve açıkça kötü olanlardan ayırabilme yetisi vardı. Ama bu algısının giysilerinde geçerli olmaması çok yazık diye düşündü Pat. Giydiği alacalı yulaf renkli kazak çok zevksiz bir seçim sayılmazdı, ama kişi Matthew gibi giyimiyle insanları etkilemek istiyorsa bu çok kötü bir seçimdi. Giderek popülerleşmeye başlayan bir renk olan çilek renkli pantolonuna gelince, Pat gözlerini kaçırmak zorunda kalıyordu. Eğer Matthew da Bruce gibi taşlanmış Chino pantolon giyecek olsaydı, o zaman...

"Chino," dedi bir anda.

Matthew şaşkınlıkla kafasını kaldırdı. "Chino mu?"

"Evet," dedi Pat. "O pantolonlara *chino* diyorlar. Kalın, kanvas gibi bir malzemeden yapılıyor. Biliyorsun değil mi?"

Matthew biraz düşündü. Çilek renkli kadife pantolonuna baktı. Pantolonunun tartışma götürür olduğunu biliyordu, her zaman böyle pantolonları olmuştu, ama bu pantolonu seviyordu ve Dundas Caddesi'nde pek çok kişinin böyle pantolonlar giydiğini görmüştü. Chino mu giyseydi? Bu Pat'in ona başka pantolon giymesini tercih edeceğini söyleme tarzı mıydı?

"Chino ne biliyorum," dedi. "Bir keresinde bir dükkânda görmüştüm. O pantolonları..." Cümlesini tamamlamadı. Chino pantolonları sevdiğini düşündü, ama bunu Pat'e söyleyip söylememesi gerektiğine emin değildi. Chino pantolonların modası geçmiş ve kendisi bunu bilmiyor olabilirdi.

"Neden chino demişler?" diye sordu Pat.

Matthew omuz silkti. "Hiçbir fikrim yok," dedi. "Şimdiye kadar hiç düşünmemiştim." Duraksadı. "Neden chino pantolonları düşünüyordun?"

Pat tereddüt etti. "Demin gördüm de," dedi. "Ayrıca... Bruce giyerdi hatırlasana."

Matthew Bruce'u sevmiyordu, ama Cumberland Bar'da sohbetine katlanmışlığı vardı. Matthew alçakgönüllü bir insandı ve Bruce'un sürekli kendini övmesi onu sıkmıştı. Ayrıca Pat'in ilgisini nasıl çektiğini görüp kıskanmıştı. Gerçi Pat sonra Bruce'un kişiliğini görebilmişti.

"Evet. O pantolonlardan giyiyordu değil mi? O aptal rugby kazağını bir de. Tam bir..." Cümleyi bitirememişti. Bruce'un kişiliğini oluşturan egoizm, saç jölesi ve kendini beğenmişliğin karışımını doğru bir şekilde yakalayabilecek düzgün bir kelime sahiden yoktu.

Pat Matthew'un yanından ayrıldı ve camdan dışarı bakmaya başladı. "Galiba demin Bruce'u gördüm," dedi. "Geri dönmüş olabilir."

Matthew masasından kalkıp yanına geldi. "Şimdi mi?" dedi. "Orada mı?"

Pat kafasını kaldırdı. "Hayır," dedi. "Daha önce. Otobüste gelirken gördüm. Gördüğüme eminim."

Matthew burnunu çekti. "Ne yapıyordu?"

"Yürüyordu," dedi Pat. "Chino pantolonu ve rugby kazağı giymiş yürüyordu."

"Olsun, umurumda değil," dedi Matthew. "Geri dönmüş olsun isterse. Benim için fark etmez. Tam bir..." Matthew yine doğru kelimeyi bulmakta zorlandı. Pat'e bak-

BELGESİZ.ORG Kaktüs Team

tı. Tavrında bir gariplik vardı. Sanki bir şey düşünüyor gibiydi. Bu Matthew'un içine bir kuşku düşürmüştü. Pat ya tekrar Bruce'a kapılırsa? Böyle şeyler oluyordu. İnsanlar uzun bir süre sonra karşılaştıklarında tekrar âşık oluyorlardı. Romancıların yazmaya bayıldıkları bir konuydu bu tam da. Böyle bir şey yapmakta kahramanca, destansı bir şeyler vardı. Tekrar Bruce'a âşık olursa benden vazgeçer diye düşündü Matthew. Tabii beni sevmediyse.

Kağıtları çantasına sıkıştırıp Pat'in yanına geldi. Pat yanağını ona doğru uzattı, Matthew da Pat'in yanağına küçük bir öpücük kondurdu. Öperken ıslattığı için Pat yanağını sildi. "Özür dilerim," diye geveledi Matthew.

"Önemli değil," dedi Pat. "Sadece tükürük işte."

Matthew ona baktı. Yüzü kızardı, kendisini garip hissediyordu. "Döneceğim," dedi. "Ama gitmen gerekirse dükkânı kapat yeter. Nasılsa çok yoğun olmaz."

Pat başıyla onayladı.

Matthew gülümsemeye çalıştı. "Belki sonra... gidip bir film izleriz. Cameo'ya yeni film gelmiş. Çek filmi galiba. Bir kadın var..."

"Gitmesek olur mu?" dedi Pat. "Yazmam gereken bir ödev var, kısa zamanda bitirmezsem Dr. Fantouse söylenmeye başlayacak ve..."

"Tamam," dedi Matthew. "Dr. Fantouse. Peki. Öyleyse seninle..."

"Çarşamba günü görüşürüz."

BELGESİZ.ORG Kaktüs Team

"Evet. Tamam." Matthew kapıya doğru yürüdü. Kimse cumartesi günü ödev yapmazdı, buna emindi. Demek ki başka bir şey yapmayı planlıyordu. Bruce'la karşılaşma umuduyla Cumberland Bar'a gidecekti muhtemelen.

Galeriden çıkan Matthew Dundas Caddesi'nde yürümeye başladı. Kafasını kaldırıp geriye, galerinin camına baktı. Pat hâlâ orada dikiliyordu. Sol elini kaldırıp hafifçe salladı, ama Pat karşılık vermedi. Beni görmedi diye düşündü. Aklında başka şeyler var.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

3. Ünlü Oğullar ve Gotik Bir Tat

Matthew, Pat hakkında yanılıyordu. Cumartesi gecesi ödev yapacağıyla ilgili iddiasının yanlış olduğunu ve aslında daha farklı –yapmasını istemeyeceği– bir şey yapacağını düşünmüştü. Cumartesi geceleri öğrencilerin nadiren ödev yaptığı doğru olsa bile Pat her zamanki gibi bu durumda da doğruyu söylemişti. Gerçekten hazırlaması gereken bir ödev vardı ve bu gerçekten pazartesi günü Dr. Fantouse'a teslim edilmeliydi. Bu yüzden Cameo sinemasındaki Çek filmini izleme önerisini reddetmişti.

Pat öğleden sonra saat üçü biraz geçe galeriyi kapadı. Matthew geri dönmemişti ve işler pek yoğun değildi, hatta hiç iş yoktu. Tek bir kişi bile resimlere bakmaya gelmemişti. Buna hafif müşteri trafiği deniyordu. Kimsenin gelmediği ve hiçbir şeyin satılmadığı durumları betimlemek için satış sektöründe ölüm dışında kullanılabilecek ticari bir terim yoktu. Bu yüzden Pat kasayı kilitleyip alarmı açtıktan sonra galeriden çıktı ve kendisini Meadows'un güney ucunda bakımlı bir banliyö olan Grange'daki aile evinin (tekrar evi olmuştu) yakınların-

da bırakacak olan 23 numaralı otobüsü beklemek için yolun karşısına geçti.

Pat'in ailesi Dick Yolu'nda, büyük mimari tarihçi John Gifford ve iş arkadaşlarının karamsar nesrini bile çarpıcı sıfat dolu bir metne çevirmeye yeten bir sokakta oturuyordu. Edinburgh binalarıyla ilgili rehberlerinde Dick Yolu için "kibar villalar" sokağı demişlerdi. Bu betimleme Edinburgh banliyölerinin çoğu için kullanılabilirdi. Ama kimi durumda az, kimi durumda çok olabilecek Gotik tatlara karşı bizi uyarmaktaydılar, seçme bir evin "sarsak basamaklı sundurmaları ve iskeletimsi bacalarının büyük ve cesur çıkıntılarla nasıl kontrast oluşturduğunu" gösteriyorlardı. Ama Dick Yolu sadece mimari abartılarıyla ünlü değildi. Pek çok Edinburgh sokağı gibi ünlü oğulları da vardı. Findhorn Sokağı'yla kesiştiği köşede sindirimi kolaylaştıran bisküvinin mucidi yaşamıştı ve bu aşçılık konusuyla bağdaştırılan tek ev de değildi. Komşusu olan Merchiston'da West Castle Sokağı'nda da çikolata kaplı koyu bir portakal jölesi olan Jaffa Cake'i üreten firmanın kurucusu oturmuştu. Gelip geçenlere bu mucizeleri anlatacak bir plaket asılmamıştı, ama böyle bir yazı olmalıydı, çünkü bisküvilerin mucitleri çoğu insana mutluluk dağıtıyordu.

Pat'in psikiyatr babası bu bölgeyi kendisine pek uygun buluyordu. Sabahları evinden çıkıp on beş dakika içinde Royal Edinburgh Hastanesi'ne yürüyebiliyordu. Eğer Moray Meydanı'nda özel bir konsültasyonu varsa oraya yirmi beş dakikada ulaşabiliyordu. Moray Meydanı'na yürüyüş bir tür huzur yürüyüşüydü. Frederick

Sokağı'nı ve Mound'u çok daha dik ve Queen Caddesi'ni daha uzun hissettirecek olan hastalarının dertleri omzuna yüklendiğinde oraya gitmek dönüşten daha kolay oluyordu. Ama bunların dışında Dick Yolu'nu onun için keyifli kılan, evin dört bir yanını saran ağaçlı ve sessiz bahçeydi. John Gifford ve arkadaşları, Dr. Macgregor'un bahçesi için yorum yapacak olsalar, yivli ve rustik tirizlerini görüp küçük taş limonluk ve küçük kulübe hakkında kibirli bir tavırla konuşabilirlerdi. Hatta bütün bunları bir "gariplik" sayabilirlerdi, ama Dr. Macgregor için burası bir nevi mabet, sükûnet içinde oturup *Journal of the Royal College of Psychiatry* veya *Journal of Neurology, Neurosurgery and Psychiatry* okuyabileceği bir yerdi.

Pat cumartesi günü eve geldiğinde Dr. Macgregor yanında böyle bir makale yığınıyla limonlukta oturuyordu. Çimenlerin öte yanındaki Fransız tipi pencereleri açtığında kızını fark etmişti, ama okumaya o kadar dalmıştı ki, Pat ancak limonluğun kapısını açıp önüne dikildiğinde kafasını kaldırabilmişti.

"İlgi çekici olmalı," dedi Pat.

Babası gülümseyip gözlüğünü çıkardı ve yanındaki masaya koydu. "Çok," dedi. "Bu makalelerin bazıları çok ilgi çekici. Ganser Sendromu nedir biliyor musun? Bu konu hakkında bir yazı okuyordum."

Pat kafasını salladı. "Hiçbir fikrim yok," dedi.

Dr. Macgregor kucağında açık duran makaleyi gösterdi. "Hakkında bir vaka raporu okuyordum. Yazarına klasik bir Ganser vakası denk gelmiş. Adama Fran-

sa'nın başkenti sorulduğunda Marsilya diyormuş. Bir kırkayağın kaç bacağı var sorusuna doksan dokuz, İkinci Dünya Savaşı ne zaman başladı dendiğinde 1938 cevabı veriyormuş. Böyle gidiyor. Şablonu görebiliyor musun?"

"Her şeyi biraz farklı mı söylüyormuş?"

"Evet. Ganser Sendromu olanlar her şeye biraz farklı yanıt veriyorlarmış. Dr. Ganser bunu betimlemiş ve bu yönüne *vorbeireden** demiş. Böyle yaptıklarını fark etmiyorlarmış, ama sorulara cevapları hep biraz yanlış oluyor."

Pat babasına şaşkınlıkla baktı. "Çok garip. Neden peki?"

Dr. Macgregor ellerini durumu kabullenircesine kaldırdı. "Tahammül edilemeyecek kadar yoğun strese karşı bir tepki muhtemelen. Gerçek o kadar kötü geliyor ki bu yöne sapıyorlar, çözülme durumuna giriyorlar. Rapordaki zavallı adam işini, karısını, her şeyini kaybetmiş ve çeşitli nedenlerden polis tarafından aranıyormuş. Böyle durumlarda kişinin çözülme yaşaması çok garip değil." Duraksadı. "Her neyse. Dönmüşsün bakıyorum."

Pat'e gülümsedi ve gününün nasıl geçtiğini soracaktı ki, Pat konuşmaya başladı. "Bruce'u hatırlıyorsun, değil mi? Onu bu sabah gördüm. En azından gördüğümü sandım."

"Gördüğünü mü sandın?"

* Alm. Anlaşamamak, konunun aslına temas edememek (ç.n.)

"O olmayabilirdi. Belki o olduğunu düşündüm. Belki Bruce gibi giyinmiş birisiydi sadece."

"Çok ilginçmiş," dedi Dr. Macgregor. Düşünceli görünüyordu. "Fregoli Sendromu," dedi. Ardından hemen ekledi, "Ciddi değilim tabii ki."

Ama Pat meraklanmıştı. "Fregoli kim ki?"

"İtalyan bir palyaço," dedi Dr. Macgregor. "Adını taşıyan sendroma hiç sahip olmamış bir palyaço."

4. Pat'in Babasından Bir Uyarı

"Evet," dedi Dr. Macgregor. "Fregoli Napoliliydi ya da oralardan bir yerlerden geliyordu. İtalyan bir generalin 19. yüzyılda Habeşistan'a gönderdiği bir birlikte buldu kendisini. İtalyanlar biliyorsun ki Habeşistan'a zorbalık..." Cümlesini bitirmedi. "Bunu biliyordun, değil mi?" Pat kafasını salladı. Babası çok şey biliyormuş gibi geliyordu ona ve kendisi bir o kadar az şey biliyordu. İtalyanlar Habeşistan'da zorbalık yapıyordu demek. Peki Habeşistan neredeydi ki?

Karşısındaki kişinin Habeşistan'ın nerede olduğunu bilmediğini anlayan her duyarlı insan gibi Dr. Macgregor da bilerek kafasını başka yöne çevirdi. "Etiyopya," dedi kısık sesle. "Peki ya Haile Selasiye?"* Kafasını umutla kaldırdı, ama Pat bu ikinci soruya da kafasını sallayarak cevap verdi. Sonra, "Ama Etiyopya'nın nerede olduğunu biliyorum," dedi.

* Haile Selasiye (1892-1975), Etiyopya imparatoru (ç.n.)

En azından bu da bir şeydir diye düşündü babası. Sonra bunun kendi hatası olmadığını fark etti. Kızı coğrafya öğretilmeyen ve çok az tarih bilgisi verilen bir neslin çocuğuydu. Latince de öğretilmiyordu. Ya da kalpten gelen bir şiir sevgisi aşılanmıyordu. Bunun sonucunda kimse Burns, Wordsworth ya da Longfellow'dan alıntı yapamaz hale gelmişti. Her şey kendileri de çok az bilen, ama bunu bilmeyen insanlar tarafından ellerinden alınmıştı.

"Etiyopya'ya eskiden Habeşistan denirdi," dedi. "İtalyan Somalisi ile çatışmaları oldu. Sırası gelince Mussolini bunu savaş sebebi olarak kullandı ve orayı işgal etti. Dünya oturup izledi sadece. Etiyopyalılar Milletler Cemiyeti'e gidip yardım dilediler. Yalvardılar. Ama onlar sakallı, kısa boylu adamlardı ve birilerinin ilgisini çekene dek zaman geçmesi gerekti. Koyu tenli, kısa boylu, sakallı adamlardı."

Kısa bir süre ikisi de sustu. Pat, her şeyi kişisel anlatıyor diye düşündü. Babası ise başka bir şey düşünüyordu: Hepimiz zorbayız, hepimiz. İtalyanlar, İngilizler, Amerikalılar. Zorbayız.

Pat babasına baktı. "Ters bir şekilde astıkları Mussolini'ydi, değil mi?"

Babası iç geçirdi. "Öyleydi."

"Belki de hak etmiştir."

"Hayır. Hiç kimse bunu hak etmez. Kimse düz bir şekilde asılmayı bile hak etmiyor. Birisi ne yaparsa yapsın, ne kadar kötü olursa olsun, her zaman onu affetmelisin. Son anda da olsa affetmek gerek."

Bir süre yine sessiz kaldılar. Ona tam şu anda, bir yerlerde, hatta ileri ülkelerde bile, idam cezasını bekleyen, böyle bir cezanın gölgesi altında günleri ve saatleri akıp giden insanlar olduğunu, insan kalbinin, en azından bazı kalplerin bu kadar sert olabileceğini söylemek istiyordu. Ama söylemedi. Bunun yerine kafasını kaldırdı ve gülümsedi.

"Evet," dedi. "Arkadaşımız Fregoli bu İtalyan generalinin gözüne girmiş. Generalin ne kadar muhteşem bir üniforması vardı kim bilir. Çok şık insanlarmış. Fregoli üstünü çabuk değiştirme becerisiyle onu öyle etkilemiş ki, askerî görevden alınıp gösteri sanatçısı olmuş. Sahneye bir giysiyle çıkıp, sonra üstündekileri çıkarıp saniyeler içinde bambaşka bir giysiyle görünüveriyormuş. İnsanlar buna bayılıyormuş."

"Ama neden?" diye sordu Pat.

"İnsan zihni," dedi Dr. Macgregor, "hem başkasını hem de kendisini sonu gelmez bir şekilde kandırmaya açık. Hayatındaki bir kişinin aslında kılık değiştirmiş başka biri olduğunu düşünmeye başlarsan, ne yazık ki Fregoli Sendromu yaşıyor oluyorsun. Eğer benim aslında ben değil de çok başarılı bir aktör olduğumu düşünürsen mesela."

"Çok garip."

"Evet, öyle," dedi Dr. Macgregor. "Ama işler daha da garipleşebiliyor. Capgras Sendromu diye bir durum daha var. Tanıdığın insanların yerine sahtelerinin geçtiğini düşünüyorsun. Her şey sahtekârlar grubu tarafından oluşturulan bir oyun aslında. Seninle konuşan en

yakın arkadaşın olabilir, ama kimse seni kandıramaz! Aslında bu senin en yakın arkadaşın olduğunu iddia eden bir sahtekâr."

Pat güldü. "Ama gördüğüm kişi Bruce'tu," dedi. "Ya da en azından öyle olduğunu sandım."

"O zaman o olduğuna eminim," dedi Dr. Macgregor. "Çok iyi bir gözlemci olmuşsundur hep."

Ama şüphelenme sırası Pat'teydi. "Ama zihnin tanıdığı tek bir şeyi gördükten sonra ayrıntıları kendinin doldurabildiği doğru değil mi? Hocalardan biri buna benzer bir şey söylemişti. Resimlere nasıl baktığımızı anlatıyordu."

"Kesinlikle doğru," dedi Dr. Macgregor. "Dünyayı tanımak istiyoruz ve bu da bazen beyinlerimizin çıkarımlara varmasına sebep oluyor. Bir gazete manşetine bakıyorsun, tek bir kelimeyi anlıyorsun ve sen daha ne olduğunu anlamadan beynin, evet, bunu söylüyor işte diyor, ama gerçek öyle olmayabiliyor."

Pat düşünceli görünüyordu. Kendisi ne görmüştü? Bir rugby kazağı ve bir pantolon. Belki de geri kalanı kendisi doldurmuştu; saç jölesini, Bruce'un görüntüsünü...

Dr. Macgregor sandalyesinden kalktı ve pencere kenarına gidip bahçeye baktı. Çimenler kuruydu.

"O adama tekrar bulaşma," dedi kısık sesle.

Pat kafasını hızla kaldırdı. "Öyle bir planım yoktu," diye karşı çıktı. "Ondan gerçekten hoşlanmıyordum."

Dr. Macgregor onayladı. "Öyleydi belki. Ama böyle insanlar çok yıkıcı olabilir. Büyülerinin ne kadar güçlü olduğunu bilirler ve bunu kullanırlar." Duraksadı. "Canının yanmasını istemiyorum. Bunu biliyorsun, değil mi? Bir baba kızı için sadece bunu ister. Çoğu yani. Babalar kızlarının canı yansın istemezler. Onlara kötü davranmak için sırada bekleyen çok sayıda erkek olduğunu bilirler."

Pat babasının melodrama yatkın olduğunu düşündü. Bruce onun için tehlike arz etmiyordu. Geçmişte öyle olabilirdi, ama şu anda durum böyle değildi. Sanki bir hastalığa karşı aşılanmış gibiydi. Bruce'un büyüsüne karşı bağışıktı.

Ama onu gördüğünde heyecan veren bir rahatsızlık hissi duymuştu. Eğer kişi başkasına karşı bağışıksa böyle bir heyecan hisseder miydi ki? Zannetmiyordu.

Babası ona bakıyordu. "Onu arayacak mısın?" diye sordu.

Pat kafasını yere eğdi. Başkalarını bir inkârla, doğruyu eksik söyleyerek kandırmak kolaydı, ama bunu babasına, çocukluğunun ve yetişkin hayatının bütün şüpheleri ve savaşları sırasında yanında olmuş olan bu kibar psikiyatra yapamazdı. Ondan gerçeği saklayamazdı.

"Onu görmek isterim," dedi.

5. Öngörülemeyen Bir Çatışma ve Cyril'in Haberleri

Domenica Macdonald serbest antropolog, İskoçya Sokağı sakini, Angus Lordie ve Antonia Collie'nin arkadaşı, sarı renkli Mercedes-Benz'in sahibi ve Edinburghluydu. Şu anda İskoçya Sokağı'ndan sol koluna gevşekçe astığı kumaş alışveriş torbasıyla yukarı doğru çıkan kadının özelliklerinden bazılarıydı bunlar. Ama bütün bunlara ek olarak Domenica, Mankind Quarterly adlı prestijli dergide basılması kabul edilmiş olan makalenin de yazarıydı. "Geçmişi Belli, Geleceği Muamma: Güney Malezya'daki bir Mangrov Topluluğunun Zaman ve Sosyal Dinamikleri" adlı bu makale Malakka Boğazı'na yolculuğunun meyvesiydi. Ev ekonomileriyle ilgili antropolojik bir araştırma yapma amacıyla modern korsanlardan oluştuğunu düşündüğü bir topluluğunun yanına gitmişti. Ama korsanların gerçek korsanlar olmadığı, en azından Kuala Lumpur'daki Uluslararası Deniz Güvenliği tarafından betimlenen korsanlar olmadıkları ortaya çıkmıştı. Her sabah motorlu tekneleriyle ortadan kayboluyor olsalar da Domenica gittikleri yerin açık deniz-

ler yerine, sahilin daha aşağı kısmındaki bir kasaba olduğunu ve onların burada bir CD fabrikasında, farklı şarkıcıların ve açıklanamaz bir şekilde ünlü olan rock gruplarının telif haklarını ihlal ettiklerini keşfetmişti. Bu Domenica'nın önüne çıkan bir engeldi, ama topluluğun zaman algısının sosyal ilişkilerini nasıl etkilediğiyle ilgili işe yarar bir araştırmayı tamamlamasına engel olamamıştı.

Makale iyi yankılar uyandırmıştı. Makalenin hakemlerinden biri, "Yazar tarihin yanlış tarafında yer alma hissinin her şeyi nasıl değiştirdiğini ikna edici bir biçimde gözler önüne seriyor. İnsanların hakikati söylemekten kendilerini korudukları toplumsal gereçler ve varlıklarının sonluluğu yazar tarafından ortaya konuluyor. Tam bir zafer," yazmıştı.

İşte şimdi de bu zafer basılmış halde, şık bir mavi kapakla birlikte bütün o sıcağa ve rahatsızlığa karşı bir fiziki sonuç olarak önünde duruyordu.

Postacı altmış tane baskıyı taşıyan kutuyu getirdiğinde Domenica hemen evden çıktı ve elinde bir kopyayla Angus Lordie'nin Drummond Meydanı'ndaki evine doğru yürümeye başladı.

"Makalem," dedi Angus onu içeri davet ederken. "Senin için imzaladım bak."

Angus kapağı açtı ve içinde Domenica'nın siyah mürekkeple yazdığı yazıyı okudu. *Geride kalan Angus Lordie'ye. Arkadaşın, Domenica Macdonald.* Angus cümleyi tekrar okudu ve kafasını kaldırdı. "Neden geride kalan yazdın?" diye sordu. Ses tonu asabiydi.

Domenica omuz silkti. "E, kaldın, öyle değil mi? Ben Malakka Boğazı'na gittim, sen Edinburgh'da kaldın. Ben sadece olanı belirttim."

Angus kaşlarını çattı. "Ama bunu okuyacak kişi benim... benim bir korkak olduğumu sanır. Sanki bana korktuğumu söylüyormuşsun gibi olmuş."

Domenica nefesini tuttu. Böyle bir amacı yoktu ve Angus'un böyle bir söz söylemesi çok saçmaydı. "Böyle bir niyetim yoktu," dedi. "Burada kimseyi haksız yere suçlamıyorum ve..."

"Suçluyorsun," dedi Angus huysuzca. "Sen bana gitmek isteyip istemediğimi sormadın. Birinin geride kaldığını söylemek en azından o kişiye gitmesi için bir şans tanındığı anlamına gelir. Ama bana böyle bir şans tanımadın."

"İnanamıyorum!" dedi Domenica. "İlk başta benim bile Malakka Boğazı'na gitme fikrimi beğenmediğini gayet açıkça belli etmiştin. Gitmeden önce düzenlediğim akşam yemeğinde yaptığın o küçük konuşmada da söyledin. Seni duydum Angus. Oradaydım hatırlasana."

"Ev sahibinin bulunmadığı bir akşam yemeği çok ilginç olurdu," dedi Angus. "Eğer böyle bir ev sahibine not yazılacak olsa, 'geride duran,' denilebilirdi pekâlâ. Aynen böyle yazılırdı hatta."

Domenica dudağını ısırdı. Angus'un huysuzluğunun üzerinde olduğu dönemler olduğunu biliyordu, ama bu çok saçma bir durumdu. Şimdi geldiğine ve ona baskıyı getirdiğine pişman oluyordu. "Çok çocukça davranıyorsun Angus," dedi. "Hatta senden makalemi geri alacağım. Bunu takdir edecek çok sayıda insan var."

"Şüpheliyim," dedi Angus. "Bunu kim, niye okumak istesin ki? Benim okumayacağım kesin."

Domenica öfkelendi. "Öyleyse," dedi, "geri alıyorum. Hediye iptal edildi."

Ama Angus direndi ve bir yırtılma sesiyle birlikte "Geçmişi Belli, Geleceği Muamma" ikiye bölündü. Domenica elinde tuttuğu parçayı bıraktı ve kağıt yavaşça yere düştü.

"Ah," dedi Angus yere bakarak. "Çok özür dilerim. O zalimce sözü yazarak bunu senin başlattığını biliyorum, ama bunu yapmak istememiştim. Çok özür dilerim."

Onu üzen şey bir başka sanatçının işinin mahvolmasıydı. Antropolog bir sanatçı sayılmazdı belki, ama bu yaratıcı bir işti –her ne kadar sıkıcı olsa da– ve o buna zarar vermişti. Angus çok pişmandı. "Çok özür dilerim," dedi tekrar. "Yazını bilerek yırtmak istemedim. Bunu biliyorsun, değil mi? Bugün kendimi biraz keyifsiz hissediyorum sadece."

Domenica'ya başka bir şey söyleyip söylememekte tereddüt etti. Onu affetmiş miydi? Evet diye düşündü. Affettim. Sesini alçalttı. "Çok korkunç bir şey oldu. Beni çok aksi yaptı."

Domenica'nın rahatsızlık belirten yüz ifadesinin yerini endişe aldı. "Korkunç mu? Resimlerinden biri..."

Angus başını salladı. "Hayır, işimle ilgili değil. Sorun Cyril."

Domenica Angus'un arkasına, içeriye doğru baktı. Genellikle eve gelen bütün misafirleri heyecanlı bir

kuyruk sallayışı ve kendisine uzatılan ele burnunu sürterek selamlayan köpek ortalarda görünmüyordu. "Hasta mı?" diye sordu. Soruyu sorarken durumun daha da kötü olabileceğini fark etti. Cyril ölmüş olabilirdi. Şehirlerde köpekler ezilebiliyordu. Başka tehlikeler de mevcuttu.

"Hayır," dedi Angus. "Hasta değil. Götürüldü."

Domenica şaşırmış görünüyordu.

Angus suratını asıp, "Isırmayla suçlandı," dedi. "Polis götürdü."

Domenica nefesini tuttu. "Kimi ısırdı?"

"Kimseyi ısırmadı," dedi Angus sertçe. "Cyril masum. Tamamen masum."

6. Angus Cyril'in Talihsiz Hikâyesini Anlatıyor

Angus Lordie'nin koridorunda dururken, "Beni içeri davet et istersen," dedi Domenica. "Bir kahve yapalım da olanları anlat."

Angus Lordie'nin biraz önceki –kişiliğine hiç uymayan– nobranlığı kaybolmuştu. "Tabii," dedi. "Çok kabayım. Sadece... Cyril meselesi beni çok sinirli yaptı."

Domenica anlıyordu. Çocukluğundan beri köpeği olmamıştı, ama annesinin kuzeninden aldığı tüyleri karman çorman Cairn terrierini kaybettikten sonra nasıl yıkıldığını hatırlıyordu. Terrier Pentland'da yürüyüşe çıktıklarında bir tavşan deliğinde kaybolmuş ve bir daha da dışarı çıkmamıştı. Aramalarına bir çiftçi de yardım etmiş, deliğin üst kısmını kazmıştı; ama bu her yöne uzanan bir dizi tüneli açığa çıkarmıştı sadece. Seslenip durmuşlardı, ama geride yaralı bir arkadaşlarını bırakan bir dağcı gibi hissederek karanlık çökerken eve dönmek zorunda kalmışlardı. Ertesi gün geri gidip bakmışlardı, ama terrier ortalarda yoktu ve kaybolduğunu düşünmüşlerdi. Köpeğin yerine yenisi almamışlardı.

Domenica, "Neler hissettiğini anlıyorum," dedi Angus Lordie'nin mutfağına giderlerken. "Ben de çocukken köpeğimi kaybettim. Çok büyük bir acı duymuştum."

Angus gözlerini dikip ona baktı. "Cyril ölmedi," dedi.

"Tabii ki," dedi Domenica aceleyle. "En sonunda her şeyin yoluna gireceğine de eminim."

Angus iç geçirdi. "Keşke ben de öyle düşünebilsem," dedi. "Bir köpeğin tehlikeli olduğuna karar verirlerse o zaman bir emir verip..." Cümlesini tamamlamamıştı. Bölgede rapor edilen ısırılma vakalarının sorumlusu olduğu kararına varılırsa Cyril'in yok edilme ihtimali olduğunu polis söylemişti.

"Ama iş buna varmaz," dedi Domenica aceleyle. "Bir köpeği uyutmadan önce kanıta ihtiyaçları var. Cyril'in tehlikeli olduğuna kesin emin olamazlarsa bunu yapamazlar. O senin malın! Senin malını dedikodulara ve asılsız iddialara dayanarak yok edemezler." Duraksadı. Fincanına birkaç kaşık kahve koydu. "En başından anlat Angus. Bütün bunlar nasıl oldu?"

Angus mutfaktaki çam masaya oturdu. "Belki duymamışsındır," dedi, "ama son birkaç haftadır şehrin bu kesiminde birkaç olay olmuş. On gün kadar önce okula giden bir çocuk bir köpek tarafından ısırılmış. Ciddi bir şey yokmuş, sadece azıcık kanamış o kadar. Ama çocuk olan olayı tam anlatamamış belli ki. Çocuklar nasıl oluyor biliyorsun, çok iyi şahit sayılmazlar. Ama çocuk, köpeğin Dundonald Sokağı'ndaki depo gibi bir yerden çıkıp ayak bileğine saldırdığını ve son-

ra Drummond Meydanı Parkı'na doğru koştuğunu söylemiş."

Domenica su ısıtıcısını açtı. Etrafındaki tezgâha baktı ve havayı kokladı. Angus Lordie'nin mutfağı çoğu bekâr mutfağından biraz daha temizdi. Biraz daha iyi silinse iyi olur diye düşündü, ama şu an bunun yeri ve zamanı değildi.

"Ya sonra?" diye sordu.

"Sonra," diye devam etti Angus, "bir olay daha olmuş. Birkaç gün sonra Northumberland Sokağı'nda arabasından inen bir adamın bileğini Nelson Sokağı'na doğru koşarak kaçan bir köpek ısırmış. Köpek takım elbisesinin paçasını yırtmış ve polise bunu ihbar etmiş ki sigortadan parasını alabilsin."

"Şikâyet kültürü," diye mırıldandı Domenica.

"Efendim?"

Angus'a döndü. "Şikâyet kültürü diyordum. Bir şikâyet kültürü içinde yaşıyoruz, çünkü herkes şikâyet edecek bir şeyler arıyor. Bir tazminat alabilmek için talihsizliklerle ilgili başkalarını suçlamakla bağlantılı bu. Tabii bir antropolog olarak konuşuyorum, bir gözlem sadece bu."

"Bana göre ısırılınca şikâyet etmek son derece mantıklı," dedi Angus. "Tabii doğru köpeği şikâyet ediyorsan."

"Mantıklı tabii," dedi Domenica. "Sadece bunun sınırını bilmek gerek. Kişi tazminatı düşünmeden de şikâyet edebilir. Arada bir fark var. Özlemle andığımız o eski günlerde, eğer biri köpek tarafından ısırılırsa

bunu ara sıra olabilen bir şey olarak kabul ederdi. Karşılık olarak köpeği azarlayabilirdin ve sahibinin pişman olup özür dilemesini bekleyebilirdin, ama bundan bir para alacağını düşünmezdin."

Angus bunu kısa bir an düşündü. Toplumsal eğilimlerle ilgili Domenica'nın gözlemleriyle ilgilenmiyordu ve konuşmanın ana konusundan bu kadar çabuk uzaklaşması yüzünden rahatsız olmuştu. "Öyle olabilir," dedi. "Haklı olabilirsin, ama önemli olan Cyril'in o köpek olmaması. Cyril hiçbir zaman böyle bir şey yapmaz."

Domenica karşılık vermedi. Bu pek doğru değildi. Cyril epeyce yakın bir zamanda Dundas Caddesi'nde güpegündüz Bertie'nin annesini ısırmıştı. Domenica bu olayı duymuştu ve Cyril'in kurban seçimine memnun olmuştu. Ama Cyril sütten çıkmış ak kaşık sayılmazdı. Cyril'in masum olmaması kuvvetle muhtemel diye düşündü. Ama bu ihtimali şu anda dile getirmek mantıklı olmayacaktı.

"Peki, Cyril'i nasıl tespit ettiler?" diye sordu.

"Kimlik tespiti için bir grup oluşurdular," dedi Angus. "Gayfield Square polis merkezine bir sürü köpek getirdiler ve Northumberland Sokağı'ndaki adamdan kendisini ısıran köpeğin hangisi olduğunu tespit etmesini istediler. O da Cyril'i seçti."

Domenica şaşkınlıkla dinliyordu. "Ama bu çok saçma," dedi. "Sıradaki bütün köpekler aynı cins miydi? Çünkü değilse bu çok saçma bir sıralama olurdu."

Angus önce karşılık vermedi. Sonra, "Ben bunu hiç düşünmedim," dedi.

7. Irene'in Bertie'nin Arkadaşlıklarıyla İlgili Şüpheleri

Domenica, Angus'un köpeği Cyril'in başına gelen travmatik deneyimleri dinlerken Bertie Pollock yatak odasının camından dışarı bakıyordu. Bertie'nin penceresinden İskoçya Sokağı'nın aşağısında uzanan eski manevra alanı görünüyordu. Annesi Bertie'nin bu oyun alanına girmesini yasaklamıştı.

"Aletlerin kendileri sorun değil," demişti Irene kocası Stuart'a. "Sözde salıncaklar değil, sadece Bertie'nin orada maruz kalacağı tutum."

Stuart ona boş gözlerle bakmıştı. Irene'in salıncaklara neden "sözde" dediğiyle ilgili hiçbir fikri yoktu; bunlar ya salıncaktı ya da değildi. Salıncaklarla ilgili anlayabildiği kadarıyla kafa karıştırıcı bir durum söz konusu değildi. Bir ileri bir geri gidiyorlardı, bütün yaptıkları bundan ibaretti. Peki ya Bertie oyun alanında ne gibi bir davranışa maruz kalacaktı ki?

Irene Stuart'ın şaşkınlığını görüp iç geçirdi. "Sertlikten bahsediyorum Stuart," dedi. "Sen kendin de görmüş-

sündür. Orada oynanan bütün sert oyunlar yani. Ayrıca başka bir şey daha var: Oradaki çocukların uyguladığı şiddetli tecridi fark etmedin mi? Oğlanların oğlanlarla ve kızların kızlarla oynadığını görmedin mi?"

Stuart bir süre düşündü. Irene söyleyince o da fark etmişti. Kızlarla erkeklerin hep kendi grupları içinde oynadıkları bir gerçekti. Oğlanlarla kızlar birlikte oynamıyordu. Irene haklıydı. Ama bu son derece doğal diye düşündü.

"Ben de çocukken," diye başladı, "küçük bir çetemiz vardı. Sadece oğlanlara özeldi. Kızların da kendi çetesi vardı. Herkes bu düzenlemeden memnundu bence. Benim çetemin adı..."

Irene onu sert bakışlarıyla susturdu. "Çocukluğunla ilgili ne kadar az şey söylersen o kadar iyi Stuart. İşler değişti, biliyorsun."

"Peki ya çocuklar değişti mi?" Cesur bir soruydu ve Stuart soruyu sorarken bile bocalamıştı.

"Evet," dedi Irene sertçe. "Çocuklar da değişti. Ama asıl sorun erkeklerin değişmemiş olması." Bu lafı söylerken onu delip geçen bir bakış atıyordu, Stuart rahatsız olmuşçasına sandalyede kıpırdandı.

"Bence tartışmamalıyız," dedi. "Erkek çocukları büyürken daha duyarlı yetiştirme taraftarı olduğumu biliyorsun."

"Bunu duyduğuma sevindim," dedi Irene.

"Ama Bertie'nin zaman zaman diğer çocuklarla oynamaması için bir sebep yok," dedi Stuart. "Ayırımcılık yapsın demiyorum tabii. Ötekilerle de oynamalı, di-

ğer oğlanlarla tabii ve...” Cümlesini tamamlayamadı. Irene yine aynı şekilde bakmaya başlamıştı.

Irene Bertie’nin arkadaşlarını düşünüyordu. Sınıfındaki birkaç çocukla tanışmıştı ve pek etkilendiği söylenemezdi. Mesela Tofu, anlayabildiği kadarıyla son derece sinir bozucu bir çocuktu. Bertie’nin Tofu’yla kot pantolon ve tulum değişikliği yaptığı o talihsiz olay yeterince kötüydü. Üstüne Fountainbridge’deki bowling salonu da eklenince Tofu’nun Bertie üstündeki etkisi pek iyi sayılmazdı.

Birkaç okul etkinliğinde Irene’in karşılaştığı Hiawatha da vardı. O çocukta ters bir şeyler var diye düşündü Irene. Bertie’ye sorduğunda Bertie kendisine Hiawatha’nın hiç değiştirmediği için çoraplarının koktuğunu söylemişti.

“Ama alışıyoruz anne,” demişti. “Bazen Bayan Harmony camı açıyor. Bu epeyce işe yarıyor. Çok da umursamıyoruz.”

Sınıftaki öteki çocukların da Bertie’ye uygun arkadaş oldukları aynı ölçüde şüphe götürürdü. Merlin yaşamakta olduğu Stockbridge standartlarına göre bile garip sayılırdı. Irene ebeveynler gecesinde annesiyle tanışmış ve her fırsatta kristallerle iyileştirici etkilerine değinen biriyle sohbet etmeyi son derece zor bulmuştu. Bertie Merlin’le çok fazla vakit geçirecek olursa mantıksız şekilde düşünmeye başlayabilirdi ve bu felaket olurdu. Merlin’le arkadaş olmaması gerekiyordu.

Bir de okul kapısında babasını beklerken gördüğü kaba çocuk kalıyordu geriye. Adı neydi? Larch. Evet.

Irene Bertie'den bu çocuğun bilek güreşini sevdiğini ve kimsenin kazanmaya cüret edemediğini, çünkü onu herhangi bir şeyde yenen herkesi dövdüğünü duymuştu.

"Bayan Harmony'nin onun böyle davranmasına izin vermesine şaşırdım," dedi Irene. "Çok iyi bir okul ve böyle davranışlara nasıl göz yumduklarını anlamıyorum."

"Bayan Harmony'nin bildiğini sanmıyorum," dedi Bertie. "İki farklı dünya var anne. Biri yetişkinlerin dünyası, biri de aşağıda oğlanlarla kızların yaşadığı dünya. Yetişkinler bizim dünyamızda neler olduğunu pek bilmiyorlar bence."

"Saçmalama Bertie," dedi Irene. "Neler olup bittiğini çok iyi anlıyoruz. Eminim Bayan Harmony de Larch'ın neler yaptığını biliyordur."

Bertie karşılık vermedi, ama Irene'in okulda neler olduğundan hiç haberi olmadığına emindi. Ayrıca Bayan Harmony'nin de Larch'ın vahşi eğilimlerinden ve yalanlarından aynı şekilde habersiz olduğunu biliyordu. Bayan Harmony'nin ve çoğu yetişkinin sorunu bu diye düşündü. Yetişkinler çocukların nasıl yalan söylediğini anlamıyordu. Bertie yalan söylemiyordu –doğrucu biriydi–, ama ondan başka herkes yalan söylüyordu. Tofu her konuda sürekli olarak yalan atıyordu. Merlin evdeki eşyalarla ilgili hikâyeler uyduruyordu. Bertie'ye anlattıklarından birinde, kedilerin gözüne doğru tutulduğunda onları öldürebilen bir kristalden bahsetmişti. Hiawatha da muhtemelen yalan söylüyordu, tabii önce ne dediğini anlamaları gerekiyordu. Çok fazla yalan vardı.

"Bence Olive'le daha fazla vakit geçirmelisin," dedi Irene. "Çok hoş bir kız ve senin de onu sevdiğini biliyorum."

Bertie kafasını iki yana salladı. "Onu sevmiyorum anne. Ondan nefret ediyorum."

"Yapma Bertie!" dedi Irene. "Bu doğru olamaz."

Bertie iç geçirdi. Deminki gibi doğruyu söylediğinde yalan söylemekle itham ediliyordu. Ama yalan söyleyip Olive'i sevdiğini iddia etse, annesi takdirle başını sallayacaktı. Dünya çok karışık bir yer diye düşündü.

8. Bertie İçin Yepyeni Bir Felaket Daha

Bertie bunları düşünerek İskoçya Sokağı'na baktı. Hayat çok sıkıcı diye düşündü. Ama on sekizine basıp evden uzak ve Glasgow gibi egzotik bir yerlere gidebilme imkânı bulduğunda hayatının çok daha iyi bir hale geleceği kesindi. Arkadaşı Domuz O'Connor ona bir iş bile teklif etmişti ve Glasgow'a gidip Domuz'la Burrell Koleksiyonu gibi yerleri gezmek eğlenceli olacaktı. Ama bu bir hayaldi ve Bertie kaçmadan önce annesiyle daha on iki yıl geçirmek zorunda olduğunu biliyordu. On iki yıl! On iki yavaş ve acı dolu yıl. Bertie'ye bir ömür gibi geliyordu.

Evet, hayat zordu ve Irene'in bebeği olduğu için gittikçe daha da zorlaşıyordu. Bertie bebeği evlatlık verebileceklerini söylemişti, ama bu önerisi ciddiye alınmamıştı.

"Bertie, ne kadar acayip bir laf bu!" demişti Irene kendisini doğum servisinde ziyarete gelen Bertie'ye endişeyle.

"Ama evlatlık almaya ihtiyaç duyan insanlar var anne," dedi Bertie. "Gazetede okudum. Verecek çok be-

bek yokmuş. Ben de bizimkini başkasıyla paylaşırız belki diye düşündüm. Paylaşmanın iyi olduğunu söylersin hep."

Irene hafifçe gülümsedi. "Tabii ki öyle. Ama paylaşamayacağın şeyler var Bertie. Bebek de bunlardan biri."

Bertie Ulysses'i sevmiyor değildi. Annesi yeni doğan erkek kardeşine bu adı koymakta ısrar etmişti. Irene hamileliğini ilk kez Bertie'ye söylediğinde Bertie bir kız veya erkek kardeş fikrine sıcak bakmıştı. Arkadaş istediğinden değil, bebeğin annesinin ilgisini dağıtacağına dair umuduyla ilgiliydi bu. O annesini de sevmiyor değildi, sadece onu rahat bırakmasını ve yaptırmaya zorladığı şeyleri yaptırmamasını istiyordu. Bebekle meşgul olursa o zaman onu psikoterapiye veya yogaya götürecek vakti kalmazdı. Belki de kendi yerine bebek psikoterapiye ihtiyaç duyar ve Dr. Fairbairn'e giderdi. Komik bir fikirdi. Bertie bebeğin bebek arabasında yattığını ve Dr. Fairbairn'in eğilip ona sorular sorduğunu düşündü. Bebeğin karşılık verip vermemesi önemli değildi. Bertie Dr. Fairbairn'in herhangi bir kimsenin kendisine söyledikleriyle ilgilendiğine inanmıyordu. Yoga daha da zordu, en azından bebek altı aylık olana kadar. Bertie'nin Stockbridge'deki yoga dersinde çok küçük çocuklar vardı. Bir tanesi bir yaşındaydı. Belki de bebeği yastıklarla destekleyerek ona yoga hareketleri yaptırabilirlerdi. Bunu daha sonra annesine önermeyi planlıyordu.

Ama Bertie'nin kendi başına bırakılmasına dair umutları Irene'in iki oğlunun "karşılıklı birleşme" adını ver-

diği bir süreçten geçmeleriyle ilgili kaya gibi sağlam kararlılığı karşısında yok olmuştu. Bu programın iki hedefi vardı. Biri bebeğin gelişinin kızların ve kadınların anladığı, ama Irene'e göre genellikle oğlanlarla erkeklerin gözünden kaçan çocuk büyütme sürecinin Bertie'nin eğitiminin bir parçası olmasıydı. Diğer hedef ise iki oğlanın arasında gelişecek olan ilişkinin sonuna dek karşılıklı olmasıydı. Bertie bebeğin ihtiyaçlarını anlayacak, bebek de zaman içinde Bertie'nin ihtiyaçlarını anlamaya başlayacaktı.

Bu hedeflerden ilki –Bertie'nin bir bebeğe bakmanın ne demek olduğunu öğrenmesi– bebek sahibi olmakla birlikte gelen görevlerin bir kısmını başından itibaren yüklenmesi anlamına geliyordu. Bertie bebeğin beslenmesi işinde eğitim alacaktı ve meme verme işi rahatsız edici bir hale gelirse –ki Irene bunun olası olduğunu düşünüyordu– Bertie göğüs pompasıyla annesinin süt vermesine yardımcı olacaktı.

"Bundaki sorun şu, *carissimo*," dedi Irene. "Sen de küçük bir bebekken, altı kısacık yıl önce, yani düşünsene sadece altı yıl önce, sen biraz... nasıl anlatsam? Oburdun. Anneni biraz fazla ısırıyordun ve annenin canını yakıyordun. Bunu hatırlamıyorsun, değil mi?"

Bertie dehşetle kafasını çevirdi. Bu durumun utanç vericiliği kaldırabileceğinden fazlaydı.

"Ama durum böyleydi," diye devam etti Irene. "Bu yüzden annen sana özel bir pompa getirdi. Sen de bebek doğduğu zaman süt verebilmek için annenin bunu takmasına yardımcı olabilirsin. Bu çok eğlenceli olacak. Tıpkı bir ineği sağmak gibi düşün."

Bertie dehşetle annesine bakmaya devam ediyordu. "Yapmak zorunda mıyım anne?"

"Bak Bertie," dedi Irene. "Tüm bunlar küçük erkek kardeşine bakmanın bir parçası. Onu yüzüstü bırakmak istemezsin değil mi?"

"Onunla oyun oynarım," diye söz verdi Bertie. "Gerçekten. Ona inşa setimi gösteririm. Ona saksofon çalarım ve tuşlara dokunmasına izin veririm. Hepsini yaparım anne."

Irene gülümsedi. "Zaman içinde Bertie. Küçük bebekler ilk başlarda böyle şeyler yapamazlar. Yapacağın şeylerin çoğu sıradan bebek işleri olacak, altını değiştirmek gibi."

Bertie son derece sessizdi. Annesine baktı ve sonra kafasını çevirdi. "Altını değiştirmek mi?" diye sordu kısık bir sesle.

"Evet," dedi Irene. "Bebeklerin sık sık altını değiştirmek gerekir. Tuvalete gideceklerini söyleyemezler ya."

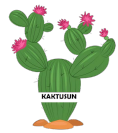
Bertie korkuyla büzüldü. Annesinin böyle şeylerden bahsetmesinden nefret ediyordu ve önünde yepyeni bir felaket daha vardı. Düşüncesi bile korkunçtu.

"Peki ya ben..." Cümlesini bitiremedi. Bu göğüs pompasından bile beterdi.

"Tabii ki Bertie," dedi Irene. "Bunlar son derece doğal! Sen bir bebekken Bertie..."

Ama Bertie onu dinlemek için beklemedi. Mutfaktan koşarak çıkıp odasına gitti. Annesi tarafından pembeye boyanmış, sonra beyaza çevrilmiş ve annesi tarafından yine pembeye boyanmış odasına...

9. Peki Big Lou'nun Arkadaşları Kimler?

Big Lou her sabah kafesini saat dokuzda açardı. Böyle yapması için bir sebep yoktu, çünkü saat ondan, hatta bazen daha da geç bir saatten önce nadiren müşteri gelirdi. Ama sabah erkenden işe başlamak Arbroath'taki çocukluğundan beri içine yerleşmiş bir şeydi ve değişmeyi reddediyordu. Sabaha saat onda başlamak –çoğu ineğin sağılmasından beş saat kadar sonra– ona son derece büyük bir tembellik gibi geliyordu ve Matthew'un genellikle galerisini açtığı saat olan on birde güne başlamak ise basbayağı bir gerileme demekti.

"Kapını açana kadar günün yarısı geçip gitmiş oluyor," diye azarlamıştı Matthew'u. "On bir! Ya bütün ülke saat on birde işe başlasaydı? Ya o zaman ne olacaktı? Herkes saat ona kadar yatakta mı kalacaktı?"

"Hayır," dedi Matthew. "Çoğu insan bundan da erken güne başlıyor. Saat dokuz bana gayet mantıklı geliyor."

Big Lou inanmazlıkla homurdandı. "Seni işine saat dokuzda gittiğinde başımıza taş yağar," dedi.

Matthew hoşgörüyle gülümsedi. "Başka insanlar için mantıklı," dedi. "İnsanların öğleden önce resim almadığını bilirken bir galeriyi saat dokuzda açmak ne işe yarar ki? Saat dokuzda açsam hiçbir şey yapmadan orada otururum."

Big Lou gözlerini devirdi. "Zaten yaptığın da bu değil mi?" dedi. "İçtiğin bütün kahveler ve yediğin yemeklere bahse girerim, masanda en fazla birkaç saat geçiriyorsundur. İki saat filan mesela."

Matthew omzunu silkti. "Lou, kafene gelip kahve içmemem senin de hiç işine gelmezdi. Beni suçlamak yerine teşvik etmelisin."

Big Lou karşılık vermedi. Matthew'u seviyordu ve Matthew da onu seviyordu. Big Lou bu eleştirisinin her kelimesinde ciddi bile olsa bu laflar iyi niyetliydi. Ama Matthew'un kahvesini hazırlaması gerekiyordu ve Matthew'a söylemesi gereken önemli bir şey vardı.

Kahveyi makineye koyduktan sonra omzunun üstünden Matthew'a bakarak Cyril'in başına gelen talihsiz olayı duyup duymadığını sordu. Matthew duymamıştı, kahve makinesi tıslayıp buharlar tüttürürken Big Lou Cyril'in Lothian and Borders polisi tarafından alıkonulmasıyla ilgili hüzünlü hikâyeyi anlattı.

"Angus çok üzülmüştür," dedi Matthew.

"Evet," dedi Lou. "Cyril onun tek gerçek arkadaşı."

Matthew bunun biraz aşırı bir yorum olduğunu düşünüyordu. "Başka arkadaşları da var bence. Domenica mesela."

"Ona hoşgörü gösteriyor," dedi. "Etrafta olmadığında onun hakkında nasıl konuşuyor duymadın mı?"

"Cumberland Bar'da birileri var," dedi Matthew. "Orada arkadaşları var."

"Bardaki arkadaşlar ne işe yarar ki?" dedi Big Lou gizemli bir sesle. "Her neyse. Cyril Angus için çok önemli. Şimdi de onu uyutacaklarmış. Köpeklere böyle yapıyorlar işte. Çizginin dışına bir çıktı mı, tamam. Arbroath'da koyunları korkutan bir köpek vardı ve çiftçinin teki vurdu köpeği. Sorgusuz sualsiz. Köpeklere böyle yapıyorlar."

Matthew bu dehşetli konuşmanın yarısını dinlememişti. Arkadaşlığı düşünüyordu. Eğer Angus'un çok az arkadaşı varsa –ki öyle olmadığını düşünüyordu– o zaman kaç tane yakın arkadaşı olabilirdi ki? Big Lou Angus'a pek arkadaşlık vaat etmiyordu. Matthew onun hiçbir arkadaşından bahsettiğini duymamıştı ve kafenin dışındaki hayatının yalnız geçtiğini, bütün o kitapların arasına hapsolduğunu düşünmüştü.

"Peki ya sen Lou?" diye sordu. "Angus'un çok arkadaşı yok diyorsun, peki senin kaç arkadaşın var? Kabalık yapmak istemiyorum bu soruyu sorarak. Sadece merak ediyordum."

Big Lou temizleme bezine elini attı. Tezgâhta hiç kir olmuyordu, ama bu, parlak yüzeye bakıp silip atabileceği bir tanecik bulma umuduyla tezgâhı gayretli bir şekilde temizlemesini engellemiyordu.

"Arkadaşlar mı?" dedi. "Arkadaşlar mı? Bende çok Matthew. Hem de çok."

Matthew tezgâha doğru eğilip kahvesinden bir yudum aldı. "Edinburgh'da mı?" diye sordu. "Yoksa Arbroath'ta mı?"

Big Lou beziyle Matthew'un dirseğini yalayan geniş daireler çiziyordu. "İkisinde de," dedi. "Arbroath'ta da, Edinburgh'da da. Hatta Glasgow ve Dundee'de. Her yerde aslına bakarsan."

"Edinburgh'daki arkadaşların kimler Lou?" diye bastırdı Matthew. "Bizi saymıyorum tabii."

Big Lou ona baktı. "Bugün çok sorgulayıcısın," dedi. "Ama madem sordun, Mags var, Neil, Humphrey ve Jill Holmes var... daha birkaç tane daha var. Çok arkadaşım var benim. Muhtemelen seninkinden fazladır."

Matthew gülümsedi. "Belki Lou, belki." Duraksadı. "Ama kusura bakmazsan bu insanların kim olduğunu sorabilir miyim? Onları burada hiç görmüyoruz. Kim bunlar? Mags mesela. O kim?"

Big Lou son parlatma işini de tamamladıktan sonra bezini tezgâhın altına sıkıştırdı. "Mags," dedi. "Madem sordun, çok iyi bir arkadaşım olur. Onu Eyre Crescent'in köşesinde, Canonmills'e giderken gördüm. Ben geçerken orada duruyordu."

Matthew boş gözlerle Big Lou'ya baktı. "Onunla sokakta mı tanıştın? Orada duruyor muydu? Sen de yanına gidip..."

"Öyle olmadı," dedi Big Lou. "Oradan geçerken Mags sokakta çalışıyordu. Onunla konuşmak için durmuştum."

Matthew ellerini ovuşturdu. "Konu gittikçe daha da güzel bir hal alıyor Lou," dedi. "Sokakta mı çalışıyordu? Sokakta tam olarak ne yapıyordu?"

"Sokakta çalışıyordu," dedi Big Lou cümle yeterince açıklayıcıymış gibi. "Mags yol çalışmaları yapanların kullandığı küçük buharlı silindirlerden birini sürüyordu. Ağzında bir sigarayla silindirin içinde oturuyordu ve eğilip benden ateş istedi. Ateşim yoktu, ama silindirle ilgili bir şeyler söyledim ve sohbete başladık."

"Bir anda mı?" dedi Matthew. "Sohbete mi başladınız? İki yabancı..."

"Tamamen değil," dedi Big Lou. "Mags de Arbroathlıydı. Senin aksine Matthew, o bir yere ait."

Matthew mahzunlaştı. Haklı diye düşündü. Benim sorunum bir yere ait olmamam. Para ve eğitim özgürlük veriyor, ama seni kökeninden ve ait olduğun yerden koparabiliyor.

10. Matthew Bir Cinsiyetçi (Ama Kibar Bir Cinsiyetçi)

Ama Matthew Buharlı Silindirin Madonna'sı adını taktığı Mags hakkında daha fazla bilgi almak istiyordu. "Bir şey çok ilgimi çekti, Lou," diye başladı. "Nasıl bir kadın yol çalışması yapanların arasına katılmak ister ki? Mags bu işi nasıl bulmuş?"

Big Lou yaptığı işten kafasını kaldırdı –makineden çekilmiş kahveleri boşaltıyordu– ve gözlerini Matthew'a dikti. Matthew hiç pişman olmamış bakışlarla ona karşılık verdi.

"Ne var?" dedi Matthew. "Gayet mantıklı bir soru. Yolda çalışan çok fazla kadın görmüyoruz sonuçta, öyle değil mi?"

"Bugünlerde kadınların her şeyi yapabildiğini sanıyordum," dedi Big Lou soğukça. "Yoksa yanlış mı anlamışım? Erkekler bize hâlâ ne yapıp yapamayacağımızı mı söylüyorlar yoksa?"

Matthew yatıştırıcı bir el hareketi yaptı. "Beni yanlış anlama Lou," dedi aceleyle. "Ben öyle demek..."

"Ne demeye çalıştın peki?"

"Şunu demek istiyordum," dedi Matthew, "bazı işlerde kadınlardan çok erkekleri görmek daha doğal, sadece daha doğal."

Big Lou ona aynı şekilde bakmaya devam etti. "Ne gibi işlerde mesela?"

Matthew hızla düşünmek zorundaydı. Havayolu pilotlarından bahsedecekti, ama son iki uçuşunda kokpitten yolcuları selamlayan sesin bir kadına ait olduğunu hatırlamıştı. Kendisi dışında kimse de bunu garipsemiş görünmüyordu. Ama yanında oturan ve verdiği tepkiyi fark eden kadın ona doğru eğilip "Kontrolün bir kadında olması ne kadar güven verici öyle değil mi? Kadın pilotların erkeklerden çok daha güvenilir olduğunu biliyorsunuzdur. Erkekler risk alıyorlar, doğalarında var bu. Ama kadınlar çok daha dikkatli oluyor," diye fısıldamıştı.

Matthew başıyla onaylamıştı. "Tabii," demişti. "Haklısınız."

Şu anda örnek vermekte zorlanıyordu. Ya itfaiyeciler? Ama geçen gün Moray Meydanı'nda yanından hızla geçen bir itfaiye arabası gördüğünü hatırladı. İçeridekilere baktığında görmeye alışık olduğu erkekleri değil, siyah itfaiyeci giysilerine bürünmüş ve saçını tarayan bir kadın görmüştü.

"Geçen gün bir itfaiyeci kadın gördüm Lou," dedi hevesle ve Big Lou'nun ilgisini konudan dağıtma umuduyla.

"Çok itfaiyeci var," dedi Lou. "Ama hâlâ örnek vermeni bekliyorum. Bugünlerde kadınlar hangi işleri yapmıyormuş?"

"Moray Meydanı'ndaydı," diye devam etti Matthew.

"Orada farklı bir klastan yangın çıkıyordur," dedi Lou. "Moray Meydanı'nda fritöz yangını çıkmaz. Flambe kontrolden çıkmış olabilir ancak."

"Saçını tarıyordu," dedi Matthew. Sonra durup dururken, "Bir de ruj sürüyordu. Yangın söndürmeye giderken. Ruj sürüyordu," dedi.

Big Lou kaşlarını çattı. Önce hiçbir şey söylemedi, ama sonra konuşmaya başladı. "Moray Meydanı burası sonuçta, öyle değil mi? Bir kız olabildiğince güzel görünmek..." Duraksadı. "Sana inanmıyorum gerçi. Saçını topluyor olabilir elbette, çalışırken saçlarının seni engellemesini istemezsin. Ama ruj sürüyor olamaz."

Matthew karşılık vermedi.

"Ee, Matthew? Bekliyorum."

"Bilemiyorum Lou," dedi Matthew en sonunda. "Belki ben eski kafalıyımdır."

"Belki de konuşmadan önce düşünmen gerekiyor," diye mırıldandı Big Lou. Ona sitemkâr bir şekilde baktı. Birbirlerini seviyorlardı ve onu rahatsız etmek istemiyordu. Mags konusuna geri döndü. "Mags'in neden yaptığı işi yaptığını sormuştun. Bunun cevabı galiba klostrofobiden mustarip olması. Bana bundan bahsetmişti. Kapalı yerde dururken dışarı çıkma isteğiyle doluyormuş. Bu yüzden sürekli dışarıda olmasını sağlayacak bir iş aramış."

"Buharlı silindir de açık alanda çalışıyor," dedi Matthew. "Camı yok, kapısı yok."

"Kesinlikle," dedi Big Lou. "Mags böyle biri işte, açık hava kızı."

"Çok uygun bir işmiş," dedi Matthew. Duraksadı. "Ama yollarda çalışan erkekler biraz... nasıl söylesem? Biraz..."

"Kaba mı?" diye sordu Big Lou. "Bunu mu demeye çalışıyordun?"

Matthew başıyla onayladı.

"O zaman öyle söyle," dedi Big Lou. "Lafı ağzında gevelemenin ne manası var ki? Ne düşünüyorsan onu söyle. Ama önce hep düşün. Evet, kaba oldukları kesin. Kadınlara ıslık çalıyorlar ve bayağı laflar atıyorlar. Mags böyle söylüyor en azından."

"Çok bayağı," dedi Matthew. Böyle kişilere sanat galerilerinde rastlanmıyor diye düşündü. Ya rastlansaydı? Kadının teki bir galeriye gelseydi ve satıcı ıslık çalmaya başlasaydı? Böyle bir şey mümkün değildi.

"Niye gülümsüyorsun?" diye sordu Big Lou.

"Pek önemli sayılmaz," dedi Matthew havai bir biçimde. "Sadece farklı meslek gruplarının ne kadar farklı insanlarla karşılaştığını düşünüyordum."

Big Lou omuzlarını silkti. "Çok şaşırtıcı değil. Her neyse, Mags sekiz yıldır bu ekiple çalışıyormuş ve herkes ona erkekmiş gibi davranıyormuş. Onu öyle kabul etmişler ve pek üstüne düşünmemişler. Ama sonra bir gün silindiri birinin sokağa düşürdüğü bir takının üstünden geçivermiş. Erkeklerden biri bunu yassılmış olarak bulmuş ve herkes gülsün diye havaya kaldırmış. Ama Mags ağlamış. Bunun birisi için son derece duygusal bir değer taşıyor olabileceğini düşünmüş, ama takı mahvolmuş haldeymiş. O da ağlamış."

"Bunu anlayabiliyorum," dedi Matthew.

"Bu da Neil'in farkı anlamasını sağlamış," dedi Big Lou. "Havalı matkap kullanıyormuş ve bütün ekip gibi o da Mags'e erkek gibi davranıyormuş. Ama bu olaydan sonra ona farklı gözle bakmaya başlamış. Birkaç gün sonra çıkma teklif etmiş. Böylece birlikte olmaya başlamışlar. Çok mutlularmış Mags'in söylediğine göre."

Matthew karşılık vermedi. Kahvesini dudaklarına götürüp fincandan kalanlara, süt köpüğüne baktı. Bu dünyanın büyük olaylarının arasındaki çatlaklarda küçük şeyler, küçük mutluluk anları ve tatmin saklı diye düşündü. İnsanlar herhangi bir yerde âşık olabiliyorlardı. Günlük yaşamın kargaşası ve dumanları arasında, amansız fabrikalarda, en sıkıcı ofislerde, hatta yol çalışmalarının kiri pası arasında... Herhangi birine herhangi bir anda olabiliyordu. Hatta bana bile olabilir diye düşündü. Ben ki Pat tarafından sahiden sevilmiyorum ve ona sahiden bir sevgi veremiyorum.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

11. Bruce Tarihi Bölgede Ev Aramaya Çıkıyor

Bruce gazetedeki reklamı kesip kot pantolonunun cebine sıkıştırdı. Ev arıyordu ve sabah pek iyi geçmemişti. Union Sokağı'ndaki ilk ev dışarıdan umut verici görünmüştü, ama kapıdan içeri adımını attığında ve eğimin ne kadar fazla olduğunu fark edince evin hiç de uygun olmadığını anlamıştı. Şehrin bu kısmının sorunu buydu. Zemindeki hareketlilik döşemelerin eğilmesine ve duvarların şişmesine sebep oluyordu. Binalar yeterince güvenliydi –bu hareket tarihseldi– ama evler kişide denizde duruyormuşçasına bir mide bulantısı yaratabiliyordu.

"Bu bina eğimli," dedi Bruce evi göstermekte olan kadına.

Kadın ona soğuk bakışlar fırlattı. "Bu eve çok ilgi gösteriyorlar," dedi mesafeli bir sesle. "Uzun süre boş kalmaz."

Koridoru geçtiler. Ev sahipleri evi boşaltmıştı ve döşemenin üstü kaplı değildi. Kanada'dan yıllar öne getirilmiş olan geniş, sarı lekeli çam levhalar vardı yerde.

BEBLOGGER TO KAKTÜS TEAM

Bruce gülümsedi. "Öyle mi?" dedi. "Ama eğim var. Burası için *mortgage* almak çok zor olacak."

Kadın elindeki dosyayla uğraşıyordu. "Bu sizin görüşünüz tabii," dedi resmi bir şekilde. "Başkaları," kendisini de bu başkalarından saydığı belliydi, "başkaları belli ki farklı olduğunu düşünüyor."

Bruce kendisini mutfağa doğru takip etmesini istediğini belirten bir hareket yaptı. Kadın tereddütle peşinden gitti ve Bruce'un cebinden bir golf topu çıkardığını gördü. "Bunun ne olduğunu biliyor musun?" diye sordu Bruce.

"Tabii ki biliyorum. Bir golf topu."

"Evet," dedi Bruce. "Akıllı kız. Şimdi izle."

Eğilip golf topunu mutfak döşemesine koydu ve hafifçe itti. Sonra ayağa kalktı ve sırıttı.

Golf topu Bruce'tan uzaklaşmaya ve giderek hız kazanmaya başlamıştı. Karşı duvara çarptığındaysa epeyce hızlıydı.

"Gördün mü?" dedi Bruce. "Top da benimle aynı fikirde. Yer eğimli."

Genç kadın dudağını ısırdı. "Bu binalar çok eski," dedi. "Tüm bölge çok eski."

Bruce başıyla onayladı. "Haklısın," dedi. "Bu yüzden dikkatli olmak gerek."

"Dairenin geri kalanını görmek istemiyorsunuz sanırım."

Bruce mutfak camında yansımasını gördü ve kafasını hafifçe çevirdi. "Hayır," dedi. "İstemiyorum. Ama bana içeriyi gösterdiğin için teşekkür ederim. Umarım satabilirsin."

Aşağı kata sessizlik içinde indiler.

"Kahve içelim mi?" diye sordu Bruce aşağı indiklerinde.

Genç kadın ona baktı. Ağlamak üzere diye düşündü Bruce.

"Hayır," dedi kadın. "Hayır, teşekkürler."

Bruce omuz silkti. "Pekâlâ," dedi. "Bakmam gereken başka bir yer daha var. Ev için üzüldüm."

Tereddüt etti diye düşündü. Kahve içme önerisinin karşısında bir anlığına tereddüt etti. Bu da aklının çelindiği anlamına geliyor. Tabii ki çelinecekti. Hepsi böyleydi. Kendilerine hakim olamıyorlardı.

Bir sonraki daire Abercromby Meydanı'nda, kendisini alçak giriş olarak betimleyen bir bodrum dairesiydi. Bruce Forth Sokak'tan yürürken gülümsedi. Edinburgh'da emlâkçı olarak çalışırken yazdığı ev özelliklerini hatırladı; daha önce de alçak girişli evleri tanımlaması gerekmişti ve bir defasında bir bodrum altı katını, ön giriş katı, güneşten iyi korunuyor şeklinde betimlemişti. Orada oturanlar herhangi bir şey görmek istiyorsa bütün gün ışıkları açık tutmak zorundaydılar ve Bruce bu dairenin ışıklandırmasını yaratıcı ve yardımcı olarak tanımlamıştı. Ortama hâkim olan nemli havaya ise serin demişti.

Abercromby Meydanı da çok vaktini almadı.

"En iyi halini görmediniz," demişti ev sahibi. "Bugün çok aydınlık bir gün değil."

Bruce tek kaşını kaldırdı. "Öyle mi? Ben geldiğimde dışarıda güneş vardı sanki."

Ev sahibi yere baktı. "Tüm elektrik hatları yenilendi," dedi. "Mutfaktaki her şey ya yeni ya, yeniye çok yakın."

"Bunu görmek zor," dedi Bruce.

"Ama sizi temin ederim ki öyle."

Bruce karanlığa açılan bir kapıyı gösterdi. "Bu bir karanlık oda mı?" diye sordu. "Fotoğrafçılıkla mı ilgileniyorsun?"

"Orası yemek odası."

Ev sahibi sessizleşmişti ve Bruce geri kalan odaları üstünkörü incelerken de sessizliğini korudu. Sonra girişteki koridora geri döndüler, Bruce etrafı gösterdiği için ona teşekkür etti.

"Beğenmediniz," dedi ev sahibi keyifsizce. "Beğenmediniz öyle değil mi?"

Bruce adamın omzuna hafifçe vurdu. "Birini bulursun," dedi. "Fiyatı yeterince indirirsen bir alıcı bulursun. Ben emlâkçıyım. Böyle çöplükler çok geçti elimden. Sadece yeterince çaresiz bir alıcı bulmaktan geçiyor iş."

"Çok güven verici konuşuyorsunuz," dedi ev sahibi.

Sokağa ve aydınlığa çıkınca Bruce bir kağıt parçasına not aldığı, görmeye gideceği üçüncü dairenin adresine baktı. Burası Frederick Sokağı'nın sonundan keskin bir şekilde aşağı inen ve Circus Meydanı'na doğru kıvrılan Howe Sokağı'ndaydı. George döneminden kalma tarihi bölgede, Bruce'un en sevdiği yerlerdendi ve görmeye gittiği daireyle ilgili içinde iyi hisler vardı.

Sadece adres değil, sahibesinin adı da önemliydi. Adı Julia Donald'dı ve Bruce yanılmıyorsa Edinburgh'a ilk geldiğinde tanıştığı kişilerdendi. Ondan epeyce hoşlandığını hatırlıyordu, ama o sıralarda kendisi başka biriyle birlikteydi... kim olduğunu hatırlamak zordu, ama başka bir kızla birlikteydi kesinlikle; çok sayıda kız vardı.

Bruce Howe Sokağı'na giderken bir şarkı mırıldanmaya başladı. Edinburgh'a geri dönmek harikaydı, tekrar bu ortama dönmek, kontrolü ele geçirmek, bütün dünyanın ayaklarının altında uzanması... Hem de bu ayaklar harika ayaklar diye düşündü. Bir baksana şunlara!

12. Eski Bir Ateş Canlanıyor... Olabildiğince

"Brucie! Demek sendin!" diye haykırdı Julia Donald. "Tanrım, çok şaşırdım. Avukatlar arayıp eve Bruce Anderson bakmaya gelecek dediklerinde yoksa bu o Bruce mu diye düşündüm. İşte geldin, buradasın!"

"Ben de aynısını düşünmüştüm," dedi Bruce. "Howe Sokağı'nda görmek istediğim bir tek Julia Donald var, o da karşımda duruyor!"

Öne eğilip yanağına bir öpücük kondurdu. "Ne zamandır öpüşmüyorduk," dedi. "İşte bir tane daha."

"Brucie! Hiç değişmemişsin!"

"Neden değişeyim? Her şey elimin altındayken değişmenin bir anlamı yok ki." Duraksadı. "Ama sen değişmişsin Julia." Julia'nın yüz ifadesi bir an gölgelendi. "Öyle mi? Değişmiş miyim?"

Bruce gülümsedi. "Daha da güzelleşmişsin. Büyüleyici olmuşsun."

"Brucie!"

"Hayır, ciddiyim. Bir baksana kendine."

BEBEKSEVEN KAKTÜS TEAM

Julia onu salona geçirdi. "Her gün spor salonuna gidiyorum. Her gün."

"Belli oluyor."

"Teşekkür ederim. Ya sen? Hâlâ rugby oynuyor musun?"

Bruce oynamıyordu. "Ara sıra. Pek oynamıyorum. Çok yoğunum."

Julia başını salladı. "Bunu bilirim. Geçen gün neredeyse bir işe giriyordum, ama olmadı işte. Çok meşguldüm."

"Nasıl olduğunu anlıyorum." dedi Bruce. Salona göz gezdirdi. Yastıklarla dolu geniş bir kanepe duvarlardan birini kaplıyor gibiydi. Karşısında büyük bir mermer şöminenin üstünde çerçevesi altın varaklı bir ayna vardı. Bruce üstü moda dergileriyle dolu pahalı cam sehpayı da fark etmişti.

"İyi bir okuyucusun bakıyorum," dedi *Vogue* ve *Harpers* dergilerini göstererek.

Julia bu iltifattan memnun olmuş gibi görünüyordu. "Zihnimi aktif tutmayı seviyorum. Her zaman okumayı sevmişimdir."

Kanepeye oturan Bruce dergilerden birine elini attı. "Olamaz!" dedi. "İnanır mısın, bunları Londra'da gördüm ben. Şuradaki siyah giysili kızla Chelsea'de bir partide tanıştım. Şu da erkek kardeşi. Uzun olan. Çok ciddi bir adam, ama bir iki içki içince sevimli oluveriyor."

Julia kanepede yanına oturdu. "Londra'ya gitmek için sabırsızlanıyorum," dedi. "Bu yüzden burayı satıyorum.

Babamın arkadaşlarından biri şehirde yöneticilerin öğle yemeklerini yapan bir kadının yanında iş ayarladı. Toplantılar için yemek yapıyorlar. Akşam yemeklerine yiyecek içecek sağlayan parti organizatörleri gibi."

Bruce derginin bir sayfasını daha çevirdi. Sayfalardan birinde bir parfüm reklamı vardı ve sayfanın bir köşesi katlanmıştı. Bruce kapakçığı kaldırıp sayfayı kokladı. "Harika," dedi. "Bu muhteşem işte. Seksi, değil mi?"

Julia dergiyi alıp kokladı. "Hımm. Baharatlı. Bana Morityus'u hatırlattı."

"Evet," dedi Bruce. "Morityus."

Dergiyi sehpaya koydu ve Julia'ya döndü. "Ee... Demek Londra."

"Evet, Londra."

"Ne zaman?" diye sordu Bruce.

"Ah, bilemiyorum. Burayı sattıktan sonra. Ya da önce. Bilmiyorum."

Bruce düşünceliydi. "Londra çok güzel," dedi. "Ama Edinburgh'a dönmekten de memnunum. Burası da harika. Çok kalabalık değil hem."

"Öyle," dedi Julia. "Burada güzel vakit geçirdim."

"Önemli olan, gemileri yakmamak. Acele karar verme sakın."

Ayağa kalktı ve ellerini ovuşturdu. "Bana etrafı gösterecek misin?"

Julia güldü. "Tabii ki. Unuttum. Nereden başlayalım?"

"Mutfaktan," dedi Bruce. "Mutfağın var değil mi?"

Julia Bruce'un koluna şakadan bir yumruk attı. "Yüzsüz seni. Çok güzel bir mutfağım var hem de. Bütün eş-

yalar güzel. Mermer tezgâhlar. Gömme şarap rafları. Her şey güzel."

Mutfağa geçtiler. Bruce parmaklarını tezgâha dokundurdu. "Pürüzsüz," deyip Julia'ya baktı. "Aç mısın? Mutfağı görünce yemek yemediğimi hatırladım. Öğle yemeği yedin mi?"

Julia yememişti. Bruce ona yemek yapmayı önerdi. "Makarna var mı?" diye sordu. "Biraz yağ ve parmesan? O zaman başlayabilirim."

"Bu çok eğlenceli," dedi Julia.

Bruce göz kırptı. "Ev satmaktan daha mı eğlenceli?"

Julia kıkırdadı. "Hem de çok."

Bruce dolaptan bir şişe beyaz şarap çıkardı. Julia'ya bir kadeh doldurdu ve parmesandan bir dilim keserken kadeh kaldırdılar.

"Bunları yaptıkları yere gittim," dedi peynirin bir parçasını kırıp Julia'ya uzatırken. "Reggio Emilia. Parma yakınlarında. Orada yapıyorlar. İtalyan bir kız tanıyorum. Bologna'da yaşıyordu, ama babasının orada bir çiftliği vardı. Büyük bir yerdi, beyaz öküzleri vardı. Bir de harika bir villaları."

Bruce Julia'nın ifadesine dikkat etseydi kaşlarının hafifçe çatıldığını görürdü. Ama Julia kendini çabuk topladı. "İtalyan bir kız arkadaş mı? Çok egzotik."

Bruce göz ucuyla onu izliyordu. Suya makarnayı atıyor gibi görünüyordu, ama aslında ona bakıyordu.

"Artık İtalyan kız arkadaşlar yok," dedi. "Bana yetti. Artık durulma zamanı. Hepimizin bir gün yaşadığı bir şey bu."

Julia'nın tepkisini izledi. Julia kadehini almış, kenarlarına bakıyordu. Ama Bruce anlamıştı.

"Sen mi? Durulmak mı?" Gülümsemeye çalışıyordu, ama sorusunda gerçeklik payı vardı.

"Ciddiyim," dedi Bruce. "Artık sakin bir hayat istiyorum. Evcil olayım azıcık. Bilirsin işte... yemek yemeğe dışarı çıkayım, eve gelip kanepeye kurulup ayaklarımı uzatayım... bir arkadaşla. Tembel hafta sonları yaşayayım." Duraksadı. "Pazarları uzun uzun yatayım. Sonra bir yerde bir *brunch*. Biraz caz. Pazar gazeteleri."

Julia gözlerini kapadı, kısacık bir anlığına, ama yine de kapamıştı. İşe yarıyor diye düşündü Bruce. Nasıl olacağını düşünüyor. Kendimi kötü hissetmeme gerek yok, çünkü sahiden de böyle olacak. Burada tam da bunu yapabiliriz. İdeal bir yer. Bir güzelliği de iş bulmayı aceleye getirmesine gerek kalmayacak olmasıydı. Julia Edinburgh'daki herkesin bildiği üzere pek fakir değildi. Üç büyük otelin ve Argyll'deki bir körfezin küçük bir kısmının sahibi olan hoşgörülü babası kızının istediği her şeye sahip olmasını sağlamıştı. Şimdiye kadar bir milyoner avcısı tarafından kapılmamış olması şaşırtıcı diye düşündü Bruce. Londra'ya giderse bunun olma ihtimali daha yüksekti. Bu yüzden ona bir iyilik yapıyordu. Tam da bu yüzdendi işte: Kesinlikle bir fedakârlık eylemiydi; düşünceli ve sempatiklikten kaynaklanan, saf bir fedakârlıktı.

13. Matthew Boş Bir Tuvalden İlham Alıyor

Big Lou'daki kahvesini bitirdikten sonra Matthew Dundas Caddesi'ndeki galerisine döndü. Big Lou'yu bırakmak her zaman biraz burukluk yaşatıyordu. Big Lou'nun çok rahatlatıcı, anne gibi, iyi bir arkadaş olduğunu düşünüyordu. Tabii insanın normal bir annesi varsa. Ya da bir halası, bir şey söyleme ihtiyacı olmadan yanında vakit geçirilebilecek birisi. Matthew'un böyle bir halası olmamıştı, ama onla bir süre yaşamıştı, gün boyunca gergef başında oturan babasının halasına ait hayal meyal çocukluk hatıraları vardı. Matthew'un babası ona halasının ağabeyiyle ilgili çok ilginç bir hikâye anlatmıştı. Adam hafif bir akıl hastalığından mustaripti ve Matthew'un büyük babası tarafından bakılıyordu. Jimmy amca kibar bir adam demişti Matthew'un babası. Eve çok fazla katkısı olmasa da saat tamiri yapabiliyordu.

"Savaş sırasında Jimmy olan bitene hiç ilgi göstermemişti," diye devam etmişti babası. "Ama saat tamircisi olarak arayanı çoktu, savaş hizmetini Clyde'a gelen

donanma gemilerindeki saatleri tamir ederek yerine getiriyordu. Saatleri evine getiriyorlardı, çünkü gemide başında kimse olmadan öylece gezemezdi.

"Savaş bittikten sonra gemi saatlerinin artık gelmiyor olmasına çok üzüldü. Bu saatlerin şeklini seviyordu ve komşuların masaüstü saatlerini tamir etmek çok eğlenceli gelmemeye başlamıştı. En sonunda neden bu kadar az geminin geldiğini sorunca kendisine savaşın üç yıl önce bittiğini söylediler.

'Ya?' dedi Jimmy amca. 'Kim kazandı peki?'"

Matthew'un babası nedense bu soruyu çok eğlenceli buluyordu, ama Matthew *zavallı Jimmy amca* diye düşünmüştü hep. Savaşın bitiminden yirmi, otuz yıl sonra ormandan çıkan Japon askerleri aklına geldi. *Kimin kazandığını biliyorlardı herhalde, öyle değil mi?*

Galerinin kapısını açtı ve yarım saate dönerim yazılı levhayı kaldırdı. Daha önce gelen mektupları okumuş olduğu masasına bakarken o sabah yapacak çok bir şey olmadığını fark etti. Hatta düşününce sahiden de yapacak hiçbir şey yoktu. Duyuruların gününü geçirmemişti; gelecek müzayedelerin kataloglarına bakmıştı ve tam olarak hangi resimlere teklif vereceğini biliyordu. Yollanacak veya ödenecek fatura yoktu. Yapacak hiçbir şey yoktu.

Bir süre önünde neler yattığını düşündü. Hayatının geri kalanında ne yapacaktı? Burada oturup bir şeylerin olmasını mı bekleyecekti? Peki hepsi buysa, bunun amacı neydi ki? Eserlerini sattığı ressamlar en azından bir şeyler bırakıyor, geride eserleri kalıyordu. O ise tam

tersine hiçbir şey yapmayacak ve geride bir şey bırakmayacaktı.

Ama çoğumuzun kaderi bu değil miydi zaten? Her gün işe gidip gelenler, ofislerde veya fabrikalarda çalışanlar, muhtemelen çok farklılık göstermeyen şeyler yapanlar –kağıt parçalarını karıştıran ya da bir yerden bir yere bir şeyler taşıyan insanlar– hayatlarına bakıp ne anlamı olduğunu sorabilirlerdi pekâlâ.

Yoksa kişi bu soruyu anlamsız bir soru olduğu için sormamalı mıydı? Belki de varlığımızın –en azından algılayabileceğimiz– hiçbir anlamı yoktu. Bu da asıl sorulması gereken sorunun hayatımı nasıl daha katlanılır kılarım olmasını gerektiriyordu. İstesek de istemesek de buradaydık işte ve devam etmemiz gerekiyordu. Bu durumda, burada bulunma deneyimini olabildiğince dolu ve güzel nasıl geçirebiliriz sorusuna cevap bulmalıydık. Matthew böyle düşünüyordu.

Angus Lordie elinde bir paketle önünden geçip giderken aklında bu düşünceler dönüyordu. Birden Matthew el salladı ve onu içeri çağırdı.

"Big Lou'ya gidiyordum," dedi Angus. "Sen?"

"Bir yere gitmiyorum," dedi Matthew. "Oturuyorum, düşünüyorum."

"Ne hakkında?"

Matthew elini havada salladı. "Havadan sudan ve önemli konularda." Duraksadı. "Cyril'den haber var mı?"

Angus kafasını salladı. "Hâlâ içeride," dedi. "Düşününce sinirleniyorum. Cyril orada oturup bunu hak et-

mek için ne yaptığını düşünecek. İnsanların hiç insafı yok mu?"

"Hayvanları yargılıyorlarmış eskiden," dedi Matthew düşünceli düşünceli. "Ortaçağ'da. Bir yerlerde okumuştum. Domuzları, keçileri yargılıyorlarmış. Sonra onları cezalandırıyorlarmış. Canlı canlı yakıyorlarmış."

Angus karşılık vermedi, ama Matthew sinirine dokunduğunu fark edip konuyu değiştirdi. Angus'un taşıdığı paketi gösterdi.

"Resim mi bu?"

"Olacak," dedi Angus. "Şu anda sadece astarlı tuval. Canonmills'te bir adam yapıyor bu işi benim için. Ben gergilerle filan uğraşamıyorum."

"Çok iyi. Böylece gönder." dedi Matthew. "Seçilebilir ve Turner Ödülü'ne aday gösterilebilir. Ne tür çöpleri sevdiklerini sen de biliyorsun. Tuğla yığınları, dağınık yataklar filan..."

"Ama bunu değerlendirmezler bile," dedi Angus. "Sadece astarlı da olsa, onlar için resme çok yakın bir şey bu."

Matthew gülümsedi. Aklına bir fikir gelmişti.

"Antonin Artaud," diye mırıldandı. Angus'a baktı. "Biliyor musun Angus, senin bir resmini satmak isterim. Gerçekten."

"Galeriler aracılığıyla satış yapmıyorum ki," dedi Angus. "Senin gibi daha dürüst birisiyle bile olmaz. Hem neden yapayım ki? Sağ olun, ben almayayım Bay Yüzde Kırk."

"Elli," diye düzeltti Matthew. "Ayrıca figüratif çalışmalarını istemiyorum. Hatta o şüpheli nülerini de. Seni çok uğraştırmayacak, ama kazançlı olacak bir şeyler düşünüyordum. Bir de seni ünlü yapacak..."

"Ünlü olmak istediğimi nereden çıkarıyorsun?" dedi Angus. "Bundan daha kötü bir şey düşünemiyorum. İnsanlar özel hayatını merak edecek, dönüp sana bakacak. Bunun nesi güzel ki?"

"Sevilmek isteyen insanlar için bir çekiciliği var," dedi Matthew. "Bu evrensel bir istek, öyle değil mi?"

"Benim sevilmek gibi bir ihtiyacım yok," diye homurdandı Angus. "Ben sadece köpeğimi geri istiyorum." Matthew duymuyor gibiydi. "Antonin Artaud," dedi.

"Kim?" diye sordu Angus.

14. Artaud'nun Yöntemi İlham Kaynağı Oluyor

Matthew'un bildiği bir şeydi bu işte. "Antonin Artaud," dedi. "Fransız bir dramaturgdu."

Angus Lordie yüzünü buruşturdu. "Dramatist mi yani?"

Matthew tereddüt etti. Dramaturg lafını daha yeni öğrenmişti ve kullanmak için fırsat gözlüyordu. En sonunda cesaretini toplayıp Big Lou'yla konuşurken kullanmıştı bunu, ama kahve makinesi tam o anda tıslamaya başlamış ve Big Lou Matthew'u duymamıştı. Matthew dramaturgun oyunların yazımı dışında bir şeyler yaptığını düşünüyordu, ama şu an bunun ne olduğuna emin değildi. Dramaturg aynı zamanda bir prodüktör veya yönetmen veya senaryoları iyileştirmeye yardımcı olan insanların görevini mi üstleniyordu? Yoksa bunların hepsi miydi?

"Olabilir," dedi Matthew. "Her neyse..."

"Ben kendime arturg demiyorum," diye araya girdi Angus. "Ben bir artistim. O yüzden dramatiste neden dramaturg diyelim ki?"

Matthew karşılık vermedi.

"Basit kelimeler daha iyi," diye devam etti Angus. "Mesela ben, şu anda yerine şimdi demeyi tercih ediyorum. Uçaklarda şu anda diyorlar. 'Şu anda inişe geçmiş bulunmaktayız,' diyorlar. Boşa nefes tüketmek bu. Neden 'şimdi iniyoruz' demiyorlar ki?"

Matthew başıyla onayladı ve uçak dilini kınama işine katıldı. En azından dramaturg kelimesini kullanışının gerilimi dağılmıştı.

"Ayrıca başka bir şey daha var," dedi Angus Lordie. "Bugünlerde ne kadar çok insanın kelimeleri iç içe soktuğunu fark ettin mi? Düzgün bir şekilde belirtemiyorlar. Stansted Havalimanı'ndaki hoparlör tertibatından ne dediklerini anlamaya çalış bir. Bir dene."

"Haliç İngilizcesi*," dedi Matthew.

"Korkunç İngilizce," dedi Angus. Bir an durup düşündü ve ekledi: "Bu Artaud kimdi bu arada?"

"Bir dram..." Matthew kendini tam zamanında tuttu. "Bir dramatistti. 30'lu ve 40'lı yıllarda çok ünlüydü. Tek renkli tuvaller yapıp bunlara müthiş adlar veriyordu. Sanatsal moda için espritüel yorumlardı."

Angus'un ilgisini çekmişti. "Ne gibi?"

Matthew gülümsedi. "Bembeyaz bir resimle, tamamen beyaz bir resimle çıkıp buna *Kar Fırtınasında İlk Ayinlerine Giden Anemik Bakireler* adını vermişti."

Angus kahkahalara boğuldu. İskoçya'daki halka açık koleksiyonlarda beyaz tuvaller vardı. Çok uygun bir ad diye düşündü.

* Estuary English. Güneydoğu İngiltere'de Thames civarının aksanı. (ç.n.)

"Sonra," diye devam etti Matthew, "tamamen kırmızı bir tuvale *Kızıldeniz'in Yanında Domates Toplayan Felçli Kardinaller* adını verdi."

Angus ellerini çırptı. "Harika!" dedi. "Dur düşünelim. Sadece mavi bir resme ne diyebilirdik?" Matthew biraz düşündü. "Denizde Depresyon?"

"Fena değil," dedi Angus. "Biraz kısa, ama *Erotik Film Konvansiyonunda Depresif Bir Muhafazakâr*'a ne dersin?"

"Ama artık insanlar *blue film** terimini kullanmıyor," dedi Matthew.

"Ama havayı maviye çevirebiliyoruz,"** dedi Angus. "Küfrederek kişi havayı mavi yapıyor. O yüzden *Denizde Küfreden Denizciye* ne dersin?"

"Olabilir," dedi Matthew. "Peki ya yeşil? Tamamen yeşil bir tuval?"

Angus çok düşünmedi. "*Çimenlerde Oturan Kıskanç Bir Çevreci*," dedi. Sonra ekledi: "*Havana'daki Adamımız*'ı*** okuyor."

Matthew bir süre anlamadan baktı, ama sonra güldü. "Çok zekice," dedi. Bir şey demek üzereydi ki, sohbetin nasıl başladığını hatırladı. "Senin şu tuval," dedi. "Senin yerine onu satabilirim. Sadece imzala, ben de satayım."

Angus şaşırmış görünüyordu. "Ama daha başlamadım..."

* Mavi film. Porno filmler için kullanılan bir terim. (ç.n.)

** İngilizce bir deyim: Turning the air blue. (ç.n.)

*** *Our Man in Havana.* Bir Graham Greene romanı. Yazarın soyadı yeşil, yani "green" kelimesine benzerlik gösteriyor. (ç.n.)

"Düz beyaz," dedi Matthew. "Sadece imzala. Bir ad koyalım, bakalım satabiliyor muyum? Mösyö Artaud'nun yolundan gidebiliriz."

Angus alaycıydı. "Çok iyi astarlanmış bir tuvale yazık olacak," dedi. "Yeterince gösterişçi insanlar yok burada ve..."

Matthew araya girdi. "Ama var!" dedi heyecanla. "Edinburgh gösterişçi insanlarla dolu. Çuval dolusu hem de. Dundas Caddesi'nde yürüyorlar mesela. Sürekli."

Bunun üstüne Dundas Caddesi'ne baktılar. Etrafta çok insan yoktu, ama o sırada tanıdıkları birilerini görmüşlerdi. Matthew ve Angus birbirlerine bakıp gülümsediler.

"Belki," dedi Angus.

"Kesinlikle," dedi Matthew ve bir çekmeceden siyah akrilik boya çıkardı.

"Neresini imzalamak istersin?"

Angus resmi imzaladıktan sonra Matthew resmin adı konusunu dile getirdi. Tuvali kaldırdı ve Angus'un bir şey önermesini bekledi.

"Çok dinlendirici görünüyor," dedi Angus. "*Çözümleme* iyi bir ad olabilir. *Sessizliğin Rengi* de olabilir."

"Sessizlik beyaz mı?" diye sordu Matthew. "*Beyaz Gürültü*'ye ne dersin?"

Angus bunun ihtimal dahilinde olduğunu düşündü, ama tam doğru değildi. Sonra aklına bir fikir geldi. "*Bu Parça Seninle Olsun,*"* dedi.

* Piece be with you. Selametle anlamına gelen "Peace be with you" cümlesiyle eşseslidir. (ç.n.)

"Mükemmel," dedi Matthew.

Angus bu iltifatın karşısında hafifçe başını eğdi. "Adının altında yatan mesaj şu," dedi. "Bu parçayı alın. Bunu diyor. Bu parça sizinle olmak istiyor." Duraksadı. "Tabii çekiciliğini üstüne Satılık Değildir etiketi koyarak artırabiliriz. Bu yazı adının mesajıyla içten içe çelişir. Sonuç olarak çabucak satılır."

Matthew resimlerinin adlarını yazdığı kalın beyaz kâğıtlardan birine uzandı. Bunu daktilosuna koyup tuşlarına basmaya başladı. "Angus Lordie, İskoç Kraliyet Akademisi," yazdı. "Doğum tarihi..." Beklentiyle Angus'a baktı.

"Bin dokuz yüz bilmem kaç," dedi Angus lakayt bir biçimde. "Doğum: 20. yüzyıl, yaz yeterli olur. *Flourit** MCMLXXX olabilir. O sıralarda son derece iyi bir durumdaydım."

Bir süre düşünceli düşünceli durdu. MCMLXXX çok iyi bir sene olmuştu hakikaten.

Matthew bu şekilde yazdı. "Ya fiyatı?" diye sordu.

Angus bir süre düşündü. Resim için ne isteyebileceğim çok da önemli değil diye düşündü. Zaten satılacağını sanmıyordu, ama sanatsal bir gösterişçiliği –ve sanatsal aldatmacayı– ortaya koymaya çalışıyorsa bunu ikna edici bir biçimde de yapabilirdi pekâlâ. "Yirmi sekiz bin sterlin," dedi.

Matthew güldü. "Yüzde ellisi benim ama," dedi.

"Öyleyse," dedi Angus. "Otuz iki bin olsun."

* Lat. Bir kişinin aktif olduğu, gelişim yaşadığı bir dönemi anlatan kelime. (ç.n.)

Fiyatta anlaştıktan sonra Matthew ayağa kalkıp masasının karşısındaki duvarın başköşesine beyaz tuvali astı. Altına ayrıntılarının ve adının yazılı olduğu kâğıdı yapıştırdıktan sonra geriye çekildi ve yarattığı etkiye hayran hayran baktı.

"Elimden çıkarmak istemiyorum," dedi. "O kadar dingin ki!"

"Yaptığım en iyi işlerden biri," dedi Angus. "Hiç şüphem yok buna. En iyilerden biri. Kusursuz."

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

15. Biraz Sherry ve Azıcık Sinestezi

Malakka Boğazı'ndan döndüğünden beri Domenica Macdonald, yokluğunda İskoçya Sokağı'ndaki dairesini kiraladığı arkadaşı Antonia Collie'yi sık görmemişti. Her iki açıdan da tatmin edici bir anlaşma olmuştu bu kiracılık işi. Domenica çiçeklerini sulayacak, postalarını kendisine gönderecek birisini bulmuştu. Antonia ise erken dönem İskoç azizlerinin hayatıyla ilgili araştırmalarını sürdürebileceği bir üs edinebilmişti. Hem tarif edilmesi zor, hem de belirsiz kişilikleri olan bu azizler Antonia'nın üzerinde çalıştığı romanın karakterleriydi ve geride varlıklarına dair çok fazla belge bırakmamalarına rağmen İskoçya Milli Kütüphanesi'nde araştıranlara yol gösteren o karanlık yıllardan kalma el yazmaları ve kitaplar vardı.

Domenica'nın geri dönüşü Antonia için biraz erken olmuştu. İskoçya Sokağı'ndaki hayatına ve burada kurduğu rahatlığa alışmıştı. Fife'e, zampara bir çiftçi kocayla olan evliliğinin çökmesinden sonra döndüğü St. Andrews'taki baba evine gitmek istemiyordu. Adamın bü-

yük bir zampara olduğu söylenemezdi gerçi. Başka tek bir kadınla sadakatsizlik zamparalıktan sayılmazdı. Bu kadın hakiki bir zamparanın seçeceği türde bir kadın olsa dahi.

Antonia Fife'e dönmeyecekse Edinburgh'da yaşayacak başka bir yer bulmalıydı. Fakat çok uzağa gitmesine gerek kalmadı –hatta sadece üç metre gitti– çünkü Domenica'nın karşısındaki daire tam zamanında kiralığa çıkmıştı. Pat'in daha önceden oturduğu ve Bruce'un Londra'ya giderken sattığı daireydi bu. Tam da doğru zamanda kiralığa çıkması son derece büyük bir talih diye düşünmüştü Antonia. Ama dahası da vardı.

Kira kontratını imzalamasından altı hafta sonra ev sahibi Antonia'ya evi satın almak isteyip istemediğini sormuştu. Tabii Antonia da evde zaten oturan bir kiracı –kendisi– olduğunu ve bu yüzden fiyatın düşürülmesi gerektiğini söylemişti. Ev sahibi tam tarif edemediği bir şekilde kusurlu görünen bu iddiadan rahatsız olmuştu, ama evi çabucak elinden çıkarmak istediği için fiyatı on bin sterlin indirmeyi kabul etmişti. Antonia kabul edince ev onun oldu. Domenica tereddütlüydü. Eski arkadaşının gelişine gönüllü değildi. Böyle arkadaşlar –kendi köşelerinde dururken– iyiydi, ama kapının dibinde değil.

Komşuluklarının ilk dönemlerinde Domenica Antonia'yı çok teşvik etmemeye karar verdi. Bir hoş geldine çağırmıştı, ama sunduğu içecek küçük bir bardağın üçte ikisini dolduracak kadar az bir miktar sherryden oluşuyordu. Bundan daha fazlası yanlış bir imada bulunabi-

lir diye düşünmüştü Domenica. Antonia bunu fark etmişti. Sherry bardağına bakmış, kısa bir an sanki içindeki sıvıyı ararmış gibi bardağı ışığa tutmuş, sonra da hareketini anlayıp anlamadığını görmek istercesine Domenica'ya bakmıştı. Domenica anlamıştı ve ikisi de karşısındakinin ima ettiği şeylerden emin olmuştu.

"Bana bir sherry daha vermek üzere olduğunu biliyorum," dedi Antonia on beş dakika sonra. "Ama kalamam. Yapacak çok işim var. Bugünlerde zaman akıp gidiyormuş gibi geliyor. Her şeyi yetiştirmek için büyük çaba harcıyorum."

Domenica biraz utanmıştı. Sonuçta Antonia burnunun dibinden ayrılmayacağına dair bir harekette bulunmamıştı ve daha bu aşamada kişinin endişelerini böyle açıkça ortaya koyması biraz kabacaydı.

"Acele etmene gerek yok," dedi. "Akşam için bir şeyler yapabilirim..."

"Çok naziksin," dedi Antonia. "Ama planımı yapmıştım. Sen de yakında bana gel de bir yemek yiyelim. Önümüzdeki ay mesela."

Garip bir sessizlik çöktü. Bir sonraki hafta nazik bir davet olurdu, ama bir sonraki ay diyerek, anlatmak istediğini son derece net bir biçimde ortaya koymuştu. Muhtemelen işi iyice sağlama almak istiyordu.

"Çok iyi olur," dedi Domenica. "O zamandan önce de birbirimizi görürüz nasılsa. Merdivenlerde mesela."

"Tabii," dedi Antonia. "Merdivenlerde."

Sonraki birkaç gün boyunca birbirlerini hiç görmediler. İyi komşuluk kurallarını yerleştirmek için garip

bir yöntemdi, ama işe yaramıştı ve ancak bir süre sonra Antonia Domenica'nın kapısını çalıp onu kahve içmeye davet edebilmişti. Daveti kabul oldu, tabii Domenica o gün yapılması gereken işleri aklından kısa bir süreliğine de olsa geçirdikten sonra. Yapılması gereken bir işi yoktu elbette, ama kişi ancak yapacağı daha iyi bir iş olmadığına ya da aslında hiçbir işi olmadığına dair bir çıkarıma varmasında bir sakınca olmadığını düşünüyorsa daveti hemen kabul etmeliydi. Domenica da Antonia'nın böyle bir çıkarıma varmasını istemiyordu. Antonia'nın bir kitap yazdığı ve büyük bir proje gerçekleştirdiği, kendisininse böyle bir şey yapmıyor olduğu gerçeğinin farkındaydı. Domenica kitap yazanlarla yazmayanlar arasında çok önemli bir fark olduğuna inanıyordu. Bu fark, o sırada sahnede olanlarla çoğunluğu çalışmayan aktörler arasındaki fark kadar önemliydi. Bu sebeple pek çok kişi durum böyle olmasa dahi kitap yazdığını iddia ediyordu. Hatta bir yerlerden böyle yazılmamış kitaplar için bir edebiyat ödülü verildiğini ve bu ödüle layık görülen çalışmaların değerlerinin, bu yazılmamış kitapların ne hakkında olduğunu bildiğini iddia edenler tarafından nasıl ateşli bir şekilde tartışıldığını hatırlıyordu.

"Bu evle ne yapacaksın?" diye sordu Domenica kahve makinesine sıcak su boşaltan Antonia'ya bakarken. Yeni bir daireye taşınan birine sorulmaması gereken bir soruydu, ama Domenica bunu sorduktan sonra fark etmişti. Yeni evin değişikliğe ihtiyaç duyduğunu ima ediyordu ve yeni ev sahibi bu görüşte olmayabilirdi.

Ama Antonia alınmış gibi durmuyordu. “Çok şey,” dedi suya attığı çekilmiş kahveleri karıştırırken. Kahveyi kokladı. “Ne kadar harika bir koku. Kahve kokusu. Yeni giysiler. Yastığın altına sokulan lavanta. Bütün bu kokular.”

Domenica başını salladı. “Kokuları renk olarak görüyor musun?” diye sordu. “Ya da sesleri renk olarak?”

“Sinestezi,” dedi Antonia. “Babamda var.”

BELONGS TO KAMTAS TEAM

16. Domenica Küçük Bir Hırsızlığı Çözmeye Çalışıyor

Antonia mavi-beyaz bir Spode fincana kahve doldurup Domenica'ya uzattı. Misafiri ona teşekkür etti ve fincanı dikkatle mutfak tezgâhına koydu. Fincan tanıdık geliyordu. Hatta tıpkı bunun gibi bir fincanın kendi evinde de olduğunu düşündü. Ne yazık ki fincanın kenarı, kulpun hemen üstündeki kısmı bu fincanda olduğu gibi çentik şeklinde hafifçe kırılmıştı. Duraksadı. Antonia'nın ona verdiği fincanın da aynı yerinde bir çentik vardı.

Alıp fincanı ağzına götürdü ve bu sırada kenarına daha dikkatle bakabildi. Evet, tam oradaydı, kulpun hemen üstünde, kaplamasında küçük bir çentik vardı. Porselenin üst katmanını etkilemişti sadece, sevilen bir fincanı çöpe atmak için yeterli değildi, ama net bir şekilde görünüyordu. Fincanı avuçlarına alıp içindeki sıvının sıcaklığını hissetti. Antonia onun porselen fincanını çalmıştı. Bu fincanı alabildiyse, Domenica'nın evinde kaldığı sürede başka ne gibi şeyleri yürütmüş olabilirdi acaba?

BELGESİZ.ORG Kaktüs Team

Antonia'ya baktı.

Karşıdaki insana ait olan fincanla ona kahve servisi yapmak epeyce aşikâr bir davranıştı sonuçta. Bu ya hırsızın dikkatsizliğinden kaynaklanıyordu ya da büyük bir edepsizlik söz konusuydu. Antonia'nın fincanı aldığını unutması ve kendisine farkında olmadan onunla kahve vermiş olması daha akla yatkın diye düşündü Domenica. Muhtemelen tam da bunu yapan pek çok hırsız vardı; ele geçirdikleri eşyalara o kadar çok alışıyorlardı ki, bunları umursamaz oluyorlardı. Hatta daha kötü suçluların –mesela katillerin– sanki kimse kalkıp da onları ihbar etmeyecekmiş gibi, suçlarından gelişigüzel olaylarmış gibi bahsettikleri duyulmamış bir şey değildi. Edepsiz bir çağda, insanların en gizli sırlarını bütün dünyaya ilan ettikleri bir dönemde örtbas etme ihtiyacının kolay bir şekilde unutulabilmesi çok şaşırtıcı olmamalıydı.

Domenica yıllar önce kendisini pikniğe çağıran birilerinin üstünde oturdukları battaniyeyi bir havayolu şirketinden aşırdıklarını pek rahat bir biçimde söylediklerini hatırlıyordu. Bu insanların kendisinin şoka girmeyeceğini ya da en azından onaylamayacağını bile düşünmemiş olmaları onu çok şaşırtmıştı. "Ama bu hırsızlık!" demek istemiş, fakat cesaret edemediğinden, "Bana bir sandviç daha uzatır mısın?" demekle yetinmişti.

Bu konuyu daha fazla düşündüğü zaman bu hırsızlık eylemi hakkında bu kadar rahat olmalarının sebebinin büyük bir organizasyondan çalmanın suç olmadığına inanmaları olduğu çıkarımına varmıştı. İnsanların si-

gorta şirketlerine yanlış veya abartılı şikâyetlerle başvurduklarını, çünkü bu şirketlerin büyük ve asla bunu fark etmeyecek oldukları hakkında bir yazı okumuştu. Bütün bunlar hırsızlık veya ahlaki eşdeğeriydi, ama böyle şeyler yapan çoğu insan başka birisinin cebinden cüzdan çalmayı veya bir tezgâhtarın kasasına elini sokmayı hayal bile edemezdi. Bu insanlar için önemli olan, alınan şeyin ne kadar kişisel olduğuyla ilgili diye düşünüyordu Domenica.

Eğer durum buysa –ki böyle bir ayrım yapmanın savunulabilir tarafı olmamasına rağmen öyle gibi görünüyordu–, o zaman kişi arkadaşının mavi-beyaz Spode fincanını çalmanın son derece kişisel bir alıkoyma olarak algılamalıydı, hele bu arkadaşı dairesinde neredeyse hiç karşılık vermeden kalmasına izin vermişse. Bu ahlaki değerleri umursamayan bir psikopata göre bir davranıştı.

"Evet, sinestezi," dedi Antonia düz beyaz bir fincana kahvesini doldururken. "Edvard Munch'ün ünlü *Çığlık* resmini biliyorsundur. Bu durumun çok iyi bir örneği. Munch bir akşam yürüyüşe çıktığını ve çok yoğun kan kırmızısı bir gökyüzü gördüğünü söylemiş. Sonra bütün doğanın çığlık attığı hissine kapılmış. Büyük, kocaman, doğal bir acı çığlığı.

"Babama gelince," diye devam etti Antonia. "Onun durumu çok daha basit. Sayıların renkleri olduğunu düşünüyor. Ona üçün rengi ne diye sorarsan, hiç tereddüt etmeden 'Kırmızı tabii ki,' diyecektir. On sayısına ise melankolik bir mavi der."

Domenica bir an düşündü. "Maviyi genellikle melankoliyle bağdaştırıyoruz zaten, öyle değil mi? Ben hep öyle düşünmüşümdür. Bu beni sinesteziden mustarip kılar mı?"

Antonia karşılık vermeden önce bir an tereddüt etti. "Hayır. Sanmıyorum. Bu daha çok koşullanma gibi bir şey. Mavinin melankoli olduğunu söylüyorlar, biz de bunu bu duyguyla bağdaştırıyoruz. Noel'in kırmızı, beyazın ise kar ve buzun rengi olduğu için soğuğun rengi olması gibi. Babamın durumunun ise çocukluktan kaynaklandığını düşünüyorum. Çocukken her sayının farklı bir renkte yazıldığı bir kitabı varmış. Üç sayısı muhtemelen kırmızı olduğu için böyle bir bağdaştırma yapıyor. Zihinlerimiz böyle işliyor, değil mi? Bazı şeyler takılıp kalıyor.

"Mavi ve melankoli arasındaki bağlantı," diye devam etti Antonia, "kültürel bir bağlantı. Çok uzun zaman önce birisi, yüksek seviyede sinestezisi olan birisi belki, 'Kendimi kötü hissediyorum,'* demiştir ve bu deyiş kullanılagelmiştir."

Kahvesinden bir yudum aldı. "Tabii karışması şaşırtıcı olmayan çok fazla çağrışım var zihinlerimizde. Ara sıra hatlar karışabiliyor. Mesela ben ne zaman belli başlı şarkıları duysam bazı yerleri, insanları ve zamanları düşünüyorum. Bu çok doğal.

"İnsanlar bunu popüler müzik söz konusu olduğunda hep yapıyor. Onların üstünde etki bırakan bir şeyi dinledikleri yeri hatırlıyorlar."

* I'm feeling blue (ç.n.)

"San Francisco'ya gidiyorsan," dedi Domenica bir anda, "saçına çiçek takmayı unutma..."*

Antonia ona boş gözlerle baktı.

"Bir şarkı," diye açıkladı Domenica. "Altmışların sonlarından, 1967'den belki. Bana San Francisco'yu değil Orkney'i hatırlatıyor, çünkü ilk olarak orada dinlemiştim. Bayılmıştım. Stromness'teki daracık sokakları, yazın yarı zamanlı otelde çalışırken kaldığım evi. Öğrenciydim ve orada çalışan başka bir öğrenci daha vardı, bir çocuk. Sanırım ona âşıktım, ama o bunu bilmiyordu."

Antonia karşılık vermedi. Domenica'ya baktı. Domenica'nın bir aşk hayatı olabileceğini hiç düşünmemişti, ama olmuş olmalıydı. Çünkü hepimiz âşık oluyorduk. Bazılarımız da karşılıksız aşka mahkûm oluyordu ve böyle evlerde, tıpkı böyle arkadaşlarla kahve içerken bundan bahsediyor ve bu süreçten garip bir şekilde avunuyorlardı.

* *San Francisco (Be Sure to Wear Flowers in Your Hair)*, The Mamas & the Papas'ın bir şarkısı (ç.n.)

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

17. Muhtemel Bir Restorasyon ve Yeni Bir Şüphe

Domenica etrafına baktı. Antonia'nın dairesi odaların düzenlenişi açısından kendisininkinin bir kopyasıydı. Ama kendi dairesindeki orijinal parçalar korunmuşken, Antonia'nınkinde kötü bir 1970'ler havası esiyordu. Domenica'nın evinde varlığını sürdürmekte olan orijinal panelli kapılar burada ya sökülmüş ve yerine çirkin buzlu camlı kapılar takılmıştı –Domenica bunun sebebini anlamıyordu– ya da tekdüze bir yüzey oluşturabilmek için kontrplakla kaplanmıştı. Bu St. James Centre'ı* ortaya çıkaran aynı estetik algının eseri olabilirdi pekâlâ. Burası ne yazık ki sakat kalan Princes Sokağı'nın bir ucunda duran gri blok yığınlarından oluşuyordu, önce Princes Sokağı'nın dönemecini bir otoyola ve Princes Sokağı Parkı'nı da bir otoparka çevirmeyi amaçlamıştı.

Böyle şeyler ne sanatsal bir sezisi ne de eğitimi olan birileri tarafından yapılmış olsa kişi şaşırmayabilirdi, ama

* St. James Centre, bir alışveriş merkezi. Mimarisi sebebiyle Edinburgh'daki en sevilmeyen binalardan biridir. (ç.n.)

hem St. James Centre, hem de şehri bir otoyolla ikiye ayırma fikri mimarların ve tasarımcıların fikriydi. Evle ilgili bir seviyeye inince aynı insanlar bu evlere cam kapılar koyuyor ve eski şömineleri söküp atıyorlardı.

"Evet," dedi Antonia. "Bütün bunlarla ilgili bir şeyler yapmam gerek."

Domenica bir an şaşırmış gibi yaptı, ama Antonia ne düşündüğünü biliyordu.

"Bunun benim zevkim olduğunu düşünme sakın," dedi Antonia. "Ben de senin kadar George döneminden kalmayım."

Komik bir betimlemeydi ve ikisi de güldüler. Şehrin tarihi bölgesinde oturan herkes George döneminden kalma bir hayat tarzı sürmüyordu elbet, ama bazıları böyle yaşıyordu. Tabii ki Antonia ve Domenica da evlerinde dönemin otantikliğini korumak için inat eden, ama kendileri aynı estetiğe yatkın olan böyle insanları komik buluyorlardı.

Domenica elini havada salladı. "Ne yapacaksın peki?"

"Her şeyi," dedi Antonia. "Şuradaki kapılar. Kontrplaklar çıkacak. Paneller geri gelecek. Panjurları açığa çıkaracağım. Panjurları açığa çıkarmak... buralarda çok rağbet gören bir laf bu."

Domenica arkadaşına baktı. Ama kendi panjurlarının da aynı durumda olduğunu itiraf etmeliydi.

"Sonra ışık bağlantılarını da çıkaracağım," diye devam etti Antonia. "Tüm bu... bu şeyleri." Tavandan sallanan sivri ve açılı ışığı gösterdi. "Bir de şömine tabii ki. Hurdalığa bir bakacağım."

"Sana bir usta lazım," dedi Domenica ve gülümseyerek ekledi. "Biz sadece kadınız, biliyorsun."

"Ben hazırım. İnsanlar ustalar konusunda çok endişeli oluyor. Çok kötü deneyim yaşamış oluyorlar."

"Belki ustaların pantolonlarıyla ilgili bir sorundur bu," dedi Domenica düşünceli düşünceli. "Hani şey sorunu var ya..."

Antonia bunu pek önemsemiyor gibi görünüyordu. "Düşük pantolonlar benim için hiç sorun olmadı," dedi. "*Nihil humanum alienum mihi est.**, ama her yıl pantolonların giderek daha da düşük hale geliyor olması çok ilginç değil mi? Yoksa bizim yaşımızla mı ilgili bu?"

Domenica bir süre düşündü. "Genç erkeklerinkilerden mi bahsediyorsun?"

"Evet," dedi Antonia. "Artık pantolonlarının üstünden külotlarını göstermeleri zorunlu hale geldi. Pantolonlar da gitgide düşüyor."

Bir antropolog olarak Domenica'nın bu konuda çözümlemesi gereken bir sorun yoktu. Erkek süslenmesi bütün toplumlarda var olan bir şeydi, ama farklı formlara bürünüyordu. Genç erkeklerin bazı şeyleri teşhir etmesi son derece doğal diye düşündü Domenica. Tek sorun toplumun buna ne gibi bir sınır koyacağıydı. Kişi giysilerden bahsederken bir toplumdan bahsedebilir miydi? Tişörtler son derece mahrem mesajlar taşıyorlardı, ama kimse dönüp ikinci kez bile bakmıyordu. Bu konuda hakem olabilecek kimse yoktu.

* Lat. İnsana dair hiçbir şey bana yabancı değildir. (ç.n.)

Domenica bu pantolon konusunun yeterince deşildiğini düşünüyordu. "Peki ya bu ustaları nereden bulacaksın?"

"Arkadaşım Clifford Reed çok iyi bir usta," dedi Antonia. "O bana yardım edecek. Söz verdi. Yapılması gerekenlerin neler olduğuna bakacak bir Polonyalı gönderecek ve sonra işe koyulacak. Edinburgh'da artık çok fazla Polonyalı var. Bütün bu ustalar ve otellerdeki kapı görevlileri filan. Hepsi çok çalışkan. Sağlam Katolikler. Çok güvenilir insanlar."

Domenica bir an düşündü. "Senin Polonyalıya çay servisi yapmak için geniş bir bardak bulman gerekecek," dedi. "Bu Spode ona pek uymaz. Daha sağlam bir şeylere ihtiyaç duyacaktır."

Konuşurken Antonia'ya baktı. Fazlasıyla açık bir sözdü söylediği, hatta biraz inceliksiz diye düşündü. Antonia'nın yüz ifadesini izliyordu. Tabii ki gerçek bir psikopat umursamazdı; böyle insanlar en soğuk yalanları söylemeyi ve en sert suçlamaların karşısında sakin kalmayı başarabilirdi. Bu nedenle onlara psikopat deniyordu, umursamıyorlardı, dokunulmazlardı.

"Tabii ki öyle," dedi Antonia. "Onları özel durumlar için saklıyorum."

Domenica bu yorum karşısında şaşkınlığa uğramıştı ve nasıl yorumlaması gerektiğini bilmiyordu. Spode'larımı özel durumlar için saklıyorum. Bu, Spode'larını (çalıntı Spode'un aksine) böyle durumlar için sakladığı anlamına gelebilirdi veya kendi ziyareti böyle bir durumdu ve Spode'u ortaya çıkarması için bir sebepti. İkin-

ci anlama geliyor olmalı dedi kendi kendine. Öyle olmalı.

Sohbetleri yarım saat daha konudan konuya atlayarak devam etti. Erken dönem İskoç azizlerinden –Antonia Domenica'ya bu konudaki romanının iyi ilerlemediğini söylemişti– ve İskoç Milli Portre Galerisi'ndeki en son özel sergiyle ilgili ne düşündüklerinden bahsettiler. Sonra Domenica saatine baktı ve izin istedi.

Ayağa kalkıp kapıya doğru gitti. Bu sırada mutfak dolabının hemen önünde duran bir şey dikkatini çekti. Bu bir terlikti, kırmızıyla süslenmiş bir terlikti ve kendi terliğine son derece benziyordu. Kısa bir an terliğe bakıp kafasını çevirdi. İskoçya Sokağı'nda aynı katta oturan iki insanın aynı kırmızı renkli terliğe sahip olma olasılığı neydi ki? Çok çok düşük diye düşündü.

18. Bruce Kalacak Bir Yer Buluyor – Harika Bir Yer

Edinburgh'a döndüğünden beri Bruce Comely Bank'teki arkadaşlarıyla kalıyordu. Edinburgh'a ilk geldiği dönemlerden tanıdığı bir çiftti bunlar. Neil Crieff'teki Morrison's Academy'den ankadaşıydı ve Caroline'le Neil'dan kısa bir süre önce tanışmıştı. Neil ve Caroline Avusturya'ya yaptıkları bir kayak tatilinde tanışmış kayakçılardı. Dağ evlerinde veya karlı tepelerde başlayan her romantik ilişki deniz seviyesine inene kadar hayatta kalmıyordu, ama bu ilişki sürmüştü. Evlenip Comely Bank'e, tarihi bölgenin batısındaki tepenin yakınlarındaki Victoria döneminden kalma bir eve taşınmışlardı. "Eton Terrace sayılmaz," demişti Bruce. "Hatta St. Bernard's Crescent da değil. Ama yine de güzel. Böyle şeyleri seviyorsan tabii." Comely Bank rahat bir yerdi ve West End ile Neil'in ofisine on beş dakikalık yürüme mesafesindeydi, ama yine Bruce'un deyimiyle, "bildiğimiz evrenin merkezi sayılmazdı."

Hatta bu kibirli yorumları yaparken Bruce, ölen ve "Comely Bank'ten onu hemen cennete yollayan / Tanrı'ya şükür" diyen bir adamla ilgili bir şiir okuduğunu

hatırlıyordu. Ya da buna benzer bir şeydi. Bruce bunu düşününce sırıttı. Comely Bank Neil ve Caroline için yeterli olabilirdi, ama ona yetmiyordu. O eğlenmek istiyordu ve ona göre eğlence tarihi bölgede... Julia Donald'ın evi gibi yerlerde yatıyordu.

Julia onun kısa bir süreliğine yanına taşınması fikrini çabucak onaylamıştı.

"Tabii ki gelebilirsin, Brucie," demişti. "Ben zaten böyle bir şey önerecektim. Hatta ben de bir süre buralarda kalabilirim. Londra bekleyebilir. Bence bütün iş Edinburgh'da. Gerçekten böyle düşünüyorum."

Bruce ona gülümsemişti. Bütün iş benim burada olmamda diye düşünmüştü. Muhtemelen bu da aynı anlama geliyordu. Ona baktı. İyi kız diye düşündü. Neyse ki feminist değil. Daha çok... kabalık yapmak için değil, ama erkeklerden hoşlanıyor. Hem neden hoşlanmasın ki zaten? Kızlar neden erkeklerden hoşlanmasın? Erkeklerden hoşlanan kızlarla konuşulabiliyor, onlar dinlemeyi seviyor, seni takdir ediyorlar. Oysa diğerleri, şu feministler hep bir şeyler ispat etmeye çalışıyorlar diye düşündü. Hayatlarında eksik olan bir şeyi yerine koymaya çalışıyorlar. Kendisi neyin eksik olduğunu biliyordu ve isterlerse onlara gösterebilirdi. Julia gibi kadınlara şükretmek gerekirdi. Kendisine bir oda ayırdığı için ona da aynı duyguları besliyordu.

"Harika, Julia," dedi. "Bana odayı gösterebilir misin?" Göz kırptı.

Julia evin arka kısmındaki bir odayı gösterdi. "Burası misafir odası Brucie," dedi. "Şuradaki dolaba eş-

yalarını koyabilirsin, boş. Ben de yan odadayım." Arkalarındaki kapıyı gösterdi. "İhtiyacın olursa..."

Bruce minnettarlıkla dilini şaklattı ve şakasına kolunu çimdikledi. "Harikasın," dedi. "Çok eğlenceli olacak."

Julia gülümsedi. "Kesinlikle. Ne zaman taşınmak istersin?"

"Yarın olur mu?"

"Bana uyar."

"Bu arada," dedi Bruce. "Bu akşam bir yerlere gidelim. Bir şarap evine mesela. Ardından da yemek yeriz."

Bu da Julia'ya uyuyordu ve buluşmak için plan yaptılar. Sonra Bruce evden çıktı. Gülümsedi. Bu harikaydı. Kendisine kalacak bir yer bulmuştu, hem de Neil ile Caroline'in arkada öpüşüp koklaşmayacakları bir yer. Birbirlerinin gözlerinin içine saatlerce bakıp yorulmuş taklidi yaparak erken saatte yatağa gitmeler... Tam kumru gibiydiler. İnsanın canını sıkıyordu, eğer evlilik böyle bir şeyse bekâr olduğu için kendini şanslı saymalıydı. Tabii olur da bir gün evlenmek isterse bunu istediği her zaman yapabilirdi. Tek yapması gereken parmaklarını şaklatmasıydı ve bütün kızlar sıraya girecekti. Ama buna daha çok zaman vardı.

Northumberland Sokağı'ndan aşağıya inip Dundas Caddesi'ne saptı. Şehrin bu tanıdık bölgesinde, eski uğrak yerlerin arasında olmak güzel diye düşündü. Tepenin birkaç sokak aşağısında pek çok güzel akşamını geçirdiği Cumberland Bar vardı ve onun da ötesinde İskoçya Sokağı. Londra'ya gittiğinde bütün bunları geri-

de bıraktığını düşlemişti, sanki her şeyi unutmak ister gibiydi. Ama Edinburgh'a döndüğünden beri hayatının bu dönemine dair anılar aklına doluşuyordu ve bu anılar hiç de kötü anılar değildi. Tanıdığı kızları düşündü. Cumberland'da tanıştığı Amerikalı kızı... büyüleyiciydi, ama uzun vadede epeyce dengesiz çıkmıştı. Kaşlarını çattı. Tabii ona taktığı adıyla küçük ev arkadaşı Pat vardı. Bana çok fena kapılmıştı diye düşündü. Zavallı kız. Ama deneyimsiz ve duygusal açıdan talepkâr olacaktı, ayrıca bir ilişkiye başlasak bana pençelerini geçirecekti. Bundan daha kötü bir şey yok. Bu tür işler sarpa sarabiliyor.

Dundas Caddesi'nden aşağı inmeye devam etti. Pat'in çalıştığı ve Matthew'un işlettiği galerinin yakınlarında olduğunu fark etti. Tekrar görmese de olur diyebileceği bir insandı. Muhtemelen hâlâ Cumberland Bar'da takılıp hayatında bir şeylerin olmasını bekliyordu. Çok üzücü bir durumdu.

Galerinin camına doğru baktı ve o sırada Pat kafasını kaldırdı. Bruce durdu. Pat ona baktığı için onu görmezden gelmesi mümkün değildi. El sallayabilir, sokaktan aşağı inmeye devam edebilirdi, bu da ona çok net bir mesaj verirdi. Ya da içeri girip zavallı kızla biraz sohbet edebilirdi.

Saatine baktı. Comely Bank'e geri dönüp Neil ve Caroline'in mutfağında akşam yemeği saatine kadar oturmanın bir anlamı yoktu. O yüzden neden olmasın?

Galeri kapısını itip içeri girdi.

19. Bruce Londra Hikâyesini Anlatıyor

"Londra," dedi Pat. Bruce göz kırptı. "Harika bir yer. Londra muhteşem. Sen de bir ara gitmelisin Pat. Farklı bir şeyler yap."

Pat Bruce'a baktı. Hiç değişmemiş dedi kendi kendine. Her zamanki o kendisini hafifçe üstün gören bakış –bilgiçlik taslayan bir görüntü de denilebilirdi– ve o saçlar... evet, aynı jöleyi kullanıyordu. Etrafa hafif bir karanfil kokusu yayılıyordu.

"Oradaki iş nasıldı?" diye sordu. "Ne yapıyordun?"

Bruce elini saçlarına daldırdı, havaya karanfil kokusu saçıldı. "İki iş yaptım aslında. İlkini bir hafta sonra bıraktım. İkinci daha... nasıl söylesem? Daha bana göreydi."

Pat bunu ilginç bulmuştu. Bruce hiçbir zaman kovulduğunu kabul etmezdi, ama ilk işi bir hafta sonra bıraktığını söylüyorsa gerçekten de böyle olmuş olmalıydı. "Ne oldu ki?" diye sordu.

Bruce gülümsemeye başladı. "Gerçekten öğrenmek istiyor musun?"

Pat kafasını salladı. Öğrenmek istiyordu.

"Peki," dedi Bruce. "Hizmetçili evler için komisyonculuk yapan bir şirketle görüşmem vardı. Bunlar öyle sıradan hizmetçili evler değildi. Lüks yerler, Bayswater filan gibi. Diplomatlar –ciddi ülkelerden gelenler. Tonga filan değil– Brunei, Suudi diplomatları. Zengin Araplar. Şık Japonlar. Avrupalı para babaları. Ciddi para dönüyordu.

"Bu firma ufak tefek düzenlemelerle ve dekorasyonla ilgileniyordu, aslında her şeyi onlar yapıyordu. Para hiç sorun değildi. Böyle yerlere her şeyi koyabiliyordun, İran halıları –büyük olanlardan–, Roma imparatorlarının büstleri, Hockney resimleri filan. Her şeyi biz yapacaktık."

Pat tek kaşını kaldırdı. "Ama sen dekoratör değilsin ki Bruce. Sen..."

Bruce cümlesini tamamlamasına izin vermedi. "Becerikliliğimi mi sorguluyorsun? Bu işlerden anlarım ben."

Pat omuz silkti. Bruce'un şarap hakkında hiçbir fikri yoktu, ama bu onun şarap piyasasına girmesine bir engel teşkil etmemişti. Muhtemelen önemli olan cesaretti ve Bruce'ta da bu pek eksik olmayan bir şeydi.

Bruce Pat'in masasına oturdu. Pantolonundaki buruşukluğu düzeltti. Chino diye düşündü Pat.

"Her neyse," diye devam etti Bruce. "Bir adamla görüşmem vardı. Onu görmen lazımdı. Tam bir renk uzmanıydı. Pantolonunu ceketiyle nasıl uyduracağını çok iyi biliyordu. Çok hoştu. Nasıl bir katkımın olacağını sorunca ona Edinburgh'da gayrimenkullerle uğraş-

tığımı söyledim. O da bana boş bir oda resmi gösterdi ve içine ne koyacağımı sordu. Antikalarla dolu bir katalog çıkardı ve oradan bir şeyler seçmemi istedi. Ben de seçtim, ama sanki başka bir şeylerin daha döndüğünü hissettim. Bana şöyle bakıyordu. Bak, şöyle."

Bruce kafasını hafifçe yana çevirdi ve ona fal taşı gibi açılmış gözlerle bakıp gözlerini kaçırdı.

Sonra gülümsedi. "Ne dediğimi anladın mı? Böyle bir bakış ne anlama gelir sence? Neyse, öğreneceksin şimdi. Hemen ardından bana, 'Sen koç burcusun, değil mi?' diye sordu. Tam da bu şekilde."

Pat bir an düşündü. Bruce'un doğum gününü hatırladı ve doğru olduğunu düşündü. Bruce koç burcuydu.

"Doğru bilmiş," dedi Pat.

"Evet. Doğru bildi. Sonra da, 'Yemek yapmayı sever misin?' diye sordu. Yemek yapmayı! Bu her şeyi daha net ortaya koydu zaten. Ben de ne yaptım biliyor musun? Bu işin peşinde olan üç veya dört kişi daha olduğunu biliyordum –onları dışarıda görmüştüm– bu yüzden oyuna ayak uydurmaya karar verdim. Eğer işi almak için bunu yapmam gerekiyorsa hazırdım. 'Yemek mi? Bayılırım!' dedim. Neşesi yerine geldi ve 'Harika, harika. Ben de mutfak işlerine bayılıyorum,' gibisinden bir şey söyledi. Sonra saatine bakıp 'Eğer işi istiyorsan Bruce kabul edildin,' dedi. O sırada bütün ayrıntıları konuştuk, ben de sonraki haftayı iple çekiyordum."

Pat kafasını eğdi. Bu hikâyeyi hiç sevmemişti ve daha fazla dinlemek istemiyordu. Ama Bruce devam etti.

"Çok güzel bir işti. Daireler için ihtiyacımız olan şeyleri toplamam, boyacıları ve tesisatçıları filan bulmam gerekiyordu. Projeler için zaman çizelgeleri, tamamlanma tarihleriyle birlikte tablolar hazırlıyordum. Harikaydı. Ama sonra Rick –adamın adı Rick'ti– kendi evinde beni bir yemekli partiye davet etti. Görmen lazımdı. Uğruna ölünecek mobilyaları vardı. Büyük resimler, öyle sizin burada sattığınız Victoria dönemi çöplerinden değil yani. Rengârenk resimler. Rick de bir kaftanın içinde dikiliyordu. Etrafıma bakıp öteki misafirler nerede diye düşündüm. Sürprize bak ki başka hiçbir misafir yoktu.

"'Ne yazık ki ötekiler gelemeyecek,' dedi Rick. 'Çok düşüncesizler doğrusu!' Ardından müzik açtı."

Pat gittikçe artan bir dehşetle Bruce'u dinliyordu. Ona dayanamıyorum diye düşündü. Ona dayanamıyorum. Sırf işe girebilmek için zavallı adamı kandırmış. Dayanamıyorum.

Bruce sırıttı. "Ne yaptım biliyor musun? 'Rick,' dedim. 'Gerçekten çok özür dilerim. Ama korkunç derecede başım ağrımaya başladı.' Sonra da çıkmaya yeltendim. O da, 'Bruce, daha hiçbir şey yemedin bile. Seni böyle baş ağrısıyla ve boş mideyle göndermem,' dedi. Ben de aç olmadığımı ve başka bir gün gelebileceğimi söyledim. O da, 'Yarın olur mu Bruce? Aynı saatte?' diye sordu. Bu da her şeyin sonu oldu aslında. Ertesi gün onu aradım ve gelmeyeceğimi söyleyen bir mesaj bıraktım. Bu işin sonu böyle bitti."

Pat kafasını çevirdi. Böyle bir şey hakkında konuşmaktan daha da beter olan bir şey vardı ona göre. Ki-

şinin başkasını yanlış anlaması ve bunun karşılığında acınası bir konuma düşmesi. Bruce da eşcinselmiş gibi davranarak bütün bu yanlış anlamanın oluşmasına sebep olmuştu. Tekrar ona baktı. "Gerçekten korkunç," dedi. "İnanamıyorum buna."

"Biliyorum," dedi Bruce geniş bir gülümsemeyle. "Ama onu suçlayamam."

Pat nefesini tuttu. Onun kendine olan memnuniyetini ve güvenini bir an olsun alt etmek mümkün değildi. Ona vurmak istiyordu, böylece ona karşı gerçekten ne hissettiğini anlatabileceğine inanıyordu. Ama cesaretini toplasa bile bunu yapmaya fırsat bulamayacaktı, çünkü Bruce masadan atlamış, koluna hafifçe vurmuş ve kapıya doğru yönelmişti.

"*À bientôt*," dedi. "Ya da bu bölgenin diline çevirecek olursam, görüşürüz!"

20. Bayan Harmony'nin Çocuklara Bir Haberi Var

"Herkes dinlesin bakalım," dedi Bayan Harmony dikkati üstüne çekmek için el çırparak. "Çok ilginç haberler var." Çember şeklinde oturmuş olan sınıftakilere göz gezdirdi. Yeni dönemin başında hep heyecanlı oluyorlardı ve düzenin yerleşmesi biraz zaman alıyordu. Özellikle yeni üyeler varsa. Ama bu sefer yeni kimse yoktu, hatta sınıf mevcudu Merlin'in ayrılmasıyla bir kişi azalmıştı. Onu bir deneme süreci olarak evde eğitmeye karar vermişler, bu yüzden okuldan almışlardı. Bayan Harmony bunun iyi bir fikir olmadığını düşünüyordu, çünkü özellikle ebeveynler garip karakterliyse, sınıf deneyiminin sosyalleşmeye yaradığına inanıyordu. Ayrıca Merlin'in annesinin ona bir şeyler öğretebileceğine dair büyük kaygıları vardı. O kadında endişe verici bir şeyler var diye düşünüyordu Bayan Harmony. Belli belirsiz mistik yorumları, kristallere ilgisi ve hafif kaçık görüntüsü pek güven vermiyordu. Ama onun kararıydı ve buna saygı duyulması gerekiyordu. Gerçi derinlemesine düşündüğü za-

man pek kötü tercihler olduğu belli bile olsa başkalarının seçimlerine neden saygı göstermek gerektiğini bir türlü anlamıyordu. Bu daha da fazla derinlemesine düşünülmesi gereken bir konu diye düşünmüştü.

Sınıfa baktığında evde eğitim için okuldan alınmasına memnun olabileceği başka öğrenciler görebiliyordu. Agresif tavrı ve... görüntüsü yüzünden çocuğu suçlamaktan hoşlanmıyordu, ama Polmont Çocuk Suçlular Hapishanesi'nden* günlük izin almış bir dövüşçü gibi görünmesi yüzünden Larch'in okuldan alınmasını isterdi. Gerçekten de korkutucu görünüyordu ve sınıfça çektirilen fotoğrafları berbat ettiği kesindi.

Yine de bunlar pek hoş düşünceler değildi ve Bayan Harmony bunları kesinlikle aklından çıkarması gerektiğini biliyordu. Ama bundan önce evde eğitimden yarar göreceğini düşündüğü Hiawatha'ya da değinmeden duramadı. Böylelikle çoraplarıyla ilgili yaşanan sürekli sıkıntıyı ve o nahoş kokuyu da çözmüş olurlardı. Annesine bir mektup yazmak doğru olur mu diye düşündü. Konuyu zarif bir şekilde anlatmak çok zordu; ebeveynler böyle konularda çok hassas oluyordu.

"Evet," dedi Bayan Harmony. "Çok fazla şey oldu. İlk olarak Merlin'in aramızda olmadığını göreceksiniz. Ona hoşça kal dedik. Kendisi bu sene evde eğitim görecek."

Bu haber sessizlikle karşılandı, çocuklar birbirlerine bakıyorlardı. Sonra Olive el kaldırdı.

* İskoçya'daki en büyük çocuk hapishanesi (ç.n.)

"Çalışmayacak ki Bayan Harmony," dedi. "Bana kendisi söyledi. Annesi Merlin'in dokuma işinde kendisine yardımcı olmasını istemiş. Karşılığında para alacakmış."

"Olive," dedi Bayan Harmony. "Başkalarının bize söylediği her şeye inanmamalıyız, öyle değil mi? Özellikle Merlin gibi küçük bir şaka yapmak isteyenlerin söylediklerine. Merlin'in küçük ev-sınıfında son derece yoğun bir şekilde çalışacağını ve kısa süre içinde kafasının bilgi dolacağına eminim." Olive'e gözlerini dikip baktı. "Evet Olive, kafası bilgiyle dolup taşacak."

Tofu da katıldı. "Televizyonda bununla ilgili bir şey görmüştüm," dedi. "Hindistan'daki halı fabrikalarıyla ilgiliydi. Çocuklar fabrikalarda çalışıp halı yapıyorlardı."

Bayan Harmony güldü. "Bu çocuk işçi çalıştırmak demek Tofu hayatım. Bu ülkede artık buna izin verilmiyor. Özellikle baca temizleyiciliğini senin gibi küçük oğlanlar yapıyorlarmış. Başkaları için bacalara çıkıyorlarmış. Charles Dickens da bu konularda yazmış. Ama artık buna izin vermiyoruz." Duraksadı. "Merlin çocuk işçi olmayacak, emin olabilirsin."

Tofu'ya onaylamayan bir bakış attı. "Pekâlâ," dedi. "Merlin'in aramızdan ayrılmış olması haberi gerçekten de üzücü bir haber. Ama güzel haberler de var. Bertie'nin bunu kendisinin söylemesini rica edeceğim."

Tüm gözler Bertie'ye döndü. Bertie'nin yüzü kızarmıştı.

"Hadi Bertie," dedi Bayan Harmony. "Tatilde sizin evinizde olan küçük olaydan bahset bize."

Berti dudağını ısırdı. İlk başta Bayan Harmony'nin neden bahsettiğini anlamamıştı, ama artık biliyordu.

"Annemin bir bebeği oldu," diye mırıldandı.

"Hadi, ama Bertie," diye onu teşvik etmeye çalıştı Bayan Harmony. "Güzel haberler yüksek sesle söylenmeli."

"Bir bebek!" dedi Bertie. "Annemin bebeği oldu."

"Gördünüz mü?" dedi Bayan Harmony. "Bu güzel bir haber, değil mi? Bertie'nin küçük bir erkek kardeşi oldu. Adı ne Bertie?"

Bertie kafasını masasına doğru eğdi. Kaçış yoktu, en azından onun aklına gelen bir kaçış yolu yoktu. "Ulysses," dedi.

Bertie'ye bakmakta olan Tofu kafasını çevirip kıs kıs güldü.

"Tofu," dedi Bayan Harmony. "Ulysses güzel bir ad."

Tofu karşılık vermedi.

"Evet," dedi Bayan Harmony. "Ayrıca başkalarının adlarına gülmemeliyiz, öyle değil mi? Özellikle..." Tereddüt etti. Çok çekiciydi. Hatta karşı konulamaz bir şeydi. "Özellikle de adımız Tofu'ysa."

"Tofu çok aptal bir ad," dedi Olive. "Şu acayip insanların yediği iğrenç beyaz şey. Aptalca bir ad. Adımın Tofu olmasındansa Ulysses olmasını tercih ederdim. Adını Bayan Harmony'nin de saçma bulduğunu duymak güzel Tofu."

"Ben öyle bir şey demedim," dedi Bayan Harmony aceleyle. "Her neyse. Devam edelim. Bertie'nin erkek kardeşini duyduğumuza çok sevindik ve onu görmek

için sabırsızlanıyoruz. Bertie eminim onunla gurur duyuyordur ve onu bizimle tanıştırmak için okula getirir. Ama bu sırada geçen dönem öğrendiklerimizi hatırlayabiliyor muyuz diye toplama işlemlerine başlayalım." Çok fazla şey unutulmuştu ve o sabahın geri kalan kısmı uçup giden bilgileri tekrar yerine koymakla geçti. Bertie sessiz sessiz çalıştı, ama ara sıra kendisine bakan Olive'i fark etmişti ve izleniyor olmak canını sıktı. Bertie birkaç nedenle Olive'den çekiniyordu. Temel sebebi onun kız arkadaşı olduğu hayaline kapılmış olmasıydı. Ve günün sonunda endişelenmekte haklı olduğu ortaya çıktı.

"Erkek kardeşini görmek için sabırsızlanıyorum," dedi Olive sınıftan çıkarken. "Onu kısa bir süre sonra göreceğim."

Bertie kaşlarını çattı. "Kim demiş?" dedi.

"Annem annenle konuşmuş," diye yanıtladı Olive. "Annen haftada bir gün gelip sizin evde oynayabileceğimi söylüyor."

"Ama ben istemedim ki," dedi Bertie.

"Öyle," dedi Olive. "Ama ne fark eder? Annen istemiş, önemli olan da bu." Duraksadı. "Biz de evcilik oynayacağız."

21. Pat Bir An İçin Kendisine Dürüst Davranıyor

Bruce bir saat önce çıkmıştı, ama Pat şehre geri dönen eski ev arkadaşıyla karşılaşmanın etkisini hâlâ atlatamamıştı. Kızgınlığının büyük bir kısmı Bruce'un Londra deneyimiyle ilgili anlattığı keyifsiz hikâyeye yeterli bir karşılık vermemiş olmasından kaynaklanıyordu. İstememiş olmasına rağmen bütün hikâyeyi dinlemişti. Bruce'un düşüncesiz davranışına dair hissettiği tiksintiyi belli edebilecek çok şey söyleyebilirdi. Hem de çok. Ama her zaman olduğu gibi onun havasını söndürebilecek olan en etkili yorumlar, bütün yerinde sözler ancak Bruce gittikten sonra aklına geliyordu.

Ardından herhangi bir yorum gerçekten de Bruce'un havasını söndürebilir mi diye düşündü. Bruce'un kişisel memnuniyet balonu bir zeplininkine eşitti. En azından bu kısa karşılaşmaları ondan gerçekten de hoşlanmadığına kendisini ikna etmek için yetmişti, tabii ikna olmaya ihtiyacı varsa. Yine de... Yine de masasına öyle davet bile beklemeden oturduğu zaman Bruce'un çekiciliğini görmezden gelememişti. Bruce en basit tanımıyla müthiş derecede yakışıklıydı. İnsanların arasında ya-

şamaya gönderilen bir Adonis'ti. Bunu fark ediyor olması bile onu endişelendiriyordu. Kendisini benzer bir şekilde etkileyen Wolf'tan zor bela kaçabilmişti ve şimdi de Bruce'a aynı şekilde bakıyordu. Nasıl insanlar olduğuna aldırmaksızın kendisini dış görünüşe kaptıran birisi miyim diye merak etti. Bir an da olsa dürüst davrandığı zaman cevabın olumlu olduğunu fark etti. Hiç hoş olmayan bir sonuçtu bu.

Matthew'u düşündü; sağlam, güvenilir, tahmin edilebilen Matthew'u. Bu sıfatlar bile her şeyi anlatmaya yetiyordu, ama bu kelimeler içlerinde hiçbir heyecan barındırmayan kelimelerdi. İnsan Matthew'la Bruce'u karşılaştırdığı zaman Matthew'un nitelikleri son derece fazlaydı. Ama yine de alacalı yulaf ve çilek rengi faktörleri söz konusuydu.

Galerinin kapısı açılınca Pat dönüp baktı. İçeriye gri bir kumaş pantolon ile ceket giyen, boynuna kırmızı bir fular bağlamış, şık görünümlü yapılı bir adam girmişti. Gösterişli bir bıyığı vardı. Pat'e gülümsedi ve resimleri işaret etti. "Bakabilir miyim acaba?"

"Tabii ki. Buyurun."

Dostane bir tavırla başını eğdi ve Matthew'un son dönemde eline geçen MacTaggart deniz manzaralarından birinin önünde durdu. Pat masasından ona bakıyordu. Galeriye gelen bazı insanlar sadece vakit geçirmek için geziniyorlardı, bir şey satın alma amaçları olmuyordu, ama şehirli tavırlarıyla bu adamda başka bir hava vardı.

MacTaggart'lardan birine daha da yaklaştı ve büyük tuvalin küçük bir kısmına odaklandı. Geniş ve rüzgârlı bir kumsalda iki çocuk oturuyordu. Çocukların saçları rüzgârdan dağılmıştı. Ellerinden akan kumlar rüzgârın etkisiyle ince altın iplikler gibi savruluyordu.

Adam dönüp Pat'le konuşmaya başladı. "Bana bunun hakkında bilgi verebilir misiniz?"

Pat masasından kalkıp adamın yanına gitti. "Bu bir MacTaggart," dedi. "Tanıyor musunuz?"

"Pek sayılmaz," dedi adam. "Biraz biliyorum sadece. İşlerini seviyorum. Çok ilginç bir havası oluyor. Biraz rüzgârlı bir havası var, sizce de öyle değil mi?"

Pat başıyla onayladı. "Bana Tantallon gibi yerleri hatırlatıyor," dedi. "Gullane Kumsalı'nı mesela. Suyun öteki yanında Fife bile olabilir. Hemen şurada. Şurada küçük bir kara parçası var, bakın."

Adam ona dönüp gülümsedi. "Çok da önemli değildir eminim ki," dedi. "İskoçya işte. Üstünden uzun zaman geçmiş."

"Evet." Pat adamın başka bir şey söylemesini bekledi, ama adamın bakışları başka bir yöne kaydı. Şu anda Angus Lordie'nin resmine bakıyordu. Önüne geçip altındaki yazıya baktı. Sonra tekrar dikilip kafasını bir yana eğdi ve izlemeye devam etti.

Pat ona bakıyordu. Bir şey söylemek üzereydi, ona bu resmin bir ciddiyeti olmadığını söyleyecekti ki adam yüzünü ona döndü.

"'Dört dakika otuz üç saniye'yi biliyor musunuz?" diye sordu. "Kimindi? John Cage miydi? Tam bir ses-

sizlik biliyorsunuz. Bundan başka hiçbir şeyi yok. Tam bir sessizlik."

"Hiçbir ses yok mu?"

"Hayır, yok. Genellikle piyanoyla çalınıyor, ama bir orkestra da söz konusu olabilir. Orkestra şefi orada durup partisyonun sayfalarını çeviriyor, ama kimse tek bir nota bile çalmıyor. Hepsi bu."

"Siz dinlediniz mi?"

Adam başını salladı. "Hepimizin dinlemiş olduğunu söyleyebiliriz sanırım. Ben Glasgow'da dinledim. Ama herhangi birisi herhangi bir yerde dört dakikalık bir sessizlik duymuşsa eğer o zaman bestecinin duymamızı istediği şeyi duymuş sayabiliriz kendimizi. Ama sessizliği dinlemiyoruz aslında değil mi? Çok işimiz oluyor."

Pat Angus Lordie'nin resmine baktı. "Şey..." dedi.

Adam sanki onu duymuyor gibiydi. "New York'taki performans harikaydı. Orkestra durduğu anda dinleyenlerin kafası karıştı. Bazıları parçayı biliyorlardı tabii ve alkışladılar. Onlar anlamışlardı. Kimisi güldü. Diğerleri sessiz kaldı, ne yapacaklarını bilmiyorlardı."

"Bu resim de biraz böyle," dedi. "Beğendim aslında."

Pat karşılık veremedi. Bir yanı ona bunun saçma olduğunu, Matthew'un şakasının çok ileriye gittiğini söylemek istiyordu. Öteki yanı bu resim satılırsa Matthew'un ne kadar memnun olacağını düşünüyordu. Bu onu çok mutlu ederdi, ayrıca bir de Angus vardı tabii. Cyril'in başına gelenler yüzünden hayatı altüst olmuştu ve iyi bir haber alması iyi olacaktı.

"Almak istemiyorsunuz herhalde," dedi Pat. Tereddütlüydü. Onu ikna etmeye çalışmıyorum diye düşündü. Alması için gerçekten ikna etmek istemiyorum. Ayrıca resim saçma denecek kadar pahalı. Para konusunda hiçbir sıkıntısı olmayan bir insanın ancak alabileceği bir resim.

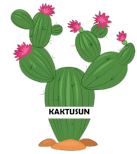
Adam resme başka bir açıdan bakabilmek için kafasını hafifçe çevirdi. "Neden olmasın? Duvarlarım biraz fazla kalabalık. Hep sıradan işler var. Biraz minimalizm bana da iyi gelir. Neden olmasın?"

Pat bekledi. "Peki?"

"Peki," dedi adam. "Altına kırmızı bir etiket yapıştırın. Adım Johannesburg. Bu da kartvizitim."

Kartvizitini uzattı. Johannesburg Dükü yazıyordu. Single-Malt House. Altında da: Kulüpler: İskoçya Sanat (Edinburgh), Savile (Londra), Gitchigumi (Duluth).

22. Bir Tartışma... Bil Bakalım Ne Hakkında

Matthew insanların, "Bil bakalım ne oldu?" demesini sevmiyordu ve galeriye döndüğünde Pat kendisini aynen bu şekilde karşılamıştı. Ona bil bakalım ne oldu diye sorulması çok mantıksız geliyordu. Kişi böyle bir durumda ne olduğunu asla tahmin edemiyordu ve bu sorunun sorulma amacı da tam olarak buydu.

"Neden bilmeye çalışayım ki?" diye sordu ters bir şekilde. "Denersem yanlış tahmin edeceğim ve bu da senin bana avantaj sağlamış olman anlamına gelecek. Bu yüzden bilmeye çalışmayacağım."

Pat ona şaşkınlıkla baktı. Toplantıya giderken halinden memnundu, böyle bir karşılık vermesi bir şeylerin ters gitmesinden kaynaklanıyor olmalıydı. "Öylesine sormuştum," dedi.

Matthew elinde taşıdığı dosyayı masaya fırlattı. "Sormuyordun," dedi. "Bir şeyi bil bakalım diye sormak, bir şey sormak anlamına gelmez. Sadece bana ne olduğunu anlatmak istediğin anlamına gelir. Hepsi bu."

Pat nasıl karşılık vermesi gerektiğinden emin değildi. Bu onun için son derece önemsiz bir konuydu, boşuna tartışıyorlardı. Sadece "Bil bakalım ne oldu?" demişti ve karşısındakinin bir şeyi "bilmeye çalışmasını" beklememişti. Hatta sadece Angus Lordie'nin resminin altını süsleyen kırmızı etiketi göstermek amacıyla söylemişti bunu. Sonuçta bu iyi bir haberdi, kötü bir haber değil. Haksızlığa uğradığını düşündüğü için kendisini savunmaya başladı. "Neden böyle asabisin bilmiyorum," dedi. "Pek çok insan başkasına bir şey söylemek istediğinde, 'Bil bakalım ne oldu?' diyor. Bu öylesine söylenen bir laf. Aslında kimse kimsenin bir şey tahmin etmesini beklemiyor."

"Ben de tahmin etmiyorum işte," dedi Matthew.

Pat kafasını çevirdi. "O zaman ben de sana söylemiyorum," dedi. Söylemeyecekti, kesinlikle söylemeyecekti.

Bir süre sessizlik oldu. Sonra Matthew konuşmaya başladı. "Söylemelisin," dedi. "Böyle bir laf edip sonra da söylemezlik edemezsin."

"Böyle kaba davranırsan söylemem," dedi Pat.

Matthew sesini yükseltti. "Kaba davranan sendin, ben değildim. Bildiğin ve benim bilmediğim her neyse onunla ilgili benim cehaletimi göstermeye çalışıyordun. Bu hiç hoş bir davranış değil."

Pat hâlâ oturuyordu ve kafasını kaldırıp Matthew'a baktı. "Asıl sen hoş davranmıyorsun," dedi. "Ben sadece sana iyi bir haber vermek istemiştim, ama bana nasıl davrandığın ortada."

Matthew'un surat ifadesi kayıtsızdı. "Bir resim satmışsın."

Pat bunu beklemiyordu. "Belki," diye mırıldandı.

"İşte," diye hava attı Matthew. "Bildim! Hiçbir şey söyleme. Bırak tahmin edeyim."

"Tahmin etmek istemediğini söylemiştin," diye atıldı Pat. "Şimdi de istediğini söylüyorsun. Karar versen çok iyi olur."

"Tahmin ediyorum, çünkü tahmin yürütmek istediğime karar verdim," dedi Matthew. "İstemediğin zaman birinin sana bir şeyi tahmin ettirmeye çalışmasından farklı bir şey bu. 'Sana bir şey söylememi ister misin, yoksa tahmin mi etmek istersin?' diye sormalıydın. Bu çok daha kibar olurdu." Duraksadı. "Dur düşüneyim. Bir resim sattın. Pekâlâ. Hangi resim olabilir? MacTaggart'lardan birini mi? Yok, sanmıyorum. İnsanın MacTaggart satabileceği günlerden biri değil bu. Hayır. Düşünelim."

Pat buna bir son vermeye karar verdi. Eğer Matthew ona bir fırsat verdiğinde tahmin etmeye hazır değildiyse, o zaman neden şu anda tahmin etme fırsatına sahip olacaktı ki? "Sana söyleyeceğim..."

"Hayır!" diye araya girdi Matthew. "Bozma şimdi. Birisine tahmin etme fırsatı verip sonra onu engelleyemezsin. Hadi Pat, tahmin edeceğim işte. Düşünelim. Evet, Angus Lordie'nin resmini satmışsın. Evet! Beyaz olanı sattın değil mi?"

"Etiketi gördün," dedi Pat. "Bu dürüst bir tahmin olmadı."

Matthew son derece alınmıştı. "Etiketi görmedim. Görmedim işte."

"Görmüş olmalısın. İçeri girdiğinde gördün, sonra da görmemiş gibi davrandın. Bence bu sahiden çok adice bir hareket."

"Etiketi görmedim," diye bağırdı Matthew. "Benim neyi görüp neyi görmediğimi benden iyi kim bilebilir ki? Sen mi, ben mi? Bana öyle bakma. Hadi söylesene. Kim daha iyi bilecek? Sen mi, ben mi?"

Pat babasının zihin ve algının kişiye nasıl oyun oynayabildiği hakkında söylediklerini hatırladı. Matthew'un içeri girdiğinde etiketi görmüş olması, ama gördüğünü fark etmemiş olması muhtemeldi.

"Gördüğün her şeyi her zaman anlamıyorsun ki," dedi Pat. "Zihin bazı şeyleri bilinçaltında algılıyor. Bir şeyi gördüğünü bilmiyorsun, ama görmüş oluyorsun. Zihin bunu bilinçaltında da olsa biliyor."

Matthew Pat'e baktı. "Bak," dedi, "tartışmayalım. Tahmin etmeye taktığım için özür dilerim. Ben biraz... Bilemiyorum. Ben biraz öyleyim işte."

Pat elini uzatıp kısa bir an Matthew'a dokundu. "Önemli değil. Ben de özür dilerim."

"O resmi sattığına inanamıyorum," dedi ve ekledi, "tabii buna bir resim diyebilirsen. Ödemeyi nasıl yapacaklar?"

Pat kendisine verilen kartvizite uzandı. "Daha parasını vermedi. Ama etiket konmasını istedi."

Kartviziti Matthew'a uzattı. Matthew karta bakıp kaşlarını çattı. "Ne dükü?"

"Johannesburg," dedi Pat. "Bıyıklı bir adamdı. Senin boylarında. Kırmızı bir fuları vardı."

Matthew karta bakmaya devam etti. "Hiç duymadım," dedi. "Böyle birinin var olduğuna emin misin? Bu tür şaka olabilir mi?"

Pat savunma gereği hissetmişti. Kendisinden şüphe etmeye başlamıştı ve neden adamın kartını alıp bir etiket yapıştırdığını merak ediyordu. Kartvizit güven veriyordu, ama kişi düklere güvenemezse kime güvenecekti ki zaten?

"Adam şey gibiydi..." Cümlesini tamamlamadı.

Matthew düşünceli görünüyordu. "Bana pek mümkünmüş gibi gelmedi," dedi. "Johannesburg'da neden bir dük olsun ki? Ayrıca bu kulüpler de neyin nesi? Gitchigumi Kulübü neredeymiş ki?"

"Duluth'ta," dedi Pat. "Orada öyle diyor. Duluth'taymış."

"Peki ya orası nerede?" diye sordu Matthew.

"Duluth mu?"

"Evet. Duluth nerede?"

Pat bir an düşündü. "Galiba," dedi. Hiçbir fikri yoktu ve ancak tahmin yürütebilirdi. Minnesota'da mıydı?

23. Bertie İçin Utanç Verici Bir Otobüs Yolculuğu

O gün ders bitip de çocuklar dışarı çıktığında Irene Bertie'yi okul kapısında bekliyordu. Bertie açısından bu pek hoş bir durum sayılmazdı, çünkü annesinin kendisi için sıkıntı yaratacak bazı planlar yapmasına olanak tanıyordu. Olive'in ara sıra evlerine gelmesinin önerilmesi de bunların başlıcasıydı. Yolun ilerisinde, Spylaw Yolu ile Ettrick Sokağı'nın birleştiği noktada, sınıf arkadaşlarından uzakta bir yerde buluşmayı önermişti, ama bu teklif Irene tarafından anlayış dolu bir gülümsemeyle karşılanmıştı.

"Bertie," demişti annesi, "Anne senin ondan utandığını biliyor. Utanmaktan utanmamalısın. Bütün çocuklar ebeveynlerinden utanırlar. Bu çok normal bir süreç. Melanie Klein..." Duraksadı. Melanie Klein'ın konu hakkında ne yazdığını tam hatırlamıyordu, ama bir şeyler yazdığına emindi. Dişi ebeveyn figürünün ya da yaygın kullanımıyla annenin idealize edilmesiyle ilgiliydi. Ya da çocuğun annenin kişiliğinden ayrı olarak şekillenen toplumsal kişiliğini oluşturması ihtiyacıyla ilgiliydi. Kendisini ondan uzaklaştırarak Bertie hâlâ annelerinin dizi-

nin dibindeki diğer erkek çocukların karşısında başka bir duruş oluşturabileceğini düşünüyordu. Bu anlaşılabilir bir şeydi, ama genç egonun gelişimi bunun önemli olmadığı söylenerek de yönlendirilebilirdi. Bu şekilde çocuk ebeveyn-çocuk bağının çözülmesi aşamasından geçerek daha bütünleşmiş ve kendine yeten bir ego geliştirebilirdi.

"Bu hiç önemli değil Bertie," dedi Irene. "Gerçekten önemli değil."

Bertie annesine baktı. Bazen ne demeye çalıştığını anlamak zor oluyordu ve bu da o durumlardan biriydi. "Ne önemli değil?" diye sordu.

Irene uzanıp elini eline aldı. 23 numaralı otobüste Irene'in omzun askıda taşıdığı, Bertie'nin erkek kardeşi Ulysses'le eve dönüyorlardı. Bertie otobüsün üst katında gitmeyi seviyordu, ama şu an orada değillerdi, çünkü Irene'in dediğine göre orada alt kattakinden daha fazla mikrop vardı ve Ulysses'in bağışıklık sistemi yeterince güçlü olmayabilirdi. Bertie elini annesinden kurtarmaya çalıştı, ama annesi çok sıkı tutuyordu. Otobüste annesiyle el ele tutuştuğunu gören okuldan birisi var mı diye gizlice etrafına baktı, neyse ki kimse yoktu.

"Okul kapısında benimle görünmekten utanman önemli değil," dedi Irene. "Bu hisler gayet doğal. Ayrıca başka insanların senin hakkında ne düşündüğü de önemli değil Bertie."

Bertie'nin yüzü kızardı. Yere bakmaya başladı. "Utanmıyorum anne," dedi.

"Tabii ki utanıyorsun!" dedi Irene sesini neşeyle yükselterek. "Anne böyle şeyleri anlar! *Roberto è un poco imbarazzato*!"*

"*Non è vero*,"** diye mırıldandı Bertie. Camdan dışarı baktı; daha Tollcross'a bile gelmemişlerdi, yani bu da Dundas Caddesi'ne varmadan önce en azından bir on dakika daha geçeceği anlamına geliyordu. On dakika daha işkence çekecekti. En azından Ulysses uyuyordu, bu da kimsenin dikkatini çekmeyeceği anlamına geliyordu, ama sonra bir anda yüksek ve utanç verici bir ses çıkardı. Otobüsün öteki tarafında, Bertie'den birkaç yaş daha büyük olan ve tek başına seyahat eden bir çocuk Bertie'ye bakıp sırıttı. Bertie kafasını çevirdi.

"Gördün mü Bertie?" diye devam etti Irene. "Anne anlıyor seni işte. Tek yapmanı istediğim şey senin yaşının getirdiği korkuları yenebilmen. Nasıl olduğunu biliyorum. Anlamadığımı sanıyorsun, çünkü bütün çocuklar büyüklerin bir şey bilmediğini sanır. Ama bir sürü şey biliyoruz. Küçük olmanın ve başka çocukların senin hakkında ne düşündüğünden endişelenmenin ne demek olduğunu biliyorum. Senin adına bütün bunlardan kurtulabilmeni ve kendin olabilmeni istiyorum sadece. Ne söylediğimi anlayabiliyor musun?"

Bertie hızla düşünmeye başladı. Annesinin ilgisini dağıtmanın en iyi stratejilerinden birinin konuyu değiştirmek olduğunu fark etmişti. Şimdi de bunu yapacaktı.

"Olive bana geleceğini söyledi," dedi.

* İt. Robert (Bertie) biraz utandı galiba. (ç.n.)

** İt. Hiç de değil. (ç.n.)

"Bize," diye düzeltti Irene. "Bertie anne ve babayla, tabii bir de Ulysses'le birlikte yaşıyor. Evet, *è vero*, Olive'i davet ettim. Olive haftada bir defa öğleden sonra İskoçya Sokağı'na gelecek. Bu üniversitede lisans yapan annesine de uygun geldi. Ayrıca oyun oynayacağın birisinin olması iyi olur. Çok eğlenirsiniz."

Bertie annesine baktı. "Ben Olive'le oynamak istemiyorum anne. O çok buyurgan."

Irene güldü. "Buyurgan mı? Olive mi? Yapma Bertie, çok sevimli bir kız o. Çok iyi anlaşacaksınız."

"Ben başka oğlanlarla oynamak istiyorum," dedi Bertie.

Irene omzuna dokundu. "Buna daha sonra vakit ayırırsın. Olive'in çok iyi bir oyun arkadaşı olduğunu göreceksin, hatta oğlanlardan da iyidir. Her neyse, zaten artık daveti iptal edemeyiz, öyle değil mi?"

Bertie karşılık vermedi. Uzun deneyimleri sonucunda –altı upuzun yıl– annesiyle tartışmanın bir sonuca varmadığını öğrenmişti. Uyanmış ve gözlerini açmış olan Ulysses'e baktı. Bebek sadece bebeklerin yapabildiği gibi o sabit ve yoğun bakışlarıyla Bertie'yi izliyordu. Bertie küçük kardeşine baktı. Zavallı ufaklık diye düşündü. Bekle ve gör. Seninle işi başlayınca bir gör. Mozart. Yoga. Melanie Klein...

Ulysses'in bakışları Bertie'den Irene'e kaydı ve hemen ağlamaya başladı.

"Acıktı," dedi Irene. Bunun üstüne bebek askısını gevşetip bluzunu açmaya başladı.

"Bekleyemez mi anne?" diye fısıldadı Bertie. "Lütfen beklesin azıcık."

"Bebekler beklemez," dedi Irene memesini açığa çıkararak. "Al bakalım bebeğim. Annen hazır."

Bertie donakaldı. Oğlanın durduğu tarafa bakmaya çekiniyordu, ama bir an için kafasını kaldırınca çocuğun tiksintiyle bu manzaraya baktığını gördü. Bertie hemen kafasını çevirdi. Ölmek istiyorum diye düşündü bir anda. Burada olmak istemiyorum.

Ulysses emme sesleri çıkarıyordu, sonra da geğirdi.

BELONGS TO KAOTIK TEAM

24. Angus Hata Yapma Uzmanıyla Tanışıyor

Angu Lordie tabii ki ne kadar şanslı olduğunu henüz öğrenmemişti. Bilseydi morali biraz düzelirdi, ama düzelmeyebilirdi de: Cyril hâlâ serbest bırakılmamıştı ve Cyril'siz bir hayat çok zordu.

Cyril son altı yıldır hayatının bir parçası olmuştu. Atölyesinde çalışırken Cyril de orada, kendisi için köşeye konmuş olan sepetin içine oturur ve tek gözle Angus'u izler, yürüyüş vaktinin geldiğine dair ufak bir işaret beklerdi. Angus Cumberland Bar'a gidip her zaman oturduğu masaya oturur ve sohbet edip zaman geçirirken Cyril de masanın altına kıvrılır ve o geceki istihkakı olan bir tabak biranın başında nöbet tutardı. Cyril Angus'un söylediği ya da yaptığı herhangi bir şeye karşı gelmiyordu; sahibinin yanında varlığı fark edilinceye kadar saatlerce bekleyebiliyordu, adı söylendiğinde heyecanlandığını epeyce açık bir şekilde belli ederek kuyruğunu sallıyordu. Cyril hiç sızlanmazdı; Angus'un yaptığı şeylerin farklı olmasını beklemezdi. Ama şu anda yanında değildi ve Angus Lordie'nin hayatında kocaman ve dolmak bilmez bir boşluk açılmıştı.

Cyril'in ısırma şüphesiyle tutuklanmasından bu yana Angus elinden gelen her şeyi yapmıştı. Kendisine son derece destek olan avukatını aramıştı.

"Onu çıkaracağız," demişti avukatı. "Isıranın o olduğunun kanıtlanması için bunu ispat etmeleri gerek. Ellerinde ne gibi bir kanıt var çok merak ediyorum."

"Bir avukat bul," demişti Angus. "En iyisini. Masraf önemli değil."

Avukat başını salladı. "Madem öyle istiyorsun..."

Öyle istiyordu ve Angus Cyril'i temsil edecek avukatla bir görüşme için hazırlanıyordu. O sabah Hukuk Fakültesi'nde davayı ve ne gibi bir strateji uygulamaları gerektiğini konuşacaklardı. Angus toplantı için Mound'dan yukarı çıkarken kötü bir şeyler olacağı hissini içinden atamıyordu. O sabah, önüne bir grup Japon turisti katıp hepsini Loch Lomond'un sularına atlamaya zorladığı için uyutulan bir çoban köpeğine dair bir haber okumuştu *The Scotsman*'da. Cyril için de benzer bir karar çıkarılabilir miydi? Köpekler bugünlerde öldürülüyor muydu ki? Bir köpek birisini ısırsa bile bu epeyce katı bir ceza sayılırdı. Ayrıca çoban köpeği de görevi sandığı bir işi yapıyordu.

Parlamento Meydanı'na doğru yürüyüp Edinburgh'daki pek çok drama sahne olmuş St. Giles Katedrali'nin önünden geçti. Buradaki sokaklar tarih kokuyordu: Burada hainler, suçlular, hatta sıradan günahkârlar bile son yolculuklarına çıkmışlardı. Edinburgh mafyasının protesto ettiği, Charles Edward Stuart'ın krallığı geri almak için boşa da olsa çabalarken önünden geç-

tiği, Hume ile arkadaşlarının gezindiği yer burasıydı. Şimdi de Angus acı içinde, sevdiği ve arkadaşı olan köpeğin hayatı için merhamet dilemeye adaletin merkezine gidiyordu.

Parlamento binasına girdi ve derin sohbetlere dalmış olan avukatlara baktı. Savunma metinlerini, stratejilerini ve olası anlaşmaları konuşuyorlardı. Görüşmeye erken gitmişti, en az yarım saati daha vardı ve kenardaki banklardan birine oturmaya karar vermişti. Yüksek, İskandinav meşesinden kirişleri olan tavana, salonu çevreleyen portrelere baktı. Büyük bir gurur ve azamet göstergesi gibiydi, ama hepsinin ardında sıradan ve inatçı insan varlığının gerçekleri yatıyordu. İnsanı yıpratan bir çalışma, güç ve aşırı gurur. Yaptığımız işleri görkemle süsledik, ama köklerinde umut, trajedi ve hataların bir karışımı kaldı. Bu insan dünyasının temelinde köpekler de vardı ve sahiplerinin gölgesinde kendi köpek hayatlarını sürdürüyorlardı. Özgürdüler, ama insanların amaçlarıyla ters düşene dek ancak. Hakkında hiçbir fikre sahip olmadıkları sınırları aştıklarında bu köpekler dövülüyor, bir yerlere kilitleniyor veya küçük bir iğneyle her şey son buluyordu.

Angus bankta yanına birisinin oturduğunu fark ettiğinde hâlâ tavana bakıyordu. Sonra yanında oturan kendisinden biraz daha genç olan takım elbiseli adama göz gezdirdi. Adam o sırada saatine bakıyordu.

Angus her şeyin Cyril'i düşünmekten daha iyi olduğu kanısına vardığı için konuşma başlatmaya karar verdi. "İfade mi vereceksiniz?" diye sordu.

"Evet. Ben sözümona uzmanım." Güldü. "Aslında ben bir uzmanım, ama kendimi böyle adlandırmıyorum. Psikoloğum aslında. İnsanların bazı şeyleri nasıl yaptığı konusunda uzmanlaştım. Özellikle nasıl hata yaptıkları konusunda."

Angus merak etmişti. "Bugün neler var peki?"

"Her zamanki işler," dedi psikolog. "Birisi bir şey hakkında bir hata yapmış. Bu hatanın nasıl yapıldığıyla ilgili benim kanıt sunmamı istediler. Kimin sorumlu olduğunu bulmak istiyorlar."

"Kimin hatası?"

Psikolog gülümsedi. "İşte bu insanların," dedi avukatları göstererek, "anlamadıkları şey insan yanılgılarının, yapılan yanlışların hatayla hiçbir ilgisi olmayabileceği. Her ne kadar dikkatli olsak da hepimiz yanılgıya düşebiliriz."

"Evet," dedi Angus düşünceli bir şekilde. "Bu sabah kahve kavanozuna çay koydum ve..."

"Tabii ki, çok doğal!" dedi psikolog. "İşte insanlar da tıpkı böyle hatalar yapıyorlar. Biz buna basit hatalar diyoruz. Özellikle çok alıştığımız şeyleri yaparken böyle oluyor. Gözlüğümüz gözümüzdeyken gözlük arıyoruz. Ya da başka bir numarayı çevirmek istemiş olsak bile aklımızda olan başka bir numarayı çeviriyoruz. Sevgilisini aramaya çalışırken karısını arayan bir adam tanıyorum. Doğruca söze girmiş ve 'Bu akşam görüşemeyiz, eve yemeğe birilerini davet etmiş,' demiş. Karısı da, 'Güzel, demek hatırladın,' diye cevap vermiş."

Angus güldü, ama hikâye biraz acıklı sayılırdı aslında.

“Peki ya siz?” diye sordu psikolog. “Siz neden buradasınız?”

“Köpük yüzünden,” dedi Angus.

Psikolog kaşlarını çattı. Sonra tekrar yüzü aydınlandı. “Yani köpek demek istiyorsunuz! Bir başka örnek daha. Bu da harf hatası işte.”

25. Cyril Davasına Bir Avukat Bakıyor

Angus Lordie'nin avukatının önerdiği müdafi otuzlu yaşlarının sonlarında, ince ve kartala benzer ifadesi olan bir adamdı. Portre ressamı olarak Angus böyle konulara dikkat ediyordu ve bu adamın yüzünü takdir etmişti. İnsanların ve özellikle suratların meslekle-rine uymasını seviyordu, bir kişinin suratıyla mesleği uyum içinde değilse hafif bir hayal kırıklığı yaşıyordu. Çiftçi bir arkadaşıyla hayvan satışlarına katılmış, Bor-der çiftçilerinin yüzlerine çok şaşırmıştı. Bu insanların suratları sanki bir gece dışarıda bırakılmış gibi bir ifa-de yansıtıyorlardı. Özellikle bir adam darmadağın saç-larıyla saman balyası gibi görünüyordu. Hatta Angus'a göre teni de kurutulmuş saman rengindeydi. Bir diğe-rinin kalın bir boynu ve kaslı omuzları vardı, Aber-deen sığırlarına benziyordu. Bu insanlar portre ressam-ları için birer hediye demişti kendi kendisine. Tıpkı Cum-berland Bar'a ara sıra gelen kütüphaneci gibi. Onun da suratı parşömen gibiydi ve bilge gözleri küçük, çerçe-vesiz bir gözlüğün ardından dünyayı seyrediyordu. Mü-kemmeldi.

Şimdi de çizgili pantolonu, keskin ve kanuni suratıyla bu avukat da on sekizinci yüzyıldan kalma bir gravürde, bir John Kay minyatüründe garip görünmezdi.

"Bu çok üzücü bir hikâye," dedi avukat önündeki kağıtlara bakarak. "Temsilciniz bana köpeğinize çok düşkün olduğunuzu söyledi Bay Lordie."

Angus kendisine sempati ve pişmanlıkla gülümseyen avukatına baktı.

"Evet, öyleyim," dedi. "Hem de çok. Kendimi... köpeğimin kendisini bu pozisyonda bulduğuna inanamıyorum."

Avukat iç geçirdi. "Tabii en terbiyeli köpeklerin bile... nasıl denir? Atalarından kalma alışkanlıkları oluyor."

Angus avukata bakakaldı ve kartal burnunun bir kenarına yerleşmekte olan hafif pembeliği fark etti. Bu kırmızı şarabın etkisi diye düşündü. Edinburgh avukatlarının mesleki tehlikesi. Bu gözlem bir an aklının dağılmasına yol açtı, ama hemen sonra avukatın söylediği şeyi hatırladı. Cyril atalarından kalma bir davranışa göre hareket etmiyordu, kimseyi ısırmamıştı. Ama avukat onun suçlu olduğunu ima etmişti. Neye dayanarak? Herhangi bir köpeğin ısırma yetisi olduğu çıkarımına dayanarak mı?

"Bu başka köpekler için geçerli olabilir," dedi. "Ama benimki için geçerli olamaz. Benim köpeğim masum."

Odaya sessizlik çöktü. Arkadan büyük bir duvar saatinin tik takları duyuluyordu.

"Nasıl bu kadar emin olabilirsiniz?" diye sordu avukat.

"Çünkü onu çok iyi tanıyorum," dedi Angus. "Kişi köpeğini tanır. Benimki de ısırmaz."

Avukat kağıtlara döndü. "Köpeğinizin altın bir dişi varmış," dedi. "Bu nasıl oldu acaba sorabilir miyim? Asıl dişi nasıl düştü?"

"Bir başka..." Angus duraksadı. İki avukat da ona bakıyordu.

"Lütfen devam edin," dedi avukat. "Bir başka... kişiyi mi ısırdı?"

"Bir başka köpeği ısırdı," dedi Angus öfkeyle. "Ama bu kavga onun suçu değildi."

"Ama ısırdı sonuçta, öyle değil mi?" diye bastırdı avukat. "Görüyorsunuz ya Bay Lordie, durum biraz karışık. Köpeğiniz başka bir köpeği..."

Angus devam etmesine izin vermedi. "Kusura bakmayın," dedi. "Galiba durumu yanlış anladım. Cyril'in masumiyetini kanıtlamanız için bize yardım edeceğinizi sandım. Buna inanmanız gerekmiyor mu? Bunu tartışmamız gerekmiyor mu?"

Avukat iç geçirdi. "Benim neye inandığım ile farkında olduğum durum arasında bir fark var Bay Lordie," dedi. "Bundan ister ben memnun olayım ister başkası, henüz kanıtlanmamış pek çok şeye inanabilirim."

Angus ensesinin yanmaya başladığını hissetti. Burundan solumak deyimi kendisi için kullanılabilirdi pekâlâ. "Peki ya savunduğunuz kişinin suçlu olduğunu biliyorsanız ne oluyor?" dedi. "Onu savunabiliyor musunuz?"

Avukat hiç istifini bozmadı. "Bunu nasıl öğrendiğime göre değişir," diye yanıtladı. "Bana danıştığı sırada suçlu olduğunu söyledi diye bunu biliyorsam ve mahkemede yalan söylemek için onu kollamamı istiyorsa ki bu bazen olabiliyor, o zaman başkasını bulmasını söylerim. Mahkemede durup yalan söylemesine izin veremem. Ama onun suçlu olduğunu düşünüyorsam bu başka bir mesele. Hikâyesini mahkemeye anlatmakta elbette serbest olacaktır. Benim kişisel şüphelerim ne yönde olursa olsun."

Angus kaşlarını çattı. "Ama Cyril konuşamıyor ki," dedi. "O bir köpek."

Tekrar sessizlik çöktü. Sonra avukat konuşmaya başladı. "Bu üstünde karara varabileceğimiz bir konu elbette."

"Ayrıca hikâyesini anlatamayacağı için... onun..."

"Köpek olduğu için," diye ekledi avukat.

Angus başını salladı. "Evet, köpek olduğu için. Bu yüzden haklı olduğunu kabul edebiliriz."

"Etmeliyiz," diye itiraf etti avukat. Önündeki kağıtları gösterdi. "Tabii ona karşı çok fazla kanıt var. Bu yüzden bunu yaptığını kabul etmeli, bu insanları ısırdığını teslim etmeli, ardından da onun açısından en iyi sonucun ne olduğunu kararlaştırmalıyız. Yani yargıcın uygun bulacağı bir gözetimle ilgili tekliflerde bulunabiliriz. O zaman iş yerel mahkemenin işi olur."

"Kanıt mı varmış?" diye sordu Angus endişeyle.

"Evet," dedi avukat. "Hukuk danışmanınıza bir dizi ifade gelmiş Bay Lordie. Sizin köpeğinizin ısıran köpek olduğunu gören üç kişi var gibi duruyor. Hepsi de bu-

nun sizin köpeğiniz olduğunu, çünkü onu sizinle birlikte..." Kağıtlara tekrar baktı. "Cumberland Bar'da gördüklerini söylüyorlar. İçki içiyormuş diye eklemeliyiz." Duraksadı ve Angus'a bir şey ararmışçasına baktı. "Köpeğinizin bu insanları ısırdığı sırada sarhoş olması mümkün mü Bay Lordie?"

Angus karşılık vermedi. Tavana bakıyordu. Cyril uyutulacak diye düşündü. İşte olacağı bu.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

26. Bertie Cesaretini Toplayıp Büyük Soruyu Soruyor

Berti ara sıra annesine psikoterapiyi bırakıp bırakamayacağını sorsa da aldığı yanıt hep aynı oluyordu. Psikoterapiyi bırakamazdı.

"Dr. Fairbairn'i görmeme gerek yok," dedi Irene'e. "Ama sen onunla görüşmeye devam edebilirsin anne. Sen içeri girersin, ben de bekleme odasında otururum ve *Scottish Field* okurum. Hani var ya bir dergi, onu işte. Sen Dr. Fairbairn'i görmeye gittiğinde Ulysses'e bakarım. Ulysses'le birlikte *Scottish Field* okuruz."

Irene güldü. "Bertie, hayatım," ddi. "Ben neden Dr. Fairbairn'i görmeye gideyim ki? Onun hastası olan sensin, anne değil."

"Ama onu seviyorsun, öyle değil mi?" dedi Bertie. "Onu çok seviyorsun anne. Sevdiğini biliyorum."

Irene güldü. Bu sefer biraz daha gergin bir gülüştü bu. "Dr. Fairbairn'i çok önemsemiyorum. Ondan hoşlanmıyor değilim. Annen çok fazla insandan hoşlanmazlık etmez Bertie. Annen hoşgörülü birisi."

Bertie biraz düşündü. Annesinin söylediği bu sözün doğru olmadığını düşünüyordu. Ama kendisine hep ya-

lan söylemenin yanlış olduğunu söyleyip duruyordu. Bertie tabii ki hiç yalan söylemiyordu. Ama şu anda yalan söyleyen kendisi diye düşündü Bertie. "Ama sevmediğin çok fazla insan var anne," diye karşı çıktı. "Yuvadaki kadın vardı mesela. Bayan Macfadzean. Onu sevmiyordun."

"Bayan Macfadzean mı?" dedi Irene. "Aklı başında olan hiçbir erkeğin evlenmeyeceği Bayan Macfadzean yani. Zavallı kadın."

"İşte onu sevmiyordun anne, değil mi?" diye sordu Bertie tekrar.

"Mesele onu sevmemek değildi ki Bertie," dedi Irene. "Daha çok onun adına üzülmekti. İkisi çok farklı şeyler. Annen Bayan Macfadzean'a acıyordu, çünkü çok dar görüşlüydü. Hepsi bu kadar. Ayrıca muhafazakâr görüşleri vardı. Ama bu onu sevmediğim anlamına gelmiyor. Bu çok farklı."

Bertie tekrar düşündü. Bu ona tıpkı sevmemek gibi geliyordu, ama fark ettiği üzere yetişkinlerin kelimelerin anlamlarında minik farklılıklar yapmak gibi bir eğilimi oluyordu. Ama annesi Bayan Macfadzean'ı sevmediğini kabul etmiyor olsa dahi, hiç sevmediği başka insanlar da mevcuttu. Bunlardan birisi Bertie'nin okuldan –bir çeşit– arkadaşı olan Tofu'ydu.

"Peki ya Tofu?" diye sordu Bertie. "Onu sevmiyorsun anne. Ondan nefret ediyorsun, değil mi?"

Irene nefesini tuttu. "Bertie, asla böyle şeyler söylememelisin. Annen Tofu'dan nefret etmiyor tabii ki. Annen sadece..." Cümlesini bitirmedi.

"Sadece ne anne?" diye sordu Bertie.

"Tofu biraz agresif sadece," dedi Irene. "Senin de agresif olmanı istemiyorum Bertie. Başkalarının hislerine duyarlı birisi olmanı istiyorum. Başkalarının acılarını anlayan bir çocuk olmanı istiyorum. *Simpatico* olmanı istiyorum Bertie."

Bertie düşünceli görünüyordu. "Hiawatha'yı da sevmiyorsun," dedi. "Sınıftaki başka bir çocuk. Onu sevmediğini söyledin. Kendin söyledin anne."

Irene bakışlarını kaçırdı. "Bertie," dedi, "söylediğim sözleri çarpıtıyorsun. Hiawatha'yı sevmediğimi söylemedim. Tek söylediğim Hiawatha'nın... lafı dolaştırmaya gerek yok, Hiawatha'nın kokusunu sevmediğimi söyledim. Çok kötü kokan bir çocuk o."

"Ama birisinin kokusunu sevmiyorsan," dedi Bertie, "bu kendisini de sevmediğin anlamına gelmez mi?"

"Hiç de değil," diye karşı çıktı Irene. "O insanın kokusunu sevmesen de özünü sevebilirsin." Duraksadı. "Her neyse, Bertie. Bence bu konu hiçbir sonuca ulaşmayacak. Dr. Fairbairn'den bahsetmemiz gerekiyordu. Psikoterapiyi bırakma konusunda sorduğun soruya cevap verecektim. Dr. Fairbairn kendisini görmene gerek kalmadığını söyleyene kadar ona gitmeye devam etmen gerekiyor. O da böyle bir şey söylemedi daha."

Bertie ayaklarına baktı ve cevabın her zaman hayır olduğunu düşündü. Annesi Dr. Fairbairn'den bahsetmek istiyorsa, o zaman aklında dönüp duran bir soru vardı.

"Anne," diye başladı. "Sence de Ulysses biraz Dr. Fairbairn'e benzemiyor mu? Fark ettin mi sen de?"

Irene gergin görünüyordu. "Öyle mi?" dedi. "Ne demeye çalışıyorsun Bertie?"

"Ulysses'in suratı Dr. Fairbairn'inkine benziyor. İkisinin de nasıl göründüğünü biliyorsun. Şurası..." Alnını gösterdi.

Irene güldü. "Ama herkesin bir alnı var Bertie! Ulysses'in alnını çoğu insanınkiyle karşılaştırabilirsin ve aynı sonuca varırsın."

"Ayrıca kulakları," diye devam etti Bertie. "Dr. Fairbairn'in kulakları şu şekilde, Ulysses'inkiler de aynı."

"Saçmalık," dedi Irene.

"Dr. Fairbairn Ulysses'in babası olabilir mi dersin?" diye sordu Bertie.

Annesinin karşılık vermesini bekledi. Ulysses Dr. Fairbairn'in çocuğuysa o zaman gidip onunla birlikte yaşayabilir diye düşündü Bertie. O zaman evde küçük bir kardeşin olmasının getirdiği sıkıntılara katlanmak zorunda kalmazdı. Ulysses'in nasıl psikoterapistin oğlu olabileceğini bilmiyordu, ama bunun mümkün olabileceğini tahmin ediyordu. Bertie bebeklerin nasıl oluştuğuyla ilgili hayal meyal bir fikre sahipti ve bunun için yetişkinlerin birbirleriyle konuşmalarının gerektiğini biliyordu. Annesiyle Dr. Fairbairn birbirleriyle uzun uzun konuşuyorlardı. Bir bebek sahibi olabilecek kadar çok diye düşündü Bertie.

Irene tırnaklarına bakıyordu. "Bertie," dedi. "Hiç sormamamız gereken sorular vardır ve bu onlardan biri. Birisinin bebeğin gerçek babası olup olmadığını sormazsın. Bu çok kaba bir sorudur. Bebeğin baba dediği kişi

babasıdır. Bunu kabul etmek zorundayız. Bunun doğru olup olmadığını merak etsek bile. Tabii ki bu durumda bu doğru değil. Yani başka bir baba olduğu konusu. Baban Ulysses'in de babası. Bu kadar."

Bertie dikkatle dinledi. Irene'in kendi annesi olmama ihtimali var mı acaba diye merak ediyordu. Bunu da sormak isterdi, ama bunun doğru zaman olmadığını hissediyordu.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

27. Doktora Bir Şeyler Söylemek Kabalık Değildir

Dr. Fairbairn'in bekleme odasında oturan Bertie eski bir *Scottish Field*'ın sayfalarını karıştırıyordu. Annesi psikoterapistin odasındaydı ve Bertie bütün seansların başında olduğu gibi yine kendisinden bahsettiklerini biliyordu. Bunu sevmiyordu, ama bu konu hakkında yapabileceği hiçbir şey olmadığını da biliyordu. Annesiyle tek başına uğraşıyor olması yeterince zordu, ama Dr. Fairbairn'le bir takım olduğunda Bertie durumun imkânsızlaştığını hissediyordu.

Bertie *Scottish Field* okumayı seviyordu ve dergiye düzenli bir şekilde göz atması en azından Dr. Fairbairn'e ziyaretlerini çekilir kılıyordu. Dergiyi alıp psikoterapi seansları sırasında okuması mümkün olur muydu diye düşünüyordu. Sonuçta Dr. Fairbairn bütün konuşmayı kendisi yapmaktan memnunmuş gibi görünüyordu ve onun bu sırada bir şeyler okuması durumu değiştirmeyecek gibiydi. Ama bu isteğinin kabul edilmesi ihtimalinin çok düşük oduğuna karar vermişti. Yetişkinler böyle şeyler hakkında büyük zorluklar çıkarıyordu.

BELGESİZ Kaktüs TEAM

Derginin sayfalarına geri döndü. Balıkçı ceketleri ve AGA marka fırınların reklamlarına batıktan sonra en çok sevdiği sosyal sayfaları karıştırdı. Burada partilere ve toplantılara giden İskoçya'nın her yanından insanların fotoğrafları vardı ve fotoğraflardaki herkes gülümsüyordu. Bertie çocuk partilerine pek gitmemişti ve gittiklerinde de şu veya bu sebepten gözyaşlarına boğulanlar olmuştu. Bu yetişkin partilerinde pek olmuyor gibi görünüyordu, sadece gülümsüyorlardı. Bertie bunun fotoğraflardaki insanların çoğunun elinde şarap kadehi bulunmasından ve muhtemelen sarhoş olmalarından kaynaklandığını düşünüyordu. Duyduğuna göre kişi sarhoşsa gülümsüyor ve kahkaha atıyordu.

Ramsay Garden adlı güzel bir yerde yapılmış bir partinin fotoğraflarına baktı. Orada yaşayan birisi etrafında durup gülüşen arkadaşlarına içki veriyor diye yazıyordu. Bu güzel bir şey diye düşündü Bertie. Bir iki kişi biraz sarhoş görünüyordu Bertie'ye göre, ama en azından hâlâ ayaktaydılar ki bu da güzel bir şeydi. Ayrıca sevimli görünen ev sahibinin piyanosunu çalan bir adamın fotoğrafı vardı. Ellerini tuşların üstüne doğru tutmuş kameraya gülümsüyordu. Bertie bunun zekice olduğunu düşündü, çünkü bakmazsan parmakları doğru tuşlara yerleştirmek zor oluyordu. Fotoğrafın altında, Eric von Ibler şarkı söylerken David Todd sayfaları çeviriyor yazıyordu. Bertie misafirlerin hangi şarkıyı söylediğini merak etti. Bir defasında babasıyla bir barın önünden geçerken herkesin "Cod Liver Oil and the Orange Juice" diye bir şarkı söylediğini duymuştu. Bertie bunun

çok garip bir şarkı olduğunu düşünmüştü. Ramsay Garden'daki partide de bunu mu söylüyorlardı acaba? Mümkündü.

Bertie iç geçirip sayfayı çevirdi. İskoçya'da özellikle yetişkinler arasında çok fazla eğlence düzenleniyordu ve bunlara katılıp katılamayacağını merak ediyordu. Yeni sayfadaki fotoğraflara baktı ve gözüne tanıdık insanların yüzleri takıldı. Bertie'nin derginin aylar önceki birkaç sayısında gördüğü Roddy Martine vardı. Bay Martine çok şanslı diye düşündü Bertie. Bütün bu davetleri aldığına göre. Rosslyn Şapeli'yle ilgili kitabının yayımlanmasını kutlamak için verilen bir partiydi bu ve burnunda bir bardak viski tutmaya çalışan Charlie Maclean'ın da fotoğrafı vardı. Bay Charlie Maclean Bay Bryan Johnston ile Bay Humphrey Holmes bakarken misafirleri eğlendiriyor diye yazıyordu altında. Bu çok güzel diye düşündü Bertie. Partide çok eğlenmiş olmalılar.

"Bertie?"

Kafasını *Scottish Field*'dan ve bütün o renklerden kaldırınca sayfalardaki dünyanın sıcaklığı kayboluvermiş gibi geldi. Yine tek renkli dünyaya dönmüştü. Dr. Fairbairn'e.

Irene Dr. Fairbairn'in arkasından çıkıp bekleme odasında bir sandalyeye oturdu. Ulysses ekose askısında annesinin önünde duruyordu. *Scottish Field*'a pek onaylamayan gözlerle bakıp *The Economist*'i eline aldı.

"Dr. Fairbairn'in yanına gidebilirsin artık Bertie," dedi. "Bugün sadece yarım saat."

Bertie içeriye girdi ve her zaman oturduğu sandalyeye oturdu. Dışarıda, Queen Caddesi Parkı'nda ağaçların tepelerini görebiliyordu. Rüzgârda sallanıyorlardı. Uçurtma uçurmak için güzel bir gün olabilirdi diye düşündü. Tabii eğer bir uçurtması olsaydı, ama yoktu.

"Pekâlâ Bertie," dedi Dr. Fairbairn. "Hayatında büyük bir değişiklik oldu, değil mi? Kardeşinden bahsediyorum. Küçük Ulysses'den. Bu büyük bir değişiklik."

"Evet," dedi Bertie. Ulysses çok büyük bir değişiklik yaratmıştı, özellikle çok fazla dağınıklık ve gürültü.

"Yeni bir kız veya erkek kardeşin olması hayatımıza büyük değişiklik getirir Bertie," dedi Dr. Fairbairn. "Bununla ilgili hislerimizi dile getirmeliyiz."

Bertie karşılık vermedi. Dr. Fairbairn'in alnına bakıyordu. Kaşlarının iki yanında, her iki tarafta da bir tür çıkıntı vardı. Tıpkı Ulysses'in kaşlarının üstünde gördüğü çıkıntıya benziyordu, annesi ne derse desin. Başka insanlarda bu yoktu, Bertie buna emindi. Sadece Dr. Fairbairn ile Ulysses'de vardı bu.

"Evet," diye devam etti Dr. Fairbairn. "Belki bana Ulysses'le ilgili ne düşündüğünü söylemek istersin. Sonra bu hislere bir bakabiliriz. Onlar hakkında konuşabiliriz. Onları açığa çıkarabiliriz."

Bertie bir süre düşündü. Dr. Fairbairn sahiden de bunu mu istiyordu? "Emin misiniz?" diye sordu. "Benim kaba olduğumu düşünmez misiniz?"

Dr. Fairbairn güldü. "Kaba mı? Tabii ki hayır, Bertie. Bu hisleri bir terapiste söylemek neden kaba olsun ki?"

Bertie derin bir nefes aldı. Dışarıdaki yapraklar artık epeyce büyük bir hızla hareket ediyorlardı. Bir uçurtma çok güzel uçardı, çok yükseğe çıkardı. "İzin veriyor musunuz?" diye sordu. "Annem bunun kaba olacağını..."

"Tabii ki söyleyebilirsin Bertie! Ben de bir doktorum, unutma. Doktora bir şeyler söylemek kabalık değildir. Doktorlar işlerini yaparken yüzlerce kaba şey duymuşlardır. Doktorlar bu iş için vardır. Kaba şeyleri dinlemek için buradalar. Bir doktoru şaşırtamazsın Bertie."

Bertie tekrar camdan dışarı baktı.

"Dr. Fairbairn, Ulysses'in gerçek babası siz misiniz?" diye sordu.

28. Peki, Big Lou'nun Hayatındaki Yeni Adam Kim?

Big Lou'nun müşterileri iki gruba ayrılıyordu. Sabahın erken saatlerinde, sekizle on arasında işe gitmeden önce sabah kahvesini içmeye gelen hep aynı yirmi kişi oluyordu. Big Lou'nun "sıkı çalışanlar" diye adlandırdığı bu insanlar, sıkı çalışanlar ofislerinde bir veya iki saat geçirdikten sonra güne başlayıp da saat ondan sonra gelenlerden –Matthew ve Angus gibi kişiler– çok farklıydılar.

Arbroath'tan geldiği ve geçmişte tarımla uğraştığı için Big Lou sıkı çalışmanın nasıl bir şey olduğunu biliyordu. Aralıksız çalışmak Big Lou'nun çocukluğundan bu yana süren bir durumdu. Çocukken çiftlikteki işlere yardımcı olmak onun için doğaldı. Koyunlarla ilgileniyor –hoşuna giden, keyifli bir işti– ya da ahırdaki pislikleri temizliyordu ki bu çok keyifli bir iş değildi onun için, ama hiçbir zaman söylenmemişti. Ayrıca yine çocukluktan beri yaptığı mutfak işleri vardı. Yerleri temizlemek, rafların tozunu almak ve yaşlı yatalak akrabalara çay tepsileri taşımak gibi işlerdi bunlar. Big Lou her işi yapmıştı.

"Doğduğunu bilmiyorsun,"* demişti bir keresinde Matthew'a.

Matthew gülümsemişti. "Bu sözünü nasıl yorumlayacağımı bilmiyorum Lou," diye karşılık verdi. "Bire bir anlamını düşündüğümde bu çok saçma oluyor. Tabii ki doğduğumu biliyorum. Varlığımın farkındayım. Ama senin dediğin..."

"Ne dediğimi çok iyi biliyorsun," diye araya girdi Big Lou. "Hiçbir fikrin yok diyorum sadece."

Matthew tekrar gülümsedi. "Ne hakkında Lou? Bu kadar anlaşılmaz konuşmamalısın."

"Sıkı çalışmanın ne olduğunu bilmiyorsun diyorum." Big Lou sanki yavaş anlayan bir çocukla konuşurmuşçasına yavaş konuşuyordu.

"Şimdi söylediğin daha anlaşılır oldu. Demek yine bu konuya döndük. Bence gerçeklerle yüzleşmesi gereken sensin Lou. İş düzenleri değişti. En azından böyle ülkelerde değişti. Artık bir şeyler üretmiyoruz fark ettiysen. Bunlar Çin'de yapılıyor. Biz farklı işler yapıyoruz. Her şey değişti. Farklı iş düzenleri var."

Big Lou ona bakmaya devam ediyordu. "Çin mi?"

"Evet. Her şey, en azından aşağı yukarı her şey. Etiketlere bak göreceksin. Çin'de üretilmiştir yazıyor. Giysiler. Hatta ayakkabılar bile. Bütün elektronik zımbırtılar. Her şey. Arabalar dışında, ki bunları da zaten Japonlar ve Almanlar yapıyor."

* You don't know you're born. Ne kadar şanslı olduğunu bilmiyorsun anlamında bir deyim. (ç.n.)

Big Lou tezgâhı sildiği bezi eline aldı. "İkinci bir sanayi devrimi. Tıpkı ilki gibi. Bütün fabrikalar bir ülkede toplanıyor ve her şey burada üretilmeye başlanıyor." Duraksadı. "Ya biz? Bize ne kaldı peki?"

"Biz de bir şeyler tasarlıyoruz," dedi Matthew. "Biz de fikri mülkiyetleri üretiyoruz. En azından teoride."

Big Lou düşünceli görünüyordu. "Ama bunu doğuda da yapamıyorlar mı? Hindistan'da mesela?"

Matthew omuzlarını silkti. "Bizim yapabileceğimiz bir şey bırakmaları gerek."

"Öyle mi sahiden?"

Big Lou sorusuna bir cevap bekledi, ama cevap gelmeyecek gibi görünüyordu. O yüzden başka bir soru sormaya karar verdi. "Matthew, hayal dünyası neye benziyordur sence?"

Matthew etrafına bakındı. Sonra Lou'ya döndü. "Konuyu değiştirelim Lou. Şu seninki kim?"

Lou tezgâhı silmeyi bir an bıraktı. Matthew'a baktı. "Benimki mi?"

"Hadi Lou," dedi Matthew. "Haberler nasıl yayılıyor biliyorsun. Yeni birisini bulmuşsun. Robert galiba. Angus söyledi. Adı Robert değil mi?"

Big Lou bir an tereddüt etti. Sonra tezgâhı silmeye devam etti. "İlişkilerim beni ilgilendirir Matthew."

Matthew gülümsedi. "Yani birisinin olduğunu inkâr etmiyorsun, öyle mi?"

"Olabilir."

"Yani birisi var."

Big Lou karşılık vermedi. Eddie'yle ayrılık hikâyesini herkesin duymuş olmasından utanç duyuyordu ve Robert'la da buna benzer bir şey olursa insanların duymasını istemiyordu. Kimse reddedildiğinin görülmesini istemezdi ve Big Lou da bu konuda bir istisna oluşturmuyordu.

Matthew kahve bardağını kaldırıp son yudumu içti. "Bu sefer yürür umarım Lou," dedi. "Bunu hak ediyorsun."

Big Lou kafasını kaldırıp ona baktı. İçten söylüyor diye düşündü. "Teşekkürler Matthew. İyi bir adam. Bir sabah gelmesini söylerim de tanışırsınız."

"Ne iş yapıyor?" diye sordu Matthew.

"Tavan işi," dedi Lou. "Robert tavan yapıyor. Hani alçı levha taktırmak istiyorsan, böyle işler yapıyor işte. Yeni alçı levhalar da yapıyor. Sanatçı sayılır."

"Güzel," dedi Matthew. Bu Eddie'den ve Rootsie-Tootsie Club'ından, bütün o gencecik kızlardan daha iyi diye düşündü.

"Evet," diye devam etti Big Lou. "Bu konuda çok iyi. Mimarlarla çalışıyor. Historic Scotland* gibileriyle mesela. Ama asıl tutkusu tarih. Ben de onunla böyle tanıştım. Müzede bir konferans dinlemeye gitmiştim, yanımda oturuyordu. Birleşme Yasası'yla ilgili Paul Scott bir konuşma yapıyordu ve Robert oradaydı."

"Güzel," dedi Matthew. Kulağa basmakalıp geldiğinin farkındaydı, ama söyleyecek başka bir şey bulama-

* İskoçya hükümetinin tarihi yapıları korumaya ayrılan bir organizasyonu. (ç.n.)

mıştı. Ayrıca Big Lou'nun Birleşme Yasası'yla ilgili bir konuşmaya katılıp kendisine birisini bulmuş olması gayet güzeldi. Müzedeki konferanslara giden çok fazla kadın vardı ve yine çoğu bir erkek bulamıyordu.

Sonra Matthew'un aklına söyleyecek bir şey geldi. Big Lou'yu seviyordu, kardeş sevgisi gibi bir duygu hissediyordu ve kardeşler ara sıra bir uyarı yapmayı gerekli görürdü. "Dikkatli olacaksın, değil mi Lou?" dedi kısık sesle. "Bazı erkekler oluyor ve bunlar... Sana Eddie'yi hatırlatmak istemiyorum Lou, ama o zaman neler olduğunu hatırla olur mu? Kalbinin tekrar kırılmasını istemiyorum."

Big Lou elini uzatıp Matthew'un koluna dokundu. Daha önce hiç birbirlerine dokunmamışlardı, bu ilk kez oluyordu. "Dikkatli olacağım," dedi. "Söylediğin için teşekkür ederim."

Matthew fincanını kaldırdı. Fincan boşalmıştı, hatta kenarında yalanabilecek köpük bile kalmamıştı. Fincanın dibine, küçük bir işaretin ve bir damganın bulunduğu yere baktı. Çin yazıyordu.

"Bak," dedi Big Lou'ya. "Gördün mü?"

Lou Matthew'un elinden fincanı alıp dibine baktı. "Ama bu fincanı betimliyor zaten."*

* İngilizce'de China hem Çin, hem de porselen için kullanılan bir kelimedir. (ç.n.)

29. Şuradaki Şu Adam. O Kim Biliyor musun?

O akşam Matthew Cumberland Bar'a gitti. Pat'le saat sekizde buluşmak için sözleşmişlerdi ve onu akşam yemeği için heyecan verici bir yere götürmeye söz vermişti. Ama bu sözden endişelenmeye başlamıştı. Onu dışarı çıkarmak istemediğinden değil, heyecan verici bulacağı bir yer seçmenin zorluğundan kaynaklanıyordu bu. Heyecan verici kelimesinin bir anlamı da lüks ve pahalı demekti. Bu durumda Witchery veya Prestonfield House'a gidebilirlerdi. Ama Pat'in aklında bunun olmadığını düşünüyordu. Onun için heyecan verici bir restoran muhtemelen hem dekorun hem de insanların sıradan olmadığı, ünlülerin gittiği türde bir yer olmalıydı. Ama bu yerler neredeydi ve Edinburgh'da hiç ünlü var mıydı sahiden? Varsa bunlar kimdi? Lord Provost* mu? SirTimothy Clifford mı? Ian Rankin mi? Belki de. Peki bu insanlar nerede yemek yiyordu? Ian Rankin Ox-

* İskoçya'nın başlıca şehirlerinin sembolik belediye başkanı. (ç.n.)

ford Bar'a gidiyordu elbet, ama orada pek yiyecek bir şey yoktu. Ayrıca belediye başkanının da şehir meclisinde kendi yemek odası olmalıydı. Muhtemelen orada yemek yiyip Princes Sokağı'na yukarıdan bakıyor ve konsey tutanaklarını okuyarak bundan sonra hangi sokağın kazılacağına karar vermeye çalışıyordu.

Angus Lordie barda her zaman Cyril'in oturduğu, ama şu an boş olan yere ayaklarını uzatmış suratsızca oturuyordu. Matthew da yanına geldi.

"Arkadaşın nerede?" diye sordu Angus.

"Onun bir adı var," dedi Matthew. "Pat."

"Evet, o. Nerede?"

Matthew birasından bir yudum aldı. "Onunla sonra buluşacağım. Akşam yemeği yiyeceğiz."

Angus başıyla onayladı. Çok ilgisini çekmiş gibi görünmüyordu, zaten bu bilgi pek ilgi çekici bir bilgi de değil diye düşündü Matthew. Benim sorunum bu işte dedi kendi kendisine. Hiç ilginç değilim.

"Onu nereye götüreceğime karar veremedim daha," dedi Matthew. Angus'a sorgularcasına baktı. "Söylesene Angus, hiç heyecan verici bir restoran biliyor musun?"

Angus kafasını iki yana salladı. "Heyecan verici mi? Ne yazık ki bilmiyorum. Yemeği dışarıda hiç yemiyorum, İskoç Sanat Kulübü dışında tabii. Canonmills'te de bir defasında yemiştim, ama orası kapandı. Ayrıca köşede güzel bir İtalyan restoranı var, ama sahibi İtalya'ya geri döndü. Lucca'ydı sanırım." Duraksadı. "Yardımcı olabildim mi?"

"Pek sayılmaz," dedi Matthew.

"Ama," dedi Angus, "Edinburgh'da eskiden epeyce heyecan verici restoranlar vardı. Akademi'nin tam karşısında Ermeni Restoranı vardı. Sen hatırlamazsın, ama ben oraya ara sıra giderdim. Sonra Holyrood yakınında bir yere taşındı. Hâlâ orada olabilir, bilmiyorum. Çok egzotik bir yer, eğer sahibi Ermeni tarihine dalarsa iyice heyecan verici oluyor."

Angus eskiden Cyril'in kapladığı boş yere baktı. Bir süre önce tam da burada Cyril onu kaçıranların elinden kurtulduktan sonra oturmuşlardı. Cyril'in İskoçya Kraliyet Bankası'nda çalışan kurtarıcısıyla kapıdan girdiği anı hatırladı. Keşke yine bir tasmanın ucunda o kapıdan girseydi. İmkânsız bir şeydi. Boş bir düşünceydi. Devlet çok daha iyi köpek kaçırıyordu ve Cyril kilit altında tutulmaya devam edecekti. Bu durumdan ancak bir Houdini Terrier kurtulabilirdi.

Etrafına bakındı. "Ona kendi evinde yemek yapsana. Mum ışığında mesela. Güzel bir şişe şarap. Eğer ben olsaydım..." Cümlesini tamamlamadı, bir anda ilgisini barın öteki yanındaki birisi çekmişti. "Çok ilginç."

"Ne?"

"Şuradaki şu adam," dedi Angus başıyla barın diğer yanını göstererek. "Şu gri ceketli. Evet, şu. O kim biliyor musun?"

Matthew Angus'un gösterdiği adama baktı. Otuzlarının sonlarında, kırklarının başında, güzel giyimli, koyu renk saçlı bir adamdı. Masasında oturan iki adamla konuşuyordu. Adamlardan biri onu dinlemek için öne eğilmiş, öteki de arkasına yaslanmış tavana bakıyor ve sanki söylenenleri tartıyormuş gibi duruyordu.

Matthew Angus'a döndü. "Daha önce hiç görmemiştim," dedi. "Kim ki o?"

Angus hafifçe öne eğildi. "O adam sevgili Matthew, Robbie Cromach. Big Lou'nun arkadaşı."

Matthew adama bakmak için döndü. "Anladım," dedi. "Çok ilginç."

"Evet," dedi Angus. "Ama yanındakiler daha da ilginç."

Matthew'un kalbi sıkıştı. Big Lou sanki hep düzgün olmayan adamları seçiyordu. Neredeyse suçlu sayılabilecek adamları. Yine aynı şeyi mi yapıyordu? Sormaya çekindi. "Kötü adamlar mı?" dedi en sonunda.

Angus gülümsedi. "Birkaç konu hakkındaki dünya görüşüne göre değişir," dedi. "Veraset Kanunu mesela. Hannover Hanedanı. General Wade. Liste bu şekilde uzar gider."*

"Tam anlamış değilim," dedi Matthew.

Angus tekrar öne eğildi. "Kafanı karıştırdığım için kusura bakma, ama kısa süre sonra ne dediğimi anlayacaksın. Robbie'nin tam karşısındaki şu mavi ceketli adam tam tamına bir yumuşak, kullandığım kelimeyi mazur gör. Gazetelere yazılar yazıyor. Birkaç yıl önce genel kuruldaki umumi galeriden ve parlamentodan kovuldu. Hannoverli gaspçılarla ilgili avaz avaz bağırıyordu. Ne dediğimi anladın mı şimdi?"

* Veraset Kanunu: İngiliz parlamentosunca Haziran 1701'de kabul edilen ve tahtın protestanlara geçmesini güvence altına alan yasa. Hannover Hanedanı: Alman kökenli bir hanedan. 1714'ten sonra Büyük Britanya Krallığı'nı da yönetmeye başladı. General Wade: 18. yüzyılda Britanya ordusu başkomutanlığı yapan general. (ç.n.)

Matthew ilgiyle bakıyordu. "Jacobite'lar mı?"* "Evet," dedi Angus. "O ikisi. Ötekinin adını unuttum, ama o da aynen böyle. Bu ikisi çok tanınmış Jacobite'lar. Bütün bu hikâyeye gönülden bağlılar. Suyun Ötesindeki Kral'a kadeh kaldırmalar filan."**

Matthew üç adama şaşkınlıkla baktı. İnsanların tarihi bir kini bu kadar uzun zaman sürdürebilmesi çok garip geliyordu. Ama yine de bu hikâye Stuart'ların ya da en azından çoğunun nasıl insanlar olduklarına dair romantik bir hikâyeydi. Hannoverlilerin Alman olduklarını düşünüyorlardı ve aslında haklıydılar.

Matthew'un aklına tam o sırada yarısını hatırladığı, ama nedense inanılmaz ölçüde tanıdık bir şarkı geldi. "Edinburgh'a büyük bir prens hiç gelmemişti / Kendisi biraz da Alman asıllıydı / Onun kadar iyi bir adam yoktu / Durdu çayırın üstünde İskoç eteğiyle!"

Kişi kendisini böyle duygusallıklara kaptırabilirdi. Belki de göründüğü kadar aptalca değildi.

Angus Matthew'un koluna hafifçe vurdu. "Matthew," dedi. "Sana bir hikâye anlatmak istiyorum. Böylelerle ilgili. İlgini çeker mi?"

* Jacobites. İngiltere, İskoçya ve daha sonra Büyük Britanya Krallığı'nın tahtına Stuart Hanedanı krallarının getirilmesini destekleyen bir politik hareket. 1701 yılındaki Veraset Kanunu'na göre krallığa protestan birisinin getirilmesi gerektiği için II. James'in oğlu James Francis Edward Stuart Katolik olduğu için tahta geçememiştir. (ç.n.)

** James Francis Edward Stuart ve Jacobite haleflerinin şerefine. James Francis'in takma adlarından birisi. (ç.n.)

30. Dairesel Şehirde İşlerin Ardındaki İşler

Matthew ilgileniyordu tabii. Angus Lordie'nin dünyaya bakışı biraz ilginç, hatta garip bir şekilde merkezden sapmış oluyordu. Ama yine de pek çok kişinin bilmediği bir sürü konuda epeyce derin bilgisi vardı. Bu biraz onun pek alışılmamış birikiminden, biraz da "işlerin ardındaki işler" olarak betimlediği konulara ilgisinden kaynaklanıyordu.

Başka bir gün Cumberland Bar'da oturup konuşurken, Matthew kendisine, "'İşlerin ardındaki işler'den kastın ne?" diye sormuştu. Angus şöyle cevapladı: "İnsanların gerçek niyetiyle ilgili her şeyi. Çoğu insan iki farklı davranış sergiliyor. Biri toplum önünde, diğeri özel hayatında. Herkesin görebildiği bir toplum yaşantıları var, ama asıl önemli olan özel hayatları. Mesela politikacıları ele alalım. Hepsi aşağı yukarı aynı şeyi söylüyor. Hep sundukları hizmetleri artırmaya filan yönelik aynı sloganları atıyorlar. Ama asıl önemli olan birbirleriyle, yandaşlarıyla olan özel anlaşmaları. Yani iş-

ler her zaman dışarıdan göründüğü gibi olmayabiliyor. Olayın bağlantılarına bakmak gerekiyor."

Sonra ayrıntılı bir şekilde anlatmaya başladı. "Bu şehir iyi bir örnek. Farklı anlayışlarla, bağlantılarla, dolu. Bunların bir kısmı apaçık ortada. Herkes kimin hangi politik partide olduğunu ve arkadaşlarının kimler olacağını biliyor. Bu yüzden bir kamu işi çıktığında, konuşmalar bu işe kimin en uygun olduğuna dair oluyor. Ama hepimiz bunun sadece sözde olduğunu biliyoruz. Asıl önemli olan gücü elinde tutanı kimin tanıyor olduğu. Bu da kimseyi şaşırtmıyor sanırım. Çoğu yer böyle yönetiliyor, öyle değil mi? Arkadaşlarımızı seviyoruz, onlara güveniyoruz, onları ödüllendiriyoruz.

Ama her şeyin açıkta olduğunu düşünüyorsan tekrar düşünmen gerek derim. Yüzeyin altındaki bağlantılar çok önemli olabilir. Çok büyük bir organizasyona katıldığında ne görüyorsun? Ben sana söyleyeyim Matthew. Oradaki herkes, senin dışında, birbirini tanıyor oluyor. Çok ilginç değil mi? Hayırsever Sanatçılar Komitesi'ndeyken bu resmi partilerin, resepsiyonların bir kısmına davetiyeler alıyordum ve bil bakalım ne buldum? Kapıdan giren herkes gidip bir başkasıyla sohbet etmeye başlıyordu. Kimse orada tek başına dikilmiyordu. Herkes birbirini tanıyordu.

Ben komplo teorileri üreten insanlardan değilim Matthew, ama kör de değilim. Ayrıca işlerin nasıl yürüdüğünü görmeyi severim. Bu yüzden kendime birbirlerini nasıl tanıyor bunlar diye sordum. Sence sebep ne?"

Matthew düşünceli görünüyordu. Kaç kişi tanıdığını düşünüyordu ve çok da fazla olmadığına karar verdi. Ama bu iş ilgisini çekmişti. Angus'un gizli bir grup bilip bilmediğini merak etti. Babası da bu işlere girmiş miydi? Babası çok fazla insan tanıyor gibiydi ve Matthew bunun babasının Watson kulübünde olmasına ve rugby oynamasına bağlı olduğunu düşünmüştü. Ama işin içinde başka bir iş var mıydı? Angus'a baktı. "Yoksa... Yoksa bazı çevreler mi var?"

Angus bu ani soru karşısında şaşkınlığa düştü. Sonra öne eğilip fısıldadı. "Evet. Evet, var." Sonra eliyle havada bir çember çizdi.

Matthew bunu nasıl yorumlaması gerektiğini bilemiyordu. Bu yüzden tekrarlamakla yetindi. "Çemberler."

Angus başını kederle salladı. "Hem de çok."

"Peki, ne gibi bir kanıtın var?" diye sordu Matthew.

"Mimariye bak," dedi Angus "Yani ilginç olmasına rağmen sadece Rosslyn Şapeli'nden bahsetmiyorum. Moray Meydanı'na bak. Bir tarafından yürümeye başlayıp tekrar başladığın yere geri dönüyorsun. Dairesel bir yer."

"Bu ne anlama geliyor peki?" diye sordu Matthew.

"Çok açık olduğunu düşünüyorum," diye karşılık verdi Angus. Bu şehir dairesel olarak inşa edilmiş. Eğer anlamak istiyorsan sen de bu dairesel mantığa alışmalısın. Bu mantık da her yerde görülebiliyor. Eightsome Reel'ı* düşün. İnsanlar bunu yapmak için nasıl bir pozisyon alıyorlar? Çember oluşturuyorlar. Bu bir metafor Matthew.

* Bir İskoç dansı. (ç.n.)

Bütün bu süreç için. Bir çembere girip oradan devam ediyorsun. Aynı çemberin içindeki diğer insanlarla ilişkiye giriyorsun. Çemberin dışında düşünmüyorsun."

"Kalıpların dışında düşünmek," diye düzeltti onu Matthew.

"Hayır, çember dedim," diye ısrar etti Angus. "Bunu demeye çalışıyorum çünkü."

Sonra Angus sessizleşti. Matthew onun konuşmaya devam etmesini istiyordu, ama Angus devam etmedi. Matthew ya Angus'un hafif deli ya da... sonuçta bu da bir ihtimaldi, bu çemberlerden birine dahil olduğu anlamına gelen rahatsız edici bir sonuçla baş başa kalmıştı. Ama bu konuyu sürdürmemişlerdi ve şimdi yine Cumberland Bar'da, yine Angus'la oturmuş konuşurken bir başka masada bir çember oluşturup oturan adamlara baktığı sırada bunu hatırlamak için yeterince sebebi vardı.

"İşte bu," dedi kısık sesle Angus, "bir Jacobite çemberi. Mavi ceketlinin adı Michael Bilmem-kim ve onunla daha önce tanışmıştım. South College Street'te Captain's Bar diye bir yer var. Üniversitenin yakınlarında. Eğlenceli, küçük bir yer. Düzenli gelenlerle az sayıda öğrenci gidiyor buraya. Eski günlerde duman altı olmak istemiyorsan asla gitmeyeceğin türde bir yer. Orada içmeyi seven, sanat okulu günlerinden kalma eski bir arkadaşla gitmiştim. Her neyse. Şurada oturan Michael, uzun burunlu, üstüne şal atmış bir kadın ve kahverengi tüvit ceketli bir adam daha vardı yanında. Sanat okulundan arkadaşım Jimmy şallı kadını tanıyordu. Biz de

onlarla konuşmaya başladık. Hoş bir sohbetti ve birbirimize içki ısmarladık. Sonra Michael saatine baktı ve gitmeleri gerektiğini, ama yapacak daha iyi bir işimiz yoksa onlarla gelebileceğimizi söyledi. Jimmy, 'Senin şu toplantılardan birine gidiyorsun galiba," dedi. Michael de gülüp öyle olduğunu, ama bizim de gelebileceğimizi söyledi. Yiyecek bir şeyler olacaktı ve ikimiz de aç olduğumuz için gitmeyi kabul ettik.

"Böylece," dedi Angus, "Jacobite'ların o çemberinden ve Stuart'a olan ilgilerinden haberdar oldum. Ne işlere kalkıştıklarını duymak ister misin? Söylesem bana inanır mısın?"

Matthew başını salladı. "Duymak isterim tabii ki. Sana inanıyorum. Gerçeği süsleyip püslemiyorsun, değil mi Angus?"

Angus gülümsedi. "Bu duruma göre değişir," dedi.

31. Edinburgh'da Her Türlü Kulüp Var

"Bu üçlüye katıldık," dedi Angus. "Michael, şallı kadın ve tüvit ceketli adama. Birbirinden epeyce farklı insanlardan oluşan bir grup olduğunu kabul etmeliyim.

"Ne tür bir toplantıya gittiğimizi sordum Jimmy'ye, ama bana doğrudan bir cevap vermedi. 'Edinburgh'da her türlü kulüp var,' dedi. Bu tabii ki doğru bir gözlemdi. Edinburgh'un her zaman bu tür şeylerle dolu olduğunu hepimiz biliyoruz. On sekizinci yüzyılda daha da fazlaydılar. Rankenian Club mesela. Hume bu kulübe üyeydi. Entelektüel açıdan saygı gösterilen bir kulüptü, ama bazı kulüpler tabii ki bunun tam tersiydi. Dirty Club'ı duymuşsundur belki. Hiçbir üyesinin temiz giysi giymesine izin yoktu. Ya da Odd Fellows'ta üyeler adlarını tersten yazıyorlardı. Hatta Sweating Club adlı bir kulübün üyeleri bir handa eğlendikten sonra karşılarına ilk çıkanı kovalayıp, eğer peruk takıyorsa kafasından çıkarıp atıyorlardı. Çok garipti.

"Burns de bir kulüp üyesiydi. Crochallan Fencibles üyesiydi ve zavallı Robert Fergusson da Cape Club'a üye

olmuştu. Buradan o kadar keyif almıştı ki... Ama hayatı çok kısa sürdü. Canongate Kirkyard'da mezarını görünce hâlâ ağlarım biliyor musun? Burns kadar iyi bir şair olabilirdi, sence de öyle değil mi? Burns büyük bir şairdi.

"On sekizinci yüzyıldan bahsetmişken... Victoria dönemi İskoçyası'ndaki o dar görüşlülük yüzünden asla hayatta kalamayacak bazı kulüpler de vardı. Fife'te ünlü Beggar's Benison Club var. Fife adını andığımızda ahlaksızlıkla bağdaştırdığımız bir yer değil. Bu kulüp hakkında çok şey anlatamam Matthew. Ahlak anlayışım yüzünden ritüellerini anlatmam mümkün değil, ama üye olmak sahiden de şoke edici şeyler yapmanı gerektiriyordu (tabii artık buna benzer şeyler herkesi pek şoke etmiyor). Böyle gruplardaki erkekleri bu işleri yapmaya iten ne Matthew? Tabii Londra'nın bütün eğlenceyi çaldığını düşünüyorladı. İngilizler yeni bir monarşi getirmişti ve bir birlik söz konusuydu. İskoçya'nın eski, fallik tanrılarına dönmesi dışında yapabileceği ne vardı ki?

"Sonuçta bu kulüpler hep vardı ve eski alışkanlıklardan zor vazgeçiliyordu. Edinburgh'da bu kulüplerden çok sayıda var, ama artık kimse haklarında konuşmuyor. Sence bu neden Matthew? Söyleyeyim. Çünkü eğlenmemizi istemeyen çok fazla insan var. Sebebi bu işte. Hep aramızdaydılar. Eğer eğlenen bir erkek grubuysa, dikkatli ol!

"Edinburgh kulüpleri bu şekilde giderek yeraltına çekildiler. Mesela kaç kişi St. Giles Keşişleri'nden haberdar ki?"

Matthew boş gözlerle bakıyordu. "Ben değilim mesela."

Angus kısık sesle konuşmaya başladı. "St. Giles Keşişleri bir kulüp. Hâlâ var ve hâlâ toplanıyorlar. Kendilerine Latince adlar verip bir araya geliyor ve şiir yazıyorlar. Hatta bir kulüp evleri bile var, ama nerede olduğunu söylemeyeceğim. Bazı önemli şahsiyetler var üyeleri arasında. Çok eğlenceli gibi geliyor kulağa. Cüppeler giyiyorlar mesela. Ama bir duyulsa büyük yaygara kopar. Onlarla ilgili haber yapmak için sıraya girecek espri yoksunu gazetecileri bir düşünsene. Bir araya gelip şiir yazıyorlar. Herkesin başkasının şiirini okuyabileceği herkesi içine katan bir İskoçya'da isteyebileceğimiz bir şey değil pek.

"Archers'ı gördün mü? Bu da başka bir kulüp. Onların da buluştukları bir kulüp evi var. Meadows yakınında. Oraya Salon diyorlar. Bir kulüp binası için güzel bir ad. Son derece şatafatlılar ve nasıl üye olunabileceğini öğrenmek isterdim. Başvurabiliyor musun? Başvuramıyorsan neden başvuramıyorsun? Ama böyle sorular sormamalıyız. Bu insanlar elitist olarak yaftalanmadan özel fantezilerini neden yaşamıyorlar ki? Ya da kadın keşişleri olmadığı için neden yaygara kopartılsın ki? Kadınlar da kendi gizli cemiyetlerini kurabiliyorlar Matthew ve bu şehirde böyle kulüpler de var. Portia Kardeşleri'ni hiç duydun mu? Bu kadın avukatlar için bir kulüp. Edinburgh'taki neredeyse bütün kadın avukatlar buraya üye, ama bunu

açık etmiyorlar ve sadece erkeklere mahsus bir resmi kulübün olmasına tabii ki göz yumamazlardı. Nasıl bir patırtı olacağını düşünsene. Bazıları İskoçya Hukuk Topluluğu adlı, sadece erkeklere mahsus bir kulübün olduğunu söylecektir tabii. Ama sonuçta Portia Kardeşleri de Masonlar kadar kuşku uyandırıyor bende. Birbirlerini profesyonel anlamda destekliyorlar ve hiç tereddütsüz belli başlı makamları onlar için kapatıveriyorlar. Balmoral Hotel'de her ay toplanan Red Garter diye bir kulüp var. Bu da politikadaki kadınlar için, ama muhafazakârları aralarına almıyorlar. Çoğu kadın politikacı da bu kulübe üye, ama kimse konuyla ilgili ağzını açmıyor, hatta sorduğun zaman varlığını inkâr ediyorlar.

"En gizlisinden daha bahsetmedim bile. Bu da sadece kadınların üye olabildiği Ravelston Dykes adlı bir kulüp. İki haftada bir Ravelston'da buluşuyorlar. Ama bunlara boş vermek gerek Matthew. İstedikleri gibi varlıklarını sürdürebilir ve biraz eğlenebilirler. Tabii bizim de aynı şeyi yapmamıza göz yumarlarsa.

"Bir de çarşamba günleri mum ışığında bir araya gelen ve on sekizinci yüzyıldan bu yana varlığını sürdürdüğü söylenen bir topluluk daha var. Bunun ilginçliği Matthew, bunun aslında hiç var olmaması! Ara sıra insanlar bununla ilgili olarak ortalığı velveleye veriyor tabii, ama aslında bu tamamen kurmaca bir şey. Bunun gibi uydurma kulüplerle ilgilenmiyorum. O gece gittiğimiz kulüpten bahsetmek istiyorum. İşte o kurmacadan çok öteydi!"

Matthew teşvik edercesine Angus'a baktı. Edinburgh'daki bu garip kuruluşları dinlemekten keyif alıyordu, ama Angus'un hikâyenin asıl konusuna dönmesini de istiyordu. Arkadaşıyla o gece nasıl bir kulübe gitmişlerdi? Beggar's Benison'un bir reenkarnasyonu muydu yoksa? Muhtemelen onun kadar adaba aykırı bir şey değildi. Sonuçta Edinburgh saygıdeğer bir şehirdi ve on sekizinci yüzyıl nasıl olursa olsun yirmi birinci yüzyıl bundan hayli farklı olmalıydı.

Angus'a baktı. Ne kadar sabit fikirli bir adam diye düşündü. Söylediği şeyler yüzünden birilerinden azar işitmemesi, hatta cezalandırılmaması çok şaşırtıcıydı.

32. Buz Adam İçin Bir Akraba Sıcaklığı

Angus Big Lou'nun arkadaşı ve onun arkadaşlarıyla Captain's Bar'daki karşılaşma hikâyesini anlatmaya devam etti.

"Dışarıya çıktığımızda," dedi, "yürürken şallı kadın kendisini tanıttı. Adının Heather McḌowall olduğunu ve Sağlık Bakanlığı'nda çalıştığından söz etti. Müdür gibi bir şeydi galiba. Sonra bana Galce bir adının da olduğunu ve istersem ona Mhic Dhu Ghaill diyebileceğimi söyledi.

"O bunu söylerken South College Street'te yürüyorduk. Diğerleri biraz ötedeydi ve sohbete dalmışlardı. Biz de McDowall'le geriden takip ediyorduk. Yağmur yağmıştı ve kaldırım taşları sokak lambalarının ışıklarını yansıtıyordu. Etrafımızdaki dramatik güzellik karşısında keyiflenmiştim. Old College'ın karanlık silüeti solumuzda kalıyordu, sağımızda ise yüksek ve biraz salaş görünen bir bina vardı. Üstümüzde uzanan binadan her an bir camın açılıp bir basso profondo'nun eğilebileceğini ve şarkı söylemeye başlayabileceğini düşündüm.

Bu Napoli'de filan olabilir herhalde, ama Edinburgh'da ancak bir rüya olabilir.

"McDowall sonra McDowall adını açıklamaya ve atalarını anlatmaya başladı. Bu insanların atalarına nasıl takıntılı olduklarını hiç fark ettin mi? Ne fark eder ki? İskoçya'da çoğumuz kuzeniz zaten. Tabii yeterince geriye gidersen. Hatta daha da geriye gidersen Batı Avrupa'da bir yerlerdeki beş kadından* gelmiyor muyuz ki? Profesör Sykes da kitabında bundan bahsetmiyor muydu?

"Profesör Sykes demişken... Onunla tanışmıştım, biliyor muydun? Tabii bilmiyorsun. Tanışmıştım ama. Oxford'daki All Souls'taki birisiyle arkadaşlık kurmuştum. Çok güzel bir yer orası. Hayatının sonuna kadar ücretsiz öğlen ve akşam yemeği. Olabilecek en güzel iş. Her neyse. Bu bahsettiğim arkadaş orada ekonomi tarihçisiydi. İskoç tarihçileri başka bölgelere ışık taşıyan İskoç misyonerlerinden görev almış gibiler, belki fark etmişsindir. Çok iyi tarihçilerimiz var ayrıca. Ted Cowan, Hew Strachan, Sandy Fenton, Mary'nin kadın arkadaşlarıyla ilgili kitabı yazan Rosalind Marshall, eski pipolarla filan ilgili her şeyi bilen Hugh Cheape... ve daha niceleri. Her neyse. Epeyce yüksekteyken ve Perthshire'da Wee Eck'in** komik pantolonlarına benzeyen pantolonlarla koşuştururken onu tanıyordum. Onların deyimiyle bir ziyafete davet edilmiştim. Sırf merakımdan gitme-

* Bryan Sykes. *Havva'nın Yedi Kızı* adlı kitabında Avrupalıların yedi kadının soyundan geldiğini açıklıyor. (ç.n.)

** İskoçya başbakanı Alex Salmond'un takma adı. (ç.n.)

ye karar verdim. All Souls'ta bir misafir odasına soktular beni. Yakınlarda hiçbir tuvalet yoktu. Yaşlı bir uşak gelip bir sürahi su getirdi ve anlayamadığım bir şeyler söyledi. Garip bir İngiliz diyalektiydi. Orada dili nasıl değiştirdiklerini biliyorsun sen de.

"Ziyafet olağanüstüydü ve İngilizlerin kimse bakmadığında nasıl yarı deli olduğuna dair düşüncemi onaylamama sebep oldu. Harika insanlar, son derece hoşgörülüler ve kalpleri temiz, ama Oxford gibi yerlerde ve Londra'daki bazı kulüplerde ortaya çıkan bambaşka bir delilik çizgisi var. Zararsız tabii ki, ama alışmak zaman alıyor.

"Rozbif gibi şeyler yedik. Fırınlanmış patates, iri parçalı Stilton peyniri ve çok eski bir porto şarabı vardı. Bizi onurlandırdılar. Galiba Latince birkaç konuşma yapıldı ve pek çok şeyin arasında Kolej'in düşmanlarının üstüne Tanrı'nın gazabını yollaması için yapılan bitmek bilmez şükran duası edildi. Tanrı'nın anlamama ihtimaline rağmen bu dua İngilizce söylendi. Bu pek çok heyecan dolu amin sesinin duyulmasına yol açtı ve o sırada insanların böyle bağlı olma, kendini dahil etme gibi duygularla nasıl baskı altında hissedebileceklerini fark ettim. Onlara acımadan duramadım Matthew. Böyle bir gruba girdiğini ve sonra değişim rüzgârlarının esmeye başladığını, senin ziyafetlere katılmamanı ve Stilton peyniri yememeni istediklerini düşünsene. Çok kolay olmamalı.

"Tabii böyle şeyleri mahvetmek de büyük bir aptallık. Amerikalılar All Souls'a azıcık bile olsa benzeyebi-

lecek bir şey için ruhlarını satarlardı gerçekten. Çok yazık, çünkü böyle yerlerden büyük keyif alırlardı. Kanadalılarda buna benzer şeyler var tabii. Toronto'da Massey College diye bir yere giden birisini tanıyordum. Şu harika romancı Robertson Davies başkanlık yapıyormuş. Şimdilerde aynı çizgiden, John Fraser diye makul bir adam varmış ve kendisi epeyce konuksever birisiymiş. İyi ki Kanadalılar var.

"Neyse. Ziyafette işte şu genetikçi Profesör Sykes'ın yanında oturuyordum ve bana olağanüstü bir hikâye anlattı. Konuyla ilgisi olmadığını biliyorum Matthew, ama anlatmam lazım. Buz Adam üstünde DNA testleri yapan kişi oydu. Buz Adam, şu Fransa'daki buzuldan çıkardıkları zavallı adam işte. 5000 yıl önce nalları dikmiş, ama çok iyi bir durumda korunmuş ve ölümünden sonra DNA'sına da bakabilmişler. Her neyse Sykes, İngiltere'de bir yerlerde rastgele bir gönüllünün bu Buz Adam'la ilgisinin olup olmadığını soruşturmaya karar vermiş. Bir kadın çıkmış, Sykes kadının burnundan bir parça almış, ya da artık bu durumlarda ne yapıyorlarsa onu yapmış ve bil bakalım ne olmuş? Buz Adam'la kadının DNA'sı kısmen uyuşuyormuş. Bu da Sykes'ın yıllardır söylediği şeyi kanıtlıyor. Yani bazılarımız beş bin yıl önce ölmüş olsa bile birbirimize benzer olduğumuzu.

"Ama sonra işler daha da garip bir hal alıyor Matthew. Dorsetli mi, artık her nereliyse bu kadın Buz Adam'la bir bağlantısı olduğunu öğrenince ne yapmış biliyor musun? Bir akrabası gibi davranmaya başlamış

ve Buz Adam'ın uygun bir şekilde gömülmesini talep etmiş.

"Bu da bir beklenti yaratıldığında insanların duruma nasıl ayak uydurduğunu gösteriyor. Her zaman ayak uyduruyorlar. Her zaman." Angus duraksadı. "Sen ne diyorsun bu duruma Matthew?"

"Bence doğru yapmış," dedi Matthew.

33. Eskiden Yapılan Haksızlıkların Yankıları Vardır

Angus Lordie Matthew'a kuşkuyla baktı. "Doğru mu işittim?" diye sordu. "Bu kadının doğru davrandığını mı iddia ediyorsun? Yani Buz Adam için düzgün bir cenaze töreni yapılması talebi mantıklı mı?"

Matthew bir an düşündü. Su soruya içgüdüsel bir şekilde cevap vermişti ve haklı olup olmadığını düşünüyordu. Ama şu an, kısacık da olsa düşününce haklı olduğuna karar verdi.

"Evet," dedi. "Bence bu doğru olurdu. Karşı çıkamayacak olmana rağmen, seni tutup da bir müzeye, herkesin ortasına koymalarını ister miydin? Mesela yarın ölsen, ben de seni Big Lou'nun kafesinde cam bir dolabın içine koysam? İsteyeceğini sanmıyorum. Aynı şekilde Buz Adam'ın da bu şekilde sergilenmek istemeyeceğine eminim. Gömülene kadar ruhunun kurtulamayacağına veya buna benzer bir inancı olabilirdi. İnançlarının ne olduğunu bilmiyoruz. Ama insanların kendisini izlemesinden hoşlanmayacağını tahmin edebiliriz."

Angus kaşlarını çattı. "Doğru, bilmiyoruz. Ama bunu istemeyeceğini düşünsek bile o kadar uzun süre önce ya-

şayan insanların isteklerine saygı duymalı mıyız gerçekten? Onlara herhangi bir şey borçlu muyuz? Ayrıca ölü birine sahiden zarar verebilir misin ki? Onlara haksızlık yapabilir misin?"

Matthew yapılabileceğini düşünüyordu. "Tabii," dedi. "Neden olmasın? Diyelim ki vasiyetimde seni vârisim olarak belirledim. Senden bir şey yapmanı istiyorum, ama sen yapmıyorsun. İnsanlar sana, ben ortalarda olmasam da bana karşı haksızlık yaptığını söylemeyecekler mi?"

Matthew bu konuya ısınmıştı. Dayanağının kuvvetli olduğunu düşünüyordu. Ölülerin isteklerini görmezden gelmek hatalıydı. "Peki ya şuna ne dersin?" diye devam etti. "Yarın nalları diksen Angus, ben de insanlara senin namını zedeleyecek şeyler söylesem. İntihal yaptığını mesela. Resimlerinin başkasının resimlerinin kopyası olduğunu söylesem. Sana zarar verdiğimi düşünmez misin? İnsanlar, 'Angus Lordie'ye karşı büyük bir kabahat işledi,' demezler mi?"

Angus şüpheli görünüyordu. "Pek sayılmaz," dedi. "Artık bir Lordie olmayacak. Zarar verilemeyecek bir noktada olacağım. O zaman bana kimse zarar veremeyecek. Bu da ölü olmanın güzel yanlarından biri. Hiçbir şeyi umursamıyorsun."

"Ama kalkıp da, 'Namıma zarar verdi,' diyemez misin?"

"Tabii," dedi Angus. "Bunu söyleyebilirsin, çünkü umarım öldükten kısa bir süre sonra bile bir namım olur. Ama Buz Adam bambaşka bir hikâye. Julius Caesar veya

Napoleon Bonaparte gibi. Onlarla ilgili istediğini söyleyebilirsin çünkü... insan topluluğunun bir parçası değiller artık." Angus söylediği cümleden memnun olmuştu. "Evet, aradaki fark bu işte. Bizi kısa süre önce terk edenler hâlâ insan topluluğunun bir parçası ve hâlâ bazı hakları var. Oysa bizi uzun süre önce terk edenlerin böyle hakları yok."

Matthew'un canını bir şey sıkıyordu. "Peki ya ölüm sonrası özürlere ne demeli? Birinci Dünya Savaşı'nda korkaklık yüzünden vurulan adamlara? Onlardan özür dilenmiyor mu şimdi? Buna ne dersin Angus? Senin argümanınla onlar çok uzun süredir ölüler ve buna hakları yok, öyle değil mi?"

Angus birasından bir yudum aldı. "Bundan pek emin değilim," dedi. "Sonuçta hâlâ akrabaları var. Adlarındaki lekeyi temizlemek isteyen vârisleri diyebiliriz. Yeterince canlı ve aramızdalar, öyle değil mi? Bu yüzden bu görev şu an var olmayanlara değil, hâlâ hayatta olanlar için."

"Peki ya vârisleri bu konuda bir şey bilmiyor olsaydı?" diye sordu Matthew. "Özür dilenmesini isteyen aileler olmasaydı? O zaman onlara karşı bir sorumluluğun olur muydu? Onların da tıpkı bizim gibi insanlar olduğunu kabul etmeye yönelik basit bir insani görev bu."

Angus epeyce rahatsız görünmeye başlamıştı. İddiasıyla öyle bir noktaya getirmişti ki kendisini, herkesi birbirine bağlayan insani bağları hiç önemsemiyormuş gibi görünüyordu. Matthew haklı diye düşündü. Buz Adam

hakkında endişelenmek de insan umutlarının basit bir dışavurumuydu sadece. Antik duygular da duygu sayılırdı. Eskiden yapılan haksızlıkların, tıpkı o zavallı, savaş bunalımı yaşayan adamlara yapılanların bugün bile yankı uyandırması gibi. Ayrıca hükümet de onların çoğundan özür dilemekte muhtemelen haklıydı.

"Haklısın," dedi Angus. "Sen kazandın."

"Ya," dedi Matthew. "Kabul edeceğini düşünmemiştim."

"Ama ediyorum," dedi Angus. "Şimdi McDowall'e dönelim. Nerede kalmıştık?"

"South College Street'te yürüyordunuz. Kadın sana McDowall'leri anlatıyordu."

"Ah, evet," dedi Angus. "Bir an bana döndü ve 'Bizim ailenin tarihi çok gerilere gidiyor,' dedi. Ben de hepimizin ailesinin tarihi en az bir başkasınınki kadar geriye gidiyor diyerek karşılık verdim. O da devam etti. 'Tabii,' dedi. 'Çoğu kimseyi epeyce geriye kadar takip edebiliyorum. Prens Fergus de Galloway'in küçük torunu Duegald de Galloway'in soyundan geliyorum ki, onun da soyu 927 yılında ölen Normandiya Dükü Danimarkalı Rolf'a kadar uzanıyor.'

"Bu epeyce şatafatlıydı, devam etsin diye sesimi çıkarmadım. Bir kez konuşmaya başladılar mı böyle insanları durdurmamak daha iyi oluyor. Kudurabiliyorlar. Neyse. Sonra devam etti. 'Ah tabii. Rolf'tan da geriye gidersek MÖ 232'de Galloway'de yaşayan Dowal'in kendisine ulaşılabiliyor.'

"Bu ne biçim bir saçmalıktır sorarım Matthew. Her zaman epeyce mantıklı görünen, her gün Edinburgh'un bir yerlerindeki bir ofise giden, idari ya da başka kararlar alan bir kadın soyunun MÖ 232 yılına dayandığını iddia edebiliyor." Kafasını salladı. "Ben bütün bunlar için Lord Lyon'u* suçluyorum Böyle şeyleri halletmek onun görevi, ama kendisi ne yapıyor? Hiçbir şey. Bu McDowall'lere iddialarının şoke edici olduğunu ve bu saçmalıklarla insanları yanıltmayı bırakmaları gerektiğini söylemeli."

"Çok iyi bir adam diyorlar onun için," dedi Matthew. "Belki de böyle insanların zararsız olduğunu düşünüyordur. Eğer McDowall'lerle uğraşmaya başlarsa, bütün Campbell'ler ve MacDonald'lar gibileri de sinirlendirir. İskoçya böyleleriyle dolu. Nüfusun yarısını böyle şeyler ayakta tutuyor."

Aralarında demin varmış oldukları fikir birliği anında kayboldu. "Böyle şeyler önemli," dedi Angus. "Klan birleşmeleri, klan toplantıları filan... hepsinin önemli olduğunu düşünüyorum. Bize kim olduğumuzu hatırlatıyorlar."

"Pekâlâ," dedi Matthew. "Ben kim olduğumu biliyorum zaten. Anlaşmazlığa düşmeyelim. Mümkünse bana ne olduğunu anlatır mısın?"

* *Lord Lyon King of Arms.* Ülkenin hanedanların armalarını düzenleyen, kişilere veya kurumlara yeni armalar tayin eden Lyon Court'un başkanı. (ç.n.)

34. Bayan Harmony Bertie'nin Kulağına Bir Şeyler Fısıldıyor

Olive'in İskoçya Sokağı'nı ziyarete gelmesinin planlandığı gün Bertie okula büyük bir sıkıntıyla gitti. Daveti iptal etmesi için annesine yalvarmıştı, ama istekleri her zamanki gibi reddedilmişti.

"Ama Bertie, *carissimo*," dedi Irene. "Davetiye iptal edilmez ki. *Pacta sunt servanda*!* Birisini bir kez davet ettiysen daveti geri çekemezsin. Yetişkinler böyle davranmazlar."

"Ben yetişkin değilim anne," dedi Bertie. "Çocukların birilerine yaptıkları daveti iptal etmesi mümkün bence. İnan bana öyle anne. Tofu beni bir kez evine davet etmişti, ama on dakika sonra davetinden vazgeçti. Bunu sürekli yapıyor."

"Tofu'nun yaptıkları bizi hiç ilgilendirmez Bertie," dedi Irene. "Senin de çok iyi bildiğin gibi Tofu'yla ilgili tereddütlerim var."

* Lat. Anlaşmaya bağlı kalmak gerekir, anlamında bir hukuki kural. Ahde vefa. (ç.n.)

BELÜMSÜYO KİTAP TEAM

Bertie başka bir yöntem denemeye karar verdi. "Ama yetişkinlerinde davetleri iptal ettiklerini okumuştum," dedi. "Türkler Papa'yı görmek için davet etmişler, ama sonra bir kısmı gelmesini istememiş, öyle değil mi?"

Irene iç geçirdi. "Türklerin kabalık yapmak istemediğine eminim," dedi. "Hem Papa'nın da bunu anlayışla karşıladığına eminim. Ayrıca Papa seni Vatikan'a davet etse bu davetin asla iptal edilmeyeceğine de eminim. Bu yüzden Olive'e yaptığımız daveti iptal edemeyiz. Hem istemiyoruz ki zaten! Çok ama çok eğlenceli olacak."

Bertie annesini ikna etme çabasından vazgeçmişti. Ama ziyaret gününün sabahında umutsuz bir çabayla sağ koluna kırmızı birkaç benek yapmış ve annesine endişesini dile getirmişti.

"Olive'in gelip bizde oynayabileceğini sanmıyorum anne," dedi üzüntülü görünmeye çalışarak. "Kızamık oldum galiba."

Irene beneklere bakıp gülmeye başladı. "Bertie," dedi. "Hiç korkma. Kırmızı kalem bulaşıcı değildir. Pis olabilir, ama bulaşıcı olmadığına eminim."

O sabah okulda Olive'in planlarını herkese duyurması için çok zaman gerekmemişti.

"Bu öğleden sonra Bertie'nin evine gidiyorum," diye atıldı ve ekledi: "davetle hem de."

"Ne kadar güzel!" dedi Bayan Harmony. "Birbirinizle bu kadar iyi anlaştığınızı görmek beni çok sevindiriyor çocuklar. Burada kocaman, mutlu bir ailemiz var ve kızların erkeklerle ve erkeklerin de kızlarla oynadığını görmek çok güzel."

Bertie karşılık vermedi.

"Bertie, Olive'in gelmesini istemiyor bence," dedi Tofu. "Yüzüne baksanıza Bayan Harmony."

Bayan Harmony kısa bir an Bertie'ye baktı. "Yanıldığına eminim Tofu. Bertie çok kibar bir çocuk, bazı çocukların aksine." Bunu söylerken Tofu'ya bakmamaya çalışıyordu, ama gözleri istemsizce ona doğru kayıyordu.

"Hayır yanılmıyorum," dedi Tofu. "Bertie Olive'den nefret ediyor. Bunu herkes biliyor. Çünkü Olive buyurgan birisi."

Olive arkasını dönüp Tofu'ya sinirle bakmaya başladı. "Bertie benden nefret etmiyor," dedi. "Hem öyle olsa beni evine neden çağırsın ki? Söylesene Tofu!"

Bertie konuşacakmış gibi ağzını açtı, ama ortada bir karışıklık olduğunu fark eden Bayan Harmony hemen konuyu değiştirdi ve sınıf okuma çalışmasına devam etti. Ama sonra, herkes kendi işiyle ilgilenirken eğilerek Bertie'nin kulağına fısıldadı. "Bu doğru mu Bertie? Olive'i eve çağırdın mı?"

"Hayır," diye fısıldadı Bertie. "Ben çağırmadım Bayan Harmony. Annemdi. O çağırdı. Ben Olive'le oynamak istemiyorum, gerçekten istemiyorum. Ben oğlanlarla oynamak istiyorum. Eğlenmek istiyorum."

Bayan Harmony kolunu Bertie'nin omzuna attı. "Eminim eğlenirsin Bertie."

"Pek sayılmaz Bayan Harmony," dedi Bertie. "Annemin düşüncesine göre..." Cümlesini tamamlamadı. Annesinin tam olarak ne düşündüğünden emin değildi. Durum çok karışıktı.

Öğretmeni yanında yere çömeldi. Bertie o çok hoşlandığı parfüm kokusunu alabiliyordu. Lavanta olmalı diye düşündü. Ya da ona benzer bir şey olmalı. Ona göre bu koku iyi yürekliliğin kokusuydu.

"Bertie," diye fısıldadı Bayan Harmony. "Bazen anneler hayatı oğulları için çok zorlaştırırlar. Bunu yapmak istemezler belki, ama yaparlar işte. Çocuk da hayatın çok yanlış olduğunu ve hiçbir şeyin istediği gibi olmadığını hisseder. Etrafına bakıp eğlenen insanlar görür ve kendisinin hiç eğlenip eğlenemeyeceğini merak eder durur. Ama Bertie, aslında her şey en sonunda iyi bir hal alıyor. Çocuklar biraz daha özgür olabildikleri ve gerçekten istedikleri şeyleri yapabildikleri bir duruma ulaşıyorlar. Bu gerçekten oluyor. Ama asıl önemli olan annenin senin için en iyi olan şeyi yaptığını düşündüğünü bilmen. Eğer bir süre daha azıcık gülümseyip bu duruma katlanırsan senin için en iyisi olur."

Bertie dikkatle dinledi. Konuşan bir öğretmendi, son derece büyük bir otoritenin sesiydi. Peki ya bu ses ona ne diyordu? Karar vermek zordu.

"Bu yüzden Olive'e iyi davran," diye devam etti Bayan Harmony. "Olaylara bir de onun bakış açısından bakmayı dene."

"Evcilik oynamak istiyor," diye fısıldadı Bertie. "Ben oynamak istemiyorum."

Bayan Harmony gülümsedi. "Kızlar evcilik oynamaya bayılır." Genetik diye düşündü o anda. Çocuk yetiştirme hakkında cinsiyetçi olmayan teorinin belalısı. İnatçı ve kaçınılmaz genetik.

Bertie sessizleşmişti. Bayan Harmony yanında biraz daha durdu, ama Tofu ve Olive kendisine meraklı bakışlar attığı için Bertie'nin sırtına hafifçe vurup ayağa kalktı.

"Kendi çalışmanla ilgilen lütfen Tofu," dedi. "Çok daha iyi olur. Sen de Olive."

Bertie gözlerini masasından kaldırmadı. Bayan Harmony'nin kendisine söyledikleri onu teşvik etmişti –biraz– ve Olive'e medeni davranma konusunda çaba sarf edecekti. Ayrıca öğretmeninin önünde yatan özgürlükten bahsetmesi keyfini yerine getirmişti. Daha önce de annesi gibi insanlarla ve kendisi gibi çocuklarla tanışmış olmalıydı. Eğer onlar için işlerin iyi yürüdüğünü görmüşse, belki de kendisi için de bir şans vardı. Ama önünde uzanan bu yol çok uzun ve yoga, psikoterapi ve İtalyanca *conversazioni*'lerle o kadar dolu gibiydi ki, bir geleceğe, bir mutluluk ihtimaline inanmak çok zordu.

Irene'le birlikte okuldan eve otobüsle dönerken Olive, "Evcilik oynamak hoşuna gidecek," dedi Bertie'ye, "Ben anne olacağım ve sen de Bertie..." Bir an duraksadı. "Sen de annenin erkek arkadaşı olacaksın."

35. Evcilik Oynamak İçin En Uygun Yer Yatak Odası

"Nerede oynamak istersiniz?" diye sordu Irene İskoçya Sokağı 44 Numara'daki evlerinin kapısını açarken.

"Yatak odasında," dedi Olive kendinden emin bir şekilde. "Evcilik oynayacağız Bayan Pollock ve orası da en uygun yer.

Bertie nefesini tuttu. Olive'i yatak odasından uzak tutmak istiyordu, çünkü buraya girerse odanın pembe boyalı olduğunu fark etmemesi imkânsız olacaktı. Bu da şüphesiz Olive'in pazarlık kozu olarak kullanabileceği kadar bilgiyi edinmesi anlamına geliyordu. Bertie aklından geçirdiği şeylere uyum sağlamadığı takdirde Tofu'ya ve okuldaki çocuklara odasının pembe olduğunu söylemekle tehdit etmesi yeterli olacaktı. Umutsuz bir durum olur diye düşündü Bertie. Tam anlamıyla onun eline düşerdi ve kendisini savunması mümkün olmazdı. Bu da muhtemelen Olive'in aklından geçen şey diye düşündü.

"Mümkünse," dedi Bertie, "oturma odasında oynayabiliriz. Orada çok rahat sandalyeler var ve tam da ev-

cilik oynamak için uygun bir yer. Sence de öyle değil mi anne?"

Yalvararak annesine baktı, onunla aynı fikirde olmasını umuyordu.

"Hayır," dedi Irene. "Evcilik en iyi yatak odasında oynanır. Hem ben oturma odasında birkaç mektup yazmayı planlıyordum. Sizin evcilik oyununa karışmamı istemezsin öyle değil mi Olive?"

"Hayır, teşekkürler," dedi Olive. "Ama isterseniz büyükanne olabilirsiniz."

Irene Olive'e baktı. Tek kaşını kaldırdı. "Öyle mi?"

"Yatakta kalmak zorunda olan büyükanneymiş gibi davranabilirsiniz, biz de sizi bir kâseden çorbayla besleriz," diye devam etti Olive. "Siz de bizim söylediğimiz her şeyi unutuyormuşsunuz gibi yaparsınız."

"Hiç sanmıyorum Olive," dedi Irene buz gibi bir sesle. "Ama yine de teşekkür ederim. Siz ikiniz gidip Bertie'nin odasında oynayın. Dört buçukta size meyve suyu ve çörek getiririm. Ulysses'i uyutacağım, o sırada uyanmış olur."

"Çok sevimli bir bebek Bayan Pollock," dedi Olive. "Annem çok şanslı olduğunuzu söylüyor."

Irene gülümsedi. "Teşekkür ederim Olive," dedi. "Ulysses hayatımıza girdiği için hepimiz çok şanslıyız."

"Evet," diye devam etti Olive. "Annem bir başka bebek sahibi olamayacak kadar yaşlı olduğunuzu söyledi. Mucizeler her an gerçekleşebiliyormuş."

Irene bir süre karşılık veremedi. "Bence artık gidip oyun oynamalısınız," dedi sıktığı dudaklarının arasından. "Haydi bakalım."

"Odan nerede Bertie?" diye sordu Olive. "Yolu gösterebilir misin lütfen?"

Bertie çaresizlikle gözlerini devirdi. Hiç kaçış yolu yoktu... yoksa var mıydı?

"Koridorun sonunda," dedi yemek odasını göstererek. "Şuradaki kapı."

Olive kapıya doğru gidip içerideki masaya, sandalyelere ve bazen Stuart'ın eve getirdiği işlerle uğraştığı küçük büroya baktı. "Burası mı?" diye sordu. "Bu senin odan mı Bertie?"

Bertie başıyla onayladı.

"Yatağın nerede?" diye sordu Olive. "Masada uyuyorum deme sakın."

Bertie zorla güldü. "Ah, hayır," dedi. "Masada uyumuyorum. Ben şurada köşede uyuyorum. Yastık ve uyku tulumumuz var. Her gece yatmadan önce köşeye koyuyoruz. Böylesi daha sağlıklı."

"Yani düzgün bir yatağın bile yok mu?" diye sordu Olive.

"Hayır," dedi Bertie. "Ama bu, bugünlerde çok yaygın. Bilmiyor muydun yoksa?"

Olive bilgisizmiş gibi görünmek istemediği için üstün bir bakışla başını salladı. "Bana bunu söylemene bile gerek yok," dedi. "Biliyorum tabii ki." Duraksayıp pek mobilya olmayan odaya baktı. "Peki ya elbiselerin nerede?"

Bertie büfeye döndü. "Şuradaki çekmecelerde," dedi.

Olive kafasını çevirip büfeye baktı. Sonra hızla birkaç adım atarak en üst çekmeceyi açtı.

"Yapma," diye karşı çıktı Bertie. "Orası özel. Gidip başkasının çekmecesini karıştıramazsın ki. Ya içinde külotlar olsaydı?"

"Burada külot yok," dedi Olive küçümseyerek. "Burada sadece tabak altlıkları var. Çekmecende tabak altlığı ne arıyor Bertie?"

"Biriktiriyorum," dedi Bertie. "Bu benim hobim."

"Pek aptalca bir hobiymiş," dedi Olive. "Hızla çekmeceyi kapatıp eğildi ve altındaki çekmeceyi açtı."

"Bunda da giysi yok ki," dedi. "Baksana. Sadece mumlar, çatal ve bıçaklar var. Yatak odanda çatal bıçak ne arıyor ki? Derdin ne senin?"

Bertie yere oturdu. "Çok hastayım," dedi. "Eve gitmen gerek Olive. Evcilik oynayamayacak kadar hastayım. Kusura bakma."

Olive bir an ona baktı. "Hasta görünmüyorsun," dedi. "Ayrıca hastayken de evcilik oynayabilirsin. Seni yatağa yatıracağım ve hemşirelik yapacağım. Sonra da iyileştiğinde ayağa kalkarsın. Hadi Bertie daha uygun bir oda bulalım."

Bertie karşı gelmeye çalıştı, ama Olive elini yakaladı ve onu ayağa kaldırdı. Bir kız için epeyce kuvvetli diye düşündü Bertie.

Olive Bertie'yi ite kaka koridorun ucuna götürdü. Yatak odasının kapısı biraz açıktı ve Olive kapıyı itince içerideki yatağı gördü. Bertie'nin yerdeki inşa setini ve yatağın yanındaki ayakkabılarını fark etti.

"Demek gerçek odan burası," diye haykırdı önemli bir sırrı keşfetmiş birisinin heyecanıyla. "Ve odan pembe."

"Hayır, değil," dedi Bertie zayıf bir sesle. "Pembe değil. Çilek rengi."

"Çilek de pembedir," diye karşılık verdi Olive Bertie'yi yatağa doğru iterek. "Bu çok güzel bir oda Bertie. Ama çabuk ol, hemen yatağa gir, madem çok hastasın. Ben hemşireyim artık. Hadi gel hayatım, yatağa gir. Aferin. Hemşirelik setimi yanımda getirdiğim için çok şanslısın."

Bertie büyük bir dehşetle Olive'in okul çantasından küçük bir plastik kutu çıkarışını izledi. Kapağında kızıl haç işareti vardı ve kutuyu açtığında içindeki küçük plastik çekiç, birkaç ahşap spatula ve birkaç küçük şişe açığa çıktı. Ama Olive bunlarla ilgilenmiyordu. Tek kullanımlık bir şırınga çıkardı, uzun ve hayli gerçek bir iğnesi vardı.

"Kan örneği vermen gerek Bertie," dedi Olive. "Çok az acıyacak, ama sonra kendini çok daha iyi hissedeceksin, söz veriyorum. Nerenden kan almamı istersin?"

36. Caroline'in Sorunu Ne?

Bruce için çok tatmin edici bir gün olmuştu. Üç saatten daha kısa süren ev arayışı Howe Sokağı'nda Julia Donald'ın evindeki son derece rahat odayı bulmasıyla sona ermişti. Kiradan hiç bahsedilmemişti –tüm konuşma boyunca bir kez bile konusu açılmamıştı– ve Bruce konunun açılması için bir sebep göremiyordu. Ona göre onunla bir arkadaş, hatta muhtemelen yakın bir arkadaş olarak birlikte kalacaktı ve arkadaşların birbirine kira ödemesi yakışıksız bir durum sayılırdı, özellikle yanına taşınılan arkadaş herhangi bir kira veya *mortgage* ödemiyorsa. Bu da anlaşmanın en büyük avantajı diye düşündü. Ayrıca Julia uğraştırıcı bir hale gelirse –ki Bruce onun biraz coşkulu tavırlar göstermeye meyilli olduğunu düşünüyordu– o zaman onu kesin, ama zarif bir şekilde kontrol altında tutabilirdi. Bruce kadınlarla nasıl uğraşmak gerektiğini biliyordu, onlara bir bakış atmasının yettiğini biliyordu. Kadınlar hemen eriyiveriyorlardı. Olağanüstü bir durumdu. Bruce'un ufacık bir ilgi belirtisiyle dizlerinin bağı çözülüyordu, hatta akıl-

ları karışıveriyordu. Bruce gülümsedi. Çok kolay diye düşündü. Çok kolay.

O akşam dışarı çıkmadan önce Comely Bank'teki Neil ve Caroline'in evinde duş aldı. Bu konuda kendisini rahatsız eden küçük birkaç ayrıntı vardı. Caroline duştaki küçük rafa birkaç şampuan ve krem şişesi koymakta ısrar ediyordu, ama Bruce bunları hiç sevmiyordu. Her duşa girişinde bunları kaldırıp banyo dolabının üstüne koyuyordu, ama her defasında duş kabininin içindeki yerlerine geri geldiklerini fark ediyordu. Caroline'e bu konuda bir şeyler söylemeyi düşünmüş, ama sonra vazgeçmişti, çünkü onun kendisini başka kadınlar gibi görüp görmediğinden emin değildi. Ona özel bakışıyla bakmaya çalışmıştı, fakat Caroline boş bir bakışla karşılık vermişti ve bu da Bruce'u son derece rahatsız etmişti. Başka zaman böylesi bir tepkiyi lezbiyenliğe bağlardı, ama Caroline'in Neil'le olan mutlu evliliği böyle bir ihtimali imkânsız kılıyordu. Öyleyse Caroline'in sorunu neydi? Bruce kendi kendisine bu soruyu soruyordu. Kirayla ilgili bir şey miydi? Orada son derece kısa süre kalacağından onlara para ödemek için bir sebep göremiyordu ve sonuçta orada kalmasını onlar istemiş sayılırlardı. Burada daha karmaşık bir durum söz konusu diye karar verdi.

Sonra ne olduğunun bir anda farkına vardı. Bruce Caroline'in kendisini kıskandığına karar verdi. Evet, böyle olmalıydı. Kocası Neil, Bruce ile kıyaslandığında o kadar işe yaramaz birisiydi ki, tayfın tam zıt tarafında birisinin evde olması Caroline için çok zor olmalıydı. Çe-

limsiz kocasına içerlemektense, memnuniyetsizliğini Bruce'a yansıtıyor olmalıydı.

Bu düşünceyle birlikte Bruce Caroline'e acımaya başlamıştı ve işleri kolaylaştırmak için onunla konuşmaya karar vermişti.

"Neil'ı çok sert bir şekilde yargılama," dedi bir akşam onunla mutfakta yalnız kaldıklarında.

Caroline ona şaşkınlıkla baktı. "Ne demeye çalışıyorsun? Neil'ı yargılamak mı? Neden böyle bir şey yapayım ki?"

Bruce gülümsedi. "Bilirsin ya. Bazı erkekler biraz daha... nasıl desem? Etkileyici oluyor. Evet. Etkileyici."

Caroline boş boş bakıyordu. "Neden bahsettiğin hakkında hiçbir fikrim yok."

Bruce göz kırptı. "Emin misin?.."

Caroline boş bakmaya devam ediyordu. "Neden bahsettiğin hakkında hiçbir fikrim yok Bruce," dedi. "Bu arada duştaki şampuan şişelerinin yerini değiştirmemen mümkün mü? Hani şu küçük raftakileri. Şişelerin orada durmasını tercih ediyorum."

Bruce gülümsedi. "Gel ve göster," dedi. "Ben duştayken göster."

Caroline'in onun gibi birinden bekleneceği şekilde bundan pek hoşlanmadığına karar verdi. Espri anlayışı eksikliği var diye düşündü. Hem de çok ciddi derecede. Ayrıca iyi niyetle sorulan bir başka sorusunu da iyi karşılamamıştı.

"Başka kadınlardan mı hoşlanıyorsun Caroline?" diye sordu. "Bilmek istedim sadece."

"Ne demeye çalışıyorsun?"

Bruce iç geçirdi. "Açık açık söylemem mi gerekecek?" dedi. "Yani, başka kadınlara mı ilgi duyuyorsun? Öyle ters ters bakma. Çoğu kişi biraz böyle, sen de biliyorsun. Son derece anlaşılır bir şey ve..."

"Bu ne cüret?" diye haykırdı Caroline. "Neil geldiğinde bunu ona anlatacağım. İnanamıyorum. Kendi mutfağımda benimle böyle konuşabildiğine inanamıyorum."

"Öfkelenme," dedi Bruce. "Bugünlerde çoğu kişi bu konulara sinirlenmiyor. Son derece aydınlık bir çağda yaşıyoruz. Kime diyorum?"

Bruce duş yapıyordu ve Caroline'in saç kremini eline döküp saçına sürdü. Ev sahibiyle sohbet pek muhteşem geçmemişti ve akşam Julia Donald'la yemeğe çıkıyor olması iyi olacaktı. Hatta o akşam evden taşınabilirdi bile. Böylelikle Caroline'e düşünecek bir şeyler çıkmış olurdu. Ama kararı bekleyebilirdi de. O sırada önünde yatan keyif dolu dakikalara odaklanmıştı. Önce duş yapacak, sonra karar verme aşamasına geçecekti. Böylesi daha iyi diye düşündü. Tıpkı Bertolt Brecht ve önce yemek sonra etik lafı gibi.

Kafasını hafifçe çevirdi ve duş kabininin cam duvarında yansımasını gördü. Yüzünün en güçlü yanının profili olduğunu düşündü. O dümdüz burun suratının geri kalanıyla muhteşem bir orantıdaydı. Doğanın her şeyi muhteşem bir şekilde yerleştirmesi ne kadar inanılmazdı! Çenesindeki küçük çukura kaç kadının serçe parmağını dokundurduğunu sayamıyordu bile. Sanki dayanamıyorlardı. Bir Venüs sinekkapanı gibiydi.

Dudaklarını büktü. "Muhteşemliğini gören küt diye bayılır," diye fısıldadı su sesleri arasında.

37. Kulede Küçük Bir Şişe Sıkıntısı

Bruce Julia'ya İskoçya Milli Müzesi'nin üstündeki Kule adlı restoranda buluşmayı önermişti. Peebles yakınlarındaki bir arazinin alımıyla ilgili konuşmak için Macauley Holmes Richardson Black'in bir müşterisi kendisini öğlen yemeğine bir defa buraya davet etmişti. Bruce buraya daha rahat bir yemek yemek için geri dönmeyi kafasına yazmıştı, ama sonra şarap işiyle uğraşmış (bunun "yarı başarılı" olduğunu söylüyordu) ve ardından da Londra'ya taşınmıştı. Londra'da dışarıda yemek yemek insanı mahvedecek kadar pahalıydı ve birisi kendisini davet etmediği sürece bundan kaçınmıştı. Ama Edinburgh'a dönünce Julia'yla keşfedeceği restoranları keyifle düşünmeye başlamıştı. Şikâyet etmeden hesabı ödeyebilecek bir kadındı, ama zorunda kalırsa kendisi de ara sıra cebine elini atardı. Bruce o kadar da cimri değildi.

Kule, Milli Müze'nin yeni kısmının üstündeydi. Bruce Crieff'te daha küçük bir çocukken yapılan okul gezileriyle bu müzeye gelmişti ve devasa, antik cam dolaplarda sergilenen makinelerin düğmelerine basmaya bayılmıştı. Müzenin cam tavanıyla büyük salonu o gün-

lerden hafızasına kazınan görüntülerdendi ve şimdi bile onu etkileyebiliyordu. Ama şu anda düşünmesi gereken bir yemek meselesi vardı.

Erken gelmişti. Bar taburelerinden birine tüneyerek Julia'yı beklerken önündeki martiniyi elinde çeviriyordu. Bruce genellikle martini içmezdi, ama bu akşamın hatırına bir tane içmeyi uygun bulmuştu. Yarattığı etki de tam amaçladığı gibiydi. Vermutla hafifçe sulandırılmış olan cin havasını iyice yerine getirmişti. Churchill martinisini nasıl hazırlıyordu diye sordu kendisine. *The Decanter*'da* ya da onun gibi bir dergide okuduğu yazıyı hatırlayınca gülümsedi. Churchill odanın bir yanında bardağına cini dolduruyor ve odanın öteki yanındaki vermuta başıyla hafifçe selam veriyordu. Ne adam ama diye düşündü Bruce. Biraz benim gibi sayılır.

Julia on dakika geç geldi.

"Tam zamanında," dedi Bruce oturduğu taburede kalkıp Julia'nın yanağına bir öpücük kondururken. "Bir kadın için tabii. Harika görünüyorsun. Bu elbise..."

Julia'nın yüzü ışık saçmaya başladı. "Ah, teşekkür ederim Brucie! Çok eski, antika sayılır hatta. Grassmarket'taki Armstrong's'tan almıştım. Orada bu tür eski giysiler satıyorlar. *Très* retro!"

Bruce elbisenin boyun kısmındaki devekuşu tüylerine dokundu. "Bu yirmilerin fırlama elbiselerinden** değil mi?"

* Şarap ve içkilerle ilgili bir dergi. (ç.n.)

** flapper dress. 1920'li yıllarda uçarı kadınların giydiği elbiselere verilen bir ad. (ç.n.)

Julia bunun tam olarak ne demek olduğunu bilmiyordu, ama kulağına doğru gibi gelmişti. "Evet," dedi. "Fırıl fırıl gerçekten."

"Çok komik!" dedi Bruce.

Gülüştüler.

"Hadi masamıza gidelim," dedi Bruce. "Şefgarson şurada. Dikkatini çekerim şimdi."

"Sen herkesin dikkatini çekersin Brucie," dedi Julia şakayla. "Şeker gibisin."

"Sakız gibiyim," dedi Bruce kolunu tutarak. "İnsanlara yapışıyorum." Aklına bir şey gelince gülümsedi. "Şekere düşkün bir köpeğimiz vardı Crieff'te. Ona bir gün sakız verdim, çiğnemeye başladı ve bütün dişlerine sakız yapıştı. Çok komikti."

Julia güldü. "Glenalmond'dayken yatılı okul müdiresine, ortasına sakız gizli bir parça kek vermiştik. Takma dişlerine yapışmıştı ve sakızdan kurtulabilmek için dişlerini çıkarmak zorunda kalmıştı!"

"Çocukken yapılan şeyler işte," dedi Bruce.

Masaya geçtiler. "Bırak ben ısmarlayayım," dedi Bruce menüleri aldıktan sonra.

"Ah, lütfen. Ben ısmarlarım," dedi Julia.

"Peki," dedi Bruce çabucak. "Teşekkür ederim. Ne yiyeceksin?"

Julia şaşırdıysa da pek belli etmedi. "İstiridyeye bayılıyorum," dedi. "Bununla başlayabilirim."

"İçine biraz acı sos koymayı unutma," dedi Bruce. "Biraz da limon. Çok lezzetli oluyor."

"Ya sen ne alacaksın?" diye sordu Julia.

"Istakoz," dedi Bruce menüyü gözden geçirirken. "Piyasa fiyatı. Çok güzel değil mi? Düşündüğün zaman her şey piyasa fiyatına. Her neyse, ben ıstakozla başlayacağım, sonra..." Menüyü inceledi. "Sence kavga etseler hangisi kazanır? Istakoz mu, istiridye mi?"

Julia camdan dışarı baktı. "Bu çok ilginç bir soru Brucie. Hiç düşünmemiştim."

"Istakozun hareket avantajı olur," dedi Bruce. "Ama istiridyenin de çok iyi bir savunma sistemi var. Muhtemelen berabere kalırlardı."

"Evet," dedi Julia. "Çok ilginç."

Garson gelip siparişlerini aldı. "Ya şarap?" diye sordu.

Bruce listeye baktı. "Bir ara şarap ticaretine girmiştim," dedi Julia'ya. Ama garsonun duyabileceği kadar yüksek bir sesle konuşmuştu.

"Ben şarap garsonunu getireyim," dedi garson.

"Gerek yok..." diye başladı Bruce, ama garson yanlarından ayrılmıştı ve bir arkadaşının kulağına bir şeyler fısıldıyordu. Şarap garsonu başıyla onayladı ve Bruce ile Julia'nın masasına geldi.

"Evet efendim," dedi. "Bir karara varabildiniz mi?"

Bruce şarap listesine baktı. "Biraz inceymiş," dedi. "Alınmayın tabii. Brunello yok mesela." Konuşurken Julia'ya gülümsedi. Brunello'nun yokluğuna dudak bükermiş gibi bir ifadeye büründü yüzü.

"Ah, ama sanırım listede var," dedi şarap garsonu. "Üreticilerin adlarını göremediniz sanırım. Bakın, şura-

da mesela. Banfi. Şarabın tam olarak nereden geldiğini yazmaya gerek duymuyoruz. Genellikle insanların bunu bildiğini..."

"Nerede?" diye kestirip attı Bruce. "Ah, evet, Banfi. Öte yakada tabii."

"Neyin efendim?"

"Nehrin," dedi Bruce.

"Ama Montalcino'da nehir yok ki," dedi şarap garsonu kibarca. "Belki aklınızda başka bir yer vardı. Arno mesela."

Bruce buna karşılık vermedi, listeyi inceliyordu. "Peki ya Chianti?" diye sordu. "Şuna ne dersiniz?"

Şarap garsonu omzunun üstünden eğilip baktı. "Hımm," dedi. "Bunu biraz keyifsiz bulurum şahsen."

"O zaman neden listede var?" dedi Bruce. Ses tonu savunmacı ve hırıltılıydı.

"Şey," dedi şarap garsonu gülümseyerek. "Elimizde bir iki tane –nasıl söylesem?– avam şarap bulundurmayı tercih ediyoruz... çok sofistike tatlar aramayanlar için. Ama güzel bir akşam yemeğinde Blue Nun isteyecek olanlar için o yok. Sizin çok daha... çok daha kompleks bir şeyle ilgilenebileceğinizi düşündüm."

Bruce gözlerini listeden ayırmadı. "Bundan bir şişe alacağız," dedi şarabın adını sert bir şekilde göstererek.

"Ah, çok iyi bir seçim," dedi şarap garsonu. "Fazladan verilen paraya da değer. Ne kadar fazla ödenirse o kadar güvende olunduğunu söylemişimdir hep. Çok iyi bir seçim efendim."

38. Peki, Ne Yapmayı Planlıyorsun Bruce?

Bruce istiridyelerini hevesle yiyen Julia'nın bakışları altında zevkle ıstakozunu yedi. Ona da biraz uzattı, ama Julia kabul etmedi. Bu kadar kıvrımlı hatlara sahip birisi için çok az yiyor diye düşündü Bruce.

"Çok ufak öğünler yemeyi tercih ediyorum," dedi. "Bir keresinde New York'taki bir restorana gitmiştik, hani şu modern sanat şeysinin yakınındakine. Adı mama mıydı neydi."

"MOMA," diye mırıldandı Bruce ağzının kenarındaki mayonezi silerek.

"Evet, orası. Garip bir adı var."

Bruce uzanıp hafifçe bileğine dokundu. "Mamayla bir ilgisi yok," dedi. "Modern Sanat Müzesi'nin* kısaltması sadece."

Julia bir an duraksadı. "Anlamadım. Her neyse, burasının bir restoran olduğuna inanamazsın, kapıda hiçbir şey yok çünkü. Sadece cam bir kapı var. Çok havalıydı."

* Museum Of Modern Art (ç.n.)

Bruce başıyla onayladı. "Bu yanlış tipleri oradan uzak tutmak için," dedi. "Bunu yapmak zorunda kalıyorlar. Londra'da da aynı durum söz konusu. Gerçekten iyi olan kulüplerin dışında tabela yok. Orada olduklarına dair hiçbir işaret göremezsin. Londra'da haftalarını geçirip gerçekten kaliteli olan yerlerden habersiz yaşayabilirsin."

Julia Bruce'a baktı. Çenesinde küçük bir çukur vardı ve bu çukur harika görünüyordu. Buna bakarken Bruce'un gülümsediğinde her iki yanağında da birer gamze oluştuğunu fark etti. Çok büyük bir haksızlık bu diye düşündü. Bir erkeğin böyle bir cildinin olması ve kremlere veya kendi kullandığı pahalı bütün o ürünlere hiç aldırmaması haksızlıktı. Saçına bir şey sürüyordu gerçi, ilginç bir kokusu vardı. Neydi bu? Karanfil mi? Belki ona sormalıydı. Sorun olur muydu? Belki de banyodaki eşyalarını karıştırmalıydı. Bu hem kolay, hem ilginç olurdu. Julia erkeklerin banyodaki eşyalarını karıştırmayı seviyordu. Bir nevi hobiydi bu.

Kaldığı yerden konuşmaya devam etti. "Evet," dedi. "New York'taki bu restoran sahiden küçük porsiyonlar servis ediyordu. Küçücük. Şu kadarcık." Başparmağı ve işaretparmağıyla küçük bir halka oluşturdu.

Bruce bir parça ıstakoz eti ayırdı. "Gerçekten mi?"

"Evet. Ben bir dilim zeytinli ekmek yedim ve babam muz söyledi. Hepsi otuz altı dolar tutmuştu. Muz dışında tabii, o ücretsizdi."

"Gördün mü?" dedi Bruce. "Her işte bir..."

Julia konuşmasını böldü. "Her neyse, Brucie, ne yapmayı planlıyorsun? Artık geri döndün sonuçta."

Istakozu biten Bruce tabağı bir kenara itti. "Tekrar emlâkçılık yapmayacağım. Yeterince yaptım. *Pas plus de ça pour moi.** O yüzden düşünmeye başladım ve bir iki fikir geldi aklıma."

"Ne gibi?"

Bruce sandalyesine yaslandı. "Kişisel eğitim," dedi. "Kişisel eğitmen olabilirim."

Julia'nın yüzünden bir anlık bir hayal kırıklığı gölgesi geçiverdi. Bir kişisel eğitmenle birlikte olmayı hiç düşünmemişti. "Yani şu spor salonlarındaki tiplerden mi bahsediyorsun?" dedi. "Kronometre tutup koşu bandında ne kadar süre geçirmen gerektiğini söyleyenlerden mi?"

Bruce Julia'nın planını beğenmediğini açıkça anlamıştı. Açıklamak zorunda kalacaktı. Julia biraz... nasıl söylemek gerekiyordu? Dış görünüşüyle sınırlıydı. Zavallı kız. Zengin, ama sınırlı.

"Kişisel eğitmenler bundan çok daha fazlasını yapıyor," dedi. "İnsanları zinde tutmak işin sadece bir parçası. Bundan fazlası var. Hayat tarzı tavsiyeleri mesela. İnsanlara nasıl giyineceklerini, endişeyle, stresle filan nasıl başa çıkacaklarını söylemek gibi. İlişkilerini düzenlemek gibi ya da."

Julia'nın tereddütleri bir anda kaybolmuştu. "Harika!" dedi. "Böyle şeyler için büyük bir talep olduğuna eminim. Yaşam koçu. Stil gurusu. Böyle bir şey." Duraksadı. "Peki ya kişisel alışverişçi?"

* Fr. Daha fazlasına gerek yok (ç.n.)

Bruce şüpheli görünüyordu. "Böyle bir şey olduğunu duymuştum. Ama kişisel alışverişçi ne yapar bilmiyorum."

Julia biliyordu. "Genellikle büyük mağazalarda oluyor bunlardan," dedi. "Harrods veya Harvey Nicks gibi bir yere gittiğinde sana ihtiyacın olan şeyleri getiriyorlar. Sen genel ihtiyaçlarını söylüyorsun, onlar da bunu buluyorlar. Ama kişi bunu serbest olarak da yapabilir. Sen de sürekli alışveriş yaparsın."

"Bunu yapabilir miyim bilmiyorum," dedi Bruce. "Alışverişten pek anlamıyorum."

"Ben anlıyorum," dedi Julia aceleyle. "Çok alışveriş yaptım."

Bruce gülümsedi. Bundan hiç şüphesi yoktu. Julia tam bir alışveriş delisiydi. O sırada aklına bir ihtimal geldi. Julia'yla birlikte bir...

"Ortaklık olur mu?" dedi Julia. "Sence yapabilir miyiz Brucie? Sen kişisel şeysini yaparsın, ben de kişisel alışverişi yaparım. Tam bir hizmet sunabiliriz."

Bruce başıyla onayladı. "Başlangıç maliyetleri olacak," dedi. "Hep olur."

Julia elini önemsiz dercesine salladı. "Ne kadar?"

Bu Bruce için ince bir hesap yapmak anlamına geliyordu. Ne kadar isteyeceğine karar vermek hep zordu. İşin püf noktasının kişinin kendisini parası olanın yerine koymasından ve ne gibi bir meblağı mantıklı bulacağına karar vermekten geçtiğini okumuştu. Bu durumda başlangıç maliyeti düşük olacaktı. Birkaç reklam, bir broşür, hatta belki bir basın lansmanı. Ama bir de onun için bir maaş –altı aylık mesela– söz konusuydu.

"Otuz bin," dedi. "Aşağı yukarı otuz bin sterlin."

Julia'nın suratına bakıyordu. "Otuz bin mi?" Julia tereddüt etti. "Peki. Anlaştık o zaman."

Julia tabağına baktı. Onu otuz bin sterline satın alıyorum diye düşündü. Ama bir koca bulmanın maliyeti buysa öyle olsundu. Ayrıca babasının böylesi küçük bir miktar için sorun çıkarmayacağını biliyordu. Uygun bir adamla birlikte olmasını umuyordu ve Bruce'u kesinlikle tasvip edecekti. Julia yirmili yaşlarındayken babası, "Birisiyle birlikte olmaya karar verdiğinde yalvarırım o korkunç dolandırıcılara veya entelektüellere kaptırma kendini. İyi bir mal seç kendine. Ne dediğimi anlıyorsun değil mi? Başka bir şey söylememe gerek var mı?" demişti.

Babasının Bruce'u seveceğini biliyordu. Bu da mutluluğunun tamamlanmasına yetecekti. Bir koca, halinden hoşnut bir baba ve kısa bir süre sonra birkaç tane çocuk. Babası bunu demeye çalışmıştı, biliyordu. İyi bir damızlık olmalıydı. Bruce da tam böyle birisiydi. Ona bir baksana.

Bruce'a bakıp gülümsedi. Belki de dikkatli olmayı bir kenara bırakmalıyım diye düşündü. Bir kenara bırakmak, istedikten sonra çok kolaydı.

39. Başıyla Selamlayarak İşe Başlayan Ustalar

Antonia Collie İskoçya Sokağı'ndaki dairesinde oturuyordu. Önündeki masaya bir dizi mimari çizim yayılmıştı ve yanında muhtemelen Domenica Macdonald'ın dairesinden çalınmış –veya yanlışlıkla alınmış– mavi-beyaz bir Spode fincanda son derece sevdiği Earl Grey çayı vardı. Antonia çizimlere ve ne kadar karmaşık olduklarına dalıp gitmişti. Eski mutfak dolaplarını çıkarıp yerine yenilerinin yerleştirilmesi, eski ve rahatsız edici banyo küvetini çıkarıp modern ve davetkâr bir küvetin takılması ve dairede birkaç başka yenilik yapılması gibi ona basit gelen işler, arkadaşı mimar Alex Philip tarafından yapılan ayrıntılı çizimlerle sayfalar doldurmuştu. Bütün bu çizimler siyah mürekkeple yapılmış ve ustalara materyallerin kalınlığı, menteşelerin ve elektrik kablolarının yerleri, sıva, süpürgelik ve fayanslarla ilgili dikkatli talimatlarla tamamlanmıştı. Planların bir kopyasını Alex Antonia'ya vermişti ve şu anda Antonia bunları anlamlandırmaya çalışıyordu.

Antonia inşaatla birlikte gelen sıkıntıları gayet iyi biliyordu. Perthshire'da çiftlik mutfağını genişletmeye karar vermişlerdi. Bunun gibi küçük bir proje, işin yarısında ustanın ortadan kaybolmasıyla yaklaşık on sekiz ay sürmüştü.

"Hepsi ortadan kaybolur," diye onu rahatlatmaya çalışmıştı bir arkadaşı. "Ama geri gelirler. Önemli olan ustaya olan inancını kaybetmemek. *Peter Pan*'daki perilere inanmak gibi bir şey bu. Eğer inanmazsan ışıkları sönüverir."

Buna benzer başka hikâyeler de vardı. Bir başka arkadaşı Fransa'daki bir evle uğraşmaya başlayan bir ustanın hikâyesini anlatmıştı. Bu usta sözleşme yapıldıktan bir süre sonra cinayet işlediği için tutuklanmıştı, yerine geçen oğlu da babasının kurbanının akrabaları tarafından vurulmuştu. Fransa kırsallarında derin tutkular söz konusuydu belli ki. Ama Antonia'nın durumu farklıydı. Piyasadaki en iyi ustayı tutmuştu.

Masasında otururken Antonia zilin çaldığını fark etti ve işin başlaması için yollanan iki adamın geldiğini anladı. Devasa büyüklükteki çöp konteynırları onlardan birkaç gün önce gelmiş, yolun kenarında duruyordu ve Antonia'nın dairesinden çıkacak döküntüleri bekliyordu. Ama eskiden kalma bir Edinburgh geleneğiyle komşular geceleyin çıkıp istemedikleri eşyaları konteynıra atmışlardı. Aralarında büyük ahşap parçalar, düzleştirilmiş karton kutular, zinciri olmayan eski bir üç tekerlekli bisiklet ve bir tekerlek vardı. Bunun alt kattaki, adı Bertie gibi bir şey olan o garip çocuğun dökün-

tüleri olduğunu düşünmüştü Antonia. Ayrıca *Manking Quarterly*'nin eski sayıları da vardı. Bu da buraya ancak Domenica tarafından konmuş olabilirdi. Bu konteynırın parasını ben veriyorum, her santimetre karesinin hem de. Ama insanlar buna çöp atmaya hakları varmış gibi...

Antonia gidip dışarıda bekleyen adamlara kapıyı açtı. Giysilerinden usta oldukları belli oluyordu, ama yine de onlara kim olduklarını sordu.

"Hutton and Read'den geliyorsunuz sanırım," dedi. "Clifford için çalışıyorsunuz, değil mi?"

Otuzlu yaşlarının başında gibi görünen ve yakışıklı birisine benzeyen uzun boylu olan hevesle başını salladı. "Clifford!" dedi sonra vurgulamak için ekledi: "Clifford!"

Antonia içeri girmeleri için işaret etti. Arkalarını dönüp alet kutularını aldılar.

"Nereden başlamak istediğinizi bilemiyorum," dedi Antonia. "Nereden isterseniz oradan başlayabilirsiniz. Benim için önemli değil."

Bakışlarına aynı şekilde karşılık veren iki adama baktı. Uzun boylu adam gülümseyip başıyla onayladı. "Tuğla," dedi.

Antonia kaşlarını çattı. "Tuğla mı?"

"Tuğla," dedi adam.

"Bilemiyorum," dedi Antonia. "İç duvarlarda tuğla kullanıyorsunuz sanırım. Ama konu hakkında hiç fikrim yok. Mimarın planlarını gördünüz, öyle değil mi?"

"Tuğla," dedi usta. Alet kutusunu koridora koymuştu ve kapağı kilitleyen kancayla uğraşıyordu.

"Tuğla, tuğla deyip durmanızı anlamıyorum," dedi Antonia biraz aksi bir sesle. "Nereden başlayacağınızı öğrenmek istiyorum sadece."

"Polonya," dedi uzun boylu adam.

Antonia ona baktı. Birkaç dakika almıştı, ama en azından şu anda anlayabiliyordu. "Polonya mı?" diye sordu.

Uzun boylu adam gülümsedi. "Polonya," dedi ve camdan Cumberland Sokağı'nın olduğu yeri gösterdi.

Antonia kafasını salladı. "Hayır," dedi. "Orası batı. Polonya şu tarafta. Şurada." London Sokağı ile Mansfield Traquair Kilisesi yönünü gösterdi.

Usta endişeyle ona bakıp arkadaşından güvence almaya çalıştı.

"Polonya," dedi ikinci adam Antonia'ya dikkatle bakarak.

"Evet, onu anlayabiliyorum," dedi Antonia. "Polonya'nın tam nerede olduğu konusunda endişelenmemize gerek yok bence. Yeterince iyi anlattınız zaten. Polonyalısınız. Evimde çalışmaya geldiniz. Ama söylediğim hiçbir şeyi anlamıyorsunuz."

"Polonya," dedi uzun adam ellerini havaya kaldırıp vazgeçermiş gibi bir hareket yaparak.

Antonia başını salladı ve mutfağı gösterdi. "Gidip bakın," dedi. "Mutfağa."

Kıdemli Polonyalı başıyla selam verdi ve arkadaşıyla mutfağa gitti. İskoç ustalar böyle eğilmezler diye düşündü Antonia. Ama aynı zamanda onlar omuzlarında yenilgi, istila ve yıkılan ümitlerle dolu bir tarih de taşı-

mıyorlar. Polonyalıların mutfağa girip alet çantalarını yere koyuşlarını izledi. Evden bu kadar uzakta, dilini bile konuşamadıkları bir ülkede, aileleri olmadan yaşamak nasıl bir şey acaba diye merak etti. Bu adamlar bu sorunun cevabını biliyorlar elbette diye düşündü. Ama ona anlatamayacaklardı.

Mutfağa gidip su ısıtıcısını çalıştırdı ve çay yaptı. Polonyalılar bir yandan alet çantalarındakileri çıkarıyor, bir yandan onu izliyorlardı. İkisine de birer fincan çay yapınca kederli yüzlerle sanki çay değerli bir hediyeymiş gibi fincanları aldılar ve kibarca avuçlarında tuttular. Antonia ellerinin kuru ve sanki alçıyla uğraşmışçasına beyaz olduğunu gördü.

Uzun boylu adam ona bakıp gülümsedi. Gözleri, kuzeyden gelen bazı insanlarınki gibi garip bir maviydi. Sanki çok uzakları ve başkalarının fark edemediği şeyleri görebiliyor gibiydi.

Antonia onların sağlığına içiyormuş gibi fincanını havaya kaldırdı. Uzun boylu adam aynı şekilde karşılık verdi. Tam o anda dudaklarını bir şey söylüyormuşçasına hareket ettirdi ve gülümsedi. Geçen yıl boyunca tek bir erkeğe bile bakmamış olan Antonia ona baktı.

40. Merdivenlerde Önemli Bir Keşif

Antonia yeni Polonyalı ustalarıyla azıcık da olsa iletişim kurmaya çabalarken Angus Lordie de 44 Numara'nın merdivenlerinden yukarı çıkıyordu. Antonia'yı değil, Domenica'yı ziyarete gelmişti. Domenica'nın evine çıkarken merdivenlerde Antonia'yla karşılaşmaktan biraz endişe duyuyordu.

O sabah merdivenlerde birileri karşılaşacaktı, ama bunlar Angus ile Antonia değildi. Merdivenlerin ortasına gelip de köşeyi dönünce Angus taş basamaklardan birinde kederli kederli oturan küçük bir çocuğa rastladı. Bu Bertie'ydi.

"Ah!" dedi Angus aşağıya bakıp Bertie'yi incelerken. "Saksofon çalan delikanlı sen olmalısın. Köpeğime epeyce sıcak davranan aynı delikanlı..."

Cyril'e dair hatıra ağzından kaçıvermişti ve sürekli orada, yüzeyin hemen altında duran acıyı tekrar canlandırmış gibiydi. Tıpkı kaybedilen kişilerin adının dile getirilmesinde olduğu gibi.

"Çok tatlı bir köpek," dedi Bertie. "Keşke benim de bir köpeğim olsaydı."

BELGESİZ.ORG Kaktüs Team

"Öyle mi?" dedi Angus. "Bence her küçük çocuğun bir köpeği olmalı. Bir köpekle küçük bir oğlan çocuk hep birlikte akla gelir."

"Benim köpek almama izin verilmiyor," dedi Bertie. "Annem..."

"Ah, evet," dedi Angus. "Annen." Irene'in kim olduğunu çok iyi biliyordu ve Bertie'ye içtenlikle katılıyordu. "Ama," diye devam etti, "endişelenme. Yakında bir gün senin de bir köpeğin olur."

Kısa bir an sessizlik oldu. Yanlış giden bir şeyler var diye düşündü Angus. Bu küçük çocuk kendisini mutsuz hissediyor. Annesiyle ilgili bir şey mi acaba? Onun oğlu olsam ben de kendimi mutsuz hissederdim, zavallı çocuk.

"Mutsuz musun?" diye sordu Angus.

Dizlerine sarılıp taş basamakta oturan Bertie kafasını eğdi. "Evet," dedi. Sesi kısılmıştı, yenik düşmüş gibiydi ve Angus onun için üzülmeye başlamıştı. Kendisi de çocukken mutsuz dönemler geçirmişti. Onunla dalga geçenler olmuştu ve mutsuz olmanın nasıl bir şey olduğunu çok iyi biliyordu. Çocukluktaki mutsuzluk insanın daha sonraki hayatındaki mutsuzluklardan daha kötüydü. O zamanlar çok büyük ve uçsuz bucaksız gibi geliyordu insana.

"Bunu duyduğuma üzüldüm," dedi Angus. "Mutsuz olmak korkunç bir şey, değil mi?" Duraksadı. "Ben de şu anda biraz üzgünüm. Ama bana neden mutsuz olduğunu söyle, ben de sana kendi sebeplerimi söyleyeyim. Belki birbirimize yardımcı olabiliriz."

"Olive yüzünden," dedi Bertie. "Okuldan bir kız. Bugün benimle oyun oynamaya geldi ve hemşire taklidi yaptı. Benden kan aldı."

Angus'un gözleri kocaman oldu. "Kan mı aldı?"

"Evet," dedi Bertie. "Banyo dolabında bulduğu bir şırınga vardı elinde. İğnesi bile vardı."

"İnanamıyorum," dedi Angus. "O gerçekten... gerçekten de..."

"Evet," dedi Bertie. "İğneyi koluma soktu, tam şuraya. Sonra da kanı küçük bir şişeye doldurdu. Üstünde birkaç test yapıp bana sonucu söyleyecekti."

"Bunu duyduğuma çok üzüldüm," dedi Angus. "İğneyle oynamaması gerekiyordu."

"İğnenin temiz olduğunu söyledi," dedi Bertie. "Bir paketi vardı ve iğneyi o paketten çıkardı."

"En azından bunu duyduğuma sevindim," dedi Angus. "Ama bunu yapmasına neden izin verdin ki? Ben vermezdim."

"Rol yaptığını sandım," dedi Bertie. "O yüzden gözlerimi kapattım. Ama bir baktım ki iğneyi koluma soktu ve kolumu kıpırdatmamamı, yoksa diğer taraftan çıkacağını söyledi."

Angus cebindeki mendili çıkarıp alnını sildi. "Çok tatsız bir durum Bertie," dedi. "Annene söyledin mi?"

"Evet," dedi Bertie. "Koşup söyledim, ama beni duymadı bile. Olive'le konuşmaya başladı ve hiçbir şey olmamış gibi davrandı. Çok kurnazdır bu konularda."

"Tahmin edebiliyorum," dedi Angus. "Bertie, ne diyeceğimi bilemiyorum. Tabii daha sonra Olive'e kıza-

bilirsin. Ama bu da zor sanırım. Ayrıca senin durumundan çok daha kötü durumda olan insanları örnek göstererek seni avutmaya çalışmayacağım. Başkasının diş ağrısı insanın kendi ağrısını geçirmeye pek yaramıyor."

Bertie başıyla onayladı. "Babam bazen beterin beteri vardır der. Ama daha beter olan şeylerin ne olduğunu sorduğumda söylemiyor. Bunlar ne acaba Bay Lordie?"

Angus bir süre düşündü. Tabii ki beterin beteri vardı, ama bunları Bertie'ye anlatmak pek de uygun gelmiyordu. "Ah, ıvır zıvır işte Bertie," dedi. "Böyle şeylerden bahsetmesek daha iyi."

Bertie bu açıklamayı kabullenmişe benziyordu. Kafasını kaldırıp Angus'a baktı. "Bay Lordie, siz de mutsuz olduğunuzu söylediniz. Neden mutsuzsunuz acaba?"

"Köpeğim," dedi Angus. "Hapiste. Northumberland Sokağı'nda birilerini ısırmakla suçlanıyor."

Bertie bir süre düşündü. "O başka köpek," dedi en sonunda. "Sizin köpeğinize benziyor, ama aslında başka köpek. Ben gördüm onu."

Angus konuşamayacak gibi olmuştu. "Emin misin?" diye fısıldadı.

"Tabii ki," dedi Bertie. "Northumberland Sokağı'ndaki bir bodrum katında yaşıyor. Çıkıp dolaşmasına izin veriyorlar. Ama çok kötü bir köpek aslında. Bir defasında beni Drummond Meydanı Parkı'nda ısırmaya kalktı, ama zamanında kaçabildim."

Angus heyecanını gizleyemiyordu. "Bertie!" dedi. "O köpeği bulmama yardımcı olabilir misin?"

"Tabii," dedi Bertie. "Nerede yaşadığını gösterebilirim. Ama izin almam için annemle konuşmanız gerekiyor."

"Kesinlikle konuşacağım," dedi Angus. "Ah, Bertie, harika bir çocuksun sen. Bunun benim için ne anlama geldiğini bilemezsin."

"Önemli değil Bay Lordie," dedi Bertie. "Tekrar mutlu olduğunuza sevindim."

"Mutlu mu?" diye haykırdı Angus. "Havalara uçtum!"

41. Cyril'in Serbest Kalması İçin Yürütülen Kampanyada Güçlü Bir Müttefik

"Demin olağanüstü bir haber aldım," dedi Angus Domenica'nın evine girerken. "Alt kattaki o acayip çocukla karşılaştım. Kafasını eğmiş, son derece mutsuz bir şekilde Christopher Robin* gibi basamaklarda oturuyordu.

"Annesi yüzünden," dedi Domenica. "Korkunç bir kadın. Zavallı çocuk onun yüzünden berbat günler geçiriyor. Kadın sürekli Melanie Klein'dan filan bahsediyor, ama zavallı Bertie'nin tek istediği sıradan bir çocukluk yaşayabilmek. Trenlere bayılıyor sanırım, ama tabii ki annesi zamanını yoga derslerinde geçirmesinin daha iyi olacağına inanıyor. Yoga dersleri! Sorarım sana Angus, altı yaşındaki hangi çocuk yoga yapmak ister ki?"

"İsteyenler olabilir," dedi Angus. "Şu aşramlar filan mesela. Keşişlerin bazıları küçücük çocuklar aslında."

* A.A. Milne'in *Winnie the Pooh* kitabındaki bir karakter. (ç.n.)

"Onlar Budist," dedi Domenica. "Bilgilerini güncellemelisin Angus. Budistler meditasyon yapıyorlar. Bazı Budist yoga okulları var, ama genellikle Budistler böyle bir şey yapmıyorlar."

"Mümkün tabii," dedi Angus. "Bertie'yle konuşuyordum ve o da bana doktorlar ve hemşirelerle ilgili ilginç bir hikâye anlattı. Sonra..." Etkisini görmek için duraksadı. Domenica onu dikkatle inceliyordu. "Sonra Cyril'in suçlanmasına sebep olan köpeğin hangisi olduğunu bildiğini söyledi. Nerede yaşadığını da gösterebilirmiş ayrıca."

Domenica ellerini çırptı. "Ne güzel! Cyril tutuklandığından beri somurtup duruyordun Angus. Tekrar aramıza dönmen harika olacak."

"Peki ya Cyril'in hisleri?" diye sordu Angus aksi aksi. "Onun adına da sevinmedin mi?"

"Tabii ki sevindim," dedi Domenica yatıştırmaya çalışırcasına. "Kimse masumların acı çekmesini istemez."

"Tek yapmamız gereken, polise gidip bunu yapanın başka bir köpek olduğunu söylemek. Onlar da Cyril'i serbest bırakacaklar sonra."

Domenica kaşlarını çattı. Bu kadar basit olamaz diye düşündü. Sırf birisi –özellikle de ilgili taraf– suçlu olanın başka bir köpek olduğunu söyledi diye süreç bir anda sonlandırılmayacaktı elbette. Bundan çok daha ikna edici olmaları gerekiyordu.

"Bu konu hakkında derinlemesine düşünmemiz gerekiyor," dedi Angus'a. "Bir anda ortaya çıkıp da Cyril'i çıkarmalarını bekleyemeyiz. Elimizdeki kanıtları sıra-

lamalıyız. Delillerimizi hazırlamalı ve doğru zaman geldiğinde şapkadan bir anda gerçek suçluyu çıkarmalıyız. Mecazen diyorum tabii."

Angus başıyla onayladı. Cyril'in beraat edeceğine o kadar emindi ki, bu sürecin biraz planlama gerektirmesini umursamıyordu. Hatta bütün bunları Domenica'ya bırakmaktan memnun bile olacaktı. Domenica çok etkili birisi diye düşündü. Cyril'in masumiyetini kanıtlamak için yürütülecek kampanyada çok güçlü bir müttefik olabilirdi.

"Sen nasıl istersen Domenica," dedi Angus. "Cyril ve ben bu konuyu senin ellerine teslim etmekten son derece memnun oluruz."

Mutfağa geçtiler, Domenica kahve yaptı. Sonra önemli bir açıklama yapmayı planlayan birisinin tavrıyla arkasını döndü. "Angus," diye başladı konuşmasına, "sana da ara sıra her şey bir anda oluyormuş gibi gelmiyor mu? Hayat sanki nedense bir anda hızlanmış gibi olmuyor mu?"

"Olmaz olur mu?" dedi Angus. "Sence böyle bir dönemde miyiz şu anda?"

"Bana öyleymiş gibi geliyor," dedi Domenica. "Malakka Boğazı'ndan geri döndüm. Hemen ardından Antonia daimi olarak komşum olacağını ilan etti. Gerçi bunu bana sormadı bile. Kişi bir yere yerleşmeden önce bunu komşularına sormalı bence."

"Mümkün değil ki," dedi Angus. "Komşularımız bize ailelerimiz gibi verilen insanlar. Yani seçme şansı söz konusu değil... hem de hiç."

"Öyle mi?" diye sordu Domenica. "Ann Sokağı'na ne demeli? Ann Sokağı'nda* oturanların satılığa çıkan bütün evleri başkalarının eline geçmesin diye satın aldığına dair bir düşüncem var benim."

"Saçmalama," dedi Angus. "Bu çok eski ve asılsız bir söylenti Domenica. İnsanlar bunu Ann Sokağı için yıllardır söylüyorlar, ama bu çok saçma. Herkes buraya taşınabilir, tabii bir eve bir milyon sterlin harcayabilen herkes... Kimseye ayrımcılık yapmıyorlar."

"Yani Edinburgh'un buz gibi insanlarla dolu olduğu hikâyeleri yanlış mı?"

"Kesinlikle," dedi Angus buz gibi bir sesle.

Domenica ikna olmamıştı, ama şu an Edinburgh'un gelenekleriyle ilgili bir tartışmaya girmek istemiyordu, Angus'la paylaşması gereken başka haberler vardı.

"Evet," dedi. "Olaylar çok hızlı bir şekilde gerçekleşiyor. Benimle yaşamaya bir başkası daha geliyor. Antonia'nın haberini aldıktan kısa bir süre sonra teyzemin Edinburgh'a geleceğini ve benimle birkaç ay geçirmek istediğini öğrendim."

"Mutlu olmalısın," dedi Angus. "Yanında birileri olacak, ne güzel."

"Evet," dedi Domenica. "Gelmesini istemiyor değilim, ama başkalarında çok uzun süre misafirlik edebilen bir neslin üyesi. Biz ancak üç gün bir yerde kalabileceğimizi düşünüyoruz, onlar ise birisinde üç ay geçir-

* Ann Sokağı İngiltere'deki en seçkin altı sokaktan biri seçilen ve ev fiyatlarının son derece yüksek olduğu, George dönemi mimarisinin çok net görülebildiği bir sokak. (ç.n.)

meye normal gözüyle bakıyorlar." Duraksadı. "Ayrıca neredeyse yüz yaşında. Doksan altı yaşında sanırım. Ama son derece hayat dolu."

"Öyleyse konuşabileceği çok fazla şey vardır," dedi Angus. "O doksan altı yıl içinde çok fazla şey görmüş olmalı."

"Tabii, tabii," dedi Domenica. "Bu konularda çok fazla şey anlatabileceğine eminim."

"İsteksizlik havası mı alıyorum yoksa?" diye sordu Angus.

"Eh, yani..."

"Böyle birisinin benimle kalmasını isterdim açıkçası," dedi Angus. "Daha değerbilir olmalısın Domenica."

Domenica bir an düşündü. "Pekâlâ," dedi. "Seninle kalabilir Angus. Teklifin için teşekkür ederim."

Angus paniğe kapılmış gibiydi. "Benim hayat tarzımı beğeneceğini sanmıyorum," dedi. "Sonuçta..."

"Teyzem çok anlayışlıdır," dedi Domenica. "Teşekkür ederim, çok naziksin."

"Kusura bakma Domenica. O senin sorumluluğunda sonuçta. Aile viskiden önce gelir."

"Viski mi?"

"Ah, çok iyi olur, teşekkür ederim," dedi Angus.

42. Pat ile Akşam Yemeği... Bir de Sürpriz

Angus Lordie'den Jacobite'lara dair olağanüstü ayrıntıları dinleyerek hoşça vakit geçirdiği Cumberland Bar'dan çıktıktan sonra Matthew Pat'le yiyeceği akşam yemeğine hazırlanmak için India Sokağı'ndaki evine döndü. Angus'un restoran önerme konusunda pek yardımı dokunmamıştı, bu yüzden bir rehbere başvurmuş ve Colinton Yolu'nun Morningside'a yakın kısmındaki Le Birstrôt des Arts adlı küçük bir yer seçmişti. Pat için uygun bir yerdi –Grange'dan on dakikalık yürüyüş mesafesindeydi– ve epeyce müşkülpesent bir eleştirmenden iyi bir not almıştı.

Pat geldiğinde masaya geçmişti bile. Kaşıklardan birini inceliyor gibi görünüyordu, ama aslında gümüşteki yansımasına bakıyordu. İçbükey yüzey görüntüsünü bozuyordu, ama buna rağmen Matthew görüntünün özünü yakaladığına inanıyordu. Ama sorun, özünün çok özellikli olmamasıydı... Matthew böyle düşünüyordu. Bu kıza sunacak sahiden hiçbir şeyim yok dedi kendisine. Alacalı yulaf renkli kazağım –ki kendisi bir fiyas-

ko– çilek renkli pantolonum –bir başka fiyasko– ve Macgregor ekoseli şortumla bir hiçim. Yapabileceğim bir şey yok.

Pat paltosunu çıkardı. "Çok mu beklettim yoksa? Kusura bakma."

"Hayır," dedi Matthew. "Beş dakika bile olmamıştır." Onu karşılamak için ayağa kalktı ve Pat yanağına bir öpücük kondurdu. Bunu pek sık yapmadığı için Matthew'un hissettiği memnuniyetle birlikte yüzü kızardı. Matthew bu ilişkinin yürümesini istiyordu; yürümeyeceğini düşünüyordu, ama bu istemesine engel olmuyordu.

"Şampanya söyleyeceğim," dedi bir anda. Bir fiyasko olabilirdi, ama dört milyon üç yüz bin sterlinlik bir fiyaskoydu (piyasaların durumu iyiydi). "İster misin?"

Pat alnına düşen saçları geri attı. Matthew Pat'in alnına birkaç yağmur tanesi düştüğünü gördü. "Neyi kutluyoruz?" diye sordu Pat.

Matthew gülümsedi. "Burada buluşmamızı. Seninle olmayı."

Duraksadı. Kulağa basmakalıp laflar gibi mi geliyordu acaba? Kimse böyle şeyler söylemiyor diye düşündü. Ama o bunu bir anda söyleyivermişti, içinden geldiği için söylemişti. Pat'in gülümsemesine karşılık verdiğini görerek rahatladı.

"Çok tatlı bir şey bu Matthew. Teşekkür ederim."

Matthew cesaretlenmişti. "Ciddiydim. Seninle olmaktan hoşlanıyorum. Senden çok hoşlanıyorum. Çok."

Pat bakışlarını masaya doğru kaydırdı. Onu utandırdım diye düşündü Matthew. Bunu söylememeliydim. Benim kendisinden hoşlanmamı istemiyor.

"Ben de senden hoşlanıyorum Matthew."

Bu da bir şeydir en azından diye düşündü Matthew. Ama kendisinden ne kadar hoşlanıyordu? Onun hoşlandığı kadar mı? Wolf'tan hoşlandığı kadar mı? Ya da Bruce'tan? Yoksa bu başka türlü bir hoşlanma mıydı? Wolf ve Bruce seksiydi; üstlerinden çekicilik akıyordu, tabii böyle bir şey kişinin üstünden akabilirse... Çekicilik bir şekilde bir yerlerinden akıyordu işte, ama Matthew tam olarak bunun nasıl olduğundan emin değildi ve kendisinde olmayan şeyleri düşünmekten hoşlanmıyordu.

Bir süre sessizlik oldu. "Sence bir geleceğimiz var mı?" diye sordu en sonunda.

Pat gözlerini kaldırıp Matthew'a baktı. "Ne demeye çalışıyorsun?"

"Bir gelecek işte. Yani birlikte olmaya devam edecek miyiz?"

Pat gözle görülür derecede rahatlamış gibiydi ve Matthew onun kendisini yanlış anladığını düşündü. Ona evlenme teklif ettiğini düşünmüş olmalıydı ve bu düşünce onu dehşete düşürdü. Pat'le evlenmek istemediğinden değil, sadece kimseyle evlenmeyi düşünmemişti daha önce. Evlenecek olsa evleneceği kişinin Pat olması iyi olurdu tabii, ama böyle bir şey düşünmemişti.

"Seninle birlikte olmaya devam etmek isterim," dedi Pat menüye uzanırken. "Bu yüzden bu konu hakkında daha fazla konuşmayalım istersen."

Masanın öteki yanına uzanıp elini tuttu ve hafifçe sıkıp bıraktı. Erkek kardeşi olsa, ona da aynısını yapabilirdi diye düşündü Matthew. Elini alıp sıkıp bırakabilir. Wolf olsaydı elini sıkar ve bırakmazdı herhalde.

"Pekâlâ," dedi.

"Haydi yemek seçelim," dedi Pat.

Matthew garsonu yakalayabilmek için kafasını çevirdi. "Şu şampanyadan sipariş edeceğim," dedi. "Bollinger."

Pat menüye baktı. Pahalı görünüyordu ve şampanyalar arasındaki farkı pek anlayamıyordu. "Biraz fahiş."

Matthew omzunu silkti. "Neden olmasın ki?"

"Beni affettin mi?" diye sordu Pat.

Matthew'un aklı karışmıştı. "Ne için? Affedilecek ne var ki?"

"Angus Lordie'nin resmiyle ilgili. Onu şu adama satmamla ve..."

"Şu bıyıklı adama mı? Bilmem nere Düküne."

"Johannesburg, evet. Bütün olanlar için. Çünkü sorunu çözdüm."

Matthew şaşırmış gibiydi. "Parasını verdi mi?"

Vermemişti. Ama Pat konu hakkında kendisini suçlu hissettiği için adamla iletişime geçmişti. O da parayı ödeyeceğini söylemişti. "Konuyu hiç mesele etmedi," dedi. "İletişime geçmeyi planladığını ve aradığım için çok mutlu olduğunu söyledi. Bizi bir partiye davet etti."

"Bekle biraz," dedi Matthew. "Adam... Dük yani, bizi... senle beni bir partiye mi davet etti?"

"Evet," dedi Pat. "Bu akşam. On ikiden önce herhangi bir saatte olabilirmiş. Gece yarısı ortalık sakinleşiyormuş da."

Matthew kafasını salladı. "Buna inanamıyorum. Bütün bunları ayarladın, ama bana sormadın bile, öyle mi? Ya başka bir şey yapacak olsaydım ne olacaktı?"

"Ama yapmazdın ki," dedi Pat. "Hiçbir zaman yapmıyorsun ve..." Cümlesini bitirmedi, zaten böyle bir cümle kurmak bile istememişti ki. Ama bu doğruydu elbet. Matthew hiçbir şey yapmıyordu, dışarıya hiç çıkmıyordu. Aslında düşünüldüğünde hayatı son derece boştu, ama Pat ona bunu söylemek istemiyordu tabii.

Ancak Matthew duymuştu. "Ne yapmıyorum?" Sesinde sanki yanlış değerlendirilmişçesine bir ton vardı.

"Salı akşamı hiçbir şey yapmıyorsun," dedi Pat aceleyle.

"Ama bugün çarşamba."

"Fark etmez ki," dedi. "Her neyse, sonuç olarak dük davet etti, biz de gitmek zorundayız. Bize orada bir çek vereceğini söyledi. Gitmemiz gerek."

"Sorun değil öyleyse," dedi Matthew. Ama sorun olmadığını düşünmüyordu, ona göre bütün bunlar büyük bir sorundu. Kendisi o kadar pasif ve işe yaramazdı ki, kararları Pat veriyordu. O sabah John Lobb'dan gelen el yapımı, kahverengi ayakkabılara baktı. Pat fark etmemişti; hiçbir zaman fark etmeyecekti.

43. Bir Darbe İndirmek İçin Fırsat Kollayan Boksörler Gibi

Yemekten sonra Matthew ile Pat şehrin güney ucundaki Single-Malt House'a gitmek için taksiye bindiler. Matthew yemek sırasında tekrar neşelenmişti ve sarımsaklı yağa bulanmış bir salyangoz Matthew'un çatalından fırlayıp gömleğinin içinde kaybolunca gözlerinden yaş gelene kadar gülmüşlerdi.

"Çok sevimlisin," dedi Pat bir anda. "Salyangozlarınla ve..."

Matthew sevimli olarak adlandırılmanın güzel bir şey olup olmadığından emin değildi. Tatlı olarak adlandırılmak farklı bir şeydi, bir iltifattı ve kişinin böyle bir iltifat duyması için kısa şort giyiyor olmasına gerek yoktu. Çoğu erkek sevimli olarak adlandırılmaya karşı çıkardı diye düşündü Matthew. Sık sık kullanılan, karı ağızlı diye bir söz vardı ve dedikodu yapan erkekleri aşağılamak için kullanılıyordu. Matthew kadınlarla dedikodu yapmakta yanlış bir taraf göremiyordu, hatta fırsat bulduğunda bundan keyif bile alıyordu. Big Lou'yla ve Pat'le konuşmayı seviyordu; onunla konuşmaya hazır herhangi bir kadınla konuşmayı seviyordu. Ama İs-

koç kültürünün kalbinde erkeklerle kadınlar arasındaki böyle bir duygusal yakınlığa karşı korkunç bir engel yatıyordu. Futbol takıntılı çarpık bir duygusal tiranlığın zorladığı dehşetli bir ayrım, derin bir ruhsal hasar söz konusuydu.

Ama şüphesiz bir iltifat olarak söylenmiş bir sözden alınmaya uygun bir gece değildi ve bu yüzden Matthew bir şey söylemedi. Sadece kafasıyla onaylayarak, "Sen de sevimlisin," dedi ve ekledi: "Farklı bir şekilde tabii."

Sohbete devam ettiler.

"Bu akşam Cumberland Bar'da kim vardı?" diye sordu Pat.

"Her zamankiler," dedi Matthew. "Ama ben sadece Angus Lordie'yle konuştum. Cyril'in başına gelenleri duydun mu?"

"Duydum," dedi Pat. "Korkunç bence. Babam, onu kesin uyuturlar diyor. Hastalarından birisinin köpeğini birini ısırdığı için uyutmuşlar. Babam sahibinin çok büyük bir üzüntü yaşadığını ve çok uzun süre depresyondan çıkamadığını anlattı. Köpekleri uyutmadan önce böyle şeyleri düşüneceklerini sanıyorsun. Sonuçta bu köpekler birilerinin ailesinin üyeleri."

"Haklısın," dedi Matthew. "Angus da tahmin edebileceğin gibi çok üzgündü. Her neyse. Bana Big Lou'nun yeni erkek arkadaşı Robert Bilmem-kim'den bahsetti. Soyadı klasik İskoç soyadlarından işte, Crolloch mu ne. Crumblie'dir belki. Robert Crumblie. Yok, değildi sanırım."

"Smellie olabilir mi? Çok sık kullanılan bir ad."

Matthew güldü. "Evet, öyle. Okulda Smellie diye bir çocuk vardı. Ailesi Fifeliydi, oralı insanlarda böyle ilginç adlar çok sık görülüyor. McSporran diye bir aile var mesela, bu gayet normal bir ad, ama yine de çok çarpıcı olduğunu söylemem gerek. Smellie gibi."

Konu Pat'in ilgisini çekmişti. "Smellie nasıl birisiydi?"

Matthew biraz düşündü. Smellie'nin ilk adını hatırlamaya çalışıyordu. Archie MacPherson Smellie. Evet, buydu. Gülümsedi.

"Archie," dedi. "Archie Smellie. İnanılmaz bir bahisçiydi. Bahisçi bir çocuktu diyelim. Okulda herkesin para koyduğu yasadışı bir bahis oynatıyordu. Sen birle elli arasından bir sayı seçiyordun, Archie de bunu defterine not ediyordu. Sonra her hafta Archie para vereceği sayıyı açıklardı ve senin sayına çıkmışsa koyduğun paranın on beş katını alırdın."

"Sayıları nasıl seçiyordu peki?"

Matthew güldü. "Mesele de bu zaten. Archie bize bunu hiçbir zaman söylemedi. Bazen hiçbir sayının çıkmadığı haftalar geçiyordu ve o da hasılatın hepsini cebe atıyordu. Yaptığı şeyi anlamamız gerekirdi, ama anlamadık. Hepimiz çok güvenmişiz demek ki."

"Sonra ne yapmaya başladı?"

"Muhasebeci olmuş," dedi Matthew. "Geçenlerde Great King Sokağı'nda rastlaştık. Onu durdurup selam verdim. 'Merhaba Smellie,' dediğimde bana bir süre boş boş baktı. Sonra beni hatırlar gibi oldu ve, 'Aslında bu günlerde adım Smiley,' diye mırıldandı."

"Adını değiştirmek zorunda kalması çok kötü bence."

Matthew onayladı, ama onu yine de anladığını söyledi. "Adın seni belirtiyor," dedi. "Tüm hayatını seni utandıran bir adla geçirmek zorunda kalman mantıklı değil bence. Ayrıca bazı insanlar utanç verici bir adı değiştirmeyerek de belli bir şey anlatmaya çalışabiliyorlar. Gülmen için sana meydan okuyorlar. Böyle insanlar büyük bir cesaret gösteriyor bence."

Pat utanç verici bir isme rağmen cesaret gösteren birisini tanıyıp tanımadığını düşündü. Aklına kimse gelmedi.

Matthew böyle birisini tanıyordu. "Adı Winterpoo olan birisini tanıyordum," dedi. "Martin Winterpoo. Zavallı adam. Ama adını değiştirmedi, bu da onun niteliklerini ortaya koyuyor diye düşünüyorum." Duraksadı. "Adının başka bir şey olmasını ister miydin Pat?"

Pat Matthew'a baktı. "Adımın başka bir şey olması gerektiğini mi düşünüyorsun? Bunu mu söylemek istiyorsun?"

"Hayır, öyle bir şey söylemedim. Adında hiçbir sorun yok."

Pat kafasını masaya eğdi. "Peki ya senin adına ne demeli Matthew? Benim adım Pat'se seninki de Matt."

Şampanyaya uzanan Matthew Pat'in bardağını doldurdu. Yine kavga ediyoruz diye düşündü. Bu sıralarda çok sık oluyor sanki. Ringde birbirinin etrafında dönüp duran ve bir darbe indirmek için fırsat kollayan boksörler gibiyiz. Bu düşünce canını sıktı, ama canının sı-

kılmasını istemiyordu, özellikle masada Bollinger varken ve dükün evinde bir partiye katılmak üzerelerken. Konuyu değiştirmeye karar verdi.

"Düke nasıl hitap etmeliyiz?" diye sordu. "Ekselansları mı?"

"Hayır," dedi Pat. "Bu çok resmi olur. Bence ona sadece Johannesburg demeliyiz."

"Dükleri arkadaşları böyle mi çağırıyor?"

Pat omuzlarını silkti. "Hayır, ilk adlarını kullanıyorlardır. Harry veya Jim ya da her neyse. Ama o kendisine Johannesburg demişti."

"Peki," dedi Matthew. Duraksadı. "O gerçek bir dük mü sence? *İskoçya'da Kim Kimdir*'den baktım, ama yoktu. Johannesburg veya Dük başlıkları altında yoktu. Hiçbir şey bulamadım."

"Bence bir sahtekâr," dedi Pat. "Muhtemelen adı Smellie filandır."

"Nasıl olsa göreceğiz," dedi Matthew.

"Görecek miyiz?"

"Bilemiyorum." Sonra ekledi: "Sence orada başka kim olur Pat? *Le tout Edimbourg*?"*

* Fr. Bütün Edinburgh mu? (ç.n.)

44. Bütün Dükler Büyük Evlerde Yaşamaz

Single-Malt House şehrin öteki yakasında, rahat ve epeyce derme çatma bir çiftlik eviydi. Edinburgh'un güneyinde birer perde gibi yükselen Pentland Tepeleri'nin eteklerindeydi. Doğuda, Kuzey Denizi'ne doğru ise Doğu Lothian'ın zengin çiftlik arazileri ara sıra eski kömür madenlerinden kalanları gizleyen küçük vadilerle bölünüyordu. Bunlar arasında madencilerin evlerinden oluşan köyler ve birkaç kule vardı. Kömürün bir manzara üstünde bırakabileceği lekelerdi...

Ev çok büyük değildi, ama bitişiğinde bir ahır ile arkasında meşeliğe doğru yükselen bir bahçe vardı. Meşelerin ardında ise bayırdan görünen çamlar, küçük kayalıklar ve gökyüzü vardı sadece.

"Buradan yüzlerce kez geçmişimdir," dedi Matthew Pat taksiden inerken. "Ama hiç fark etmemişim. Şuradaki Biggar yolu. Ben küçükken Flotterstone Hanı'na giderdik. Üç bölümlü tabağımsı şeylerden sandviç ve kek yerdik, sonra da Glencorse bendinde yürüyüşe çıkardık."

"Biz de," dedi Pat. "Ve oradaki bent duvarının yakınındaki ağaçlarda hep kargalar olurdu. Hatırlıyor musun? Ağaçlarda hep kargalar vardı ve koyunlar hendeğin öte tarafına geçip dururlardı."

Bir an gece göğünün altında durdular, taksi arkalarındaki yoldan geri geri gidiyordu. Matthew uzanıp Pat'in beline sarıldı. "Oraya gidebiliriz şimdi," dedi. "Tepeye çıkabiliriz, sonra da atış alanının yanından geçeriz." Onunla yalnız kalmak istiyordu, bütün dikkat dağıtıcı şeylerden uzaklaşmak, onun bütün ilgisini kendisinde toplamak istiyordu. Bunu hiçbir zaman yapamadığını düşünüyordu.

Pat titredi. "Hava serin," dedi. "Ayrıca bir partiye davet edildik."

Eve baktılar. İçeride bir parti olduğu şüphe götürmezdi. Pencerelerden ışık saçılıyordu ve içerideki konuşmaların mırıltısı dışarıya geliyordu.

"Nedense dükün burada yaşadığını gözümde canlandıramıyorum," dedi Matthew. "Neden bilmiyorum, ama gözümde canlandıramıyorum işte."

"Hepsi büyük evlerde yaşamıyorlar ki," dedi Pat. "Bazı dükler muhtemelen bugünlerde epeyce zor durumdalar."

Matthew tek kaşını kaldırdı. "Ama bu adam bembeyaz bir tuvale otuz iki bin sterlin ödedi. Bu bana pek yoksulluk gibi gelmiyor." Duraksadı. "Tabii daha ödemedi."

Kapıya yürüdüler ve Matthew eski moda ipli kapı zilini çekti.

"Bu sesi içeriden kesinlikle duymayacaklar," dedi Pat. "Hadi girelim."

Matthew tereddütlüydü. "Girsek mi ki?"

"Neden olmasın? Bak, kimse kapıya bakmadı. Burada dikilemeyiz ki."

Kapıyı ittiler ve dar bir koridora girdiler. Koridorun bir yanında sanki bütün kır evlerinin demirbaşıymış gibi bir şemsiyelik ve bastonluk duruyordu. Birkaç tane golf şemsiyesi ve yanında çamurlu lastik botların, bir çocuk botunun ve bir kenara atılmış bir köpek tasmasıyla kayışının oluşturduğu bir dağınıklık vardı.

Koridor evin arkasına kadar uzanıyordu. Artık konuşma sesleri daha yüksek geliyordu, kahkahalar ve bir musluk sesi... tam o sırada sağlarındaki kapıdan bir adam çıkıverdi. Buruşuk keten bir takım ve yakası açık koyu yeşil bir gömlek giyiyordu.

"Demek geldiniz," dedi Johannesburg Dükü. "Gelirsiniz diye umuyordum, ama pek beklemiyordum." Pat'in yanına gelip yavaşça yanağından öptü. Büyük bir adam için nazik bir hareketti. Sonra adam Matthew'a dönüp elini uzattı.

Matthew heyecanlanarak, "Ekselansları," dedi.

"Yapmayın!" diye karşı çıktı dük. "Bana sadece Johannesburg deyin. Burada hepimiz Yeni İşçileriz.*" Bunu söyledikten sonra Pat'e dönüp göz kırptı. "Hemen hemen," diye ekledi.

* Birleşik Krallık'taki İşçi Partisi'nin özellikle Tony Blair'in liderliğiyle özdeşleştirilen kampanya sloganı. (ç.n.)

Pat düke gülümsedi. "Johannesburg tam olarak nerede?" diye sordu.

Dük ona şaşkınlıkla baktı. "Şurada," dedi elini camdan dışarı doğru sallayarak. "Neyse ki epeyce uzakta." Duraksadı. "Sizi şaşırttım mı? Galiba şaşırttım. Bugünlerde sorun bu. Kimse aklındakini söylemiyor. Hayır, gülümsemeyin. Gerçekten söylemiyorlar. Ne söyleyip ne söyleyemeyeceğimizi öğütleyen her türlü insan tarafından mutabakata varmamız için yıldırılıp duruyoruz. Fark etmediniz mi yoksa? Politik doğruluğun tiranlığı. Hiçbir şeyle ilgili bir yorum yapmayın. Ağzınızı asla açmayın, yoksa birilerini gücendirebilirsiniz."

Demin çıktığı odaya soktu onları.

"Herkes biliyor ki," diye devam etti, "korkunç olan yerler var, ama kimse bunu yüksek sesle söyleyemiyor. Ara sıra çıkan cesur gazeteciler dışında tabii. Size içki getireyim."

Yanındaki kitaplık rafından iki tane kadeh çıkardı. "Birkaç yıl önce," diye devam etti, "*The Oldie* Dünya'nın Büyük Çöplükleri diye bir seri başlatmıştı. Harika bir fikirdi. Monaco'yla ilgili yazması için çok zeki bir arkadaşım olan Lance Butler'ı tuttular, o da çok iyi bir iş çıkardı. Orası koskoca bir çöplük. Vergi ödemek istemeyen bütün o zengin insanlar, eldiven ve parfüm satan dükkânların üstündeki küçük chi-chi apartmanlarda yaşıyorlar. İğrenç bir yer! O ufacık şaka gibi monarşilerinin kurmalı askerleri ve aslan terbiyecilerine tutulan prensesleri var. İnanabiliyor musunuz? Tam bir çöplük. Ama bu yazıyı hiç beğenmediler. Korkunç bir tartışma çıktı. O insanlar kendilerini çok ciddiye alıyorlar.

"Aslında düşündüğünüzde," diye devam etti dük, "Johannesburg o kadar da kötü bir yer değil. Suçu da kontrol altına alırlarsa çok daha güzel olacak hatta. Havası çok güzel ve canlandırıcı. Muhteşem. İnsanları da iyi. Eski korkunç günlerde çok fazla şeye katlanmışlar, baskı, zulüm filan, ama yine de gülümseyerek kurtulmuşlar her birinden, bu da onlar hakkında çok fazla şey anlatıyor. Umarım her şey yoluna girecek."

Pat ve Matthew'a kadehlerini uzattı. "Benim neden Joannesburg Dükü olduğumu merak ediyor olabilirsiniz. Bunun sebebi büyük babamın uzun zaman önce bir siyasi partiye kendisini dük yapmaları karşılığında çok fazla para vermesi. Jo'burg'ü çok önce Scots Greys'teyken* ziyaret etmiş ve burayı çok beğenmiş, ad olarak da bunu istemiş. Ama sonra kalkıp ona artık kimseye düklük verilmediğini, sıradan bir soyluluk rütbesiyle yetinip yetinemeyeceğini sormuşlar. O da hayır demiş ve ondan sonra bu lakabı kullanmış, tıpkı babam gibi. O da bu unvana ahlaken sahip olması gerektiğini düşünmüş. Yani kısaca olan bu. Kendimi bu şekilde adlandırmamam gerektiğini söyleyen ayrıntı düşkünleri var, ama ben onları umursamıyorum. Detaycılar işte."

Kadehini kaldırdı. "Sláinte."**

* Britanya ordusunun süvari alayı. (ç.n.)

** İskoçça kadeh tokuştururken söylenen söz. (ç.n.)

45. Minimalizm Tuvale Sığmaz

Ama odada başkaları da vardı. Matthew ve Pat onları pek fark etmemişlerdi, çünkü ev sahibinin sohbetine kaptırmışlardı kendilerini. Johannesburg Dükü'nün İskoçya'da Kim Kimdir'de adı geçmiyordu, çünkü böyle bir dük yoktu, en azından Lord Lyon'un kabul edeceği bir dük değildi bu. Peki böyle bir kabulün değeri nedir diye soruyordu Matthew kendisine. Tek yaptığı mutabakata dayalı bir sahicilik damgası vurmaktı; bu da üstünde karara varılmış, uzlaşılmış ve keyfi sosyal ayarlamalara dayanıyordu. Bu dük ile daha iyi tanınan başka bir dük arasında bir fark yoktu; tıpkı gerçek bir dükle Jock Tamson'un çocukları* arasında bir fark olmadığı gibi. Kendimize ad denilen garip şeylerle seslenmeyi tercih eden insanlardık sadece ve aramızdaki tek önemli fark hayatımızda neler yaptığımızda yatıyordu.

* Jock Tamson's bairns. Bütün herkes anlamına gelen bir İskoç deyimi. (ç.n.)

Johannesburg Dükü rahat ve neşeli tutumuyla Matthew'nun ilgisini çekmişti. Cesur bir adam diye düşündü ve pek çok adam gibi Matthew da cesur adamlara gıpta ediyordu. Kendisi pek cesur sayılmazdı, ama cesaret edebilseydi cesur olurdu.

"Evet," dedi dük etrafına bakarak. "Başka misafirler de var. Sizi tanıştırmayarak sosyal görevlerimi yerine getirmemiş oluyorum. Bu eski ve ilgisiz meseleler hakkında konuşmayayım artık. Kimse bunlarla ilgilenmiyor."

"Biz ilgileniyoruz!" dedi şöminenin yanında duran adam. "Yanılıyorsun Johannesburg. Hepimiz bu hikâyeleri dinlemeyi seviyoruz."

"Şuradaki benim Yunan anlatıcım," dedi dük şöminenin yanında duran adamı göstererek. "Kendisiyle tanışmalısınız."

Dük Matthew ve Pat'i başka bir misafirin yanına götürüp tanıştırdı.

"Humphrey Holmes," dedi dük.

Matthew Humphrey'e baktı. Onu daha önce görmüş, adını duymuştu, ama onunla hiç tanışmamıştı. Siyah kadife ceketli ve papyonlu şık bir adamdı.

"Johannesburg'a bir resim sattığınızı duydum," dedi Humphrey. "Bana bahsediyordu da. Çok minimalistmiş anladığım kadarıyla."

Matthew güldü. "Hem de çok." Odaya ve duvardaki resimlere baktı. Birkaç tane aile portresi vardı, İskoç eteği giymiş üç çocuk neredeyse sepya tonlarda resmedilmişti, çok eskiden kalmış olmalıydı. Bir tanesi düke

benziyordu, ama anlamak zordu. Bir de ressamın yıllar boyunca üstünde çalışıp ışığı tam istediği gibi yansıtmaya çalıştığı pırıltılı bir James Howie resmi vardı. Matthew onun işlerini tanıyordu ve bir mükemmeliyetçi olan Howie resimlerinden ayrılabildiği zaman bazılarını satabiliyordu.

"Minimalist bir şey satın aldığını duyunca şaşırdım," dedi Humphrey. "Görebildiğiniz gibi bu oda pek de minimalist sayılmaz."

"Belki başka bir yere asar," dedi Pat.

Humphrey ona dönüp kibarca gülümsedi. "Belki de. Belki de burada da minimalist şeyler var, ama biz göremiyoruzdur. Peki, siz müzikte minimalizmi seviyor musunuz?"

Matthew ayaklarına baktı. "Bilemiyorum..."

"Glass and Adams gibi mi?" diye araya girdi Pat.

"Evet," dedi Humphrey. "Bazıları onlara yukarıdan bakıyor. Geçen gün birisinin Adams gibi insanların üç notadan bu kadar fazla şey çıkarmasını inanılmaz bulduğunu söylediğini duydum. Bu haksızlık aslında. Pärt ve benzerlerine bakarsanız pek çok şey bulacağınız kesin."

"Pärt'i severim," dedi Pat.

"Ah, ben de," dedi Humphrey.

"Ayrıca Max Richter da var," dedi Pat. "Edinburgh'da yaşadığını biliyor muydunuz? Müziği harika. Gerçekten dikkat çekici."

"Belki kendisini görürüm," dedi Humphrey. "Johannesburg'un ilgisini çekmeyecektir tabii. Genellikle gay-

dalı şeyler dinliyor. Bir de on dokuzuncu yüzyıldan kalma şeyler. İtalyan operaları filan. Çocuklarından biri çok iyi bir gaydacı olacak gibi görünüyor. İşte gelen de o zaten."

Küçük ekmek parçaları üstünde füme somonlarla dolu bir tabak taşıyan oğlanın geldiği yöne baktılar. Sarı kâkülünün ardından onlara baktı.

"Bizim için bir şeyler çalacak mısın East Lothian?" diye sordu Humphrey.

"Evet," diye yanıtladı çocuk. "Daha sonra."

"Aferin sana," dedi Humphrey. "Johannesburg'un üç oğlu var. Bu East Lothian. Bir de West Lothian ve Midlothian var. Harika çocuklar. Onlara oğlan çocukların nasıl yapılacağını eskiden bildiği şeyleri öğretti. Yolda ezilmiş bir porsuktan nasıl bir kürk torba* yapılacağını, nasıl ıstakoz sepeti hazırlanacağını. Böyle şeyler işte. Bence..."

Onları tanıştırdıktan sonra dışarı çıkmış olan dükün geri dönmesiyle lafı yarıda kesildi.

"Çek defterimi getirdim," dedi dük yeşil deri cüzdanını kaldırarak. "Eğer resmin parasını şimdi vermezsem unuturum." Cüzdanı açtı ve Humphrey'nin sırtına dayanarak çeke bir şeyler karalayıp gösterişli bir hareketle Matthew'a uzattı.

Matthew çeke baktı. Dükün el yazısı son derece kolay okunuyordu, güçlü darbelerle yazıldığı belliydi. Üç yüz yirmi sterlin yazıyordu.

* Sporran: İskoç eteğinin önüne asılan küçük çanta. (ç.n.)

Matthew'un yüz ifadesi değişti.

"Bir sorun mu var?" diye sordu dük. Sesinde endişe vardı.

"Ben..." diye konuşmaya başladı Matthew.

Pat çeki elinden alıp inceledi. "Aslında resim otuz iki bin sterlindi," dedi.

"İnanamıyorum!" dedi dük. "Ben düşünmüştüm ki... Son iki sıfırdan önce bir virgül var sanmıştım. Otuz iki bin sterlin. Kusura bakmayın. Bunu karşılayabileceğimi sanmıyorum."

"Bu da yeterli," dedi Pat ciddi bir sesle. "Bizim hatamız. Bu yeterli, değil mi Matthew?"

Matthew gülümseyen Humphrey'e baktı. Odada herkes sessizleşmişti, diğer misafirler neler olup bittiğini anlamışlardı. Böyle bir hatanın kolayca yapılabilmesi mümkündü. Ayrıca böylesi bir resim için üç yüz yirmi sterlin gayet yeterliydi, hatta yeterliden de fazlaydı.

"Gelecekte etiketlerimi daha dikkatle hazırlayacağım," dedi Matthew cömertçe. "Tabii ki bir sorun yok."

Odayı kaplayan gerilim dağılmıştı. İnsanlar tekrar sohbet etmeye başlamışlardı ve dük bardakları doldurmak için bir şarap şişesine uzandı.

"Çok cömertsiniz," diye mırıldandı Humphrey.

"Hiç önemli değildi," dedi Matthew. "Gerçekten."

"Önemli olmaz mı hiç?" diye karşı çıktı Humphrey.

"Yani resim hiç önemli değildi," dedi Matthew. Bu da doğruydu.

46. Tek İstediği Sorusuna Cevap Vermesiydi

Gecenin ilerleyen saatlerinde Matthew hava almak istediğini söyledi ve bahçeye çıkmayı önerdi. Pat başıyla onaylayıp koridorda Matthew'un peşinden gitti. Bundan önce de bahçeye erkeklerle çıkmıştı ve bunun ne anlama geldiğini biliyordu. Erkekler genellikle bahçelerle ilgilenmezlerdi, ama geceleri ilgileri bir anda yoğunlaşıveriyordu. Dışarıda hava yılın bu dönemi için oldukça iyiydi, ılık bile sayılırdı. Esinti yoktu, hızla yükselen bahçenin ilerisinde, tepenin yukarısındaki meşe ağaçlarının dalları kımıldamıyordu.

Bir süre konuşmadan durdular. Sonra Matthew Pat'in elini eline aldı. "Baksana," dedi gökyüzünü göstererek. "Bunu şehirde pek sık görmüyoruz, öyle değil mi?"

Gökyüzü derin ve karanlık, siyah bir kadifeye benziyordu, üstünde küçük noktalar halinde yıldızlar yanıp sönüyordu, bir iki tanesi büyük bir yoğunlukla parıldıyordu.

"Haklısın," dedi Pat. "Tüm o sarı sokak ışıkları. Işık kirliliği."

Matthew elini sıktı. Pat de aynı şekilde karşılık verdi ve elini çekmedi.

"Oraya ne zaman baksam," dedi, "hep aynı şeyi düşünüyorum. Ne kadar küçük olduğumuzu, bütün dertlerimizin, endişelerimizin ve her şeyin ne kadar minik ve ilgisiz olduğunu... biz öyle olduğunu düşünmüyoruz, ama öyle aslında değil mi?"

Pat ona baktı. "Öyle sanırım."

"Ayrıca bu ufak şeyler hakkında endişe ederek birbirimizi ne kadar üzdüğümüzü düşünüyorum. Oysa tek yapmamız gereken karşımızdaki insana sarılmak ve yukarıdaki her şey..." Gökyüzünü gösterdi. "... yukarıdaki her şey soğuk ve ölüyken hayatta olmamız büyük bir ayrıcalık olduğu için şükran duymak. Onlar ölü yıldızlar. Patlayan yıldızlar. Giderek sönen ve ölen güneşler."

Pat karşılık vermedi. Ona, "Bence de," demek istiyordu, ama bunu söylemedi.

Matthew ahıra doğru yürümeye başladı ve onu da nazikçe çekti. "Uzun zaman önce, okuldan ayrıldıktan kısa bir süre sonra bir çocukla arkadaş olmuştum. Hayatımdaki en yoğun arkadaşlıktı. O arkadaşımı gerçekten seviyordum. Hem neden sevmeyecektim ki? Son derece saftı, gerçekten öyleydi. Hiçbir şey olmadı. Tamamen masum bir ilişkiydi. Anlayabiliyor musun?"

"Tabii ki anlıyorum," diye karşılık verdi Pat. "Kadınlar arkadaşlarını sevme konusunda daha rahatlar. Erkekler bu konuyu kendileri için daha zorlaştırıyorlar."

"Evet. Neyse, bir keresinde Pertshire'da balık tutmaya gitmiştik ve nehrin kenarındaki taşların üstüne otur-

duk. Kafamı kaldırıp gökyüzüne baktım, gökyüzü tamamen boştu ve o sırada bir anda artık yalnız olmadığımı hissettim. Bunu başka türlü anlatmam mümkün değil. Muhtemelen insanların büyülü diye betimlediği anlardan bir tanesiydi. Bir içgörü anıydı belki de. O anı asla unutmadım. Hâlâ düşünürüm. Hâlâ."

Ahırın önüne gelmişlerdi. Elden geçirilmiş gibiydi ve bir tür ofis olarak kullanılıyordu. Sarmaşıklarla kaplı bir Fransız pencere açıktı ve içerisini görebiliyorlardı.

"Gelsene," dedi Matthew. "Sorun olacağını sanmıyorum."

Pencereyi açtılar ve içeri girdiler. Çatıdaki büyük bir camdan hem evden yansıyan hem de gece göğünün ışığı içeri giriyor ve üstü dolu bir masayı, raflarla kaplı bir duvarı ve bir kanepeyi aydınlatıyordu. Odanın diğer köşesinde küçük ve karanlık bir şekil bir odun sobasının varlığına işaret ediyordu. Odaya odun dumanı sinmişti, şömine ateşleriyle birlikte evde de var olan güven verici ve rahatlatıcı bir kokuydu bu.

"Burası çalışma odası olsa gerek," dedi Matthew. Etrafta kimse olmamasına rağmen sesi son derece kısıktı, hatta bir fısıltı gibi çıkıyordu.

"Oradaki gürültüden sonra burası son derece sessiz," dedi Pat.

Kanepeye oturdular. Matthew kalbinin büyük bir hızla çarptığını hissediyordu ve bilinçli olarak daha kararını tam vermemiş olsa da bilinçaltında bir kesinlik olduğunu biliyordu.

"Seninle konuşmak istiyordum," diye fısıldadı. "Sadece ikimizin olduğu bir yerde. Başka kimse yokken. Sana

şey sormak istiyordum... acaba biz... acaba biz nişanlanabilir miyiz diye soracaktım."

Söylemişti, ama son derece beceriksiz bir şekilde söylemişti. Böyle bir şeyi artık kimse söylemiyor dedi kendi kendisine. Kimse karşısındakine nişanlanmak isteyip istemediğini sormuyor. Yaptığım her şeyde olduğu gibi, bu da garip ve eski kafalı duruyor diye düşündü.

Pat bir süre hiçbir şey söylemedi ve Matthew onun kendisini duyup duymadığını merak etti. Birbirlerine o kadar yakın oturuyorlardı ki, kalbinin hızlı atışını duymuş olmalıydı. En azından varlığının Matthew'u heyecanlandırdığını, nefesini tutmasına sebep olduğunu, kalbinin böyle atmasını sağladığını biliyor olmalıydı. Kişi karşısındaki insandan hoşlandığına dair böyle işaretleri taklit edemezdi ki.

Tam o sırada dışarıdaki yola bir ışık düştü ve ahırın da içi aydınlandı. Ön kapı açıldı ve birisi dışarı çıktı, çakıl taşlarının üstünden ayak sesleri geliyordu.

"Birisi geliyor," dedi Pat.

Adımlar giderek yaklaştı ve Fransız pencereye ulaştı. Karanlıkta bir görüntü, bir gölge vardı. Matthew'un tek istediği Pat'in sorusuna cevap vermesiydi. Acemice olabilirdi, ama hissettiği her şeyi dışa vuruyordu. Çünkü yalnız olmaktan, ortama ayak uyduramamaktan ve etrafımdaki herkesin sevdikleri insanla birlikte olmasından bıktım diye düşündü. Bu yüzden sorusuna bir cevap almak istiyordu.

"Lütfen söyle," dedi. "Lütfen düşün olur mu?"

Pat'in cevap verecek zamanı olmamıştı ya da bir cevap verdiyse de Matthew duyamadı. Küçük East Lothian kolunun altına sıkıştırdığı gaydasını şişiriyordu, gayda o büyülü sesini çıkarmaya başlamadan önce itiraz edercesine tek düze bir çığlık atıyordu. Dışarıya hazırlık yapmak için çıkmıştı ve şimdi de çalmaya başlamıştı.

"'Sisli dağlar'," dedi Matthew. "Biliyor musun?"

"Evet," dedi Pat. "Demin sorduğun soruya..."

"Cevap vermek zorunda değilsin," dedi Matthew. "Özür dilerim."

"Ama cevap vermek istiyorum," dedi Pat ve Matthew'un kalbi duracak gibi oldu. "Düşünmek istiyorum. Bana... bana birkaç hafta ver."

"Tabii ki."

Dışarıda "Sisli Dağlar" çalmaya devam ediyordu. Öyle bir melodiydi ki, bütün o özlemi, sevgiyi, bir ülkeye, herhangi bir yere veya insanlara karşı duyulabilecek bütün hisleri yansıtıyordu.

47. İstatistikçi Bayana Gülünmez

Stuart Pollock, İskoçya hükümetinin –tahminlerin düzenlenmesine yönelik özel sorumluluğu olan– istatistik uzmanı, Irene Pollock'un kocası, Bertie'nin (6) ve Ulysses'in (4 aylık) babası, Edinburgh, İskoçya Sokağı 44 Numara'nın ikinci katında sağdaki dairenin müşterek sahibiydi. Stuart Pollock, neo-Stalin tarzı St. Andrew's House'taki uzun ve can sıkıcı toplantıdan sonra Waterloo Meydanı'ndan geçerek eve erkenden dönerken bütün bunlar hakkında kafa patlatıyordu.

Hayat böylesi kısa bir pusulayla özetlenebiliyor işte diye düşündü Stuart. Sigortacıların değerlendirmelerinde bunu yaptığını görmüştü. Bu hesaplarda hepimiz basite indirgeniveriyorduk. Mesela, bekâr kadın, 32 yaşında, sigara kullanmıyor, Central Belt'te* oturuyor haline gelebiliyorduk. O insanın aslında ne olduğuna, hayatına ve hayatında öne çıkanlara dair o kadar daral-

* Central Belt, İskoçya'daki en yoğun nüfusun bulunduğu bölgeye verilen ad. (ç.n.)

tılmış bir betimlemeydi ki bu... Ama bu daraltmaları amaçlarına yönelik olarak yapıyorlardı elbette. Bu insanlara belli bir bölüm ayrılıyordu ve sigortacılar tıpkı panayırdaki bir falcının birinin elindeki çizgilerden veya Tarot kartlarından bir şeyler çıkarması gibi çıkarımlarda bulunuyorlardı. Central Belt'te yaşamanın çevresel riskleri önemli hale gelmeden önce daha otuz senesi vardı. Falcı böyle doğrudan konuşmuyordu ve kesinlikle daha az klinik terimlerle konuşuyordu, ama öneri aşağı yukarı aynıydı: Dikkatli ol!

Toplantı gitgide uzamıştı ve epeyce sinir bozucuydu. Stuart dört iş arkadaşı ve birkaç parlamenterle birlikte sağlık istatistiklerine bakmıştı. İskoçya'dan gelen haberler kötüydü ve hükümet bunun kulağa biraz daha iyi gelebilmesi için yöntemler arıyordu. Kimse canlı ve eğlenceli bir şehir olan Glasgow'u suçlamak istemiyordu, ama herkes Batı Avrupa'nın en kötü beslenme alışkanlığının ve en yüksek kalp hastalığı riskinin burada görüldüğünü biliyordu. Bu bilginin dünyaya biraz daha pozitif bir şekilde sunulması mümkün müydü? "Ne gibi?" diye sormuştu Stuart.

Bu soru ise iyi karşılanmamıştı. Politikacılar önce birbirlerine, sonra Stuart'a bakmışlardı. Kişi bahsedilen bölgeyi Batı Avrupa'yla sınırlamak zorunda mıydı? Kişi Glasgowluların beslenme alışkanlığını... yağ ve sodyum oranı yüksek ve fazla riskli yiyeceklere eğilimi olan başka ülkelerle karşılaştıramaz mıydı mesela? Örneğin Amerika Birleşik Devletleri'yle, özellikle en yüksek obezite oranlarının görüldüğü yerlerle. Ama Amerika Bir-

leşik Devletleri'nin pizzaya düşkünlüğü olsa da İskoçya'da olduğu gibi pizzayı kızartmıyorlardı. Arada bir fark vardı.

Pekâlâ, ama Batı Avrupa neydi ki tam olarak? Eğer kişi Türkiye'yi de hesaba katarsa, ki Türkiye neredeyse Batı Avrupa'da sayılırdı –tabii büyük kısmının Asya'da bulunduğu, hatta doğuya doğru uzandığı göz önünde bulundurulmazsa–, o zaman ortaya çıkan resim değişiyor muydu? Glasgow İstanbul'la karşılaştırılamaz mıydı? Böyle yapılırsa karşılaştırma nasıl görünecekti? Yine de kötü olacaktı, çünkü Türkler çok fazla yağlı ve şekerli şeyler tüketmiyorlardı, ayrıca sebze meyve tüketimi konusunda daha iyiydiler. Peki ya herkesin baca gibi tütüp sigara içtiği, çok fazla alkol tükettiği ve her şeyi kızarttığı bir yer, herhangi bir yer yok muydu? Hayır, yoktu.

Stuart Waterloo Meydanı'nın köşesinden gelen birisinin olup olmadığına baktı ve gülümseyip Picardy Meydanı'na doğru yürümeye başladı. İstatistikçi olarak ben bir elçiyim diye düşündü. Ben böyle bir iş yapıyorum. Ve bütün elçiler gibi bazı insanlar beni öldürmeyi tercih ediyor.

Ona doğru yürüyen genç ve yaşlı insanlara baktı. O günkü toplantıdan sonra bir profesyonelden tabii haline geçmek biraz zaman alıyordu. Ona doğru gelen altmış yaşında, muhtemelen iki çocuğu olan, yirmi üç yılı kalmış, haftalık yaklaşık geliri... bu şekilde devam ediyordu. Artık hesaba katılması gereken karbon ayak izleri de vardı ve bu epeyce eğlenceliydi. Bu

kadın yürüyordu, ama muhtemelen otobüse binmişti. Uzak yerlere tatile gitmiyordu, en fazla İspanya'ya gidiyor olmalıydı ve bu yüzden çok az uçak yakıtı tüketiyordu. Muhtemelen karbon ayak izi çok kötü değildi, özellikle karbon ayak izleriyle ilgili uluslararası konferanslara katılanlar kadar. Bu fikir komiğine gitti ve tekrar gülümsedi.

"Sen bana mı gülüyorsun bakayım?"

Kadın hemen önünde durmuştu.

Stuart irkildi. "Efendim? Size mi gülüyorum? Hayır, gülmüyorum."

"Çünkü benimle dalga geçilmesini hiç sevmem," dedi kadın parmağını sallayarak.

"Tabii ki."

Kaşlarını çatıp yoluna devam etti. Azar işiten Stuart yürümeye devam etti. Düşüncelerine ket vurmamanın sıkıntısı insanların yanlış anlayabilme olasılığıydı. Bu yüzden aklından istatistiği çıkarıp önünde uzanan şeyleri düşündü. Bertie'nin saksofon dersine götürülmesi gerekiyordu ve Irene Ulysses'le uğraştığı için bunu kendisi yapacaktı. Bu Stuart'ın işine geliyordu aslında, çünkü yıkanıp akşam öğününü bitirene kadar mızmızlanmaya meyilli olan Ulysses öğleden sonraları zor saatler yaşatıyordu. Stuart Bertie'nin bebekliğinin nasıl olduğunu epey unutmuştu ve evde küçük bir bebeğin varlığı biraz sorunlu oluyordu. En azından derse gitmek Bertie'yle dışarı çıkmak için ona fırsat verecekti, o da bunu daha sık yapmak istiyordu zaten.

Bir keresinde trenle Glasgow'a gitmişlerdi ve son derece güzel bir yolculuk olmuştu. Glasgow'daki o korkunç Domuz O'Connor'la karşılaşmalarının cehennem gibi olduğunu hatırlıyordu Stuart, ama sağ salim dönebilmişlerdi ve Irene ile Bertie'nin Domuz hiç haber vermeden İskoçya Sokağı'na geldiğinde onunla karşılaşmaları da neyse ki kısa sürmüştü. Bertie'nin Domuz O'Connor ve suç ortakları gibi insanların varlığından haberdar olması ve bütün dünyanın Edinburgh gibi olmadığını bilmesi önemliydi. Böyle olmadığını düşünen insanlar vardı ve bunlar şehir dışına çıktıklarında hayli şaşırıyorlardı. Mesela Londra'ya gitmek Edinburghlu insanlar için büyük bir şaşkınlık sebebi olabiliyordu.

Stuart Bertie'yle daha fazla ve –bu garip düşünce bir anda gelmişti aklına– Irene'le daha az vakit geçirmek istiyordu. Bu korkunç bir düşünceydi ve hemen bastırmaya çalıştı. Irene kimi zaman fikrini çok net dile getiriyor olsa da Stuart onu seviyor ve hayranlık duyuyordu. Sonra başka bir garip düşünce araya girdi: eğer Irene'le daha az vakit geçirmek istiyorsa Bertie de muhtemelen aynı şeyi istiyordu. Ama ben bir baba olarak oğlumu annesinden kurtarmaya çalışmalı mıyım diye sordu kendisine. Buna verilebilecek genel bir cevap var mıydı acaba? Bütün babalar ve bütün oğulları kapsayacak bir cevap var mıydı, yoksa bu anneye mi bağlıydı?

48. Sıradan Bir Çocuk Olmayı O Kadar Çok İstiyordu ki

Stuart Bertie'nin paltosunu giymesine yardımcı olurken "Bertie'nin sekizinci seviye sınavı için ne zaman hazır olacağını sor Lewis Morrison'a," dedi Irene.

"Ama yedinci seviyeyi daha yeni bitirdi," dedi Stuart. "İki ay önce." Bertie'ye baktı ve omzuna hafifçe vurdu. "Hem de çok yüksek puan aldık, değil mi oğlum?"

"Nota okuma kısmı çok basitti," dedi Bertie alçakgönüllülükle. "Ulysses bile çalardı. Parmakları yeterince uzun olsaydı."

"Gördün mü?" dedi Irene. "Bertie belli ki yeni bir engelle karşılaşmaya hazır."

Bertie bunu ağırbaşlı bir şekilde dinledi, ama karşılık vermedi. Müzik sınavlarına çok kafasını takmıyordu, sonuçta bunları genel olarak epeyce basit buluyordu, ama daha az olmalarını isterdi. Kraliyet Müzik Okulu Kurulu'nun sekizinci seviye sınavının var olan en yüksek sınav olduğunu düşünmüştü ve Irene kendisine bundan da öte sınavların –özellikle diploma sınavının– varlığından bahsedince hayal kırıklığı yaşamıştı. Belki de

yapılabilecek en iyi şey sekizinci seviyede bilerek kalmak ve her sınavda kalmaya devam etmekti. Ama bu tekniği Edinburgh Gençlik Orkestrası seçmelerinde denemiş ve ancak orkestraya hemen kabul edilmeyi başarmıştı. Kafasını kaldırıp babasına baktı. "Neden bu engeller var baba?" diye fısıldadı.

"Ne dedin Bertie?" diye sordu babası.

Bertie Irene'e baktı. Onu izliyordu.

"Engellerden hoşlandığını söyledi," dedi Irene. "O yüzden Lewis'e ayrıntıları, çalınacak parçaları filan sor. Sonra Bertie çalışmaya başlayabilir."

"Sekizinci seviyeye gelenler genellikle çok daha büyük," dedi Bertie. "En azından on altı yaşındalar."

Irene öne eğilip sevgiyle saçını okşadı. "Ama sen özelsin Bertie," dedi. "Çok şanslısın. Kafanı böyle şeylerle doldurmak istemiyorum, ama sıradan bir çocuk değilsin sen."

Bertie yutkundu. Sıradan bir çocuk olmayı o kadar çok istiyordu ki... Ama bunu asla elde edemeyeceğinin de farkındaydı. Sıradan çocuğun sıradan bir annesi olurdu, bunu biliyordu ve annesi böyle bir insan değildi.

Sekizinci seviye konusu herhangi bir çözüme ulaşmadan evden çıktılar. Aşağı inerlerken Bertie babasına derse otobüsle mi, yoksa arabayla mı gideceklerini sordu. Bertie arabaya binmeyi çok seviyordu, ama bunu yapma fırsatını nadiren elde ediyordu, çünkü Irene mümkün olduğunca otobüse binmeyi tercih ediyordu.

"Arabaya binmek isterdin, değil mi?" diye sordu Stuart.

Bertie heyecanla başını salladı.

"Pekâlâ, öyleyse," dedi Stuart, "arabaya binelim Bertie. Sonra da –dersinden sonra yani– Pentland'a gidebiliriz veya Musselburgh'a. İster misin?"

Bertie keyifle çığlık attı. "Evet baba," dedi. "Hatta belki Arthur's Seat'in etrafından dolaşabiliriz."

"O da bir seçenek," dedi Stuart. "Tüm dünya, en azından Edinburgh'un yaklaşık otuz kilometrelik kısmının içindeki bölge tamamen bize ait. İstediğimiz yere gidebiliriz!"

Aşağı kata inerken babasının elini tutan Bertie mutlulukla elini sıktı.

"Teşekkürler baba. Çok teşekkürler."

Stuart gülümsedi. Bertie'yi mutlu etmenin çok kolay olduğunu keşfetmişti. Tek istediği kendisine biraz zaman ayrılması, biraz arkadaşlıktı. Sokağa çıktıklarında Bertie etrafına bakındı.

"Arabamız nerede baba? Çok uzakta mı?"

Stuart tereddüt etti. Bir tarafından öteki tarafına kadar İskoçya Sokağı'na baktı, ama araba görünürde yoktu.

"Annen bugün kullandı mı?" diye sordu.

Bertie kafasını salladı. "Hayır baba. En son kullanan sendin. Geçen hafta. Geldin ve arabayı park ettiğini söyledin, anahtarları mutfak masasının üstüne koydun. Gördüm."

Stuart kafasını kaşıdı. "Bertie, haklısın galiba. Ama nereye koyduğumu kesinlikle hatırlayamıyorum. Nereye park ettiğimle ilgili bir şey söyledim mi?"

Bertie bir süre düşündü. "Hayır, hiç sanmıyorum baba. Hatırlamaya çalışamaz mısın?"

Stuart saatine baktı. "Kusura bakma Bertie, hatırlayamıyorum. Ayrıca zamanımız da daralıyor. Şimdi gitmezsek Lewis Morrison'ın dersine geç kalacağız ve anne de bize çok kızacak. O yüzden gidip Dundas Caddesi'nden bir otobüse binmemiz gerek."

Bertie babasının gerçeği söylediğini biliyordu. Ama yine de bu büyük bir hayal kırıklığı olmuştu. Annesiyle babası arabayı nereye park ettiklerini sürekli unutuyorlardı ve bu da gezilerin ertelenmesi veya iptal olması anlamına geliyordu. Annesi eşyalarını kaybeden veya bunlara dikkat etmeyen insanların bunları hak etmediklerini söyleyip duruyordu. Bu durumda annesiyle babasının arabayı hak edip etmediklerini, arabanın onlardan alınıp hak eden birisine verilmesi gerekip gerekmediğini merak ediyordu. Büyük bir hayal kırıklığıydı bu. Öteki çocukların arabaları böyle kaybolmuyordu ve bu arabaların çoğu Pollock'ların eski kırmızı Volvo'sundan çok daha etkileyiciydi. Babası arabalarını bitkisel yakıtla çalışabilecek şekilde dönüştürmüş olan Tofu bile Bertie'ninkinden daha güzel bir arabaya sahipti ve bu arabayla her gün okuldan alınıyordu. Motoru tıpkı benzinle çalışıyormuş gibi mırıldanıyordu. Sonra annesinin, üstü açılabilen küçük bir BMW spor arabası olan Hiawatha vardı. Her öğlen okuldan bu arabayla alınıyordu. Olive, Hiawatha'nın ailesinin üstü açık bir arabaya ihtiyacı olduğunu, çünkü Hiawatha'nın çoraplarının koktuğunu söylemişti, ama içinde bir gerçeklik kı-

rıntısı olsa da Bertie bu kötücül düşünceyi duymazdan gelmişti.

Bertie hiç konuşmadan babasıyla otobüs durağına kadar yürüdü. Pentland'a veya Musselburgh'a gidemeyeceklerdi. Arthur's Seat çevresinde gezinti olmayacaktı. Sadece saksofon dersi ve İskoçya Sokağı'na, annesiyle sürekli mızıldanan Ulysses'e dönüş olacaktı.

Stuart oğlunun sessizliğini anladı. "Bertie," dedi, "sana dışarı çıkacağımıza dair söz verdim. Geri döndüğümüzde Dundas Caddesi'ndeki o küçük kafeye gideceğiz. Gerçekten sağlıksız bir yiyecek yiyebiliriz orada, ne dersin?"

Bertie buna bayılacağını söyledi; İskoç genleri.

49. Burası Çok Güzel Bir Yer. Gece Kulübü mü?

Bertie'nin saksofon dersi bittikten sonra Stuart'la birlikte otobüse bindiler. Ders iyi geçmişti; Lewis Morrison Bertie'nin Boccherini'nin *Adagio*'su ve Moszkowski'nin *İspanyol Dansı* performansından memnun kalmıştı. Harvey'in *Rue Maurice-Berteau*'sunun yorumunda bazı teknik sorular olmuştu, ama bunlar da kısa süre içinde çözüldü ve Bertie bunlara kendisi dikkat çekmemiş olsaydı fark edilmeyeceklerdi bile.

Dundas Caddesi ile Heriot Row'un kesiştiği yerden hemen sonra otobüsten indiler. Akşamın erken saatleriydi, ama Big Lou'nun kafesi hâlâ açıktı. Lou müşteri olmasa bile altı buçuktan önce kapatmayı sevmiyordu. Arbroath veya Aberdeen'deyken bu saatten önce çalışmayı hiç bırakmamıştı ve alışkanlıklardan vazgeçilmiyordu.

Sağ elinde saksofon kutusunu taşıyan Stuart karşıdan karşıya geçerken Bertie'yi soluna geçirdi.

"Kafe hâlâ açık baba," dedi Bertie heyecanla yolun karşısını göstererek. "Işıkları görebiliyorum."

"Güzel," dedi Stuart. "Big Lou'nun bize verebileceği çok güzel bir keki de vardır diye umuyorum. Genellikle oluyor da."

"Kremalı keklerden mi?" diye sordu Bertie.

"Olabilir. Ya da karamelli kurabiye de olabilir. Hiç yemiş miydin?"

"Hayır," dedi Bertie. "Ama Tofu okula bir parça getirmişti bir keresinde. Bakmama izin verdi, sonra da bir kez yalattı, ama sonra bana satmaya çalıştı."

"Arkadaşın Tofu sağlam bir girişimciymiş," dedi Stuart gülerek. "Aldın mı peki?"

"Hayır," dedi Bertie. "Ama bana satacağını söylediği X ışınlı gözlüğü alabilirim. Çok güzel olurdu."

Stuart gülümsedi. X ışınlı gözlük. Hangi çocuk yarı unutulmuş çizgi romanların solmuş sayfalarında arkadaşlarının kıskançlık dolu bakışları altında gelip geçenlerin giysilerinin içine bakan şanslı kişinin resimleriyle reklamı yapılan böylesi bir gözlüğü istemezdi ki. Kişinin yaşı kaç olursa olsun karşı konulamaz bir reklamdı bu.

Dik merdivenlerden Big Lou'nun kafesine indiler. Onlar inerken tezgâhın başında, bir elinde bezle, siyah paltolu birisiyle konuşan Big Lou'yu gördüler.

"Evet," dedi Stuart Bertie'ye göz kırparak. "Demek ki açıkmış."

Bertie kapıyı iterek açtı, kafeye girdiler. Big Lou onlar içeri girerken kafasını kaldırdı. Gülümsedi. Stuart'ın ara sıra kafesine gelen müşterilerden olduğunu biliyordu ve Bertie'yle daha önce hiç tanışmamış olmasına rağ-

men bir ya da iki kez görmüştü. Angus ve Matthew'la ettiği sohbetlerde Bertie'nin hayatının en azından anne açısından pek kolay olmadığını da duymuştu. Big Lou, ağır bir kışkırtma sonucu Cyril'in dişlerini Irene'in bileğine geçirdiğini de hatırlıyordu. Bu olay hakkında Cyril'in yasal sorunu sürerken konuşulmamasına rağmen bölgede hatırlanan ve bölgenin efsanelerine geçmekte olan bir hikâyeydi.

"Merhaba delikanlı" dedi Big Lou Bertie'ye gülümseyerek. "Babana bir şeyler ısmarlamak istiyorsun sanırım. Çok kibarsın."

Stuart, içeri girdiklerinde Big Lou'yla konuşan ve tezgâhta duran adama başıyla selam verdi. Sonra Big Lou'ya Bertie'nin yiyebileceği büyük ve şekerli bir şeyleri olup olmadığını sordu. Kendi pişirdiği ve üstüne bolca krema sürüldüğünde tadı epeyce güzel olan bir Dundee kekinin* olduğunu söyledi. Bunun Irn-Bru'yla** epeyce iyi gittiğini söylemişti. Peki, Bertie bu konuda ne düşünüyordu?

Siparişlerini verdikten sonra Bertie'yle babası yakındaki masalardan birine geçtiler.

"Burası çok güzel bir yermiş baba," dedi Bertie masanın altında bacaklarını ileri geri sallarken. "Gece kulübü mü?"

"Hayır," dedi Stuart. "Gece kulüpleri biraz daha farklı oluyor Bertie." Bir süre düşündü. Daha önce hiç gece

* Meyveli bir tür geleneksel İskoç keki. (ç.n.)

** İskoçya'da Coca-Cola gibi büyük markalarla rekabet edebilen, çok fazla tüketilen gazlı bir içecek. (ç.n.)

kulübüne gidip gitmediğini hatırlamaya çalıştı ve gitmediğine karar verdi. Peki, Edinburgh'da gece kulüpleri vardıysa neredeydiler? Bertie'ye baktı. "Gece kulüplerini kimden duydun?"

"Tofu'dan," dedi Bertie. "Ara sıra gece kulübüne gittiğini söylüyor."

Stuart gülümsemesini bastırdı. "Sıkı adammış bu Tofu," dedi.

Bertie başıyla onayladı. "Çoğu zaman yalan söylüyor," dedi. "O yüzden ona pek inanmıyorum."

"Akıllıca," dedi Stuart.

Big Lou siparişlerini hazırlayıp yanlarına getirirken birkaç dakika konuşmadan oturdular. Bertie önüne konan turuncu renkli, gazlı, koskocaman içeceğe ve çırpılmış kremanın altından görünen büyük Dundee kekine minnettarlıkla baktı. Kafasını kaldırıp Big Lou'ya gülümsedi. "Teşekkürler," dedi.

"Bir oğlanın bunlara ihtiyacı var işte," dedi. "Özellikle bir müzik dersinden sonra." Saksofon kutusunu gösterdi. "Bu senin trompetin mi Bertie?"

"Saksofon," dedi Bertie. "Saksofon Belçikalı Adolf Sax tarafından icat edilmiş ve..." Açıklamasını tamamlayamadı. Hâlâ tezgâhın orada duran ve Big Lou'yla konuşan adam onlara dönmüştü. "Saksofon mu?" dedi. "Sen mi çalıyorsun?"

Bertie kendisiyle ilgilenen adama baktı. "Evet," dedi. "Caz ve ona benzer tarzlarda çalabiliyorum. Sık sık *As Time Goes By* çalıyorum, ama şimdi Bay Morrison bana yeni bir parça verdi."

Yakınlarında duran Big Lou onları tanıştırma vaktinin geldiğini düşündü. "Bu arkadaşım Alan Steadman," dedi. "Kuzeni Kirriemuir'de kuzenimle evlendi. Radio Tay'de bir caz programı sunuyor. Bir de kulübü var. Arbroath yakınlarında."

"Arbroath mı?" dedi Stuart. "Orada caz var mı?"

Big Lou birden atıldı: "Ne demek orada caz var mı? Tabii ki var."

"Hospitalfield'de aslında," dedi Alan. "Biliyor musunuz orayı? Bugünlerde bir sanat okulu oldu, ama aylık bir caz kulübü açabildik. Caz dinlemeyi seven çok sayıda insan var. Çok iyi çalgıcılar geliyor. Birkaç haftaya Brian Kellock gelecek. Edinburgh'da yaşıyor aslında, ama ara sıra Arbroath'a gelir. Çok iyi bir piyanist."

"Öyledir ya," diye araya girdi Big Lou. "Bir süre önce Fats Waller anısına harika bir konser vermişti. Ben dinlemiştim."

"Gelip bir dinlemelisiniz," dedi Alan. "Babanla birlikte. Harika olur."

"Evet," dedi Big Lou. "Ben de sizinle birlikte gelirim. Arbroath'a gitme vakti gelmişti zaten."

Stuart gülümsedi. Bertie ve Big Lou'yla birlikte Arbroath'a gidip neden birlikte caz dinlemesinlerdi ki? Tabii önce arabayı bulması gerekiyordu, ama daha sonra... neden olmasın?

"Teşekkürler," dedi. "Geleceğiz." Bir pipetle Irn-Bru'sunu içmekle uğraşan Bertie'ye baktı.

"Çok güzel bir şey şu," dedi Alan Steadman. "Kiriş-ten yapılıyormuş."*

Ve şekerden diye düşündü Stuart.

* Bu içeceğin reklam sloganlarından biri olan "Made in Scotland from girders" cümlesi ve bunu destekleyecek şekilde reklamlarda Irn-Bru içtikçe güçlenen insanların gösterilmesi sebebiyle halk arasında yaygınlaşmış olan bir inanış. (ç.n.)

BELGESEL.TV Kaktüs Team

50. Bertie'nin Sözleri Stuart'ı Duraksatıyor

Stuart ve Bertie, baba ve oğul el ele verip İskoçya Sokağı'na geri döndüler. Big Lou ziyareti her açıdan çok başarılı geçmişti. İki büyük parça Dundee kekinin ardından üç büyük vanilyalı şeker gelmişti ve hepsi ağzına kadar dolu birkaç bardak Irn-Bru'yla mideye indirilmişti. Bu Bertie'nin porsiyonuydu. Stuart ise büyük bir sütlü kahve ve Big Lou'nun evde yaptığı karamelli kurabiyeyle yetinmişti. Oğlununkinden çok daha mütevazı bir porsiyondu, ama ikisi de muhteşemdi.

Big Lou'nun arkadaşı Alan Steadman'ın daveti ise güzel bir ikramiye olmuştu. Üçü –Stuart, Big Lou ve Bertie– Hospitalfield'daki bir sonraki caz gecesi için Arbroath'a gideceklerdi. Alan bir kâğıda ayrıntıları ve oraya nasıl geleceklerini yazmış, onunla haberleşmek isterlerse diye telefon numarasını karalamıştı. Her şey gayet iyi düzenlenmişti. Eğer cumartesi öğleden sonra yeterince erken bir saatte yola çıkarlarsa, Big Lou kuzeninin çiftliğine gidebileceklerine ve Bertie'nin orada ya-

şayan emekliye ayrılmış iki Clydesdale atına bakabileceğine söz vermişti. Bu da kararlaştırılmış ve önceden planlanmıştı.

"Biz Arbroath'tayken annem ne yapacak?" diye sordu Bertie Drummond Meydanı'ndan geri dönerlerken.

Stuart bir an düşündü. "O da evde kalıp Ulysses'e bakacak," diye yanıtladı. "Ulysses cazdan anlayamayacak kadar küçük sonuçta. Yazık gerçekten, ama biz anlayabiliyoruz."

Bertie başıyla onayladı. Annesini geride bırakmak en iyisi olacaktı, çünkü onu Arbroath'taki bir caz kulübünde hayal edemiyordu. Bunu kabul edeceğini umuyordu.

İskoçya Sokağı'ndan aşağı doğru inerlerken Stuart sessizleşmişti.

"İyi misin baba?" diye sordu Bertie. "Çok yemedin, değil mi?"

Stuart Bertie'ye bakıp güldü. Ama kahkahasında endişeli bir ton da vardı. "Hayır, yemedim," dedi. "Sadece düşünüyordum. O kadar."

"İstatistik hakkında mı?" diye sordu Bertie.

Stuart'ın bu soruya evet demesi epeyce basit olacaktı, çünkü İskoçya Sokağı 44 Numara'nın kapısına geldikçe azalan bir ihtimali düşünüyordu. İlk olarak, diğer meseleler göz ardı edilse bile gecikmişlerdi. Big Lou'nun kafesinde olması gerekenden fazla vakit geçirmişlerdi ve Irene'in onlar için hazırladığı yemek en az yirmi dakika önce masaya konmuş olmalıydı. Bu kesinlikle bir mesele olacaktı. Ayrıca Arbroath'a yolculuk meselesi de vardı. Bertie'nin bundan bahsetmemesini rica

etme konusunda kararsızdı, çünkü bu Irene'den bir şeylerin saklandığı hissini yaratacaktı. Ama Bertie konuyu fırsat olursa Stuart'tan önce açabilirse, o zaman bütün bu gezi Irene'e kötü bir şekilde sunulmuş olacaktı. Irene Bertie'nin herhangi bir kulübe gitmesini kesinlikle kabul etmezdi; Fountainbridge'deki bowling salonunda kutlanan Tofu'nun doğum gününe katılması bile büyük bir sorun olmuştu ve bir caz kulübü bundan bir adım ötesi sayılırdı. Bu olayı bir konser olarak sunabilirlerse çok daha iyi olacağını düşünüyordu Stuart. Eğer Arbroath'a bir konsere gideceklerini söylerlerse, caz kulübüne gittiklerini söylemekten çok daha iyi görünecekti, bu kesindi.

Merdivenlerden çıkarken bu konuyu Bertie'ye söylemeye karar verdi. "Bertie," dedi, "gideceğimiz konseri bırak annene ben anlatayım. Böylesi daha iyi olacak."

"Hangi konser?" diye sordu Bertie. "Caz kulübünden mi bahsediyorsun?"

"Evet, ondan bahsediyorum. Başka insanlara bazı şeyleri açıklamanın farklı yolları vardır. Anne, pek caz sevdalısı sayılmaz, öyle değil mi? Caz kulüplerini pek bilmiyor, ama konserlerden anlıyor. Eğer ona bir konsere gittiğimizi söylersek daha iyi olur, hem bu doğru da sayılır. Sonuçta bir nevi konser olacak, değil mi?"

Bertie başıyla onayladı. Babasının Irene'i ikna etme görevini üstlenmesi içini rahatlatmıştı. "Tabii ki, baba," dedi. "Hem annem senin karın öyle değil mi? Onu benden daha iyi tanıyorsun, Ulysses senin bebeğin olmasa bile."

Stuart duraksadı. Hiç hareket etmedi. Merdivenlerin yarısına gelmişlerdi, ama Stuart bir ayağı bir basamakta diğer ayağı diğer basamakta, sanki Pompei'de tam adımını atarken afete yakalanmış gibi durdu. Yanında durup elini tutan Bertie babasının bu ani duruşuna şaşırmış, ona bakıyordu.

"Peki, Bertie," dedi Stuart, sesi fısıltıdan birazcık yüksek çıkıyordu. "Çok garip bir şey söyledin doğrusu. Ulysses'in benim çocuğum olmadığını nereden çıkardın? Sana bu fikri ne verdi?"

"Sana benzemiyor baba," dedi Betie. "En azından ben benzetemiyorum."

Stuart'ın rahatladığı açıkça görülüyordu. "Ah, anladım. Hepsi bu mu yani?" Güldü ve Bertie'nin omzuna vurdu. "Bebekler genel olarak pek kimseye benzemezler Bertie. Winston Churchill dışında tabii. Bütün bebekler Winston Churchill'e benziyor. Ama bundan bir sonuç çıkaramazsın."

"Ama Ulysses başkasına benziyor baba," dedi Bertie. "Dr. Fairbairn'e benziyor. Dr. Fairbairn'in kulaklarına ve alnına bir bak. Ulysses'de şöyle bir çıkıntı var..."

Bertie bir şeylerin yanlış gittiğini hissetti. Stuart gözlerini ona dikmiş bakıyor ve tırabzana yaslanıyordu.

"İyi misin baba?" diye sordu Bertie sesinde giderek artan bir endişeyle. "Çok fazla karamelli kurabiye yemediğine emin misin?"

"İyiyim Bertie," diye kekeledi Stuart. Öne doğru eğilerek yüzünü Bertie'nin yüzüne yaklaştırdı. Küçük çocuğun nefesinden bütün İskoçya'nın ortak kokusu

olan Irn-Bru'nun şeker ve keskin portakal kokusunun –Broons ve Oor Wullie* gibi çok sevilen ve güvence gibi görünen bütün bir kültürle birlikte–, bir gün kaybolup gidecek bir kokunun geldiğini fark etti.

Bertie'ye birkaç cümle sarf edebilecek kadar kendisini toparlayabildi: "Bu konu hakkında konuşmamalısın bence Bertie. Böyle konular biraz hassas. İnsanlar garip davranabiliyor."

"Biliyorum," dedi Bertie. "Bu soruyu sorduğumda Dr. Fairbairn'in suratını bir görmeliydin."

* Broons ve Oor Wullie: *Sunday Post* gazetesinde yayınlanan İskoçça çizgi romanlar. (ç.n.)

51. Çok Fazla Okunmayan Kitap, Çok Fazla Pedalı Çevrilmeyen Bisiklet

Ertesi sabah Domenica Macdonald'ın kahvaltısı her zamankinden biraz daha uzun sürdü. Bunun sebebi daha fazla yiyecek olması değildi. Kahvaltısında hep aynı şeyler oluyordu: Broughton Sokağı'nda doğal yiyecekler satan dükkândan aldığı yulaflardan yapılmış bir kâse yulaf lapası, birine incecik bir tabaka Marmite*, diğerine marmelat sürülmüş iki dilim kızarmış ekmek. Bu kahvaltı en azından evde olduğu zamanlarda hiç değişmiyordu. Yanında da o sırada güncel ne varsa onu okuyordu. Güzel antropolojik makaleleriyle *Mankind Quarterly,* o günün gazetesi veya aceleye getirmeden okunması için bir kenara konmuş bir mektup da bir tosta eşlik edebiliyordu. Çok fazla mektup yoktu elbette: Domenica hâlâ el yazısıyla mektup yazıyordu, ama çok az cevap alıyordu. Mektup yazanların sayısı gün geçtikçe azalmıştı.

* Maya özütünden yapılan bir tür ezme. (ç.n.)

Kırtasiyelerde satılan mektup kağıtlarının büyük kısmının hiç kullanılmadığını okumuştu bir yerlerde. Hevesle alınıyor veya aynı ruh haliyle başkalarına hediye ediliyorlardı, ama paketlerinden çıkarılmıyorlardı. Ama o sabah Domenica bunun insanların birbirine verdiği pek çok şeyin kaderi olduğunu fark etti. Mesela egzersiz bisikletleri hiçbir yere gitmeleri için tasarlanmamışlardı, ama en azından çevrilmesi amaçlanan pedalları nadiren hareket ediyordu. Spor salonlarındaki egzersiz bisikletleri kullanılıyordu belki, ama evde kullanmak için alınanların çoğu için aynı şey söylenemezdi. Orada, epeyce atıl, sahiplerine sessiz bir içerlemeyle bakarak duruyor, sonra da bir çatı katına veya yüklüğe kaldırılıyorlardı. Sonra geri dönüştürülüyorlardı, ama bu onların ilk etapta döndürülmüş oldukları anlamına gelmiyordu.

Kendisine bir fincan kahve doldurdu ve camdan dışarıya baktı. Sonra alınan ama okunmayan kitaplar olduğunu düşündü. Dışarıda bir yerlerde satın aldığı her kitabı dikkatle ve ağırbaşlılıkla okuyup aynı muameleyi görmüş diğer kitapların yanına özenle koyan birileri olabilirdi. Ama rafa konulan kitapların çoğunun sahibiyle karşılaşması ancak bu kadarla sınırlı kalıyordu. Kral VI. George –veya V. belki VII. Edward bile olabileceğini düşündü– ile ilgili bir anekdotu hatırlayınca gülümsedi. Ona kitabını veren bir yazara, "Teşekkür ederim, Bay Bilmem-kim, diğer kitaplarla birlikte rafa koyacağım bunu," demişti. Bu yazarı hor gördüğü anlamına gelmiyordu, tam tersine ne yapacağının son dere-

ce nazik ve tamamen dürüst bir açıklamasıydı. Ayrıca kişi onun gibi birisinin, bir imparatorun ona verilen kitapların bazılarını veya herhangi birini okumasını bekleyemezdi. Gerçi –bu düşünce Domenica kahvesinden bir yudum alırken aklına gelmişti– işyerleri kendilerini kitap okuyamayacak kadar meşgul eden insanlar ofisten çıktıklarında kendi kitaplarını yazamayacak kadar meşgul olmuyorlardı, ama kitapları da tabiatı gereği benzer bir işyerinde çalışanlara hitap edecekti ve onlar da bunu okuyamayacak kadar meşgul olacaklardı.

Bazı kitapların da kaderinde okunmak yoktu, bunun en büyük sebebi küçük bir grup insan dışında kalanlar için anlaşılmaz olmasıydı. Domenica buna birkaç örnek verebilirdi ve bunların arasında üniversitedeki matematik profesörü olan arkadaşı Andrew Ranicki'nin de kitabı vardı. Bir keresinde ona büyük bir saygınlığı olan, ama anlaşılması güç kitapların dünyadaki kaç kişi tarafından başından sonuna kadar okunup anlaşılabileceğini sormuştu, Ranicki de tereddütle, "Kırk beş," diye cevap vermişti. Bunu bıkkın bir kabul ifadesiyle, tıpkı halkın beğenisinin kötü olduğunu söyleyen bir yazarın havasıyla, ama aynı zamanda başından beri sadece kırk beş kişi için yazdığını bilen bir insanın tavrıyla söylemişti. Ayrıca bu kırk beş kişinin kitabı alıp sahiden okuması, binlerce, hatta milyonlarca insanın satın alıp tıpkı VI. George (veya V., belki VII. Edward, hatta belki de bambaşka bir insan) gibi raflarına koymasından daha iyi sayılabilirdi. Bunun Profesör Hawking'in *Zamanın Kısa Tarihi* kitabının kaderi olduğunu hatırladı. O kitap mil-

yonlarca insan tarafından alınmıştı, ama alanların çok az bir kısmı tarafından okunmuştu. Sonuçta hepimizin rafında bir tane yok muydu? Ve aramızdan kaçımız kitabın ilk sayfasından sonrasını okuduğunu iddia edebilirdi? Oysa yazar açık seçik bir biçimde bizimle bilgilerini paylaşmak ve bize kitaptaki... artık kitap ne hakkındaysa onu anlatmak istediğini söylüyordu.

Sonra aklına sonsuza kadar sürecekmiş gibi görünen romanlar geldi. Daha acelesiz dönemlerin okuyucuları bu süreci takdir ediyorlardı belki, ama bu şu an mümkün değildi. Domenica Vikram Seth'in *A Suitable Boy*'unu* dört kez okumaya çalışmış, ama her defasında ancak sekseninci sayfaya gelmişti. Bu romanın okumaya değer olmamasından değil –çok güzel bir kitaptı– boyutundan kaynaklanıyordu. Böyle kalın bir kitapta çok fazla sayfa, çok fazla evlilik ve aile ilişkisi var diye savunuyordu kendisini Domenica. Neredeyse, hiç bitiremediği ve hiçbir zaman bitiremeyeceğini kabul ettiği Proust gibiydi bu. *Kayıp Zamanın İzinde* rafında mahpus duruyordu –hem de göz önünde bir yerdeydi– ve ara sıra Domenica içine dalıp hülyalı anılarda kayboluyordu, ama hiçbir zaman bitiremeyeceğini biliyordu. Cümleler çok uzundu. Modern cümlelerse kısaydı. Proust'ta yazarın herhangi bir sonuca varmayan, ilginç veya tatminkâr bir düşünce sunmaya hiç niyeti yokmuş, hatta zevk süresini uzatmayı tercih ediyormuş gibi görünen, okurlarına hayatı tecrübe etmek yerine onu ina-

* İngilizce yazılmış en uzun romanlardan biri unvanını taşıyan kitap. (ç.n.)

nılmaz uzunlukta cümleler kurmaya iten bir yaklaşımla zamanının çoğunu yatakta hareketsiz geçiren –ki kendisi kronik bir hastalık hastasıydı– Proust gibi bir yazar olmayı hayal ettiren ve en uzun cümlelerinden birisinin standart bir fontla basıldığında bir şarap şişesinin etrafını on yedi buçuk kez dönebileceği, çok hafif ve okuması son derece keyifli olduğu için satın alanların çoğunun kesinlikle okumuş olduğu *Proust Yaşamınızı Nasıl Değiştirebilir* adlı kitabında Alain de Boton tarafından söylenen, bitip tükenmeyecekmiş gibi duran, dolambaçlı cümlelerle karşılaşıyorduk.

Domenica durdu. Camdan dışarı bakıyor ve düşüncelerinin böyle farklı yerlere gitmesine izin veriyordu. Ama o gün yapılması gereken işler vardı ve Proustyen düşlerin hiç yardımı olmuyordu. Bu işlerden bir tanesi gelecek hafta apartmanın merdivenlerini temizleme sırasının onda olduğuydu. Bu iş pek külfetli bir görev değildi belki, ama içinde bulunduğumuz daha büyük toplulukların hiç şüphesiz ki temelini oluşturan küçük şeylerden bir tanesiydi.

52. İşlerin Bu Noktaya Varması Çok Yazık

Domenica evinin kapısından dışarı çıktığı anda tırabzanın yanında yetişen saksı bitkisinin zarar gördüğünü fark etti. Birkaç yıl önce almış olduğu ve şu anki halini alana kadar yetiştirdiği bir devetabanıydı. Bu işte çok az destek gördüğünü de fark etmişti. Bruce karşı daireye yerleştiğinde bitkinin sağlığına dair bir ilgi göstermişti, ama destek vermek için nadiren –hatta hiç– parmağını oynatmış sayılırdı. Ne kadar narsist bir genç adamdı diye düşündü Domenica. Yaprakların yansıtıcı yüzeyleri olsaydı o zaman işler değişirdi. Bruce'la daireyi paylaşmaya başlayan Pat çok daha insaflıydı ve ara sıra yaprakları temizleyerek yardımcı olmuştu. Bunun karşılığında da bitki minnettarlıkla yeni yapraklar vermişti. Ama Domenica Uzak Doğu'dayken bitkiyi iyice sulaması gerektiğini bilhassa söylemesine rağmen Antonia en hafif ifadeyle umursamaz bir bakıcı olmuştu ve Domenica yokluğu sırasında ancak Angus'un ara sıra gelip gizlice bitkiyi sulayarak hayatta tuttuğuna dair bir inanca sahipti.

Ama şu anda bitkinin en büyük yaprağı kopmuştu, dallardan biri kırılmış ve yapraklardan bir diğerini birkaç lif tutuyor gibi görünüyordu. Domenica bu zarara hüzünle baktı: İki yıllık büyüme birkaç saniyelik dikkatsizlikle bir anda yok olmuştu.

Kafasını kaldırınca Antonia'nın ön kapısının aralık olduğunu fark etti. Sanki bir dedektif suç mahalline gelmişti de zanlının döşemeye bıraktığı ayak izine bakıyordu. Neler olduğu açıkça belliydi. Antonia dairesine bir şeyler taşırken, belki de elindeki poşeti sallarken bitkiye çarpmış ve bu zarara yol açmıştı. Sonra da bunu umursayıp –zarar gören yaprağı kopartıp– Domenica'nın kapısını çalarak bir özür dilemektense, olan biteni göz ardı etmeyi tercih etmişti. Domenica'nın onun için yaptığı her şeye –onun yokluğunda hiç karşılık almadan evinde kalmasına– ne kadar minnettar olduğunu göstermenin harika bir yoluydu bu! Karşılığında çevredeki bitkilere özensiz bir tutum takınmasından başka bir harekette bulunmamıştı.

Ayrıca Domenica Antonia'nın açıkça kendi mutfağından alarak evinde kullandığını gördüğü mavi Spode fincanı olayını da unutmamıştı. Almak kelimesi bu durumda çok iyi niyetli bir yaklaşımdı; çalmak çok daha doğru bir kelimeydi. Bu iş de daha çözüme ulaşmamıştı ve bunun nasıl yapılacağı da tam belli değildi. Kişinin komşusunu hırsızlıkla suçlaması zor bir işti, ilişkinin tamamen kopması ve kişiyi kolay kolay geri adım atılamayacak bir noktaya getirmesi anlamına geliyordu, ama en azından ihmalkârlığı ima edilebilirdi.

Domenica Spode meselesine epeyce kafa yormuş ve bu konuyu, "Benden ödünç aldığın fincanı geri vermeyi unutmuş olabilir misin acaba?" diyerek açmaya karar vermişti. Böylece Antonia'ya fincanın onda olduğunu bildiğini, bunun yanına kalmayacağını belli etmiş, ama aynı zamanda onu doğrudan hırsızlıkla suçlamamış olacaktı.

İşlerin bu noktaya varmış olması çok yazık diye düşündü. Antonia arkadaşıydı ve ilişkilerinde bir sorun yaşanacağını hiç düşünmemişti. Ama işte olmuştu, daha doğrusu olmak üzereydi ve Domenica bunun arkadaşlarla bir arada yaşayana kadar onları asla tanıyamayacağımıza dair söylenen sözün doğruluğunu kanıtlar nitelikte olduğunu düşünüyordu. Birlikte tatile çıkmak arkadaşlığı test etmenin iyi bir yoluydu. Bazı durumlarda bu epeyce işe yarıyordu ve ilişkiyi sağlamlaştırmaya yarıyordu, başka durumlarda ise katmanlar arasındaki hareketi net bir şekilde ortaya koyan bir sismograf gibi ilişkinin fay hatlarını ortaya çıkarıyordu.

Domenica, Antonia'nın ona sormadan yan daireye taşınmasını biraz düşüncesizce bulsa bile onun İskoçya Sokağı'na gelmesini hoş karşılamıştı. Konu hakkında çok mu fazla duyarlı davranıyordu? Çünkü açıkça söylemek gerekirse, Antonia'nın hangi daireyi satın alacağı onu hiç ilgilendirmezdi. Ev alma konusunda serbest bir piyasa vardı ve İskoçya Sokağı da bu piyasanın bir parçasıydı. Ama onun yan daireyi almasının İskoçya Sokağı 44 Numara'ya bir misafir olarak gelmesine rağmen buradan hiç ayrılmayacağı, hep burada kalacağı anla-

mına geliyordu. Bunun, süreli olacağına dair anlaşmaya varılmış bir ilişkinin tek taraflı olarak uzatılması anlamına geldiğine karar vermişti. Bir antropolog bunu böyle açıklardı, Domenica da bir antropologdu zaten.

Orada durup Antonia'nın aralık kapısına bakarken kişinin bir başkasına keyifsizliğini belli etmesinin yöntemlerinden birinin bu keyifsizliği betimleyen, ama genel terimlere bağlı kalan ve spesifik *casus belli*'den* söz etmeyen akademik bir makale yazması olabileceğini düşündü. Bu durumda Antonia'dan *Mankind Quarterly* veya *Cultural Anthropology*'ye göndermeden önce bu makaleyi okumasını isteyebilirdi. Başlığı da "Yerleşim Konutları Değişimleri ve Komşuluk İlişkilerinin Devamlılığı Beklentileri" gibi bir şey olabilirdi ve taraflardan birinin (Antonia, ama böyle söylenmeyecekti elbette) başkasının evini (Domenica'nın İskoçya Sokağı'ndaki evi, ama yine böyle söylenmeyecekti) sınırlı bir zaman diliminde bir hediye olarak kabul etmesi durumundan doğan sosyal beklentiler meselesine eğilecekti. Bu konunun omurgasını oluştururdu, sonra da hediyeyi kabul eden tarafın misafir-ev sahibi ilişkisini daha farklı, yani bir başka deyişle komşu-komşu ilişkisine dönüştürmeye yönelmemesinin toplumsal uyum açısından ne kadar önemli olduğu tartışılırdı.

Antonia ferasetli sahibidir diye düşündü Domenica ve bu yazının anlamını anlar. Ama daha zor olan bir başka mesele daha vardı: Böyle bir makalenin içine mavi Spode fincanı nasıl yerleştirilebilirdi? Sonuçta niyetin çok açık seçik ortaya konmaması gerekiyordu.

* Lat. Savaş nedeni (ç.n.)

53. Çekiciliği Görebiliyordu... Gözlerindeydi

Domenica Antonia'nın kapısından koridora baktı. Her zaman kapıyı çalardı, ama zarar görmüş devetabanı yüzünden duyduğu üzüntü Antonia'ya bu nezaketi göstermesine gerek olmadığını da hissettirmişti. Devetabanı yok edicileri bunun sonuçlarına da katlanmalıydı. Koridorun ışığı açıktı ve katlanabilir bir marangoz tezgâhı kurulmuştu, yanına birkaç kalas dayalıydı. Yerde talaşlar vardı ve etraf kesilmiş tahta kokuyordu. Sıranın yanındaki büyük metal kutunun içinden elektrikli testere, kablo karmaşası ve mengeneler taşıyordu.

Domenica boğazını temizledi. "Antonia?"

Bir cevap alabilmek için birkaç saniye bekledi ve tekrar seslendi. Antonia'nın dışarıda olduğu, kapının çalışanlar tarafından açık bırakıldığını anlamıştı. Ayrıca çalışanlar nedense daireyi boş bırakmışlardı, çünkü onlardan da herhangi bir ses gelmiyordu. Şu anda kendince yargılara vardığını fark ediyordu: Bitkiye Antonia değil, ustalar zarar vermişti. Küçük bir apartman boşluğunda büyük bir kalası taşımaya çalışmak kolay bir

iş değildi ve yolun ortasında duran bir devetabanı da kolayca zarar görebilirdi. İç geçirdi. Onunla bu konuda daha önce konuşulabilir ve işler bitene kadar bitkinin içeriye alınması gerektiği söylenebilirdi. Bu çok basit bir şeydi, ama bunu kendisi de dahil olmak üzere kimse düşünmemişti. Bu da meseleye bambaşka bir görünüm kazandırıyordu. Bu bir kazaydı diye düşündü. Antonia, seni affediyorum.

Koridora geçti. Banyodan ışık geliyordu, Domenica oraya doğru baktı. Yer döşemeleri kaldırılmıştı ve altındaki kirişlerle bakır borular ortaya çıkmıştı. Banyonun kenarları da çıkarılmıştı ve her şeyin üstünde bir toz tabakası vardı. Bir adım geri attı. Toz, en azından bu kadar fazla toz Domenica'nın gözlerinin sulanmasına sebep oluyordu. Hizmetçiler her ne kadar çabalayıp silip süpürmeye çalışsalar da evde biriken tozdan kaynaklanan, Hindistan'dayken dayanmaya çalıştığı bir alerjiydi bu.

"Domenica?"

Domenica arkasını döndü. Antonia koridorun öteki ucundaki bir kapıdan saçı karman çorman bir halde çıkmıştı.

"Ah." Domenica'nın ilk başta söyleyebildiği bir tek buydu, ama birkaç saniyelik tereddüdün ardından, "Kapıyı çalmıştım," diye ekleyebildi.

Bunu söylemek gibi bir niyeti yoktu, çünkü aslında kapıyı çalmamıştı, ama yine de söyleyiverdi.

"Duymadım," dedi Antonia. "Ben... meşguldüm de."

"Tabii ki. Özür dilerim. İçeriye böyle girmek istememiştim." Duraksadı. Antonia'nın bu davetsizce içeri girme meselesine pek kızmadığı, hatta sanki başkasının dairesine giren kendisiymiş gibi savunmacı davrandığını fark etmişti.

Domenica devam etti. "Dışarıdaki bitkiyle ilgiliydi sadece," dedi dışarıyı göstererek. "Bitkiye zarar gelmişti. Çalışanlar yapmış olmalı. Taşıdıkları malzemeler yüzünden olması muhtemel."

Duraksadı. Antonia'nın arkasında kot pantolonlu ve kareli gömlekli, uzun boylu bir adam duruyordu. Adam Domenica'ya, sonra da bir açıklama beklermişçesine Antonia'ya baktı.

"Bu Markus," dedi Antonia. "Markus. Domenica."

Adam koridorda birkaç adım atıp Domenica'nın elini sıktı. Domenica adamın elinin sıcak ve yaptığı iş sebebiyle sert olduğunu hissetti.

"Markus Polonyalı," dedi Antonia sağ eliyle saçını düzelterek. "Benim ustalardan birisi. Planlara bakıyorduk. O yüzden seni duymamışım."

Domenica onun yalan söylediğini ve gerçekte ne gibi bir durum olduğunu derhal anladı. İçten içe eğlenmişti. Antonia'nın ilk başta savunmacı davranmasının sebebi buydu demek ki; ustanın kollarında yakalanmıştı. Tabii bunda yanlış bir şey de yoktu. Kişi herhangi birisine aşık olabileceği gibi Polonyalı bir ustaya da pekâlâ âşık olabilirdi, ama bu biraz çabuk olmuş gibiydi. İnşaat işleri bir veya iki gün önce başlamıştı, insan bir ustaya âşık olmadan önce en azından... mesela bir hafta filan bekleyebilirdi.

Markus'a döndü. "Peki, Markus," dedi neşeyle. "İskoçya'da yaşamak güzel mi?"

Markus ona hüzünle baktı. "Tuğla," diye cevap verdi.

"Markus pek İngilizce bilmiyor," dedi Antonia "Öğreneceğine eminim, ama şu anda..."

Domenica başıyla onayladı. Markus'a döndü ve yavaş yavaş konuşup her kelimeyi vurgulayarak, "Polonya'nın neresinden geliyorsun Markus?" diye sordu.

Usta tekrar ona baktı ve Domenica gözlerini gördü. Antonia'nın neden âşık olduğunu anlayabiliyordu; gözleri yüzündendi.

"Tuğla."

Domenica Antonia'ya döndü. "Markus çok fazla tuğla diyor, sence de öyle değil mi?"

Antonia elini havada salladı. "Tek dediği bu," diye karşılık verdi. "Ama biz kaç tane Lehçe kelime biliyoruz ki? Mesela Lehçe tuğla diyebilir miyiz?"

Markus Domenica'nın önünde hafifçe eğildi. "Polonya," dedi.

"Ah, evet," dedi Domenica. "Polonya."

Bunu sessizlik takip etti. Sonra Markus Domenica'ya doğru tekrar kafasını eğdi ve alet çantasına doğru gidip bir elektrikli matkap çıkardı.

"Peki," dedi Antonia hiçbir şey olmamış gibi, "işe devam etmek gerek tabii. Çay içer misin Domenica?" Duraksadı ve ekledi: "Hazır buradasın."

Domenica kalmak istemiyordu, ama bu koşullar altında ayrılamayacağını hissettiği için daveti kabul etti. Mutfağa geçtiler.

"Hoş bir adam," dedi Domenica.

"Çok hoş."

Domenica Antonia'nın başka bir şey söylemesini bekledi, ama Antonia bir şey söylemedi. Su ısıtıcısı içinde yeteri kadar su olmadığı için şikâyet edercesine tıslamaya başlamıştı. "Ona İngilizce öğretecek misin?" diye sordu.

"Belki," dedi Antonia. "Çabuk öğreneceğini düşünüyorum."

"Tuğlayı öğrenmiş bile," dedi Domenica. "Bu da bir başlangıç."

"Evet."

"Peki ya romanın?" diye sordu Domenica. "Bütün bu inşaat işleri arasında yazabiliyor musun? Arkada çalışıp duran elektrikli matkaplar varken kendini İskoç azizlerine vermek bir hayli zordur diye tahmin ediyorum."

Antonia camdan dışarıya baktı.

"Onların dönemleri de çok gürültülüymüş," dedi. "Toplum kendisine bu kadar yakın olduğu zaman bütün o seslerle başa çıkmak zorunda kalıyorlardı muhtemelen. Ağlayan bebekler. Acı içinde olduğu için haykıran insanlar. Böyle şeyler yani. İnsanların o zamanlarda kendilerine ait pek yerleri yokmuş. Şu anki evlerimiz o zamanlarda saray sayılabilirmiş. Ahır gibi yerlerde yaşıyorlarmış neredeyse."

Dönüp Domenica'ya dik dik baktı, sanki sitem ediyor gibiydi.

54. Heriot Yolu'nda Seks Düşünmek Uygun Değil

Domenica İskoçya Sokağı'na çıktığında kendini rahatsız hissediyordu. Antonia ile karşılaşması kendi açısından hiç tatminkâr olmamıştı: Devetabanına verilen zarar yüzünden haklı bir güceniklikle içeri girmişti. Antonia'nın özür dilemese bile en azından bir bahane bulmasını beklemişti, fakat böyle bir şey olmamıştı. Domenica konuyu açtıktan sonra Markus'un koridora bazı anlamlar yüklenebilecek şekilde girmesiyle birlikte, bitkiyle ilgili hiçbir şey söylenmemişti. Bu Domenica'nın o anda konuyu unutmasına, sonra da bitki meselesini açmasının imkânsız hale gelmesine sebep olmuştu. Şimdi komşusunun bitkinin güvenliğiyle ilgili tavrını protesto etmek için bir süreliğine saksıyı içeri almakla yetinmesi gerekecekti. Antonia'nın fark edeceğinden değil, ama en azından bir işaret vermiş olacaktı.

Markus'u nasıl karşılaması gerektiğine emin olamıyordu. Dil açısından iletişim kurulamayan bir insanla bir ilişki yaşamak ilginç sayılırdı ve İskoçya Sokağı'nda yürürken kafasından bunu geçirip durdu. Eğer kişinin

karşısındaki insana bir şey söylemesi mümkün değilse ve karşıdaki de ona bir şey söyleyemiyorsa geriye ne kalıyordu ki? İnsanlar arasındaki bütün yakın ilişkiler –sadece faydalanma amacı güdülenler dışında– karşıdaki kişiye dair bir duygu beslemeye dayanıyordu. Bu his de o insanla ilgili bir şeyler bilme gerekliliği doğuruyordu ve deneyimleri paylaşabilmek gerekiyordu. Eğer karşıdakine dünyayla ilgili hiçbir şey söylenemeyecekse o zaman ilişkinin üstüne kurulduğu ortak deneyim ne olacaktı? Sadece cinsellik olması beklenirdi; yoksa dil olmadan ruhsal ve duygusal şeyler de paylaşılabilir miydi? İnsan içtenliği, insan duyarlılığı... bunların algılanışı kelimelere gereksinim duymuyordu, jestler sayesinde, karşıdakine bakarak ve sessiz bir empatiyle anlaşılabiliyorlardı. Gerçi ilişki fiziksel yönünün ilk heyecanları eskimeye başlayınca biraz sıkıcı hale gelebilir diye düşündü Domenica. Eskimeye başlarsa tabii. Bazen yıllar geçse bile nabzın hızlanabileceğinden haberdardı.

Ama bu konu daha sonra düşünmesi gereken konulardan biriydi, şu anda Heriot Yolu'nun köşesine gelmişti ve Heriot Yolu'nda seks düşünmek uygun değildi. Bu düşünce gülümsemesine sebep oldu. Yine bir Barbara Pym anı yaşamıştı. Tabii ki bugünlerde Heriot Yolu'nda yürürken seks düşünülebilirdi. Bu komiğine gitmişti, herkes bunu komik bulmayabilir diye düşündü, ama "bugünlerde" kelimesi bu cümleye bir komiklik katıyordu. Edinburgh'un kültürlü ve itibarlı görünüşünün altında yatan fallik hoşgörü dünyasıyla ilgili bir şeydi bu. Ama hâlâ geçerli miydi? Belki geçerliydi. Kişinin son derece

saygın bir yer olan Moray Meydanı'na bakması ve orada ne kadar çok nüdist yaşadığını görmesi yeterdi. Bu çok garip bir durumdu: Jekyll giyinikken çabucak üstündekileri çıkarıyor ve Hyde soyunuk olarak ortaya çıkıyordu.

Domenica arkadaşı James Holloway'le yöneticisi olduğu İskoçya Milli Portre Galerisi'nde bir kahve içmeyi kararlaştırmıştı. Queen Caddesi'nde Gotik Uyanış tarzındaki kumtaşı binanın önüne geldiğinde Antonia'nın ihtiraslı ilişkisine dair bütün düşünceleri aklından çıkarmıştı. En azından ilişkinin ihtiraslı olduğu kanısındaydı; ihtiraslı olmayan bir kaçamak yaşamanın ne anlamı var diye düşündü. James'in üst kattaki ofisinden gelmesini beklerken masasının üstündeki Bellany portrelerine baktı. Aralarından bir tanesinde Sean Connery biraz tehditkâr bir şekilde bakıyordu, ama zaten kendisi her şeyi tasvip eden birisi değildi ve bu yüzden İskoçyalılar onunla gurur duyuyordu. İskoçların kahramanları dış görünüşleriyle yumuşak başlı görünmemeliydi; en azından bir konu hakkında, tercihen kendilerine bireysel veya ulusal olarak belli bir süre önce yapılan bir haksızlıkla ilgili kızgın olmalıydılar. Sean Connery de bir konu hakkında kızgın görünüyordu kesinlikle. Muhtemelen insanların resimlerinin çekilmesine kızması gibi o da portresinin yapılıyor olmasına kızgındı. Belki de otellerin ve şık gece kulüplerinin dışında şövalelerinin arasına gizlenip bu binalardan çıkan tanınmış kimseleri aceleyle resmeden paparazzi portrecileri vardır diye düşündü Domenica. Saçma bir düşünce.

BELGESEVO Kaktüs Team

James kahvelerle birlikte çıkageldi. "Fikrine ihtiyacım var," dedi otururken. "Ünlü antropologların fotoğraflarından oluşan bir sergi önerisi sunuldu. Pitt-Rivers, Mead gibilerinin. Sana adları göstermek istiyorum. Bazılarını tanımıyorum. Aralarında Filipinler'de kelle avcılarının arasında bir süre kalan birisi..."

"Muhtemelen RF Barton'dır," diye araya girdi Domenica. "1930'larda oradaki kelle avcısı kabilelerin arasında kalmıştı bir süre. Gerçi 1960'lar gibi geç bir dönemde de onların arasında yaşayan bir antropolog olmuştu. Doğru hatırlıyorsam adı Renato Rosaldo'ydu."

"Geri dönebildiler mi?" diye sordu James ve ekledi: "Tek parça halinde?"

"Tabii ki," dedi Domenica. "Kelle avcıları çoğu zaman iyi konuk ağırlıyorlardı. Dostlarının değil, düşman kafalarının peşine düşüyorlardı genellikle. Arkadaşların kafaları deyim yerindeyse, olması gereken yerde bırakılıyordu."

James düşünceliydi. "Anlıyorum," dedi. "Bu galeri kafa dolu. Resim tabii ki, ama yine de kafa sayılır. Bu bizi de kelle avcısı yapar mı?"

"Sanal olarak," dedi Domenica. "Sanal kelle avcıları. Ama bunu boş verelim James. Seyahatlerinden ne haber?"

"Seni en son gördüğümden bu yana," dedi James, "tekrar Hindistan'a gittim."

"Motosikletinle mi?"

"Ducati'mle değil," dedi James. "O İskoçya'da kaldı. Ama çok hoş bir motor buldum. Bir Royal Enfield

Bullet. 650cc. Madras yapımı. Himalayalar'a çıkıp Racastan'a indim."

Domenica kaşlarını çattı. "Madras'ın adı hâlâ Madras mı? Artık adı..."

"Cennai," diye tamamladı James. "Bazı insanlar için böyle olabilir, ama İngilizce konuşuyoruz, öyle değil mi? Bazı yerler için kendi kelimelerimizi kullanıyoruz. Bu kelimeler bahsi geçen yerlerde yaşayanların oraya dediklerini hesaba katmadan var. O yüzden adını neden değiştirelim ki?"

Duraksadı. "Floransa mesela," dedi. "Firenze'ye gittim diyor musun? Eğer son derece gösterişçi birisi değilsen ki değilsin, demiyorsun. Veya Milan. Kim Milano'ya gittim der ki? Ayrıca Fransızların da Edimbourg'u ve Londres'i var. Onların Edinburgh ve Londra demesi için ısrar eder misin? Etmezsin. Hatta Fransızların herhangi bir şeyi yapması için ısrar edemezsin, herkes bilir bunu.

"Bu yüzden Bombay'a gittim," diye devam etti. "Mumbai yerine yani. Ayrıca oradayken konuştuğum çoğu insanın Mumbai yerine Bombay dediğini de eklemek zorundayım."

Domenica bir an düşündü. Aklına bir şiirin bir parçası geliyordu. Nasıldı? Evet, hatırlamıştı.

"Bay de Valera döneminde," deyiverdi bir anda, "İrlanda değiştirdi adını Eire diye / İngiltere değiştirmedi adını / Kaldı aynen İngiltere diye."

"İnsan ne acayip şeyler hatırlayıveriyor," dedi James.

55. Küçük Yıldızların Sırrı Ne Olabilir?

"Sence bu bir saygı meselesi değil mi?" diye sordu Domenica. "Dünyayı dolaşıp zaten bir ismi olan yerlere kendi adlarımızı takmışız. Bu bir jest, yanlış adlandırdığımız yerlerin gerçek karakterlerine saygı duyduğumuzu gösteren bir işaret."

James Holloway kafasını salladı. "Naples'a* Napoli yerine Naples demek bir saygısızlık göstergesi değil bence."

Domenica tavana baktı. Bir farklılık var diye düşündü, ama tam olarak neydi? "Ama İtalyanlara Naples adını dikte etmedik. Naples bizim kullandığımız addı, onların değil. Hindistan için Bombay adında direttik. Şimdi de sizi nasıl adlandırmamızı isterseniz öyle adlandıracağız diyoruz. Bu farklı bir tutum."

James kahve fincanını eline aldı. "Toplulukların bile adı değişmiş. Hotanto halkını biliyorsundur. Adları artık Koikoi, bu da Almanların verdikleri Hotanto hüküm-

* İngilizce'de Napoli'ye verilen ad. (ç.n.)

darının teyzesine saldıran kişi demek olan o harika *Hottentotenpotentatenstantenattentär* adını kullanmayı bırakmaları gerektiği anlamına geliyor." Duraksadı. "Ama dilin bilinçli bir şekilde maniple edilmesi konusunda rahatsızlık duyuyorum. Buna dikkat etmeliyiz bence. Tarihi tekrar yazmak gibi bir şey bu. Geri gidip bazı şeyleri temizleyemeyiz."

Konunun artık değiştirilmesi gerekiyordu. James Domenica'ya antropolog listesini göstermek istiyordu ve kahve içtikleri yerden kalkıp yukarı kattaki ofisine gitmeleri gerekiyordu. Bunu önerince ayağa kalktılar.

"Çok hoş bir yemek kokusu," dedi Domenica yönetici ofisine giden dar merdivenlerden çıkarlarken.

James güldü. "Bugün kişnişle bir şeyler yapıyorlar. Dünyada bir yöneticinin mutfağın üstünde çalıştığı tek galeri burası herhalde," dedi. "Büyük bir ayrıcalık."

James'in ofisindeki büyük toplantı masasının başına geçtiler. Galeri çalışanlarından iki kişi daha vardı. Büyük harflerle Antropologlar yazan bir listeyi çıkaran Anne Backhouse ve James'le başka bir meseleyle ilgili konuşmak için bekleyen başküratör Nicola Kalinsky.

"Nicola, Jacobite bardaklarla ilgili her şeyi biliyor," dedi James onu Domenica'yla tanıştırırken. "Bir de Gainsborough* hakkında tabii. Bizdeki Drambuie koleksiyonuyla** ilgili her şeyi düzenleyen oydu."

* Thomas Gainsborough: İngiliz bir ressam. (ç.n.)

** Drambuie koleksiyonu: Yıllandırılmış viskiden Drambuie adlı bir çeşit likör üreten firmanın çok önemli bir İskoç sanat eserleri koleksiyonu. İskoçya Milli Portre Galerisi'nde sergileniyor. (ç.n.)

Domenica, Nicola'nın önündeki büyük fotoğrafa baktı. Uzun saplı ve şık bir şarap bardağı koyu renkli bir fonun önünde duruyordu. Camın üstüne bir gül oyulmuştu, arkasında yıldıza benzeyen şekiller olan yapraklar görülüyordu.

"Bu 1750'den* kalma," dedi Nicola. "1745'ten hemen sonra. O dönemdeki sahibi Stuart'ların başa geçmesi için uğraşırken Prens Charlie'nin başına gelenler yüzünden üzüntüsünü bunlarla gömmeye çalışıyordu muhtemelen. Gül bir Jacobite sembolü bildiğiniz üzere. Bu da hayli güzel bir örneği."

Domenica fotoğrafı eline aldı. "Eski bardakların nasıl hayatta kaldığına hep şaşırmışımdır," dedi. "Birkaç yüzyıl içinde birilerinin sakarlık yapıp bunları düşüreceğini sanıyorsunuz."

"Ah, ama bu Jacobite bardakları özel bardaklarmış," dedi James. "Özel şeyler de bir şekilde sağlam kalıyor. Bu bardaklar gizlice kullanılmak için bir kenara kaldırılıyorlarmış. Her gün kullanılan şeyler değillermiş."

"Stuart'larla ilgili çok iyi düşüncelerim yok," dedi Domenica. "İskoçya Kraliçesi Mary dışında tabii. Çok zorlu bir kuzeni olmuş ne de olsa. Bir de II. Charles. O günlerde aydın bir sanat politikası varmış... Ama Charlie'ye gelince... bana sorarsanız İskoçya ucuz kurtulmuş diyebilirim."

Fotoğrafa daha yakından baktı. "Bu yıldızlar çok zarif işlenmiş," dedi. "Şunlara baksanıza."

* Büyük Britanya'daki Jacobite İsyanı'nın tarihi. (ç.n.)

"Evet," dedi James. "Ama ilginç olan da bu. Bu bardak altılı bir takıma ait, bir set gibi görünüyor. Genellikle bir veya iki tanesi bir arada çıkar karşına, ama bu tasarıma sahip olan altı tane var. Çok garip değil mi Nicola?"

Nicola başıyla onayladı. "Sıra dışı bir durum söz konusu. Böyle bardaklarda çoğunlukla bir tane yıldız olur ya da hiç olmaz. Ama bunda yüzlerce küçük yıldız var, çok garip bir durum."

"Ne anlama geldiğine dair bir düşünceniz yok mu?" diye sordu Domenica.

"Yok, ne yazık ki," dedi Nicola. "Konuyla ilgili kaynak araştırması yaptım, Jacobite bardaklarla ilgili çok fazla bilgi var, ama bu bardaklar son derece sıra dışı. Yıldızların ne anlama geldiğini bir türlü anlayamıyoruz."

Bir süre oda sessizliğe gömüldü. Dışarıda, Queen Caddesi'ndeki trafik hafif bir uğultu yayıyordu, camdan içeriye saf ve ince bir kuzey ışığı doluyordu. Domenica etrafındaki galerinin varlığını hissetti; bir ulusun hatıralarının biriktiği bu yer bir fotoğrafla betimlenen değerli bir objede özünü buluyordu. Camı yapan ve bu kadar ince işleyen ellerle kendi arasında bir temas anıydı bu.

James sessizliği bozdu. "Yıldızlarda bir düzen var gibi," dedi. "Bakın. Şurada ve şurada. Ve bir de şurada. Kümeler halindeler. Şekilleri var."

"Bir tür şifreli mesaj yapmış olabilirler mi diye merak ediyorum," dedi Anne odanın bir köşesindeki masasından.

BELGESEL TO KAKTÜS TEAM

Domenica resme baktı. Ona son zamanlarda Jacobite'lardan bahseden Angus'a bunu anlatabilirdi. Ne demişti? Hatırlayamıyordu, ama şimdilerde bile Stuart'ları geri isteyen modern Jacobite'lardan bahsediyordu.

"Bu davanın modern sempatizanları var, değil mi?" diye sordu Domenica.

"Tabii ki," dedi James. "Tahtın talibi Bavyera'da yaşayan II. Francis varmış sanırım. Tahtta hak iddia etmemiş hiç. Ama onun gerçek İskoçya kralı olduğunu iddia eden birkaç kişi hâlâ mevcut."

"Çok ilginç," dedi Domenica. Hâlâ Angus'un ne dediğini hatırlamaya çalışıyordu. Pek ilgiyle dinlememişti, ama nedense Big Lou'nun da adı geçmişti. Big Lou'nun Prens Charlie ve II. Francis'le, bu esrarlı Stuart hanedanıyla ne gibi bir ilgisi olabilirdi?

James parmağıyla fotoğrafı gösterdi. "Eğer bardaklarda şifreli bir mesaj varsa ne olduğunu öğrenmek çok ilginç olurdu," dedi. "Bletchley Park'ı* veya bugünlerde şifre çözme işleriyle kim ilgileniyorsa onları dâhil edebilirdik."

Domenica güldü. "Hayallere kapılıp gitmeyelim," dedi. "Şifreler ancak saçma romanlarda olur. Gerçek dünya çok daha alelade."

Fotoğraf tekrar büyük zarfın içine kondu ve Domenica ilgisini antropolog listesine verdi.

On beş dakika sonra James Holloway onu galerinin ön kapısına kadar geçirdi ve vedalaştılar. Birbirlerini kısa

* Eskiden İngiltere'nin kripto çözme konusunda başlıca kurumlarından birisi. (ç.n.)

süre sonra tekrar göreceklerini söyledi. Domenica ortak arkadaşları Dilly Emslie'yle bir öğlen yemeği yemeyi teklif etmiş ve James kabul etmişti. Sonra Domenica Drummond Meydanı ve İskoçya Sokağı'na doğru tepeden aşağı doğru yürümeye başladı. Queen Caddesi Parkı'nı geçerken rüzgâr göğe uzanan ağaçların dallarını belli belirsiz sallıyordu. Bu şehir çok güzel diye düşündü. Büyüleyici. Eğer burası birisinin sevgilisi olsa, neredeyse mükemmel olurdu. Neredeyse.

BELGESİZ.CO Kaktüs Team

56. Çok Fazla Taşınma – Sıradakine Geçme Zamanı

Taşınmak artık sıradan bir hal oldu diye düşündü Bruce. Bir yıllık süreç içinde Edinburgh'dan Londra'ya taşınmış, burada birkaç taşınma daha olmuş, sonra da Edinburgh'a geri dönmüştü. Londra'daki ilk dairesi Fulham'daki ortak bir daireydi. Orayı sevmiş ve daha uzun süre kalmayı planlamıştı, ama Notting Hill'deki arkadaşlarından karşı koyamayacağı bir teklif gelmişti. Bu ona çok uygun bir yerdi; ev bir İtalyan restoranından ve bir dizi film stüdyosu setinden birkaç bina ötedeydi. Filmlerde çalışanlar diğer yaratıcı tiplerle birlikte genellikle restoranda yemek yiyorlardı ve bu Bruce'un çok ilgisini çekiyordu. Gerçi biraz soğuk insanlar olduğu ortaya çıkmıştı ve Bruce'un bir keresinde kendi masasındaki zeytin tabağından bir tane zeytin önerisini pek hoş karşılamamışlardı. Bruce bunun kabalık olduğunu düşünmüştü. Bir zeytini reddetmekte sembolik bir yan vardı. Yoksa sembolizm zeytin dallarını mı kapsıyordu sadece? Buna rağmen orada yaşayarak ve o restoranda ara sıra yemek yiyerek Londra'nın son derece sosyetik ve

canlı bir parçasının kalbinde olduğunu hissediyordu. *Je suis arrivé*,* dedi kendi kendisine ve İskoçya'nın ne kadar önemsiz ve uzak olduğunu düşündü.

Ama Londra'daki işler Bruce'un planladığı gibi gelişmemişti. Notting Hill'deki daire, kirayı üç kişi paylaşıyor olsa da pahalıydı ve Bruce yanında getirdiği paranın –çoğunu Chateau Petrus satışından elde etmişti– Londra'da âdet olduğu üzere kaybolup gittiğini fark etmişti. İş konusunda bir sıkıntı yoktu tabii, ama işlerin büyük kısmı Bruce'un yapmak istediği türden değildi ve Edinburgh'da emlâk danışmanlığı yaptığı Macauley Holmes Richardson Black'i pişmanlıkla anmaya başlamıştı. O işi bırakıp devam etmenin zamanı gelmişti sonuçta. Kendisini hayatının sonuna kadar böyle bir iş yaparken hayal edemiyordu, ama düzenli ve görece iyi para kazandıran bir işti. Hem sayesinde genellikle zor bilet bulunan Murrayfield'da İngiltere'ye karşı oynanan rugby maçlarına sık sık ücretsiz bilet alabiliyordu.

Hep o korkunç Todd'un hatunu yüzünden diye düşündü Bruce. George Sokağı'ndaki o kitabevinde ona asılmıştı, evet, asılmıştı. Sonra da Café St Honoré'de öğlen yemeği yemeğe zorlamıştı. Gözümü dört açmalıydım diye düşündü. Edinburgh kendilerinden daha genç bir erkekle, özellikle benim gibi birisiyle bir ilişki yaşamak için yanıp tutuşan kadınlarla dolu ve ben de biraz daha uyanık olmalıydım. Ama asıl adaletsiz olan hiçbir şey olmamış olmasıydı. O açgözlü kadın elini tuttuğu anda kocasının restorana girmesi yüzünden olmuştu her şey.

* Fr. Vardım, ulaştım. (ç.n.)

Londra'da böyle bir şey olmamıştı tabii, çünkü orada geçirdiği aylarda Bruce Londra'daki hayatın bir mücadeleden geçtiğini anlamıştı. İnsanlar çok çalışıyorlar, kısıtlı koşullara razı oluyor, sosyal hayatlarını sürdürebilmek için kilometrelerce yola katlanıyorlardı. Mücadele içindeydiler. İngilizlerin doğasındaki iyi huyluluk sayesinde bütün bunlara rağmen neşeli kalabiliyorlardı, ama böyle zorluklar Bruce'u yormaya başlamıştı. İşe yürüyerek gidebildiği, hatta öğlen yemeği yemeye veya kız arkadaşıyla oynaşmaya evine geçebildiği günleri özlemle anmaya başlamıştı. Bunlar Londra'da imkânsızdı. Cumberland Bar'dan Murrayfield Stadyumu'na arkadaşlarıyla yarım saatlik bir yürüyüşle ulaşabildiği, sonra da bir akşam yemeğine veya partiye yürüdüğünü hatırlıyordu. Arkadaşları Gordon, Hamish, Iain, Simon, Fergus vardı sonra... hepsini özlüyordu.

Ardından Edinburgh'a dönünce arkadaşı Neil'ın Comely Bank'teki dairesine taşınmıştı. Şimdi de bu daireden Julia Donald'ın Howe Sokağı'ndaki evine geçecekti. Çok fazla taşınma... Bavulunun fermuarını çekti ve yataktan yere indirdi. Neil'ın karısı Caroline kapıda durmuş onu izliyordu. Bruce arkasına dönüp ona baktı.

"Evet," dedi. "Buraya kadar diyebiliriz. Bir şey bırakmamışımdır diye umuyorum. Bıraktıysam Oxfam'a bağışlarsın." Duraksadı. Caroline'ın onu izleme tarzından hoşlanmamıştı. İnsanı rahatsız ediyordu ve bunu Neil'a yapıp yapmadığını merak etti. Böyle bir insanla evlenmeye katlanamazdım diye düşündü Bruce. Zavallı Neil.

"Neil seni oraya kadar arabayla bırakmamı söylemişti," dedi Caroline. "İster misin?"

Bruce bir anlığına bu teklifi tarttı. Bu öneriyi Neil'ın yaptığını söylemesi önemli diye düşündü. Teklifi yapan o değil, kocasıydı. "Hayır, teşekkürler," dedi. "Seni sıkıntıya sokmak istemem. Taksi çağırırım."

Caroline başıyla onayladı. "Telefon için bir şeyler bırakmak ister misin?"

"Efendim?"

"Telefon görüşmelerin için," dedi. "Birisi bir yerde kaldığında telefon faturasından payına düşeni öder ya hani. Oluyor ara sıra işte."

Bruce'un yüzü kızardı. Bu kadın bitmişti. *Le fin* diye geçirdi içinden.

"Not almamıştım," dedi. "Özür dilerim. Görüşmelerin uzunluğunu yazmalıydım belki de. Edinburgh'dan Glasgow'a, iki dakika on saniye filan yazmalıydım mesela." Konuşurken dudağı hafifçe kıvrılmıştı; Caroline iğnelemeden anlamaz ki diye düşündü. Böyle insanlar asla anlamaz zaten.

"Evet," dedi Caroline. "Yazmalıydın."

Bruce bavuluna baktı. "Senin bir sorunun var, Caroline," dedi. "Büyük bir sorunun var. Telefonlarla olduğu gibi erkeklerle de. Bunun için çok üzgünüm, çünkü etrafta çok fazla erkek var."

Caroline'in cevabı çok gecikmedi. "Tüm erkeklerle değil," dedi. "Bazılarıyla."

Bruce omuz silkti. "Her neyse," dedi. Bavulunu aldı, bunu uzatmanın bir anlamı yoktu. "Çok kibar davrandın," dedi. "Her şey için teşekkür ederim."

Caroline kapıdan çekilmedi. “Saç kremim,” dedi sıktığı dişlerinin arasından. “Duşun oraya geri koy. Yine yerini değiştirmişsin, sana kaç kere söyledim. Onun duştaki küçük rafta durmasını istiyorum. Orada duracak. O krem orada duracak.”

57. Üstüne Yerleşen Hoşnutluk Dalgasını Hissedebiliyordu

"Bazı insanlar ne kadar önemsiz şeylere takılıyorlar," dedi Bruce. "Küçücük şeyler yüzünden delirebiliyorlar. Gerçekten küçücük şeyler yüzünden." Julia Donald ona hayranlıkla baktı. "Ne gibi mesela?" diye sordu.

Bruce sandalyeye yaslandı. "Caroline şu obsesif kompulsif bozukluğu olanlardan birisiydi mesela. Saç kremi ve şampuan şişelerini duşa böyle, pıt pıt pıt diye diziyordu ve dokunduğun anda çıldırıyordu. Tabii duşta hareket edebilmek için alana ihtiyacın oluyor." Bunu söylerken Julia'ya göz kırptı. "İdeal olanı duşların iki kişilik yapılması. Enerji tasarrufu olur."

Julia kıkırdadı. "Hem daha... daha samimi olur."

"Kesinlikle," dedi Bruce arka taraftaki banyoya doğru, iyi zamanlanmış bir bakış fırlatarak. "Her neyse, Caroline o aptal şampuan şişeleri yerinden kıpırdarsa deliye dönüyordu. Kafayı yiyordu resmen. Aptal kadın."

"Yapacak başka işi yoktu herhalde," dedi Julia. "Takıntılı derecede düzenli insanlara katlanamıyorum."

Bruce Julia'nın –artık ikisinin– oturma odasına baktı. Şehrin bu bölgesinde buraya misafir odası dendiğini biliyordu. Bir emlâkçı olarak oturma odasına ne zaman oturma odası, ne zaman misafir odası, ne zaman dinlenme odası –hiçbir zaman– denmesi gerektiğini çok iyi biliyordu. Her zaman basit olmuyordu, ama pek çok ipucu vardı. Misafir odası incelikli bir yer olurdu ve Edinburgh'da çok fazla misafir odası vardı. Bu da kesinlikle onlardan biriydi.

"Çok rahat," dedi Julia'ya gülümseyerek. "Burası... bu... bu..."

"Misafir odası," diye cümlesini tamamladı Julia.

Tabii ki diye düşündü Bruce. Eğer kişinin sosyal duyargaları varsa –ki benim var diye düşündü– hayatta çok fazla sürpriz olmuyordu. Julia'ya baktı. Açık havaya aitmiş gibi bir görüntüsü olan çok çekici birisiydi. Bunu rustik veya kırsal kesime ait birisinin güzelliği anlamında kullanmıyordu. Daha çok... av alanına özgü bir güzellikti. Erkek arkadaşları veya kocaları, bu kadınlara atalarına dayanan etnik bir keyif veriyormuş gibi görünen çifteyle kuşların peşine düşme aktivitesine katıldıklarında onlarla beraber av alanına gidip Land Rover'larının etrafında dolanan bir kadın türü mevcuttu. Bu kadınların bazıları atış da yapıyordu. *Country Life* çok zeki bir şekilde buna yemeklerini vuran kadınlar adını takmıştı. Bu kadınlar kuş tüyü doldurulmuş yeşil ceketler, yeşil lastik botlar giyiyorlar ve köpeklerden hoşlanıyorlardı, ama sadece Labrador besliyorlardı. Labrador köpek ve Aga marka ocak seviyorlar diye düşündü Bruce ve gülümsedi. Bu Julia'ydı.

Julia da Bruce'a bakarken, ne kadar muhteşem ve çekici diye düşündü. Biçimli oluşu yüzünden aslında bu... bütün görünüşü yüzünden. Bir de çenesindeki girintiden. Erkekler böyle bir girinti ekletmek için estetik ameliyat oluyorlar mıydı? Neden olmasın ki? Saçma bir düşünceydi. Aga'nın önünde sabahlığıyla, duştan yeni çıkmış hafif ıslak saçlarıyla kahve fincanı elinde dikilirken hayal edebiliyorum. Hem de hepsi benim! Ama ilk hareketi kim yapacak? O tabii ki. Yapsa iyi olur. Çok beklemeyecektir.

Bana, peki ya sen, hani bilirsin ya... gibi bir şey söylerse ne diyeceğim? Pek yanlış olmaz aslında. Onu ben kapmazsam başka bir kız tırnaklarını geçirecek ve onunla benimle olduğu kadar mutlu olmayabilir. Onu mutlu edeceğim tabii ki. Benimle çok mutlu olacak, bir de bebekle. Bebek! Küçük bir bebek. Benim bebeğim. Bay ve Bayan Anderson. Yoksa Bruce ve Julia Anderson mı olsa? Ve küçük Rory Anderson? Charlotte Anderson? Hem yine de çok eğleniriz, çünkü bize yardım etmesi için birisini tutarız. İsveçli bir kız. Hayır. İsveçli olmaz. Onlar güzel oluyorlar, bize daha gösterişsiz birisi gerek. O yüzden bu kız... (Burada gösterişsiz kızlarıyla bilinen bir İskoçya şehrinin adını söyledi.)

Bruce kollarını uzattı. "Burada olmak gerçekten harika Julia. Çok teşekkürler." Saatine baktı. "Bir duş yapayım diyordum, sonra da makarna yaparım, ne dersin?"

"Harika," dedi Julia. "İyi fikir."

Bruce ayağa kalktı. "Duş nerede?" diye sordu.

Julia koridoru gösterdi. "Şurada." Duraksadı. "Biraz huysuzdur," dedi. "Tesisatçıyı çağırıp bir göstermem gerekiyor. Ama çalıştırmanın bir hilesi var. Musluğu tam sağa sonra biraz sola çevirmen gerekiyor. Nasıl yapıldığını gösterebilirim."

Bruce gülümsedi. "Islanmayacak mısın peki? Tabii istersen..."

Julia teşvik edercesine gülümsedi. "İstersem ne Brucie?"

"İstersen..."

Ayağa kalktı ve bu sırada ayakkabılarını çıkardı. "Sen git," dedi. "Bir saniye sonra oradayım."

Bruce yatak odasına gidip pencerenin önünde durdu bir an. Julia fena sayılmaz diye düşündü. Ama onu meşgul edeceği aşikârdı. Onun deyimiyle yüksek bakım gerektiren bazı kadınlar vardı ve Julia'nın da bunlardan biri olduğunu tahmin ediyordu. Üstesinden gelinir diye düşündü, ama yapışmaya başlarlarsa zorlaşır işler. Bu noktada erkeklerin kullanılmak üzere orada olmadıklarının ve çok fazla bağlanmamaları gerektiğinin açıkça belli edilmesi gerekiyordu. Bu da sorun olacak diye düşündü. Kadınlar bir erkeği ele geçirip ona sahip olduklarına inanıyorlardı. Bu onun başına gelmeyecekti ve Julia'nın böyle düşünceleri varsa o zaman aklından bunların çıkarılması gerekiyordu. Julia'yı mutlu etmekten mutlu olurdu, ama bağlanıp kalmayacaktı. Bunun daha sonra açıkça belli edilmesi gerekliydi.

Pencereden Royal Circus'ın şık meydanlarına doğru dik bir şekilde inen Howe Sokağı'nı seyretti. Edin-

burgh'un bu bölgesinde Bruce'un en sevdiği sokaklardan biriydi ve üstüne yerleşen hoşnutluk dalgasını hissedebiliyordu. Tam olmak istediğim yerdeyim diye düşündü. Yaşayacak bir yerim var. Bana bayılan bir kadın var. Kira vermeme veya herhangi bir fatura ödememe gerek kalmayacak. Hatta Julia'nın finanse ettiği bir işim bile var. Mükemmel.

Pencerenin önünden çekildi. Açılan duşun sesini koridordan duyabiliyordu. Görev çağırıyor dedi kendi kendine.

58. Vatanseverlik ve Jacobite Bağlantısı

Bruce Howe Sokağı'nda Julia'yı eğlendirirken Big Lou Dundas Caddesi'ndeki kafesinin periyodik temizliğiyle meşguldü. Cumartesi günüydü ve cumartesileri hafta içinden daha sakin oluyordu, çünkü her zamanki müşteriler Barnton veya Corstorphine gibi yerlerde evlerinde oluyor, bahçelerini veya kirli arabalarını düşünerek ikisi hakkında da bir şeyler yapmak gerektiğine karar veriyor, ama bugün değil yarın diyerek işleri erteliyorlardı. Dundas Caddesi daha kalabalıktı, ama nedense sokaktaki insanların çoğunun aklında kahveden başka şeyler vardı ve bu da Big Lou'ya temizlik yapma fırsatı tanıyordu.

Big Lou temizliğe pek önem verirdi. İskoçya'nın doğu kıyısı genellikle soğuk, hatta yaşamak için fazla zor bir yer olabilirdi, ama dünyanın sürekli temizlik yapılan ve kendisine saygısı olan bir bölgesiydi. Big Lou'nun memleketi Arbroath'ta mutfaklarda neredeyse hiçbir leke olmazdı ve daha alçakgönüllü evlerde bile salonun düzenli olmasına çabalanırdı. Etrafa bir şey bırakmaz, bir şey-

leri boşa harcamaz veya parayı boşa saçmazdınız. İdareli olma geleneğinden gelen ve sunulan toprak ile deniz kaynaklarının dikkatli kullanılmasına dayanan bir düzen algısı vardı. Bunun nesi yanlış diye düşünüyordu Big Lou. Eğer İskoçya, Arbroath veya Carnoustie gibi yerlerdeki kuralları takip ediyor olsa o zaman herkesin hayatı daha iyi olurdu. Big Lou buna gönülden inanıyordu.

Big Lou cumartesi günü kafede camların içini silerken yeni erkek arkadaşı Robbie Cromach'ın caddeden aşağıya inen merdivenlerden geldiğini gördü. Big Lou doğrulup toz bezini cebine soktu. Hayli şık giyinen Robbie için güzel görünmeyi seviyordu, ama şu anda iş giysileri içinde, saçı başı dağılmış ve neredeyse dudağında ruju bile yokken yakalanmıştı.

"Pekkii," dedi Robbie kapıdan girerken. "N'abersin Lou?"

Bu epeyce garip bir selam cümlesiydi, ama onu ne zaman görse kullandığı için alışmıştı. "Pekkii" Shetland lehçesiyle "pekâlâ"ya denk geliyordu; Robbie'nin annesi Shetlandlıydı ve Robbie ara sıra bölge diyalektini kullanmayı seviyordu. "Pekkii"nin karşılığında Big Lou, "He, eyi, kafa mısın?" denilebileceğini öğrenmişti. Ama bu cümle karşıdaki insanı sarhoşlukla suçlara benzer bir anlam taşıyor gibi gelmişti.

"Pek bir şey yok Robbie," dedi Big Lou. "Etrafı temizliyordum."

Robbie yanına gelip Big Lou'nun yanağına bir öpücük kondurdu. Sonra saatine baktı. "Elemanlarla bu-

rada buluşacağız dedik," dedi. "Bize birkaç fincan kahve yapabilir misin?"

"Tabii." Big Lou durakadı. "Elemanlar mı? Her zamanki..."

Robbie başıyla onayladı. "Evet. Michael, Jimmy, Heather. Bu kadar. Belki Willie de gelir, ama sanmıyorum."

Big Lou tezgâhın başına geçip raftan dört fincan aldı ve bunları yan yana dizdi. Robbie'ye baktı. Arkadaşlarını sevmiyordu –denemişti ama– onlarda hoşuna gitmeyen bir şeyler vardı. Michael çok kötü biri değil gibiydi, ama o Heather denen kadın –Heather McDowall– o hafiften... kaçıktı Lou'ya sorarsanız. Ve Jimmy Michael'a yapışıp sanki adamın ağzından bir bilgelik incisi dökülecekmiş gibi bekleyip peşinde dolaşan bir umutsuz vakaydı.

Robbie ise bambaşkaydı. Big Lou'nun –ve başkalarının– gözünde son derece yakışıklıydı. Big Lou bunu biliyordu. Kadınlar başka kadınlar kafalarını çevirip baktığında bunu anlayabiliyorlardı. Yakışıklı bir adam geçerken başların çok hafif bir şekilde de olsa döndüğünü görebiliyorlardı. Ayrıca iyi ve nazik bir insandı, bu da Big Lou'nun bir adamda hayran olduğu, ama nadiren görebildiği bir özellikti.

"Bu bir toplantı mı?" diye sordu Big Lou. "Yoksa öylesine mi?"

Tezgâha yaslanan Robbie duyabilecek birileri var mı diye etrafına çabucak baktı. "Seninle bu konuda konuşmak istiyordum Lou," dedi. "Benim... tarihi meselelerle ilgili neler hissettiğimi biliyorsun."

Lou başıyla onayladı. "Söylemiştin Robbie," dedi. "Bir İskoç vatanseverisin. Bana göre hava hoş. Ben pek politik birisi sayılmam. Ama senin politikayla ilgilenmen benim açımdan sorun değil."

Robbie bu lafa memnun olmuş gibi görünüyordu. "Güzel," dedi. "Ama burada farklı bir şey söz konusu Lou. Bazılarımız monarşiyle ilgili çok güçlü duygular besliyoruz."

"Biliyorum Robbie," dedi Big Lou. "Ben de monarşiyi destekliyorum. Kraliçeye ve bütün o çabasına bir bak. Tabii Prens Charles da aynı şekilde. Ama ona çok fazla paye vermiyorlar. Hep üstüne gidiyorlar, yine de o hep başkaları için bir şeyler yapmaya çalışıyor."

"Evet, evet," dedi Robbie sesinde bir acelecilikle. "Bunları inkâr etmiyorum. İyi iş çıkarıyorlar. Ama yine de bir sorun var Lou. İskoçya'da kendi kral soyumuz vardı ve onlar tahtı elimizden alıp Almanlara verdiler. Almanlara! Küçük Alman toprak sahiplerinden oluşan bir soya. Bize hiç sordular mı? Bizim parlamentomuzun iznini aldılar mı?"

Robbie'nin yüzü kızarmaya başlamıştı. "Bize sormadılar Lou. Sormadılar. Biz de bunu kabul etmiyoruz." Kafasını salladı. "Kabul etmeyeceğiz Lou."

Big Lou hiç karşılık vermeden ona bakmaya devam etti.

"O yüzden," dedi Robbie. "Bazılarımız bunun böyle unutulmasına izin vermeyecek. Nefes aldığımız sürece."

Bir karşılık beklercesine Big Lou'ya baktı.

"Bilemiyorum," diye başladı Lou. Ne diyebilirim ki diye düşündü. Halasının bir sözünü hatırlıyordu: "Bir adamın bir hobiye ihtiyacı vardır Lou. Bunu unutmazsan hiç hataya düşmezsin. Erkeğinin hobisi olmasına izin ver, o da başıboşluğa düşmesin."

"Benim için bir sakıncası yok sanırım Robbie," dedi.

Robbie rahatladı. "Bu iyi Lou. Sana bu konuda güvenebileceğimize sevindim."

Ne konuda diye düşündü Big Lou.

Robbie karşılık verdi: "Biz Jacobite'ız Lou. Bu konudan bahsetmek istiyoruz. İnsanlara ara sıra İskoçya'nın gerçek kralının kim olduğunu hatırlatmak istiyoruz."

"Ya," dedi Big Lou. "Nerede yaşıyor peki bu gerçek kral?"

"Almanya'da," diye karşılık verdi Robbie.

59. Belçika'dan Bir Konuk Bekleniyor

Big Lou ile Robbie'nin Jacobite meselesiyle ilgili konuşmalarının üstünden birkaç dakika geçmişti ki, Jacobite'ların kendileri de içeriye girmişlerdi. Big Lou sırtını kapıya dönmüş olduğundan onların içeriye girdiğini görmedi ve yüzünü döndüğünde Michael, Jimmy ve Heather'ın Robbie'yle bir masaya geçmiş olduklarını fark etti. İçeriye sızmışlar diye düşündü; arkamdan sinsice.

Kahve yapıp bir tepsiyle yanlarına götürdü. Michael ona bakıp gülümsedi. "Teşekkürler Lou," dedi. "Bize katılmaz mısın?"

Big Lou hevesle başını sallayan Robbie'ye baktı. "Neden olmasın Lou?"

Big Lou oturdu. Jimmy bir yanında, Heather MacDowall diğer yanındaydı.

"Kahvene bayılıyorum," dedi Heather. "Hımm. Şunu koklasanıza. Harika."

"Kahve işte," dedi Big Lou. "O kadar."

"Ama önemli olan yapış şeklin," diye övdü Heather. "Beceri orada yatıyor."

Big Lou karşılık vermedi. Bu yağcı tavırlı kadını hiç sevmiyordu ve Michael'a gözlerini dikip oturan Jimmy ise hayranlık besleyen bir köpek gibi diye düşündü Big Lou. Bu çok sağlıksız.

Michael boğazını temizledi. "Peki Lou..." diye tereddütle başladı. "Lou... bizimle mi?"

Robbie Lou'ya baktı. "Sempatizansın sen de, değil mi Lou?" diye sordu. Sesinde öyle bir heveslilik vardı ki, Big Lou onunla bu konuda aynı fikirde olmasının önemli olduğunu hissetti. Bu bir sorun diye düşündü. Ama bu çoğu kadının ve kocalarının da yaşadığı bir sorundu. Kişinin eşiyle aynı politik görüşü paylaşmaması mümkün müydü? Muhtemelen oy verme kabininin gizliliğinde farklı oylar veren çiftler çoktu, ama bahsi geçen çiftlerin pek politik olmadığı durumlarda mümkündü bu muhtemelen. Aktif politikacıların eşlerinin onlardan başka bir politik görüşe sahip olduğu nadiren görülen, hatta hiç karşılaşılmayan bir durumdu. Başbakanın karısının muhalefeti desteklememesi doğal bir şey diye düşündü. Ama bazen –ki bunlardan birkaçının hikâyesini kendisi de duymuştu– dini vekillerin eşlerinin din konusunda çok da hevesli olmadıkları oluyordu. Yine de Robbie'nin onun desteğini istediği açıkça ortadaydı ve kendisi de aynı ölçüde onu istediğinden emindi.

"Ben böyle... tarihi meselelere ilgi duymak konusunda bir sakınca görmüyorum," dedi Big Lou. "Eğer seni mutlu edecekse. Sonuçta..." Sonuçta fark etmez demek üzereydi, ama bu insanların tahta geçme konularına

duydukları inancın başka herhangi bir konu üstünde en ufak farklılık yaratmayacağı ortada olsa da kendisini tuttu.

"Tamam o zaman," dedi Michael. "Hareketimize hoş geldin Lou."

Lou kibarca başını eğdi. "Teşekkürler." Bundan daha fazla bir şey demesinin gerekip gerekmediğine emin olamıyordu, ama gerekmiyor gibi görünüyordu, çünkü Michael konuyu hemen devam ettirdi.

"Şimdi, arkadaşlar," dedi. "Heather'ın bize vereceği çok ilginç haberler var." Ötekilerin sahip olmadığı bilgilere sahip birisinin tatmin duygusuyla kollarını kavuşturup sandalyesine yaslanmış oturan Heather'a döndü.

"Hem de çok ilginç," dedi Heather. "Belçika'dan haberler var."

Big Lou hissedilen zafer duygusundan şaşkın ve aynı ölçüde rahatsız olarak onu seyretti. Bu kadında yanlış bir şeyler var diye düşündü.

Heather kısık sesle konuşmaya başladı. "Konuğumuz," dedi, "gelişinin kesin olduğunu söyledi. Gelecek. Kesinleştirildi."

Bir süre tam bir sessizlik oldu. Jimmy Michael'ın tepki vermesini bekleyerek ona bakıyor, Robbie ise tepkisini ölçmeye çalışırcasına ellerini kavuşturmuş Big Lou'yu seyrediyordu. Michael masanın üstünden Heather'ın koluna dokundu.

Konuşurken sesi bir fısıltıdan daha yüksek çıkmıyordu. "Ne zaman?" diye sordu.

Heather öne eğildi. "Üç hafta sonra," diye fısıldadı. "Üç hafta sonra cuma."

Tekrar bir sessizlik oldu. Jacobite'lar birbirlerine baktılar. Kelimenin tam anlamıyla hediye bekleyen çocuklara benziyorlar diye düşündü Big Lou. Belçika'dan belli ki hareketleri için önemli birisini bekliyorlardı, belki bu bir tarihçiydi... hayır, bu mümkün değildi, hatta saçma sayılırdı.

"Tam olarak bu kişi..." diye başladı Big Lou.

Michael ikaz edercesine parmağını havaya kaldırarak sözünü kesti. "Bir dakika," dedi. "Daha fazla ayrıntıya girilmeden önce bu konuşmanın tamamen gizli kalacağına dair söz vermeni istiyorum Lou. Bunun önemi çok büyük ve..."

Robbie de Michael'ın sözünü kesti. "Söz veriyorsun, değil mi Lou? Bunlardan kimseye söz etmeyeceksin."

Big Lou omuzlarını silkti. "Sırlardan pek hoşlanmam," dedi. "Ama üstüme vazife olmayan şeylerden de bahsetmeyi sevmem."

"Tamam öyleyse," dedi Robbie Michael'a dönerek. "Lou söz veriyor."

Michael bir an kuşkulu göründü, ama Robbie bakışlarını üstünden çekmeyince sonunda başıyla onayladı. "Pekâlâ öyleyse. Stuart ailesinin üyelerinden birinin gelmesini bekliyoruz. İskoçya'ya geliyor. Charles Edward Stuart ya da senin bildiğin adıyla Prens Charlie'nin soyundan geliyor."

Michael'ın her kelimesini tek tek dinleyen Jimmy Big Lou'ya dönüp baktı. Big Lou cappucinosundaki sütün

ince ve renksiz dudaklarının kenarında bir çizgi bıraktığını fark etti. "Tıpkı Charlie gibi. Genç varis."

Big Lou ona bakakaldı. "Gerçekten mi?" dedi. "İskoçya'ya krallığını geri almaya mı geliyor?"

"Pek sayılmaz," dedi Michael Jimmy'nin cesaretini kıracak bir şekilde bakarak. "Jimmy'nin demeye çalıştığı şey biraz farklı. Bildiğin gibi Charles Edward Stuart gaspçılara karşı bir isyan çıkarma amacı gütmüştü. Bugün koşullar farklı. Bu daha çok bir bilinçlendirme çabası. Stuart ailesinin bu üyesi bizim meşru kralımız –böyle bir iddiası olmamasına ve böyle bir unvan kullanmamasına rağmen– Majesteleri Kral Francis'in adına hareket etmiyor. Kendisi çok onurludur. Bu genç adam Charles'a yakın bir soydan. Birkaç hafta içinde girişimimize yardımcı olmak için geliyor."

"Yani bu ikinci bir 1745 olmayacak, öyle mi?" diye sordu Big Lou.

Michael elini havada sallayarak güldü. "Tabii ki hayır. Bu daha çok Stuart'ların iddialarını bu ülkede canlı tutanlara aile üyelerinin bir nezaket ziyareti o kadar."

"Evet," dedi Jimmy biraz daha sert bir tavırla. "Bu kadar tabii. Biz ahmak değiliz."

Big Lou ona baktı. "Kahveni bitirdin mi?" diye sordu.

60. "İskoçya'nın Bütün Bu Saçmalığa İhtiyacı Var mı?"

Robbie, Jacobite'lar gittikten sonra Big Lou'yla yarım saat kadar daha kaldı. Big Lou onun daha uzun süre kalmasını istiyordu, temizliğine devam ederken onun yanında kalmasını istemişti, ama Robbie sanki bir konuda rahatsızmış ve endişeliymiş gibi sürekli saatine bakmıştı.

"Çok huzursuzsun," dedi bir ara Big Lou. "Saatine bakıp bakıp duruyorsun. Bir sorun mu..."

Robbie sözünü kesti. "Yok bir şey," dedi. "Önemli değil."

Big Lou kafasını salladı. "Demek ki canını yok bir şey sıkıyor," dedi. "Bu yok bir şey ne?"

"Dedim ki..."

Big Lou iç geçirdi. "Robbie. Ben dünkü çocuk değilim. O tipler yüzünden değil mi? Arkadaşların yani."

Robbie savunmacıydı. "Onlara ne olmuş? Onlarla ilgili bir sorunun mu var Lou?"

Big Lou tereddüt etti. Dürüst yanıt onlarla ilgili –hepsiyle, ama özellikle Heather McDowall ve Michael'ın müridi Jimmy'yle ilgili– bir sorunu olduğu yönündey-

di. Ama Lou ince düşünebiliyordu ve hazin deneyimleri ona bazen erkeklerin, özellikle ilişkide olduğu erkeklerin doğrudan eleştirilere çok iyi karşılık vermediklerini öğretmişti.

"Beni yanlış anlama Robbie," diye başladı. "Hata bulmayı seven birisi değilim. Arkadaşlarının çok iyi ve olumlu yönleri olduğuna da eminim." Bu olumlu yönleri aklına getirmeye çalıştı, ama o anda aklına gelmiyor gibiydiler.

"Ama?" dedi Robbie. "Cümlenin sonunda bir ama var öyle değil mi?"

"Şey," dedi Big Lou. "Küçük bir ama var. Küçücük. Bu Jacobite meselesi. Gelecek olan şu eleman. Bu sence de biraz..."

"Biraz ne?"

Big Lou derin bir nefes aldı. İnsanların kapanmış olan konuları yeniden açmak istemesini biraz garip, hatta saçma bulduğunu söylemek istiyordu. Ama daha sonra tam da böyle şeylerle, eski meselelerle ilgilenen çok fazla insan olduğunu fark etti. Geçmişte yaşayan, eski çekişmelerin kavgasını sürdüren, yüzyıllar önce gerçekleşen olayların dehşetine sıkı sıkıya sarılan insanlar vardı. Bunun faydasızlığı Big Lou'yu hep derinden şaşırtırdı. İstese diri tutabileceği, kin gütmeye devam edebileceği pek çok bireysel kavgası vardı –Tam O'Shanter'ın karısı gibi–, ama bunu yapmaya isteği de, gücü de yoktu.

"Yani bence," diye başladı konuşmaya, "boş vermek iyi bir fikir olabilir. İskoçya'da eskiden Stuart'lar vardı, ama artık yok. Hannoverliler de eskiden Almanmış, ar-

tık değiller. İngilizler. Aptal bir varis aramanın anlamı ne ki? Arkadaşlarının yapacak daha iyi bir işi yok mu?"

Robbie kafasını kederle salladı. "İskoçya uğruna her şeyi yapmaya hazır insanlardan bahsediyorsun," dedi. "Onun uğruna ölebilecek insanlardan."

Big Lou toz bezini düşürdü. "Ölmek mi? Ciddi misin Robbie?"

Robbie gözlerinin içine baktı. "Evet Lou. Çok ciddiyim."

Big Lou güldü. "O küçük çocuk Jimmy. Bütün bunları havalı sesi ve şık giysileriyle Michael'dan öğreniyor. Amaç uğruna ölmek mi? İskoçya'nın bütün bu saçmalığa ihtiyacı var mı? Yoksa gerçek sorunlarıyla ilgili bir şeyler mi yapılması gerek? Mesela gençlerin aşırı alkol tüketimiyle. Neredeyse hiç para kazanmadan geçinmeye çalışanlarla ya da. Böyle şeylerle ilgili."

Robbie, Big Lou'nun koluna dokunmak için elini uzattı, ama Big Lou geri çekildi. "Soruma cevap ver Robbie Cromach," diye atıldı.

Robbie ellerine baktı. Bir sıvacının alçı ve zımparadan çatlamış elleriydi bunlar. "Pekâlâ," dedi. "Cevap vereceğim Lou." Kafasını kaldırıp ona baktı ve Big Lou onu çekici bulmasını sağlayan çıkık elmacık kemiklerini ve çocuksu hassasiyetini gördü.

"Ülkemizde çok fazla sorun olduğunu biliyorum," dedi. "Ne kadar çok çalışırlarsa çalışsınlar doğru dürüst bir maaş alamayan insanlar olduğunu çok iyi biliyorum. Temizlikçilerine çok düşük bir ücret ödeyip çok büyük kazançlar sağlayan bir şirket olduğunu biliyorum bu şe-

hirde mesela. Yazıklar olsun onlara. Yazıklar olsun. Babaları yanlarında olmayan ya da umursamayacak kadar sarhoş olan, ellerine silah geçirip hap kullanan çocukların olduğu yerler de var. Büyük sözler veren, ama çarlarla ve yüksek mertebeden insanlarla dolu küçücük bir parlamentomuzun olduğunu da biliyorum. Ama bütün bunlar eskiye dayanıyor. Bize dair doğru olmayan şeylere dayanıyor. Bunu düzeltene kadar, bizden alınanı, kralımızı geri alana kadar geri kalan her şey yanlış kalacak. Buna inanıyorum Lou. Yemin ederim, buna inanıyorum."

Robbie duraksadı. Sanki Big Lou'nun da durumu onun gibi görmesini istiyormuşçasına ve neredeyse yalvarırcasına bakıyordu.

"Tüm bunları anlıyorum Robbie," dedi kısık sesle. "Sadece bunun kadar eski bir konuda şikâyet etmek işe yaramıyor. Charlie'nin gelip krallığını geri alacakmış gibi göründüğü zamanların çok romantik olduğunu söylemek zorundayım. Ama ne için? O insanlar ne tür hükümdarlarmış? Hem bu kesinlikle bir değişikliğe yol açmayacak. Çok eski, eski bir mesele, Robbie. Bunu görebiliyor olmalısın."

Big Lou Robbie'nin karşılık vermesini bekledi. Karşılık yavaş geldi, ama en azından bir şey söylemişti: "Hayır. Göremiyorum Lou. Özür dilerim, ama göremiyorum."

Big Lou iç geçirdi. Böyle gariplikleri olan erkekler neden hep bana rastlıyor diye merak etti. Bilardoya takıntılı olan ve bütün boş zamanını klasik oyunların tekrarlarını izleyerek geçiren o Aberdeenli adam vardı mese-

la. Sonra da genç kızlara meyilli olan Eddie gelmişti ki bu tahammül edilemez bir şeydi. Şimdi de ola ola Jacobite olan Robbie vardı. Gülümsedi, gülümsemeden duramayacaktı. Genç kızlar mı, yoksa Jacobite saçmalıkları mı? Hangisi daha kötüydü?

Big Lou'nun hiç kuşkusu yoktu. "Ah Robbie," dedi en sonunda. "Seni ne mutlu ediyorsa öyle olsun."

Robbie öne eğilip Big Lou'yu yanağından öptü. "Sen harikasın Lou," dedi. "Kadınların en iyisisin. Tıpkı Flora MacDonald gibi."

61. Bir Hakaret Olarak "Orta Sınıf"

Pollock ailesinin dışarıya birlikte çıktığı pek görülmezdi. Bu böyle bir eğilimlerinin olmamasından değil, Irene'in Bertie için hazırladığı yoğun program yüzündendi. Her hafta saksofon dersinin yanında –her gün en az yarım saatlik bir uygulamayla (gamlar ve arpej çalışmalarıyla) da destekleniyordu– Bertie'nin Stockbridge'deki en az iki saatlik yoga dersi ve Nicolson Caddesi'ndeki İtalyan Kültür Enstitüsü'nde İtalyanca *conversazione* de vardı. Tabii bunların yanında sadece bir saat alsa da Bertie'nin rüya defteri tuttuğu ve seans için Queen Caddesi'ne yürüdüğü süreler de işin içine katıldığında çok daha uzun süren psikoterapi unutulmamalıydı.

Küçük bir çocuk için çok dolu bir hayattı bu ve dahası da vardı: Irene Bertie için beş veya altı çocuğun daha katılacağı ve birbirlerinin evlerinde düzenli olarak buluşarak okudukları kitaplardan bahsedecekleri bir okuma grubu ayarlamıştı.

Bunun başlangıcı, üyelerden biri tarafından sabote edilmeden önce birkaç ay boyunca düzenlenen ken-

di Kleinyen kitap grubuydu. Grubun programına kurgu kitapları sokmaya çalışan bu üyenin çabalarına karşı çıkmış olan Irene'in içine hâlâ dert oluyordu bu konu. Çatışma grubu tam anlamıyla ikiye bölmüş ve Irene ile yandaşlarının ağzında kötü bir tat bırakmıştı; grup toplantıları giderek azaldı, sonunda bir daha tekrarlanmadı.

"Grubumuzun bütün özelliği," diye sızlanmıştı Irene bir arkadaşına, "o korkunç orta sınıf kadın gruplarının bir araya gelip bir romancının en son çıkardığı anlamsız hayallerinden bahsetmiyor oluşuydu. Kesinlikle böyle bir grup değildik."

Arkadaşı başıyla onaylamıştı. "Şükretmeli," demişti. "O insanlar çok hevesli oluyor. Kendilerini çok ciddiye alıyorlar. Tek yapmaya çalıştıkları yorumlarının derinliğiyle birbirlerini geçmeye çalışmak. Aslında düşündüğünde çok komik geliyor."

Bu konuşma Pollock'ların İskoçya Sokağı'ndaki evinde yapılmış ve Stuart tarafından duyulmuştu. Ona göre gayet iyi bir fikir olan kitap gruplarında ne gibi bir sorun olduğunu düşünmüştü. Stuart bir kitap grubuna katılmak isterdi ve ofisteki iş arkadaşlarından birinin grubuna neredeyse katılıyordu –erkekler için bir kitap grubuydu–, ama Irene hevesini kırmıştı.

"İstersen katıl tabii," demişti aşağılayarak. "Ama bu biraz acınası bir durum, öyle değil mi? Bütün o orta sınıf erkeklerin toplantıya yetişene kadar bitirmeye çalıştıkları bir roman hakkında oturup konuştuklarını düşünmek acınası bir durum."

Stuart karşılık vermemişti. Irene'in orta sınıf diye nitelendirdiği insanlara karşı önyargısını hiçbir zaman anlamamıştı, hatta orta sınıf teriminin neden bir hakaret sayıldığını da anlamıyordu. Kendilerinin de orta sınıf olduğunu düşünüyordu ilk başta; tabii bunu karısına söylemeye cesaret edemezdi, ama bu kesinlikle doğruydu. Gelir açısından bakıldığında aşağı yukarı ortalarda sayılırlardı ve diğer insanların da aynı konumda oldukları bir sokakta yaşıyorlardı. Ayrıca Edinburgh başkaları ne düşünürse düşünsün çoğunlukla orta sınıfın yaşadığı bir yerdi. Bir istatistikçi olarak Stuart rakamlardan haberdardı: Şehirdeki nüfusun yüzde altmışı nitelikli işlerde çalışıyordu ve orta sınıftandı. Peki Irene orta sınıf denince akla gelecek bir insan olmasına rağmen orta sınıf hakkında nasıl böyle küçümsercesine konuşabiliyordu? Eğer orta sınıfı çekip çıkarırsanız şehir ölüverirdi... tıpkı her şeyin yolunda gitmesi için aynı ölçüde önemi olan, zor ve takdir görmeyen işleri yapan insanları aradan çıkarınca olacağı gibi. Bu yüzden sınıflara dair konuşmalar yapmak son derece anlamsız diye düşündü Stuart. Herkes önemliydi.

Kitap gruplarına yapılan bu saldırıya kulak misafiri olan Stuart tekrar aynı konuyu düşünmeye başlamıştı. Orta sınıf kadınların kitap gruplarına gittikleri doğru olabilirdi, ama bunun nesi yanlıştı ki? Son derece mantıklı ve ilginç bir şey gibi geliyordu ona. Başkalarıyla kitaplardan bahsetmek –okuma keyfini paylaşmak– eğlenceliydi ve orta sınıf da olsalar diğer üyelerin görüşlerinden bir şeyler öğrenmek mümkündü.

BELGESİZ OLUŞTURAN KAKTÜS TEAM

Irene onun için bir bilinmezdi. Ona hayranlık besliyordu ve onu seven küçük –küçücük– bir parçası da vardı, ama başkalarını hor görmesini ve olmadığı bir şey olmaya çalışmasını anlamıyordu. Stuart politik açıdan nerede durduklarını önemsemeksizin başkalarının içindeki iyiliği ve kötülüğü görebilen mantıklı bir insandı. Ofiste bulduğu herhangi bir gazeteyi okur ve içinde ilginç bir şeyler bulurdu. Eğer yazıyla aynı fikri paylaşmıyor olsa bile öne sürülen tezleri aklında tartardı. Irene bunu yapmıyordu. Okuduğu tek bir gazete vardı ve başka herhangi birine bakmayı reddediyordu. Bir keresinde Stuart ofisten farklı bir gazeteyle gelmişti ve Irene ona sert bir çıkış yapmakta gecikmemişti.

"Stuart eve *Daily Telegraph* getirmenin mantıklı olduğunu hiç sanmıyorum," demişti. "Bir an durup düşünsene. Ya Bertie okursa ne olacak? Etraftaki şeyleri alıp okuduğunu sen de biliyorsun."

Stuart omuz silkmişti. "Dünyanın nasıl bir yer olduğunu eninde sonunda görmesi gerekecek," demişti. Bu söylediğine, "Muhafazakârların da olduğunu öğrenmeli..." şeklinde devam etse mi diye düşünmüştü, ama Irene'in bakışları cesaretini kırmıştı.

"Bu ne yazık ki, son derece büyük bir sorumsuzluk," dedi Irene. "Aklının zehirlenmesini mi istiyorsun? Bir sonraki adım da *Daily Mail* olur artık. Ya da *Sun*. Tanrı aşkına Stuart. Peki ya başkası seni bu gazeteyi taşırken görse? Ne düşünürler?"

Tartışma daha da ileri gitmemişti, çünkü Stuart her zamanki gibi teslim olmuştu ve eve uygunsuz gazetele-

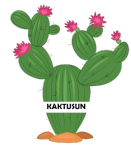
rin getirilmemesini kabul etmişti. Ama o cumartesi sabahı yürüyüşe çıktıklarında bunu düşünmüş ve düşünce özgürlüğünü neden savunmadığını merak etmişti.

"Nereye gidiyoruz?" diye sordu Bertie, Stuart ile Irene Ulysses'in bebek arabasını ön kapıya çıkan merdivenlerden indirmeye çalışırlarken.

"Valvona & Crolla'ya," diye karşılık verdi Irene. "Güzel bir yürüyüş yapacağız." Bertie bunu duyduğuna sevinmişti. İtalyan ürünleri satan yüksek raflarıyla bu dükkânı seviyordu. Genellikle oradan zeytinyağı, kurutulmuş domates ve makarna alıyorlardı, ama Panforte di Siena* gibi lezzetler de yok değildi ve Bertie bütün benliğiyle Panforte di Siena'ya bayılıyordu.

* Meyve ve kuru yemişlerden yapılan geleneksel bir İtalyan tatlısı. (ç.n.)

62. Dünya Ölümlerle Dolu Gibiydi

Drummond Meydanı'ndan dördü birlikte –Irene, Stuart, Bertie ve yürüyememesine rağmen Bertie'nin fazlasıyla gurur duyduğu MobileBaby bebek arabasıyla itilen Ulysses– geçtiler. Arabaları eski olabilirdi, ama en azından bebek arabaları yepyeniydi. Tam o sırada London Sokağı'na geçerlerken Bertie yolun karşısına park edilmiş olan arabalarını da gördü.

"Arabamız şurada!" diye haykırdı. "Bak baba. Orada işte."

"Evet, gördüm," dedi Stuart. "Annen oraya park etmiş olmalı."

Irene sert bir tepki verdi. "Özür dilerim ama onu oraya sen koydun Stuart. Ben bu sokağa nadiren park ediyorum."

Stuart kafasını eğip kaldırıma baktı. Arabayı oraya koymadığına emindi, ama bu konu hakkında tartışmanın hiçbir anlamının olmadığını da anlamıştı. Irene, Stuart susuncaya kadar ona bakma tekniğini kullanarak, özellikle de arabayla ilgili her tartışmayı kazanıyor

gibi görünüyordu. Muhalefet edilmesinin önüne geçmek için güçlü bir yöntemdi ve Stuart aynı yöntemi çok daha etkili bir şekilde kullanan birkaç politikacıyla da karşılaşmıştı. Bunlar genellikle herhangi bir soruya cevap vermeyi reddeden ve sorulan asıl soruya hiç ilgisi olmayan karşılıklar veren kişilerdi. Hatta düşünüldüğünde Irene de çok iyi bir politikacı olabilirdi, ama hangi parti ona uygundu ki? Jack McConnel onu İşçi Partisi'ne kabul eder mi diye düşündü Stuart, yoksa Irene rahatsız edinceye kadar gözlerini dikip ona mı bakardı? Irene Muhafazakârlara katılmazdı ve onlar da doğal olarak Irene'i istemezlerdi. Bu da geriye İskoç Milli Partisi ve Yeşiller'in kalması anlamına geliyordu. Yeşiller! Bu mantıklı bir fikirdi. Stuart liderleri olan Robin Harper'ı tanıyor ve seviyordu, ama onun bile Irene'le karşı karşıya gelse gülümsemeye devam edebileceğinden emin değildi.

"En azından artık arabamızın nerede olduğunu biliyoruz," dedi Bertie. "Bu da bir şeydir."

Bertie'nin ara sıra omzunun üstünden arabalarına baktığı London Sokağı'ndan inmeye devam ettiler. Sonra tepeye doğru çıkan Broughton Sokağı'nı tırmanıp, Union Caddesi'ne geçerek Leith Yolu yönüne saptılar. Union Caddesi'nde sahibiyle yürüyen bir köpek Bertie'ye Cyril'i ve içine düştüğü durumu hatırlattı.

"Tofu ısırma cezası olarak Cyril'in kuyruğunu koparacaklarını söylüyor," dedi. "Tofu diyor ki, ısıran köpeklere hep böyle yapıyorlarmış."

"Bu çok büyük bir saçmalık," dedi Irene. "Arkadaşın Tofu çok saçma fikirlere sahip. Onunla hiç ilişki kurmasan çok daha iyi olurdu Bertie."

Bertie Tofu'nun her zamanki gibi yanlış düşündüğünü duyduğu için rahatlamıştı. "Yani öyle canice bir şey yapmayacaklar, öyle mi?"

"Tabii ki hayır," dedi Irene.

"Peki ne yapacaklar?" diye sordu Bertie. "Suçlu bulurlarsa yani."

Garip bir sessizlik çöktü.

"Eee?" dedi Stuart Irene'e bakarak. "Cevap verecek misin, yoksa ben mi söyleyeyim?" Bir süre bekledi sonra da oğluna döndü. "Korkarım ki Cyril'i uyutacaklar Bertie. Sana bunu söylediğim için üzgünüm."

Bertie şaşırmış görünüyordu. "Nerede uyutacaklar?" diye sordu.

Tekrar sessizlik oldu. Sonra Irene durumun kontrolünü ele geçirdi. Cyril'i kendisini –hiçbir kışkırtma olmadan– ısıran köpek olarak hatırlıyordu. Ona göre kötü ve kokuşmuş bir hayvandı ve altın dişinin derisini sıyırdığı yerde, bileğinde hâlâ bir kırmızı leke duruyordu.

"Uyutmak süslenmiş bir söz Bertie," dedi. "Annenin sana bunlardan bahsettiğini hatırlıyorsun, değil mi? Kulağa diğer kelimelerden daha iyi gelen kelimeler bunlar."

Bertie bu konuda konuştuklarını hatırlamıştı, ama annesinin verdiği herhangi bir örnek aklına gelmiyordu. Aslında annesini örnek vermesi için ikna etmeye çalışmış, ama annesi nedense söylememek için diretmişti. "Ne gibi anne?"

"Yani..." Irene cümlesini tamamlayamadı.

"Uyutmak öldürmek demek," dedi Stuart.

Bertie bir anda durdu, Irene ve Stuart da onunla beraber yürümeyi bıraktılar. Bertie, söylediği şeyden hemen o anda pişman olmuş olan babasına kafasını kaldırıp baktı.

"Yani Cyril'i öldürecekler mi?" diye sordu Bertie sesi titreyerek.

"Korkarım ki öyle," dedi Stuart. "Ama bunu insani bir şekilde yapacaklar Bertie. Onu vurmayacaklar ya da benzer bir şey yapmayacaklar."

"Elektrikli bir kulübeye filan mı koyacaklar yoksa?" diye sordu Bertie. "Elektrikli sandalye gibi."

Stuart Bertie'nin elini tuttu. "Tabii ki hayır, Bertie," dedi. "Öyle şey olur mu?"

Babasının elini tutmak Bertie'ye güven veriyordu, ama yeterli değildi. Union Caddesi'ndeki kaldırımda dururken gözüne yaşlar dolmaya başladı. Herhangi birisinin Cyril'i ya da herhangi bir köpeği öldürmek isteyebileceğine inanmıyordu. Hatta herhangi birisinin herhangi bir canlı öldürebileceğine... dünya ölümlerle dolu gibiydi. İnsanlar fokları, geyikleri ve kuşları öldürüyordu. Filleri, gergedanları ve sığırları... Hatta Japonlar, herkes bunun yanlış olduğunu söylese bile balinaları öldürüyordu. O kocaman, zeki ve arkadaş canlısı yaratıkları öldürüyorlardı. Ama öte yandan insanlar başka insanları da aynı, hatta belki de daha büyük bir hevesle öldürüyorlardı. Bertie gazetede birilerinin bir yerlerde sürdürdüğü savaşın fotoğraflarını görmüştü ve resimde bir asker kendisine ateş eden birisine silahını doğrultmuş-

tu. Bu ona son derece saçma gelmişti. İnsanlar başkalarıyla oynamalı diye düşündü, savaşmamalı. Ama belli ki savaşmak isteyen insanlar bunu kabul etmiyor gibi görünüyorlardı. Örneğin insanlara yumruk veya fırsat bulabilirse tekme atmaya bayılan Larch. Larch bir keresinde Tofu'nun sırtına "BENİ TEKMELE" yazan bir kâğıt tutuşturmuş ve ilk fırsatta sağlam bir tekme savurmuştu. Bu da olaya şahitlik etmiş olan ve teklif hâlâ geçerliyken Tofu'yu tekmeleyebilmek için koşuşturan Olive'in keyif dolu çığlıklar atmasına sebep olmuştu, ama öfkelenen Tofu Olive'in saçını çekmişti. Böyle şiddet olaylarının hiçbir sorunu çözmediğini düşünmüştü Bertie. Ama görünüşe bakılırsa dünya böyle bir yerdi. İnsanlar birbirlerine tekme atıyor, birbirinin saçını çekiyor ve sonuçlara ağlıyorlardı. Neden?

"Yapma Bertie," dedi babası. "Her şeyin sonunda iyiye varacağına eminim ben."

Irene kafasını salladı. "Bertie'ye bunu söylemen hiçbir işe yaramayacak Stuart," dedi. "İşe yaramayacak. Bunu sen de biliyorsun. Ben de biliyorum. İşe yaramayacak işte."

63. Bertie İçin Panforte, Stuart İçin Bir Şok

Valvona & Crolla'nın lezzetli mağaralarının arasında *Dear Olivia*'nın yazarı Mary Contini, Pollock ailesi geldiğinde raflardan birindeki yer mantarı yağı şişelerini düzenlemekle meşguldü. Dönüp Irene'i gördüğünde bir an canı sıkıldı. Irene'i uzaktan tanıyordu ve onunla ilişkisi pek iyi sayılmazdı. Irene'in zeytin yağıyla ilgili çok kesin görüşleri vardı ve genellikle olduğu gibi zayıf bir temeli olmasına rağmen görüşlerini dükkân çalışanlarıyla paylaşmaktan geri kalmıyordu. Mary bunları sabırla dinliyor ve Irene'i düzeltmekten veya onunla ters düşmekten kendisini alıkoymaya çalışıyordu, ama bu kolay değildi. Bir de zavallı bir çocuğu var diye düşündü. Bir de kocası. Adama baksana. Var olan küçücük özgürlüğü de elinden alınmış bir yuva. Üstüne bir de küçük bir bebek daha gelmiş ve o da şüphesiz zavallı küçük Bertie'nin karşılaştığı korkunç savaşla yüzleşmek zorunda kalacak. Zavallı çocuk.

Irene Mary'ye gülümsedi. Onun kitaplarını okumuş ve keyif almıştı, ama bu ona kendisinin de pek çok ki-

tap yazabileceğini ve bu kitapların şüphesiz başarılı olacağını, hatta bunların çığır açıcı kitaplar olacağını hatırlatmıştı. Böyle bir şeye girişmemişti daha, ama bunun an meselesi olduğunu hissediyordu. Kesinlikle kitap yazacaktı ve sonuçta başarısını pek çok yazarınkinden çok daha iyi sürdürecekti. Bundan emindi.

"Panforte di Siena alabilir miyiz anne?" diye sordu Bertie. "Nerede olduğunu biliyorum."

"Tamam Bertie," dedi Irene. "Ama büyük olmasın. Küçük olanlardan al. İtalya'da çocuklar küçük Panforte di Siena dilimleri yiyorlar."

Bertie annesini Rönesans resmiyle süslü kutusunun içinde panforte'nin durduğu rafa götürdü. Küçük bir kutu alıp bunu annesine gösterdi, annesi de başıyla onayladı. Sonra hepsi birlikte kurutulmuş domates kısmına, ardından da salamlarla soğuk etlerin bulunduğu bölüme geçtiler.

İstedikleri malzemeleri aldıktan sonra Stuart saatine baktı. "Ben Fruitmarket Galerisi'ne gitmeyi düşünüyorum da," dedi.

Irene bunu onayladı. Kendisi Bertie'yle eve gidecekti: Yaklaşan sınavı yüzünden evde saksofon çalışması gerekiyordu. Bertie bundan pek hoşlanmamıştı, ama aklında panforte vardı ve bir oturuşta hepsini yemesi konusunda annesini ikna edip edemeyeceğini merak ediyordu. Bu pek muhtemel değil diye düşündü, ama yine de deneyebilirdi. Irene keyfi bölümlendirmek gerektiğine inanıyordu ve Bertie asla küçük bir parça çikolata veya bir kaşık dolusu dondurmadan fazlasını yiyemiyor-

du. Bazı keyiflerse –Irn-Bru gibi– tamamen yasaktı. Stuart kontrolü eline geçirdiğinde bu koruyucu kalkanı aşabiliyorlardı sadece.

Irene ve Bertie birlikte geri döndüler. Hoş bir sabahtı ve Drummond Meydanı aydınlıktı. İskoçya Sokağı'nda yolun karşısından yürüyen Domenica'yı gördüler. Domenica neşeyle onlara el salladı. Bertie de karşılık verdi.

"Zavallı kadın," dedi Irene sessizce.

Bertie yanıt vermedi. Annesinin Domenica'ya neden zavallı kadın dediğini anlamıyordu. Ona kalırsa Domenica hayatından epeyce memnundu. Ayrıca o sarı renkli Mercedes-Benz'iyle mutlu olmakta da hakkı var diye düşündü Bertie. Sonra Bertie, annesinin bütün komşularla ilgili bir fikrinin olduğunu fark etti ve ona göre hepsinde bir şeyler yanlıştı.

Eve girdiklerinde Bertie panforte'nin yarısını yemeye izin kopardı ve müzik çalışırsa ertesi gün kalanını da yiyebileceğine dair söz aldı.

"Bay Morrison sınavda başarılı olacağına inanıyor," dedi Irene. "Onu hayal kırıklığına uğratma."

"Uğratmam," dedi Bertie dudaklarındaki pudra şekerini yalarken. Panforte İtalya'nın en muhteşem buluşu diye düşündü. Annesi İtalyan kültüründen, Dante'den, Boticelli'den bahsedip duruyordu, ama Bertie'ye göre Panforte di Siena İtalya'nın dünyaya en büyük hediyesiydi. Bu ve bir de dondurma.

Bertie'nin çalışması Stuart eve döndüğü sıralarda bitmişti. Stuart içeriye geçti ve Irene'in ocağın başında çor-

ba karıştırdığı ve Bertie'nin masada bir şeyler okuduğu mutfağa girdi.

Irene Stuart'ı selamlamak için arkasını döndü. "İlginç bir sergi miydi?" diye sordu.

"Çok," dedi Stuart. "Harika ressamlar vardı; Crosbie, Houston, McClure. Ayrıca Duncan Macmillan'ı da gördüm. Geçenlerde Turner Ödülü'yle dalga geçen vardı ya hani. Bence çok da haklıydı."

Irene buna pek ilgi göstermedi. Ona göre Turner Ödülü ilerici bir ödüldü ve insanların ilericiliğe saldırması pek yeni sayılmazdı. Kaşığı bıraktı. "Ulysses nerede?" diye sordu. "Koridorda mı?"

Mutfağın kapısında duran Stuart'ın kafası karışmış gibiydi. "Ulysses mi?" diye sordu. Sesi bir anda titremeye başlamıştı.

"Evet," dedi Irene alaycı bir sesle. "Öteki oğlun."

Stuart kapının koluna uzanıp sıkıca tuttu. O kadar fazla sıkıyordu ki eklem yerleri beyazlaşmıştı.

"Olamaz..." diye başladı.

Irene küçük bir çığlık koyverdi. "Stuart! Ne yaptın?.."

"O seninle sandım," dedi Stuart. "Bebek arabasını sen park etmiştin..."

Cümlesini bitirmedi. "Bir yere park etmedim," diye haykırdı Irene. "Onu Fruitmarket Galerisi'ne götürmen gerekiyordu. Valvona & Crolla'da onu sen itiyordun. Onu bir yerlere bırakan da sensin. Nerede? Ulysses'i nereye bıraktın?"

Stuart telefonun durduğu masaya doğru atıldı. "Hemen arayacağım," dedi. "Çabuk Bertie, bana telefon rehberini bul. Çabuk."

Bertie koridora koşup rehberle geri geldi. Ama sonra bir Valvona & Crolla paketi fark edip "Bakmamıza gerek yok baba," dedi. "Numara paketin üstünde, bak."

Titreyen ellerle Stuart numarayı çevirdi. Telefon açılmadan önce birkaç saniye geçti. "Bebeğimiz," diye haykırdı alıcıya. "Dükkânın içinde veya dışında bir bebek buldunuz mu?"

"Hayır," dedi karşı taraftaki ses. "Bebek yok. Bir şemsiye var, evet. Ama bebek yok."

64. Yani Küçük Bir Bebek Kaybettiğinizi mi Söylüyorsunuz?

Ardından gelen fırtınada her biri farklı şeyler öneren üç farklı ses yükseliyordu. Suratı öfkeyle kıpkırmızı kesilen Irene Stuart'ın derhal Valvona & Crolla'ya gidip Ulysses'e dair bir iz araması konusunda ısrar ediyordu. Stuart buna karşı geliyor ve sesini karısının acı feryadının üstünden duyurmaya çalışıyordu. Eğer kayıp bir bebek olmadığını söylüyorlarsa dükkâna gitmenin hiçbir anlamı yoktu.

"Kayıp mı?" diye haykırdı Irene. "Terk edilmiş demek istiyorsun. Bir şeyi nereye koyduğunu unuttuğunda o kayıp olur. Bir şeyi bıraktıktan sonra alıp başını gitmeye terk etmek denir. Ulysses terk edilmiş işte."

"Tango iki kişiliktir," dedi Stuart. "Sen de aynı ölçüde sorumlu sayılırsın."

"Tango nedir?" diye sordu Bertie.

Stuart kafasını eğip oğluna baktı. "Bir Arjantin dans türü," diye açıklamaya başladı. "Arjantinliler dans etme konusunda çok..."

BELGESİZ.ORG
KAMUSAL TEAM

"Stuart!" diye bağırdı Irene. "Ulysses'ten bahsediyoruz. Her saniye ölümcül olabilir, ama sen kalkmış Arjantin'den bahsediyorsun."

Stuart'ın yüzü kızardı. "Ben Fruitmarket Galerisi'ne gidiyorum dediğimde onu sen alacaksın sandım," dedi daha sakin bir sesle. "Gerçekten öyle sanmıştım."

"Böyle bir şey düşünmen için bir sebep yoktu," diye atıldı Irene. "Sana onu almanı söylediğimi çok net hatırlıyorum. Dükkânın dışında duruyorduk ve ben..."

"Demek ki dükkânın içinde bile değildi," dedi Stuart. "Bu da bir şeydir. Şimdi en azından onu dükkânda değil de sokakta aramamız gerektiğini biliyoruz." Duraksadı. Irene kafasını ellerinin arasına gömmüş ve ağlıyor gibi görünüyordu.

Bertie onu sakinleştirmek için yanına gitti. "Ağlama anne," dedi. "Ulysses'e bir şey olmayacağına eminim. Onu birisi çaldıysa bile onun için iyi bir yuva olacağına eminim. Bir yerlerde çok mutlu bir bebek olacak."

Bir anlığına Bertie Ulysses'in önünde açılan fırsatları düşündü. Mesela Hearts Futbol Kulübü taraftarlarından birisi tarafından alınmış olabilirdi ve yeni ebeveynleri ona Bertie'nin gazetede görmüş olduğu, futbol takımının şarap kırmızısı renklerinde bebek giysileri alabilirdi. Bu Ulysses'in çok hoşuna giderdi ve Hearts taraftarı o evde büyüyünce yeni babasıyla maçları seyretmeye Tynecastle'a giderlerdi. Ulysses İskoçya Sokağı'nda kalsa böyle bir şeyi asla elde edemeyecekti. Yeni ebeveynlerinin daha güzel bir arabası da olabilir diye düşündü Bertie. Bir Jaguar mesela. Onu yatakhanesinde gece ya-

rısı ziyafetleri düzenlenen* ve Tofu'yla Larch'a hiç benzemeyen arkadaşlarının olacağı bir yatılı okula gönderebilirlerdi. Bunların hepsi artık mümkündü.

Bertie'nin annesini sakinleştirme çabaları istenilen etkiyi yaratmadı. Irene ayağa kalkıp Stuart'ın kolunu yakaladı. "Leith Yolu'na gitmemiz gerek hemen," dedi. "Gidip onu aramalıyız... onu..."

Sesi titriyordu. Ulysses'in adını anamıyordu bir türlü ve bu görev Bertie'ye kaldı.

"Ulysses'i," dedi.

Stuart ayağa kalktı. "Taksi çağırayım," dedi. "Öylesi daha çabuk olur."

Taksi geldiğinde Irene, Stuart ve Bertie İskoçya Sokağı 44 Numara'nın kapısına çıkmışlardı. Stuart taksiciye onları Valvona & Crolla'ya doğru götürmesi gerektiğini ve Leith Yolu'ndan yavaş bir şekilde geçmesini istediklerini açıkladı. Kaybettikleri bir şeyi arayacaklardı.

"Ne kaybettiniz?" diye sordu taksici. "Bisiklet mi? Leith Yolu'nda çok fazla bisiklet kayboluyor. Kardeşimin oğlunun bir tane..."

Stuart araya girdi. "Bisiklet değil," dedi. "Bir çocuk."

"Ah," dedi şoför. "Ufaklıklar kendiliğinden geri geliyorlar zaten. Çok endişelenmeyin. Canı çay içmek istediğinde kalkıp kapınıza dayanır."

"Etrafta dolaşamıyor," dedi Bertie. "Hatta yürüyemiyor bile. Daha bebek o."

* *A Feast at Midnight* adlı 1995 yapımlı İngiliz filmine gönderme yapılıyor. (ç.n.)

Taksi şoförü dikiz aynasından onlara baktı. "Yani küçük bir bebek kaybettiğinizi mi söylüyorsunuz?"

"Ne yazık ki öyle," dedi Stuart. "Valvona & Crolla'nın önünde bir bebek arabasının içinde bıraktık. Hata oldu işte."

Taksi şoförü ıslık çaldı. "Bana sorarsanız hemen çocuk esirgeme bakımevine gitmeliyiz. Orayı biliyor musunuz? Acil durumlarda çağrılan polis bebekleri oraya götürüyor."

Stuart bir süre düşündü. "Polis bebeği hemen oraya mı götürüyor?"

"Evet," dedi şoför. "Bebeği karakola götürmüyorlar. Doğruca bakımevine gidiyorlar. Bebeğiniz muhtemelen oradadır şimdi."

"O zaman oraya gidelim," diye atıldı Irene. "Lütfen acele edin."

Duddingston'ın öte yanında Victoria döneminden kalma bir bina olan bakımevine on beş dakikadan kısa bir sürede vardılar. Taksiden inip kapısını hızla kapatan Irene, taksi ücretini ödemesi ve Bertie'yi ön kapıya getirmesi için Stuart'ı geride bıraktı. Kapı kilitliydi, ama bir kadın açana kadar kapıyı sarsıp zili çaldı.

"Bebeğim," dedi Irene. "Kocam onu Valvona & Crolla'nın önünde bırakmış. Birkaç dakikalığına bırakmış, hepsi bir yanlış anlamadan kaynaklandı. Geri döndüğümüzde..."

Kadın Irene'in içeri girmesini işaret etti. "Bu da kocanız mı?" diye sordu ona gülümseyen, fakat karşısında çatık kaşlar bularak terslenen Stuart'a.

"Bebeğimiz," dedi Irene. "Acaba buraya mı getirdiler?"

"Demin bir bebek getirildi," dedi kadın. "Ama ilk gelene teslim edecek değiliz tabii. Bebek arabasını tarif edebilir misiniz? Bir de ne giydiğini?"

Irene gözlerini kapatıp tarif etmeye çalıştı. Kadının tavrı onu rahatsız etmişti, ama böyle durumlarda gücün kimin elinde olduğunu kabul edecek kadar akıllıydı.

Irene tarifini bitirince kadın başıyla onayladı. "Yakın sayılır," dedi.

"Geri alabilir miyiz?" diye sordu Irene.

"Tabii," dedi kadın. "Bebek odasında. Altını değiştirdik ve başka bebeklerle birlikte gayet huzurlu bir şekilde uyuyor. Benimle gelir misiniz?"

Eve girip kadını takip ettiler. "Siz dışarıda bekleyin," dedi kadın. "Ben bebeği getiririm. İçeriye mikrop girsin istemiyoruz."

Koridora açılan kapıdan geçip yan odalardan birine girdi. Birkaç dakika sonra dışarı çıkıp kalın ve beyaz bir şala sarılmış Ulysses'le birlikte geldi.

"Alın bakalım," dedi Ulysses'i Irene'e verirken. "İşte bebeğiniz. Gayet sağlıklı." Sonra da ekledi: "İhmalkârlığa rağmen hiç kötü durumda değil."

65. Tarif Edilemeyecek Kadar Korkunçtu

İskoçya Sokağı'na dönerken takside Irene doğal olamayacak kadar sessizdi. Kollarının arasında uyuyan Ulysses'le dudaklarını büzmüş oturuyor ve Stuart'la bilerek göz göze gelmiyordu. Stuart ise elleriyle dizlerini kavramış, gergin bir şekilde karşısında oturuyordu. Bir Irene'e sonra tekrar dışarıya bakıyordu ve Irene'i çok iyi anlıyordu. Ulysses'in böyle ortadan kaybolması onun hatasıydı ve çok uzun bir süre bu ona hatırlatılıp duracaktı. Ama herkes aynı şeyi yapabilir, bebeği kimin alacağını unutabilirdi. Irene suçu onun üstüne atıyordu belki, ama o hiç hata yapmıyor muydu? Tabii ki yapıyordu, fakat bunu kabullenmiyordu. Irene hep haklıydı.

Bertie babasının çok mutsuz olduğunu hissediyor ve onun için üzülüyordu. Ulysses'in başına gelenler yüzünden babasını suçlamıyordu. Önemli olan Ulysses'in zarar görmeden ailesine geri dönmüş olması diye düşünüyordu. Gerçi bundan pek memnun değildi. Ulysses başka bir yerde yaşayacak olsa epeyce sevinirdi, ama yetiş-

kinlerin bu konuyu böyle algılamadıklarını biliyordu ve görüşlerini bu yüzden açıklama gereği görmedi.

"Arthur's Seat işte," dedi babasını neşelendirmeye çalışarak. "Bak baba. Şurada."

Stuart camdan dışarıya, gökyüzünde oturan bir aslan gibi bir profil oluşturan yeşil tepeye baktı. Bertie'ye bakıp başını salladı. "Evet," deyip Irene'e baktı. "Haklısın Bertie."

"Arthur's Seat'e hiç çıktın mı anne?" diye sordu Bertie. "En tepesine."

Irene dudaklarını büzüştürdü. "Hayır," dedi. "Çıkmadım Bertie. Arthur's Seat'e çıkmanın bir anlamı yok."

Bunu yine sessizlik takip etti. Sonra birden Irene kafasını kaldırıp Stuart'la konuşmaya başladı. "Küçük düştük," dedi. "Tüm bunlar yüzünden rezil olduk. O kadın. Bana ne dediğini duydun mu Stuart? Duydun mu?"

Stuart camdan dışarıya baktı. "Bunu pek kafaya takmamak gerek," dedi yumuşak bir sesle. "İnsanlar genellikle pek anlamı olmayan şeyler söylüyorlar. Bunu bizim bakan da çok yapıyor. Umursamaman gerekiyor. Sonra böyle şeyler dediklerini bile unutuyorlar. Sen de unutuyorsun. Geçen gün mesela, bakan bize istatistik sürecinin gözden geçirilmesi gerekiyor dedi. Patronumla orada oturuyorduk ve tam o sırada camın dışına konan bir güvercin hakkında bir şey söyledik, hani şu gri olanlardan, bunun üstüne bakan ne dediğini tamamen unuttu ve..."

"Saçmalama!" dedi Irene. "Bakımevindeki kadın ne dediğini çok iyi biliyordu. Sözlerini dikkatle seçti."

Bertie annesiyle babası arasındaki bu konuşmayı dinliyordu. "Ne dedi anne?" diye sordu.

Irene'in yanıtı şu an son derece öfkeli olduğu Stuart'a yönelikti. "Ulysses'in ihmalkârlığa rağmen iyi durumda olduğunu söyledi. İhmalkârlık! Beni bununla suçladı. Ben de orada durup bunu dinlemek zorunda kaldım, yoksa binlerce form doldurup, sırada bekletecek ve kimbilir daha neler neler yaptırdıktan sonra Ulysses'i verecekti. Çok utandım.

"Bu kadınlar," diye devam etti Irene, "elindeki yetkiyi kullanmaktan keyif alıyorlar. Bunları çok iyi tanırım. Beni ve Ulysses'i nasıl yetiştirdiğimi nereden biliyor ki? Bilmiyor. Ama kalkıp ihmalkârlıkla suçlayabiliyor."

Stuart omuzlarını silkti. "İnsanlar öylesine konuşuyorlar," diye mırıldandı. "Unut gitsin. Önemli olan Ulysses'i geri almış olmamız."

"Kırabilirsin kemiklerimi taşla sopayla," dedi Bertie, "sözcüklerin acıtamaz canımı ama. Bu tekerlemeyi duymuş muydun anne? Tofu Larch'a bunu demişti."

"Öyle mi?" dedi Stuart. "Sonra ne oldu?"

"Larch ona vurdu," dedi Bertie. "Vurdu ve döndü gitti."

"Önemli olan," dedi Irene konuşmanın kontrolünü tekrar ele geçirerek, "ortada bir ihmalkârlık söz konusuysa bunu benim yapmadığımdır."

Bu cümle sessizlikle karşılandı.

"Meclis üyesiyle görüşeceğim," dedi Irene. "O kadın hakkında şikâyette bulunacağım. Özür dilemesini isteyeceğim."

Yolculuğun geri kalanında başka söz söylenmedi. Ulysses hâlâ derin derin uyuyordu, ama basamaklardan çıkarken gözlerini birazcık aralayıp gülümsedi, sonra tekrar uyuyakaldı.

"Çok travmatik bir tecrübe yaşadı, zavallı ufaklık," dedi Irene. "Valvona & Crolla'nın dışında bebek arabanla bırakıldığını bir düşün."

"Umursamazdı anne," dedi Bertie. "Ulysses nerede olduğunu bilmiyor pek."

"Kesinlikle," dedi Stuart.

Ulysses bebek karyolasının içine konulduktan sonra aile mutfağa döndü. Irene yaptığı çorbayı ısıttı ve üç kaseye bölüştürdü.

"Çok rahatladım," dedi Stuart. "Çok özür dilerim."

"Babam özür diliyor," dedi Bertie.

Irene başıyla onayladı. "Duydum Bertie."

Tam o anda Ulysses ağlamaya başladı. Düzenin geri gelmesini isteyen Bertie altını değiştirmeyi önerdi; bunu öğrenmişti, fakat yapmaktan nefret ediyordu, ama şimdi bunun annesini teskin edeceğine inanıyordu.

"Teşekkürler Bertie," dedi Irene. "Yardıma ihtiyacın olursa bizi çağır. Daha sonra Ulysses'i yıkarız ve sonra çayını içebilir."

Bertie koridorun sonundaki odaya girdi. Ulysses'i kaldırıp altını değiştirdikleri örtünün üstüne yatırdı. Etrafına sarılı battaniyeyi yavaşça açtı. Tulumunu dikkatle çıkardı. Sonra...

Bertie kalakaldı. Ulysses çok farklıydı. Korkunç bir şey olmuştu, tarif edilemeyecek kadar korkunçtu.

"Anne!" diye bağırdı. "Çabuk gel. Çabuk. Ulysses'e bir şey olmuş. Onun... onun... düşmüş işte! Anne, çabuk gel!"

Mutfaktan devrilen bir sandalye sesi geldi ve Irene arkasında Stuart'la odaya daldı. Bertie'yi itip mutlu bir şekilde yatan Ulysses'e baktı.

"Ah! Ah!"

Tek diyebildiği bu oldu. Ulysses, Ulysses değildi. Bu bir kızdı.

"Yanlış bebek," diye kekeledi Stuart. "Bize yanlış bebeği vermişler."

Bertie kendisine gülümseyen bebeğe baktı.

"Bu bizde kalabilir mi anne?" diye sordu.

66. Neler Olabileceğine Dair Spekülasyon

Pollock'ların evinde çocuk esirgeme bakımevinden kendilerine yanlış bebeğin verildiğine dair felaket keşfedilirken, Matthew da galerisinin kapısına Yirmi Dakikaya Dönerim yazısını asıyordu. Bu yazı aralarında Pat'in de bulunduğu pek çok kişi tarafından belirsiz ve uyduruk olarak nitelendirilmişti. İlk başta yirmi dakikanın ne zaman başladığını belirtmiyordu, bu yüzden insanlar onun on dokuz dakika mı, yoksa bir dakika önce mi asıldığını bilemeyecekti. Ayrıca Matthew'un alışkanlıklarına azıcık aşina olan birisi onun Big Lou'nun kafesinde kahve içerek en az kırk dakika geçirdiğini biliyordu ve onun dönüşüne kadar galerinin kapısında beklemeye kalkan birisi tahmin ettiğinden çok daha uzun süre beklemek zorunda kalacaktı.

Farklı bir yazı öneren Angus Lordie olmuştu. Tabela basitçe "Dışarıda" diyecekti. Böyle bir tabela hem açık seçikti, hem de yanlış umutlar beslenmesinin önüne geçerdi. "Bazı durumlar vardır ki," dedi, "basit kelime en iyisi olur. Bu da bana sanırım George Mackay Brown tarafından anlatılmış bir hikâye hatırlattı. Sekiz yıl bo-

yunca ortadan kaybolan Orkneyli bir adam hakkındaydı. Normal bir şeymiş gibi evine elini kolunu sallayarak döndüğünde ailesi nerede olduğunu sormuş. O da tek kelimelik bir cevap vermiş: 'Dışarda.'"

Matthew bu hikâyeyi çok eğlenceli bulmuştu. "Komik," dedi. "Bu gerçekten komik."

"Evet," dedi Angus. "Bizim için eğlenceli. Ama bunun İskoçya dışındaki yerlerde komik karşılanacağını sanmıyorum. Çok özel bir kültürel yapı yüzünden komik olan bazı şeyler var çünkü."

"Bence bu her yerde komik karşılanırdı," dedi Matthew.

Angus gülümsedi. "Belki. Ama sadece İskoçya'da komik olan bir şey var. Bana öğretmenim anlatmıştı. Dinlemek ister misin?"

"Eğer komikse..." dedi Matthew.

"Öyle," dedi Angus. "Söylediğim gibi bu sadece burada komik. Öğretmenin biri Jimmy adlı bir çocuğun öğlen kafeteryada balık verildiğinde yemek yemediğini fark etmiş. Bir süre sonra konuyu çocuğun annesine açmaya karar vermiş ve bir mektup yazmış. Anneden de bir yanıt gelmiş, mektupta şunlar yazıyormuş: Beni gördün? Kocamı gördün? Jimmy'yi gördün? Balığı gördün? Biz yemiyoz onu."

Matthew bunu duyduktan hemen sonra kahkahalara boğuldu. "Bu sahiden de çok komik," dedi.

Angus başıyla onayladı. "Tabii ki komik. Ama bu hikâyeyi Londra'da anlatırsan insanlar hiçbir şey anlamaz. Peki biz bunu neden bu kadar eğlenceli buluyoruz?"

Matthew konu hakkında düşünmeye başladı. Herhangi bir gözlemle birlikte "gördün" kelimesini söyleme alışkanlığı vardı. Bu bir konuyu açmak için kullanılan yöntemlerden biriydi, ama kendi içinde pek eğlenceli sayılmazdı. Annenin verdiği cevabı adım adım, bir kıyas olarak geliştirmesinde miydi komiklik? Evet, öyle olmalıydı. Muhtemelen kıyasa dayanan akıl yürütmenin ilginç bir türeviydi ve halk dilindeki ifadesi şaşırtıcı ve yersiz kaçıyordu. Ama başka bir şey daha vardı. İki dünya arasındaki çatışmaydı bu: Öğretmenin dünyasıyla annenin dünyası arasındaki çatışma. İki bambaşka dünya birbirine temas ettiğinde bunu komik buluyorduk.

Angus Matthew'un aklını okumuş gibiydi. "Memuriyetin gururunu kırma isteği bu," dedi. "İskoç komedyalarında bu çok yoğun bir şekilde işleniyor. Burada da yine buna benzer bir konu söz konusu, sence de öyle değil mi?"

Matthew başıyla onayladı. Angus'ta da komik bir şeyler var diye düşündü.

Cumartesi günleri Matthew için genellikle yoğun geçiyordu ve galeriyi boş bırakmak pek istemiyordu, ama saat on olduğunda kendisini çok gergin hissetmeye başlıyor ve Big Lou'nun duble espressosunun işe yarayacağını düşünmeye başlıyordu.

Kafeye girdiğinde Big Lou tek başına tezgâhın arkasında oturmuş kitap okuyordu. Matthew içeriye girdiğinde kafasını kaldırıp baktı, kitabın sayfalarının arasına bir ayraç yerleştirip kapattı.

"Seni rahatsız etmek istemiyorum, Lou," dedi Matthew kitabın başlığını okumaya çalışarak. "Eric Linklater. *The...*"

"*The Prince in the Heather*," dedi Big Lou. "Robbie verdi. Çok güzel bir kitap. Prens Charlie'nin kuzey İskoçya'dan kovalanmasıyla ilgili."

Matthew uzanıp kitabı Lou'nun elinden aldı. Rastgele bir sayfasını açtı. Vahşi görünümlü bir sahil manzarası, bir harita ve prensin ekoseler içindeki bir resmi vardı. "Ne hikâye ama, değil mi?" dedi düşünceli bir şekilde. "Bu uzaklıktan bakınca oyun gibi geliyor."

"O zamanlar oyun filan değilmiş," dedi Big Lou.

Laubalilikle suçlandığını hisseden Matthew, "Hayır," dedi. "Tabii ki değildi. Ama ilgimi çeken bir şey var Lou. Charlie biraz daha zorlamış olsaydı ne olurdu? Londra'da işler biraz karışık değil miydi o dönem? Biraz daha zorlasa ve evlerini başlarına yıksa ne olurdu?"

Big Lou hemen karşılık verdi. İnsanlar Arbroath'ta böyle boş varsayımlara takılmazlardı. "Bunu düşünmenin mantığı yok," dedi. "Olmadı sonuçta."

"Ama olabilirdi," dedi Matthew. "Kolayca olabilirdi. Neler yaptığına bir baksana. Hem böyle sorular sormakta bir sakınca yok ki. Geçenlerde sırf böyle sorular soran bir kitaba denk geldim. Amerikan uçakları Midway Savaşı'ndaki o kritik anda başka bir gemide olsaydı ne olurdu? İspanyol donanması İngilizlere saldırdığında rüzgâr diğer yandan esiyor olsaydı ne olurdu? Rüzgâr birkaç derece dönmüş olsaydı Amerikalılar dahil olmak üzere biz de şu anda İspanyolca konuşuyor olurduk Lou."

Big Lou omuzlarını silkti. "Ama Prens Charlie böyle bir şey yapamadı," dedi.

"Yapmış olsaydı," dedi Matthew düşünceli düşünceli. "Daha fazla piskoposumuz olurdu."

Big Lou düşünceli görünüyordu. "Robbie..." diye başladı.

"Biliyorum," dedi Matthew. "Onlara bir ilgisi var, değil mi? Jacobite anladığım kadarıyla. Tekrar savaş çıkmasını sağlamaya çalışan o insanlar gibi. Ne diyorlardı kendilerine? Sealed Knot Topluluğu mu ne? Bir defasında Dollar'daki tepelerde yürüyüşe çıkmıştım ve bir anda bir sürü insan tepeden aşağıya çığlıklar atarak koşmaya başladı. En önde çuval bezinden bir giysi giymiş ve elinde kılıç tutan bir adam olduğunu gördüm. Kim olduğunu biliyor musun? Edinburghlu bir avukattı. Çok garipti. Anlaşılan pazar günlerini bu şekilde geçiriyormuş."

67. Hepimiz Bir Şeylere İnanmak İstiyoruz

Big Lou tezgâhtan geri çekilip kahve makinesiyle uğraşmaya başladı. "Erkeklerin hobiye ihtiyacı var," diye başladı. "Kadınlar genellikle çocuklara bakmakla ve evi çekip çevirmekle çok meşgul oluyorlar. Erkekler de artık sürü halinde avlanmaya ihtiyaç duymadıkları için bir çıkış arıyorlar."

Matthew gülümsedi. "Yani çuval bezi giyip antik bir klan savaşçısı olduğunu varsaymak son derece sağlıklı, öyle mi?"

"Sağlıksız değil," dedi Big Lou. "Garip sanırım. Ama erkek oyunu işte. Her türden erkek oyunu var Matthew."

"Ne gibi?"

Big Lou küçük konik kutuya kahve koydu ve bir kaşıkla çekilmiş kahvelere bastırdı. "Golf kulüpleri," dedi. "Araba yarışları. Futbol. Masonlar. Liste uzayıp gidiyor."

"Kadınlar oynamıyor mu?" diye sordu Matthew.

Big Lou makineyi çalıştırdı, bir adım geri çekilip ellerini sildi. "Pek oynamıyorlar. Kadınlar daha pratik. Böyle bir ihtiyaç hissetmiyoruz."

BELONGS TO KADIM TEAM

"Çok ilginç," dedi Matthew. "Ama Robbie ve arkadaşlarına geri dönelim. Bu oyun mu, yoksa ciddiler mi sence?"

Big Lou tavana baktı. Bunun bu kadar basit olduğundan emin değildi. Oyun içinde inançsızlığın ortadan kaldırılmasını da içeriyordu, ama o adım atıldıktan sonra kişi her şeyin son derece ciddi olduğuna inanmaya başlayabilirdi. "Tiyatroya gider misin?" diye sordu. "Ya da sinemaya?"

"Evet," dedi Matthew ve düşündü: Ama bugünlerde hiç gitmiyorum.

"Sinemaya gidiyorsun ve ekranda olup bitenlere inanıyorsun. Oyuncuların başına gelenleri sen de hissediyorsun. Gerçek olmadığını bilsen bile inanıyorsun."

"Öyle sanırım," dedi Matthew. "Herkes inanır. Herkes beyaz şapkalı adamın siyah şapkalı adamı alt etmesini ister. Ya da isterdi. Belki şimdi farklıdır."

"Şapkaları bilemem," dedi Big Lou, "ama mesele şu: Robbie ve arkadaşları kendileri gibi çok kişinin olmadığının farkındalar. Stuart'ların asla geri getirilemeyeceğini biliyorlar. Ama bu mümkünmüş gibi davranıyorlar çünkü..." Cümlesini bitirmedi.

Matthew için bu en ilgi çekici kısımdı. İnsanlar açıkça ümitsiz bir davaya nasıl böyle sıkı sıkıya sarılabiliyor ve ciddiye alınmayı bekliyorlardı? "Ee Lou," diye üsteledi. "Neden?"

Kahve makinesi tıslamaya başlamıştı ve Lou uzanıp alt tarafa yerleştirdiği süt dolu kupaya buhar üfleyen küçük kolu döndürdü. "Çünkü hepimiz bir şeylere inan-

mak istiyoruz," dedi. "Yoksa hayatımız bomboş olur. Herhangi bir şeye inanabilirsin Matthew. Sanata. Müziğe. Tanrı'ya. Bir şey olsun yeter ki."

Matthew bunun doğru olduğunu biliyordu. Fikrini bu şekilde ifade etmezdi belki, ama Big Lou'nun söylediğinin doğru olduğunu biliyordu. Onun için olduğu kadar Robbie için de doğruydu. Robbie bir şeye inanıyorken o, Matthew, hiçbir şeye inanmıyordu ve bu büyük bir fark yaratıyordu. Eğer bir şeye inansaydım o zaman hayatımın bir anlamı olurdu diye düşündü Matthew. Şimdiki gibi sürüklenip gitmezdim. Bir amacım olurdu.

Bir Jacobite veya ateşli bir milliyetçi olabilir miydi? İskoçya'nın davası hakkında tutkulu birisi olursa kişisel kurtuluşuna erebilir miydi? Hiç sanmıyordu. Bunun bu kadar basit olduğunu zannetmiyordu. Peki ya Katolik olmak ve bir inanç topluluğunun derinlerine gömülmek? Katolik olunduğunda en azından güçlü bir aidiyet duygusu oluşuyordu. Katolikler kardeş Katoliklerin kim olduğunu biliyorlardı. Bir yere ait oluyorlardı. Bir anlığına bu her şeyi çözer diye düşündü. Katolik olurum ve beni takdir eden bir Katolik kızla tanışırım. Ama sonra böyle bir işe kalkışamam diye düşündü. Böyle bir şeyin içine doğmak farklıydı. Senin bir parçan, estetiğinin bir parçası oluyordu. Ama bu benim parçam değil.

Ama yine de bütün bunlar –bütün o ritüellerin kapsayıcılığı– çekici görünüyordu. Matthew evlilik sebebiyle değil de ruhani bir inanç sebebiyle Yahudi olan birisiyle tanışmıştı. Şaşırmışlardı, çünkü din değiştirmesini

özel olarak istememişlerdi, ama o onları ve maneviyatlarını keşfetmiş, Londra'daki bir hahama gidip dine kabul edilmişti. Sonra asla geri bakmamıştı. Önünde yepyeni bir dünya açılmıştı: Bir kültür, bir mutfak, eğer isterse bir giyim tarzı. Çok mutluydu.

Bir şey isterdim diye düşündü Matthew, ama bunun ne olduğunu bilmiyorum. Sırtı dönük olan Big Lou'ya baktı ve onun kırılganlığını, değerliliğini hissetti. Genel olarak başka insanlara gerçekçi yaklaşıyorduk. Bunu hayatlarımızı idame ettirebilmek için yapmak zorundaydık. Ama ara sıra bir içgörü anında, yoğunluğu açısından neredeyse mistik sayılabilecek bir anda, başkalarının gerçek varlığını tehlikelerle dolu bir yolculukta bize eş hacılar gibi görerek sevgiyle anma isteği duyuyorduk. Matthew da böyle hissediyordu. Big Lou'ya sempati duyuyordu, her şeye sempati duyuyordu: Onun geçirdiği çocukluğa, okuyarak kendisini geliştirmeye çalışmasına, sevilme isteğine, sıkı çalışma ve ortak bir nezaket örneği olarak bütün İskoçya'yı temsil edişine. Ah Lou diye düşündü. Anlıyorum, gerçekten anlıyorum.

Big Lou arkasına döndü. "İşte kahven Matthew."

Matthew her ne kadar sıcak olsa da fincanı eline alıp bir yudum içti.

"Dikkat et," dedi Big Lou. "Geçen gün birisi dilini yaktı. Kahveyi biraz soğumaya bırakmalısın. Bu makineler kahveyi çok ısıtıyor."

Matthew başıyla onayladı. "Soğutacağım." Duraksadı. "Zamanını boşa harcamıyorum, değil mi Lou?" diye sordu. "Buraya gelip saçma sapan konuşuyorum.

Hiç aklıma zamanını harcayıp harcamadığımı sormak gelmiyor."

"Tabii ki harcamıyorsun," dedi Big Lou.

"İyi o zaman," dedi Matthew. Gerçekten de iyiydi, çünkü şu anda her şey hakkında daha iyi duygular taşıyordu ve bir şeylerin, olumlu bir şeylerin olmak üzere olduğunu hissediyordu.

Big Lou ona baktı. "Birisini bulacaksın Matthew," dedi. "Birisiyle birlikte olduğunu biliyorum. Pat'i biliyorum. Ama..."

"Ama o benim için uygun değil," dedi Matthew. "Böyle mi düşünüyorsun Lou?"

Lou başıyla onayladı. "Gerçeği söylemek en iyisi," dedi.

68. Birisine "Bittiğini" Nasıl Söylersin?

Lou haklı diye düşündü Matthew galeriye gitmek için sokakta karşıdan karşıya geçerken. Big Lou ona daha önceden derinlerde de olsa bilmediği bir şey söylememişti. Bir gerçek açığa vurulduğu zaman genellikle durum böyle oluyordu: Daha önceden zaten biliyordu. Kendisini nasılsa Pat'le mutlu olacağına inandırmıştı, ama içten içe bunun böyle olmadığını biliyordu. İyice ileri gidip o partide evlenme teklif etmiş olması da şu anda kendisini çok rahatsız ediyordu. Düşünmek için zaman istemişti ve birkaç hafta demişti. Peki ya kabul etmeye karar verdiyse? Ortaya çıkacak utancı engellemek istiyorsa onunla kısa süre içinde konuşmalı ve bittiğini söylemeliydi.

Bazı genç erkekler için kız arkadaşlarından ayrılmak kolay olabilirdi, ama bu Matthew için hiç de kolay değildi. Bunun iki sebebi vardı. Birincisi Matthew'un daha önce bunu hiç yapmamış olmasıydı. Hevesi kırılan veya bir kenara atılan hep kendisi olmuştu ve karşısındaki kişiye bunu nasıl söylemek gerektiğini bilmiyordu. Diğer sebep ise doğası gereği kibar birisi olmasıydı ve baş-

kasına sıkıntı verecek olma fikri ona çok yabancıydı. Tabii Pat bu konuda sıkıntı duyarsa. Çok büyük bir ihtimalle bundan rahatsız olmayacağını düşünüyordu. Hatta rahatlaması ihtimali bile vardı. Matthew'a karşı hiçbir zaman hislerini gereğinden çok göstermemişti. Mathew Pat'in kendisine karşı pek ilgisiz olduğunu sık sık düşünmüştü hatta. Eğer durum böyleyse o zaman ikisi için de bu bir rahatlık olacaktı.

Dundas Caddesi'nden geçip galerinin kapısına yaklaşırken bu düşünceyle epeyce mutlu olmuştu. Tam o sırada camdan içeriye bakan birisinin olduğunu fark etti. Pat kadar genç olmayan, daha çok Matthew'un yaşına yakın, belki birkaç yaş daha büyük bir kadındı bu. Yakınlaşırken yirmi sekiz veya yirmi dokuz diye düşündü Matthew.

"Tekrar açmak üzereyim," dedi Matthew anahtarlarını ararken. "Daha yakından bir şeylere bakmak istiyorsanız lütfen içeri gelin."

Kadın şaşırmış görünüyordu. "Ah, hayır," dedi. "Bir resim almayı düşünmüyordum aslında. Sadece şuradaki resme bakıyordum. Camdaki şu küçük olana. O kadar... O kadar güzel ki."

Matthew kadının omzunun üstünden camın ardındaki resme baktı. Kısa süre önce bir müzayededede aldığı küçük bir Cowie tablosuydu. Bir binanın önündeki taş basamaklarda bir kız oturuyordu. Bunun ötesinde kırsal alan, tarlalar ve koyu yeşil ağaçlar uzanıyordu.

"O James Cowie'nin," dedi. "Çok iyi bir ressamdır. Modern sanat galerisindeki büyük resmini biliyorsunuz-

dur belki. Arkalarında perde ile ata binen bir adam olan birkaç kişinin otururkenki büyük resmi. Benim favorilerimden biridir."

Kadın kafasını salladı. "Gördüğümü sanmıyorum," dedi. "Ama gideceğim. Gidip bakacağım."

Matthew kadın konuşurken ona bakıyordu. Hoş bir yüzü var diye düşündü. İtalyan madonnalarındaki gibi hoş. Teni pürüzsüz. Gözlerini de sevdim. Çok hoşlar.

"İçeri gelip bir bakın," diye bastırdı. "Çoğu insan galerilere bir resim alma amacı olmadan girip dolaşır zaten. Lütfen."

Kadın bir an tereddüde düştü, ama sonra kabul etti. "Alışverişe çıkmıştım," dedi elindeki küçük poşeti göstererek. "Yeterince para harcadım zaten."

Matthew galeriye girerken ona eşlik etti. "İhtiyacınız olan şeyler mi alıyordunuz?" diye sordu. "Yoksa ihtiyacınız olmayan şeyler mi?"

Kadın güldü. "Korkarım ki ikincisi. Yolun sonunda çok güzel bir antika dükkânı var. Thrie Estaits. Biliyor musunuz?"

"Tabii ki," dedi Matthew. "Peter Powell'ı tanıyorum. Çok zevklidir. Dükkânındaki her şey çok güzel."

"Öyle," dedi kadın. "Ben de şunu almıştım. Bakın."

Poşetin içine elini atıp opak camdan yapılmış, kupa şeklinde, çizgili, küçük bir vazo çıkardı. "Ustaların camın içine bir şey koyarak bu görüntüyü elde ettiklerini söyledi." Vazonun yan tarafında mor renkli bir sarmal haline gelen çizgilerden birini parmağıyla takip etti. "Çok güzel değil mi? Bunlardan üç ya da dört

tane vardı. Ben bunu seçtim. Kendime hediye aldım. Kulağa korkunç geliyor biliyorum, ama çok beğenmiştim."

"Çok güzel görünüyor," dedi Matthew. "Daha yakından bakabilir miyim?"

Kadın ona vazoyu verdi ve Matthew da pencerenin yanına giderek ışıkta incelemeye başladı. "Renkleri harika," dedi. "Morun şu tonlarına bir bakın. Bir de şu krem rengine benzeyen beyazlara."

Sonra yere düşürdü. Elinde epeyce sıkı tutuyordu –ya da öyle sanmıştı–, ama vazo bir anda elinden kayıp yere düştü. Matthew bir çığlık attı –boğuk bir haykırıştı– ve cam kırılarak paramparça oldu.

Matthew birkaç saniye boyunca gözlerini yere dikti. Sonra kafasını kaldırıp kadına baktı. Kadın gözlerinde bir şaşkınlık ifadesiyle kırık vazoya bakıyordu.

"Ah," dedi Matthew. "Ne yaptım böyle? Çok özür dilerim. Çok ama çok özür dilerim."

Parçaları toplamak için yere eğildi ve iki parçayı sanki vazo tekrar birleştirilebilirmiş gibi yan yana tuttu. Ama tamir edilmesi mümkün değildi, bazı parçalar çok küçüktü.

"Önemli değil," dedi kadın. "Olur böyle şeyler. Lütfen endişe etmeyin."

"Ama kırıldı," dedi Matthew. "Ne diyeceğimi bilemiyorum. Kendimi çok aptal hissediyorum. Nasıl olduysa... elimden fırlayıverdi sanki. Ben..."

"Lütfen endişe etmeyin," dedi kadın. "Ben de sürekli bir şeyler kırarım. Herkes kırar."

Matthew birkaç küçük cam parçası batmış olan ellerine bakarak ayağa kalktı.

"Dikkat edin," dedi kadın. "Elinizi kesmeden temizleseniz iyi olacak."

Matthew'un sağ elini eline aldı ve bir mendille dikkatle temizlemeye başladı. Dokunuşu son derece nazik ve yumuşaktı.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

69. Bir Yenileme ve Fazladan Küçük Bir Hediye

Kadın ona engel olmaya çalışmıştı, ama itirazlarının hiçbirini kabul etmedi Matthew. "Rica ediyorum," dedi. "Ben kırdım, yenisini de ben alacağım."

"Kazaydı," dedi kadın. "Herkes bir şeyler düşürebilir. Üstünde durmayın bu kadar. Dünyanın sonu değil ya."

Matthew kafasını salladı. "Tabii ki dünyanın sonu değil," dedi. "Ama önemli olan bu değil. Önemli olan aptallık edip güzelim vazonuzu kırmış olmam. Bu tamamen benim hatamdı. Neyse ki Peter'da başkaları olduğunu da söylemiştiniz, bu yüzden oraya gidip kırdığımın yerine yenisini alacağım. O kadar."

Kapıya yöneldi. "Siz burada kalıp galeriye beş en fazla on dakikalığına göz kulak olun. Lütfen. Yenisiyle geri döneceğim."

Kadın iç geçirdi. "Çok ısrarcısınız," dedi.

"Evet," dedi Matthew, ama içinden, bana daha önce kimse ısrarcı dememişti diye geçirdi. Ya da kararlı. Ama ben böyle olacağım. Matthew kadına baktı. Kararımı verdim diye düşündü. Kararımı verdim.

BELGESEVO Kaktüs Team

Arkasını dönüp dışarı çıktı ve çok kısa bir an galerinin içinden onu izleyen kadına baktı. Neşeyle el salladı, kadın da gülümsedi. Bir teslimiyet gülümsemesiydi bu diye düşündü.

Yolun sonundaki Thrie Estaits'te Peter Powell onu masasının arkasından selamladı. Masasındaki deri çantanın üstünde ters duran bronz bir leopar heykeli vardı, gülümseyen heykelin dişleri görünüyordu. Masanın yanında camekanın içinde doldurulmuş bir spanyel nöbet tutuyordu ve ardındaki duvarda hafif eğik bir açıyla büyük, varaklı bir şamdan asılıydı.

"Cam bir vazo Peter," dedi Matthew. "Tam söylemem gerekirse boyalı bir cam vazo."

Peter gülümsedi. "Aslına bakarsan elimde üç tane var," dedi. "Demin bir tane sattım. Bir anda bunları bu kadar popüler yapan nedir acaba?"

"Demin sattığını kırdım," dedi Matthew. "Ve yerine yenisini almak istiyorum. Üçünden en iyisini alayım."

Peter ayağa kalkıp küçük bir dolabın yanına gitti. Matthew içindeki üç vazoyu görebiliyordu ve hepsinin demin kırdığına tıpatıp benzediğini fark ederek rahatladı. Peter fiyat etiketlerine baktı.

"Çok pahalı değiller," dedi. "Ama çok ucuz da sayılmazlar. En pahalı olanı istediğine emin misin?"

"Evet," dedi Matthew. "Eminim."

"Peki ya küçük bir Hint kukla tiyatrosuna ne dersin?" diye sordu Peter. "Ya da içinde Napoli'nin kumdan resmi olan bir şişeye?"

Matthew güldü. "Hayır, teşekkürler." Duraksadı. "Vazoyu almaya gelen kadın," dedi. "Başka bir şey beğen-

miş miydi? Vazo dışında herhangi bir şeye ilgi gösterdi mi?"

Peter bir an düşündü. "Aslına bakarsan bir şeylere ilgi göstermişti. Şuradaki Meissen figüründen epeyce hoşlanmıştı. Şuradakini görüyor musun, bir kız figürü. Onu beğendi. Ama ne yazık ki biraz pahalı o. Çok nadir bulunuyor ve epeyce erken döneme ait bir örnek."

"Ne kadar?" diye sordu Matthew.

Peter narin kız figürünü eline alıp altına baktı. "Kendini bir şoka hazırla," dedi. "Bin altı yüz sterlin."

Matthew gözünü bile kırpmadı. "Sorun değil," dedi. "Onu da alacağım!"

Peter Matthew'un rahattan da öte olan mali durumunu biliyordu, Big Lou ona gizli kalmak üzere söylemişti. "Eminsen..."

"Eminim," dedi Matthew. "Hayatımda hiç daha fazla emin olmamıştım."

Aldıkları paketlendikten sonra Matthew Thrie Estaits'ten çıkıp hızla geri döndü. Galeride kadın ona sitemkâr bakıyordu, ama Matthew gülümsememeye çalıştığını fark etti. "Çok kötüsün," dedi kadın. "Bunu yapmamalıydın."

"Ama yaptım," dedi Matthew. "İşte burada. Yenisi bu. Eskisi kadar iyiymiş."

Kadın paketi alıp açmaya başladı. "Teşekkürler," dedi. "Bunu beklemiyordum. Ama teşekkür ederim."

Matthew kızardı. Kalbi hızla atıyordu, ama ilginç bir rahatlık da hissediyordu. "Bir de sakarlığımı affettirmek için küçük bir hediye aldım," dedi. "İşte."

Paketlenmiş Meissen figürünü kadına verdi ve paketi açmasını bekledi.

"Ama bu olmaz!" diye karşı çıktı kadın. "Bunu yapamazsın. Vazo yine neyse, fakat bu..."

"Lütfen," dedi Matthew. "Lütfen paketi bir aç. Haydi."

Kadın baloncuklu paketi dikkatle açtı. Figürün yarısı ortaya çıkınca durdu ve Matthew'a baktı. "Bunu gerçekten kabul edemem," dedi. "Çok naziksin, ama bunu alamam."

Matthew ellerini havaya kaldırdı. "Neden alamazsın? Neden?"

Kadın figüre bakıp paketi tamamen açtı. "Çünkü fiyatını biliyorum," dedi sessizce. "Daha tanımadığım birinden böyle bir hediyeyi kabul edemem."

Matthew son derece belirgin bir hüzünle yere baktı. Bu onun için o kadar tanıdık bir duyguydu ki. Birisine ne zaman yakınlaşmaya çalışsa böyle bir geri çevrilmeyle karşılaşıyordu. Bu hediyeyi almanın çok büyük bir jest, sıra dışı bir şey olduğunun farkındaydı, ama bir seferliğine de olsa işe yarayacağını düşünmüştü. Ama şu anda kadının utanç dolu ve kısa tanışıklıklarını bitirmeye hevesli tavrını görebiliyordu.

Çabuk düşündü. Kararlı olmalıydı, kaybedecek bir şeyi yoktu.

"Anlıyorum," dedi. "Sadece sana bir şey almak istemiştim." Duraksadı. Ama devam edecekti. "Görüyorsun ya, seni ilk gördüğüm anda ben... ben sana âşık oldum. Biliyorum, kulağa çok klişe geliyor ve bu seni utan-

dırdıysa özür dilerim, ama durum bu. Böyle bir şey daha önce başıma gelmemişti. Hem de hiç."

Kadın Meissen figürünü kavradı. "Ne desem bilemiyorum," dedi. "Özür dilerim," ama sonra kafasını kaldırdı. "Bana karşı dürüst davrandın," dedi. "Ben de dürüst olmalıyım. Seni gördüğümde hoşlandığımı düşündüm. Ama... Ama birbirimizin adlarını dahi bilmiyoruz."

"Benim adım Matthew," dedi Matthew aceleyle.

"Ben de Elspeth," dedi kadın. "Elspeth Harmony."

Matthew elindeki Meissen figürünü almak için uzandı. "Bunu bir yere koyalım," dedi. "Ne iş yapıyorsun Elspeth?"

"Öğretmenim," dedi. "Rudolf Steiner Okulu'nda."

Matthew Bertie'yi düşündü. "Bertie adlı küçük bir çocuk var," diye başladı. "Buraya yakın bir yerde oturuyor. İskoçya Sokağı'nda."

"Benim öğrencilerimden biri!" dedi Bayan Harmony.

70. Konuşmaya İstemeden Kulak Misafiri Oldu

Domenica Macdonald alt katta bir şeyler olduğunun farkındaydı. İskoçya Sokağı 44 Numara'nın en güzel özelliklerinden birinin sesin dağılmaması olduğunu düşünüyordu ve bunun sonucunda komşuların hayatlarına dair çok az şey duyuluyordu. Tabii buna Bertie'nin saksofon alıştırması dahil değildi. Edinburgh mimarisinin ve Edinburgh'un George ve Victoria tarzı binalarının yapıldığı dönemlerde hüküm süren cömert inşaat yöntemlerinin sonucuydu bu. İskoçya Sokağı'nda duvarlar yaklaşık yarım metre kalınlığındaydı ve büyük çoğunluğu masif taştandı.

Buna alışık olan Domenica başka yerlerdeki, özellikle pinti oranları (bunaltıcı, alçak tavanlar) ve zayıf yapılarıyla (kağıt gibi duvarlar) savaş sonrası İngiliz binalarının çürüklüğü gördüğünde hep şaşırıyordu. Kıtada işlerin ne kadar farklı olduğunu, Fransa veya Almanya gibi ülkelerde çok daha alçakgönüllü evlerin bile son derece sağlam yapıldığını fark etmişti. Ama bu daha büyük bir sorunun, İngiliz hayatına sızmış olan cimrilik

ve ucuzluk sorununun bir parçasıydı. Ayrıca Angus Lordie'nin "koca bir çadır" diye betimlediği, devasa ve epeyce saçma görünen Milenyum Kubbesi'yle zirve yapan bir geçicilik de söz konusuydu. "Oraya bir katedral veya büyük bir müze yapabilirlerdi," demişti Angus, "ama bugünlerde ciddi hiçbir şey beklememek lazım. Aldatmaca hep. Koca çadırlar işte."

En azından Edinburgh büyük bir kısmının taştan yapıldığına minnettar olmalıydı ve bu yapılar da ev hayatına bir dereceye kadar gizlilik sağlıyordu. Ama apartmanın merdivenlerinde bir ses varsa bu başka yerlere taşınabilirdi. Tıpkı Siracusa'daki Dionysios'un mağarası* gibi merdivenlerin altındaki bir fısıltı yukarıdan net bir şekilde duyulabiliyordu. Aynı şekilde merdivenlere açılan her kapı bir kulak görevi görebilir ve dışarıda söylenenler işitilebilirdi. Yani komşular hakkında söylenecek sözlerin –kişi kendi evine girene kadar– hoş olması gerekiyordu. Sonrasında ise gerçek fikirler bahsi geçen komşunun duymasından korkmadan dile getirilebilir, hatta insanın buna ihtiyacı varsa bağırarak bile söylenebilirdi.

Domenica çocuk esirgeme bakımevinden yanlış bebek getirildiğinin dehşetengiz keşfinden öncesinde hiçbir konuşmayı duymamıştı. Hatta keşif anına eşlik eden feryatları da işitmemişti. O gün duyduğu tek şey kapıların gürültüyle çarpılması ve Pollock ailesinin kayıp Ulys-

* Dionysios'un Kulağı. Sicilya'daki bir suni kireçtaşı mağara. Efsaneye göre tiran Siracusalı I. Dionysios bu mağarayı zindan olarak kullanmış ve mağaranın şekli yüzünden, işkence gören tutsakların sesi yankılanırmış. (ç.n.)

ses'i bulma umuduyla paldır küldür merdivenlerden aşağı inişiydi. Bu onun camdan dışarıya bakmasına, Irene, Stuart ve Bertie'nin onları bekleyen bir taksiye doluşarak Drummond Meydanı yönüne doğru gözden kaybolmasını görmesine neden olmuştu. Peki ya bebek nerede diye merak etti.

Birkaç saat sonra geri döndüklerini ve merdivende konuştuklarını duydu. Dikkatle kapısını açıp aşağıya baktı ve her şeyin yoluna girdiğini gördü. Irene kollarında Ulysses'le, Stuart'ın kapıyı açmasını bekliyordu. Bertie de oradaydı ve epeyce mutlu görünüyordu. Her şeyin yolunda olduğuna inanarak kapısını kapattı.

Ardından duyduğu ise yine kapıların gürültüyle kapatılması oldu. Bu sefer camdan dışarıya baktığında bütün Pollock ailesinin, ki aralarında Ulysses olduğunu sandığı bebek de vardı, tekrar bir taksiye binip son sürat yola çıktıklarını görmüştü. Geri döndüklerinde en fazla bir saat geçmişti, apartman kapısının sertçe kapandığını ve Irene'in yukarıya ulaşan sesini duyabiliyordu.

Domenica aralık olan daire kapısına yakın olmasa bile konuşmaya istemeden kulak misafiri oldu.

"Utanç verici!" dedi Irene. "Tam anlamıyla utanç verici! O kadın nasıl olur da bebeği almadan önce kontrol etmemiz gerektiğini söyleyebilir? Bu onun işi değil mi? Bir kız yerine bir erkek vermesi gerekmiyor muydu? Epeyce basit bir şey bu!"

Stuart Domenica'nın tam olarak anlayamadığı bir şeyler mırıldandı. Ama Irene'in cevabını duymuştu.

"Saçmalık bu! Tam bir saçmalık! Stuart senin sorunun bir bürokrat olman ve senin gibi bürokrat olanların büyük kabiliyetsizliklerini bile affetmeye dünden razı olman. Ya Ulysses başkasına verilmiş olsaydı veya..."

Kapı kapandı ve konuşma kesildi. Domenica gülümsedi. Bebeklerin bir şekilde karıştırıldığı anlaşılıyordu. Bunun tam olarak nasıl olduğundan emin olamasa da sonunda işler çözüme ulaşmıştı. Merakını tatmin ettikten sonra tam kapısını kapayacakken merdivenin öte yanında Antonia'nın kapısının açık olduğunu fark etti. Bir an için komşusunun da kendisinin yaptığı gibi aşağıdan gelen seslere kulak misafiri olduğunu düşündü ve yüzü kızardı. Başkalarının konuşmalarına kulak kabartmak, yapılabilecek en bayağı davranışlardan birisiydi, ama bunun açıkça karşı konulamaz olduğu zamanlar da yok değildi. Ayrıca ara sıra bayağı olunmazsa o zaman insan olma konusunda hata yaptığımız da kesindi.

Domenica bir an tereddüt etti. Antonia'nın evinden hiç ses gelmiyordu ve muhtemelen ustalar orada değillerdi. Peki ya onlar değilse kim vardı? Antonia yine bir işini halletmeye çıktığında yanlışlıkla kapısını açık mı bırakmıştı? Durum böyleyse o zaman Domenica içeride her şeyin yolunda olduğunu kontrol edip onun yerine kapıyı kapatmanın kendi görevi olduğunu düşünüyordu.

Domenica karşı tarafa geçip Antonia'nın kapısını sonuna kadar açtı. "Antonia?" diye seslendi.

BELGESİZ.ORG Kaktüs Team

Evin içinde bir yerlerden gelen saatin tik takları dışında hiç ses yoktu. İçeriye girdi, koridora ve ilerideki mutfağa baktı. Kimsecikler yok gibiydi.

"Antonia?"

Tekrar sessizlik. Tam o anda –hatta o kadar ani olmuştu ki Domenica'nın nefesi kesildi– koridordan bir adam çıkıverdi. Bu Markus'tu.

"Beni çok korkuttun," dedi Domenia.

Markus ona baktı. Kaşlarını çatmıştı.

"Antonia nerede?" diye sordu. Markus'un tavrında Domenica'yı endişelendiren bir şeyler vardı. Çok garip, hatta neredeyse tehdit edici bir tavırdı.

"Nerede?" diye tekrar etti Domenica.

Markus hiçbir şey söylemeden Domenica'nın arkasına geçti ve kapıyı kapadı.

71. Domenica Bir Anlığına Paniğe Kapıldı

Antropologlar tabii ki tehlike duygusuna yabancı değillerdir. Kendileri ile onları ağırlayanlar arasındaki ilişki genellikle sıcak, hatta bazen hayat boyu süren arkadaşlıklara dönüşüyordu, ama bazen antropoloğun mesafeyi koruması gerektiği durumlarda onları ağırlayan kişilere antropoloğun aslında oraya ait olmadığını hatırlatıyordu.

Şiddet eğilimleriyle tanınan bir grup insan üstünde araştırma yürütülüyorsa bu pek sorun teşkil etmeyebilirdi, ama kişi Peru'daki Aydınlık Yol'un organizasyon ve yönetim yapısına ilgi duyuyorsa çok önemli olabilirdi. Ya da Kolombiya'daki *narcotraficantes* arasındaki hediye alıp verme düzenlerine bakılıyorsa. Burada her an antropolog için garip sonuçlar doğurabilecek her türlü yanlış anlaşılma meydana gelebilirdi. Bu sorunun farkına varılmasıyla Amerika Antropoloji Birliği "Saha Çalışmasında Hayatta Kalmak" adlı bir rapor yayınlamıştı ve antropolojinin dünyadaki en tehlikeli işlerden biri olduğu, askeri saldırılardan (yüzde 2) ajanlık şüphesi-

ne (yüzde 13) ve hayvanlar tarafından ısırılmaya kadar (yüzde 17) farklı riskler taşıdığı ortaya konmuştu.

Domenica kariyeri boyunca böyle tehlikelerden kendi payına düşeni de tecrübe etmişti ve fiziksel tehlikenin ilginç bir şekilde üstünde sakinleştirici bir etkisi olduğunu keşfetmişti. Bazılarımız panik, hatta yoğun bir korku hissedecekken Domenica tehlikenin zihnini o anın zorunluluklarına ve bununla en iyi nasıl başa çıkması gerektiğine odakladığını fark etmişti. Şu anda Antonia'nın evinde köşeye sıkışmıştı –Markus kapıyı kapatıp kapıyla onun arasında durduğuna göre durum böyle adlandırılabilirdi– ve Domenica hemen kendisini neden tehdit altında hissettiğini düşünmeye başladı.

Kapının kapatılması Markus açısından gayet doğal bir tepki olabilirdi. Evde çalışan bir usta kapıyı açık bırakmazdı. Ayrıca Polonyalılar kapı açık bırakılmadığında bir erkeğin bir kadınla tek başına kalmasının mantıklı sayılmadığı ülkeleri etkileyen güvensizlik ve paranoyanın hüküm sürdüğü bir yerden gelmiyorlardı. Bahsi geçen herkesi aşağılayan bu korkunç alışkanlık Polonya'nın politik açıdan daha az doğru sayılacak kıyılarına henüz ulaşmamıştı neyse ki. Bu saçmalıktan daha uzun yıllar boyunca da uzak kalsınlar diye düşündü Domenica.

Tekrar konuşabilmeye başlamıştı. "Pekâlâ, Markus," dedi. "İngilizce bilmediğini biliyorum ve ben de Lehçe bilmiyorum. Ama basit bir soru soracağım sana: Antonia?" Komşusunun adını söylerken Domenica anlat-

maya çalıştığı şeyi belli belirsiz de olsa karşı tarafa aktarabileceğine inandığı jestler yaptı. İşaret parmağıyla elini havada görünmez bir soru işareti çizerek hareket ettirdi.

Markus ona aklı karışmış bir tavırla bakıyordu. "Tuğla?"

Domenica iç geçirdi. "Tuğla da tuğla! Kusura bakma, ama tuğlalar hakkında söylenebilecek ne varsa söyledik zaten. Antonia? Antonia?"

Markus kafasını hüzünle salladı ve bir şeyler mırıldandı. Domenica bir an paniğe kapıldı, kendisi için değil, Antonia için. Bir şey mi olmuştu? Birkaç adım öne doğru atıp hemen önünde dikilmeye başladı. Yaptığı işareti tekrarladı. En azından bunu anlayabilirdi.

O hareketi yaparken Domenica kitaplığındaki Jean ve Thomas Sebeok'un *Monastic Sign Language** kitabını hatırladı. Yıllar önce Toronto'da Atticus Books'ta bu kitaba rastlamıştı ve böyle bir konuda birilerinin ayrıntılı bir araştırma yapmış olmasına çok şaşırmıştı. Ama ettikleri sessizlik yeminine sadık kalan ve kimi zaman epeyce karışık olabilen mesajlarını betimleyici işaretler yaparak birbirlerine aktaran Beyaz Keşişler'in sayfalar dolusu resmi vardı kitapta işte. Alıp almama konusunda tereddüde düşmüş, fakat yüz kırk Kanada doları olan fiyatını görüp almaktan vazgeçmişti. Bu kötü bir karardı: Bir anlık kararla almadığımız şeyleri sonradan hep pişmanlıkla hatırlardık ve

* *Manastırlardaki İşaret Dili* (ç.n.)

Domenica da ancak İskoçya'ya döndüğünde kitaptan ne kadar keyif alacağını fark etmişti.

Yıllar sonra kendisini tekrar Toronto'da bulunca Atticus Books'a gitmiş ve masum bir şekilde, "Acaba manastırlara özgü işaret diliyle ilgili elinizde bir kitap var mı?" diye sormuştu.

Kitabevinde çalışan adam neşesini gizlemeye çalışmıştı. "Aslına bakarsanız..." diye başlamıştı cümlesine.

Fakat şimdi Markus'un önünde dikilirken epeyce basit olan ve muhtemelen sık sık kullanılan "nerede" kelimesinin keşişlerin işaret dilinde ne olduğunu umutsuz bir şekilde hatırlamaya çalışıyordu, fakat aklına bir türlü gelmedi. Bunun yerine kedi için yapılan işareti hatırladı, bu üst dudağın iki ucunun üstündeki hayali bir bıyığı başparmak ve işaretparmağının ucuyla bükme hareketi yapmayı gerektiriyordu.

Tabii ki işe yaramayacak bir işaretti ve işareti hatırlamaya ihtiyacı da kalmadı, çünkü Markus ne istediğini o anda anlamış gibi görünerek gülümsemeye ve kafasını sallamaya başlamıştı. "Antonia," dedi hevesle ve aşağı katı gösterdi. Sonra saatine parmağıyla vurup beş parmağını gösterdi. Bu beş dakikayı veya belki de beş saati anlatıyor diye düşündü Domenica. Bazı Kuzey Amerika yerlilerinin arasında ise beş ay anlamına bile geliyor olabilirdi. Ama en olası ihtimalin beş dakika olduğuna karar verdi.

Ona bile gerek kalmamıştı. Domenica ve Markus arasında iletişim kurulduktan birkaç saniye sonra dairenin kapısı açıldı ve ağzına kadar dolu bir alışveriş torbası

taşıyan Antonia içeri girdi. Evde Domenica'yı görünce bir an şaşırdı ve Markus'a bir bakış fırlattı. Ama yaptığı sadece buydu: Kısacık bir bakış. Domenica'nın daha önce gördüğü uzun bakışlardan değildi, bu daha çok ilgisiz bir bakıştı.

"Etrafta dolaşıp duracağına işine baksa diyorum," diye mırıldandı Domenica'ya. "Polonyalı ustaların sıkı çalışmasını beklerdim."

Bu yorum, bakışla birleştirildiğinde Domenica'ya Antonia ile Markus arasındaki ilişkinin bittiği bilgisini vermişti hemen. Tabii şaşırmamıştı, çünkü dilsel gereksinimler açısından tam bir iletişimsizliğe dayandığını tahmin ettiği bir ilişkinin nasıl ilerleyebildiğini merak ediyordu zaten. Bunun cevabı da basitti: Sadece birkaç hafta sürebiliyordu.

Alışveriş torbasını yere bırakan ve paltosunu çıkarmaya başlayan Antonia'ya baktı.

"Senin kesinlikle çaya ihtiyacın var," dedi. "Ya da daha güçlü bir şeye. Bir kadeh Crabbie's yeşil zencefil şarabına* ne dersin? Benim eve gel."

Crabbie's yeşil zencefil şarabı! Dertli Edinburghlu ruhlara merhem, metaforik çalkantılı sulara metaforik bir yağ olan o çağrışımlarla dolu muhteşem kelimeler bütünü! Özbeöz Edinburgh'a dair olanların hatırlatıcısı; biraz keskin, biraz başkasını uygunsuz bulan ve biraz üstünlük taslayan o koku.

"Çay içeyim," dedi Antonia.

* Kuru üzüm ve zencefilden yapılan bir tür içki. (ç.n.)

72. "Kendimi hayal kırıklığına uğrattım," dedi. "Çok fena hem de."

Domenica Antonia'yı içeri sokup arkasından kapıyı kapadı. "Ben bir kadeh Crabbie's içsem sakıncası olmaz umarım," dedi. "Sana çay yapayım. Earl Grey mi?"

"Ah, herhangi bir şey olur," dedi Antonia. Kafasını kaldırıp komşusuna baktı. "Çok naziksin."

"Hiç önemli değil," dedi Domenica. "Sanırım... Açık konuşacağım. Yan dairede işler biraz sıkıntılı sanırım."

Antonia ayakkabılarına baktı. "Biraz." Kısa bir sessizlik oldu, ardından ekledi: "Çok sıkıntılı aslında."

"Markus mu?"

Antonia iç geçirdi. "Evet. Onunla küçük bir ilişkim olduğunu kabul etmeliyim."

"Anlaşılıyordu," dedi Domenica ve aceleyle ekledi: "Beni hiç ilgilendirmez tabii. Ama insan fark ediyor."

"İnsanların duyup duymaması önemli değil," dedi Antonia. "Ama artık bitti ve evinde eski sevgilinin olması pek kolay değil. Anlıyorsun, değil mi?"

"Tabii ki," dedi Domenica. "Yıllar önce sahadayken bir erkek arkadaşım olmuştu. Princeton'lı genç bir adamdı ve tam bir gönül avcısıydı. İşler yürümedi, ama biz sahada birbirimizin yüzünü üç ay daha görmek zorunda olduğumuzu fark ettik. Yeni Gine'deydik ve birbirimizden uzaklaşmamız pek mümkün değildi. Yerli kabilenin antropologlar için çok düşünceli bir şekilde yaptığı küçük kulübeyi paylaşıyorduk. İkimiz için de çok zordu."

Antonia başıyla onayladı. "Öyle olmalı. Benim için durum o kadar kötü değil, ama bu olay canımı sıktı."

Domenica çaydanlığa kaynar suyu boşalttı. "Anlama sorunuydu sanırım. Sonuçta tek bir İngilizce kelime biliyor gibi. Kişi tek kelimeye de pek çok anlam yükleyebilir, ama yine de yürütmek hiç kolay değildi sanırım."

"Aslında iyi anlaşıyorduk," dedi Antonia. "Herhangi bir şey söylemeden insanın söyleyebildikleri inanılmaz."

"Beyaz Keşişler..." diye başladı Domenica, ama Antonia'nın yüz ifadesi cümlesini yarıda bırakmasına neden oldu.

"Evliymiş," dedi Antonia bir anda. "Karısıyla çocuklarının resmini gösterdi bana."

Domenica ilk başta hiçbir şey söylemedi. İlişkiye dair öngördüğü sorunların arasında bu yoktu ve bunun yanında iletişim sorunları önemsiz kategorisine kaymıştı bile. "Çok üzgünüm," dedi. Kulağa basmakalıp geldiğini biliyordu, ama böyle hissediyordu, gerçekten üzgündü.

"Benim hatam," dedi Antonia. "Tamamen yabancı olan birisiyle ilişkiye girersen olacağı bu."

Domenica onu teskin etmeye çalıştı. "Kalple ilgili meselelere gelince hepimiz hata yaparız," dedi. "İnsan olmanın sonuçlarından biri bu. Ben de hatalar yaptım."

Antonia kafasını salladı. "İnsan yirmilerindeyken hata yapabilir belki," dedi. "Ama daha sonra değil. Benim için bunun bir bahanesi yok. Hem de hiç."

Domenica'ya Antonia kendisini gereksiz yere azarlıyor gibi gelmişti. Belki bu kadar çabuk bir ilişkiye başlaması aptalca olabilirdi, ama bunun için özür dilemesine hiç gerek yoktu. Burada kurban sayılacak kişi Antonia'ydı ve buna bahane aramamalıydı. Zencefil şarabını almak için dolaba giderken bunları geçiriyordu aklından. Domenica kendisine küçük bir kadeh şarap doldururken Antonia konuşmaya devam etti. "Çok aptallık yaptım. Gerçekten."

"Yapmadın," dedi Domenica. "İnsansın o kadar."

"O da mı insan?"

Domenica tavana baktı. "Erkekler olabildiğince avutulmayı seçer," dedi. "Tüm kanıtlar olabildiğince fazla kadınla ilişkiye girmeleri yönünde genetik olarak koşullandıklarını gösteriyor. Bu tamamen genetikle ilgili." Duraksadı. "Bunu hafife aldığımı düşünme, ama biz de bunun tam tersini yapmaya koşullanmışız. Çok uzun vakit alan bir çocuk büyütme görevi üstleniyoruz. Bu yüzden erkekleri kontrol altında ve evde tutmak, herkesi geçindirmelerini sağlamak istiyoruz. Bu işler böyle yürüyor."

Antonia Earl Grey çayından bir yudum aldı. Genetik kaderden söz etmek mantıklı olabilirdi, ama hem Markus hem de kendisi tarafından hayal kırıklığına uğratılmış hissediyordu. "Kendimi hayal kırıklığına uğrattım," dedi. "Çok fena hem de."

Domenica aynı fikirde değildi. "Kişi kendisini nasıl hayal kırıklığına uğratabilir ki?" dedi. "Yoğun bir ikili kişilik duygusu yoksa tabii."

Antonia bu soruyu duymazdan geldi. "Her neyse," dedi. "Dersimi aldım. Bundan sonra farklı bir adam arayacağım."

"Konuşabileceğin birisini mi?" Domenica bu soruyu sorduğu anda pişman oldu, ama Antonia alınmamış gibi görünüyordu.

"Erken dönem İskoç azizleriyle ilgili bir roman yazıyorum, biliyorsun," dedi. "Bundan sonra kitabımın kahramanının modern bir eşdeğerini bulmaya çalışacağım."

Domenica kadehini kaldırıp kenarından Antonia'ya baktı. "Pratik davranıyor musun sence?" diye sordu. "Dışarıda bir yerde azizler var mı sahiden?"

Antonia gözlerinin içine baktı. "Olduğuna eminim. Sadece bulmak gerekiyor."

"Evli olmayan bir aziz olmalı tabii."

Antonia başıyla onayladı. "Doğal olarak."

"Peki böyle bir modern azizi nerede bulacaksın?" diye sordu Domenica. "Bugünlerde aziz gibisini bir kenara bırak, yarı düzgün bir erkekle tanışmak bile çok zor."

Antonia bir an düşündü. Sonra, "Aziz gibi adamlar muhtemelen kiliseye gidiyorlardır. St. Giles'ta veya Palmerston Meydanı'ndaki Episkopal Katedrali'nde böyle birisini bulabilirim. Episkopal erkekler hayli ilginç bence, ne dersin?"

Domenica gözlerini komşusuna dikti. Kendisini iyi hissedip hissetmediğini, birisiyle birlikte olmasına gerek olup olmadığını düşündü. İlk başta Markus'la saçma sapan bir ilişki yaşamıştı ve şimdi de bir kilisede bir erkekle tanışabileceğine dair saçma bir fikre kapılmıştı. Gerçekten de saçma diye düşündü. Epeyce gerçekdışı, hatta gülünç.

"Sen ciddi misin?" diye sordu kibarca.

"Tabii ki," diye karşılık verdi Antonia çay fincanını masaya koyarken. Yan dairede ortaya çıkan ve Domenica'nın çalındığına inandığı mavi Spode fincandı bu.

"Bende de tıpkı bunun gibi bir fincan var," dedi Antonia doğal bir tavırla.

Domenica nefesini tuttu. Antonia tehlikeli, aklı karışık bir kadındı; pişmanlık bilmeyen bir fincan hırsızı, Polonyalı ustaların Siren'i, hatta avcısıydı. Domenica bundan sonra son derece dikkatli davranmalıydı.

73. Julia Fevkalade Bir Keşif Yapıyor

Bruce'un Julia'nın Howe Sokağı'ndaki evine taşınmasının üstünden neredeyse iki hafta geçmişti. İkisi için de keyifli iki hafta olmuştu bu. Bruce için her ihtiyacının karşılanmasının ne kadar rahat olduğunun keşfiyle dikkat çeken bir dönemdi. Julia ona sevdiği yemekleri –risotto, yer mantarı yağlı salata, geyik etli börek– yapıyor ve bu sırada dolabındaki düğmeleri kopmuş gömleklere düğme dikiyor, pantolonlarını ütülüyor ve genel olarak istediği her şeyin olmasını sağlıyordu. Babasının geçen doğum gününde hediye ettiği küçük spor arabayla onu gezdiriyor, spor salonuna ve spa'ya, squash kulübüne ve gitmesi gereken her yere götürüyordu.

Bruce için bu değiştokuş hiç de fena değildi. Arkadaşlığı karşılığında bütün ihtiyaçları gideriliyordu. Kimi zaman Julia'yı biraz fazla baskıcı ve memnun etmesi azıcık zor buluyor olsa da bunun kötü bir anlaşma olmadığını düşünüyordu. Evde kendi odası olmasına rağmen burası çabucak giysilerini ve saç jölesi gibi *après-rasage* olarak adlandırdıklarını koyduğu bir giysi odası oluver-

mişti. Julia'nın yatak odasını paylaşıyorlardı ve bu odada üstüne büyük kırmızı yastıklar atılmış kocaman bir yatak vardı. Yatağın iki yanındaki küçük komodinlerin üstünde dergiler duruyordu. Kendi tarafında *Vanity Fair*, *Harpers & Queen*, *Cosmopolitan*, Bruce'un tarafında Julia'nın aldığı *Gentleman's Quarterly* ve *High Performance Car* gibi dergilerdi bunlar.

Julia yatağa yanında bir kâse dolusu kaju fıstığıyla uzanıp dergi okumayı seviyordu. "Bu muhteşem," dedi. "Çok mutluyum."

"Güzel," dedi Bruce. Onun mutlu olmasını istiyordu. Çok mutlu olmasını değil, yeterince mutlu olmasını. Eğer çok mutlu olacak olursa o zaman kadınların hep yaptığı gibi bağlılık ve süreklilik gibi şeylerden bahsetmeye başlayabilirdi, bu da onun planları arasında kesinlikle yoktu.

Julia'nın belli başlı olayları yazdığı küçük bir günlüğü vardı. Günlüğünün sayfalarından birine –Bruce'un daireye gelişine denk gelen güne– anlaşılmaz bir not düşerek on dördüncü gün yazmıştı. Bu iki hafta önceydi. Şimdi Bruce mutfakta oturup televizyon izliyordu ve o da büyük yatak odasının banyosuna gitti. Çok düzenli sayılmazdı ve lavabonun üstündeki rafta şampuan şişelerinden oluşan bir dağınıklık vardı. Bunun ardındaki küçük dolaptan –önünde ayna olan ilaç dolaplarından biriydi– küçük bir kutu çıkardı. Bunun içinden de küçük bir plastik tüp. Kutudan çıkan kitapçığı okurken elleri titriyordu. Açıklamalar çok net olmasına rağmen Julia sırf emin olabilmek için bunları iki kez okudu.

Mutfakta Bruce sandalyesinden kalkıp dolaptan bir şişe maden suyu çıkardı. Bir bardağa koyduktan sonra hızla hepsini bitirdi ve elinin tersiyle ağzının kenarını sildi. Buzdolabının her zamanki gibi neredeyse ağzına kadar dolu olduğunu fark etti. Bu ona epeyce büyük bir mutluluk veriyordu. Yemek için en son ne zaman alışverişe çıktığını hatırlayamıyordu bile, zaten bunu yapmaktan hiçbir zaman keyif almamıştı. Şimdiyse sürekli kendisini yenileyen bir bereket söz konusuydu ve buna çok hafif bir limon kokusu olan maden suyu da dahildi. Bir bardak daha doldurdu, içti, kollarını yukarı doğru kaldırıp gerindi ve tekrar televizyonun önündeki sandalyeye oturdu.

Banyoda Julia tüpü ışığa doğru tuttu. İçindeki küçük bir çizgi sonucu gösterecekti. Kitapçık test pozitif çıkarsa mavi bir çizginin görüneceğine söz veriyordu. Julia tüpe bakıyordu. Beş saniye, on saniye... mavi bir çizgi! Gözlerini kapadı ve tekrar baktı. Bu sefer mavi çizgi daha da belirgindi.

Tüpü hemen çöpe attı. Bruce muhtemelen bunun ne olduğunu anlamayacaktı, ama yine de bulmasını ve kendisi cevap vermeye hazır olmadan garip sorular sormaya başlamasını istemiyordu. Sonra aynanın önünde durup ellerini nazikçe karnına koydu. Hamileyim diye fısıldadı. Hamileyim!

Çok hızlı olmuştu ve bugün de duşun nasıl kullanılacağını gösterdiği o ilk tutkulu andan sonra test yapabileceği ilk gündü. Ne kadar muhteşem bir yerdi bunun için! Harika diye düşündü. Eğer kız olursa –ki öyle ol-

masını umuyordu– o zaman adını İtalyancada duş anlamına gelen Doccia koyabilirlerdi. Kulağa çok güzel gelen bir ad diye düşündü. Doccia Anderson. Ama hayır, bu çocuk için sonradan garip bir hal alabilirdi. Kimse bir çocuğun duşta olduğunu bilmek istemezdi, bunun ne gibi bir etki bırakacağı belli olmazdı.

Julia saatine baktı. Babası acaba şu an neredeydi? Muhtemelen otellerini ve diğer şirketlerini yönettiği Melville Caddesi'ndeki ofisindeydi. Telefonu alıp numarayı çevirdi.

"Baba!"

Babası kıkırdadı. "Julia! Babasının güzel kızı nasıl bakalım? Çalışıyor musun?"

"Tabii ki. Ama kendimi çok zorlamamalıyım. Bu durumdayken doğru olmaz."

Hattın öteki ucunda bir sessizlik oldu. Sonra babası konuşmaya başladı. "Ne dedin? Ne durumu?"

"Büyükbaba olacaksın." Julia bunu aklından tekrar tekrar geçirmiş ve babasına en çok mutluluk verecek cümlenin bu olduğuna karar kılmıştı.

Tekrar birkaç saniye sessizlik oldu. Sonra babası, "Bir kere daha söyler misin? Bu sefer yavaş ol ama," dedi.

Julia tam tekrarlıyordu ki, babasının neşeli çığlığıyla cümlesi yarıda kaldı. Bu haberi vermekte biraz erken olduğundan korkmaya başlamıştı, ama babasının muhtemel tepkisi hakkında içgüdüsünün doğru olduğunu anlamıştı. Babası belli ki çok mutlu olmuştu. Ama sonra babasının sesine bir tereddüt eklendi. "Sormamın sakıncası var mı bilmiyorum ama," dedi, "genç adam kim?"

"Adı Bruce baba. Ona bayılacaksın."

"Sana evlenme teklif etti mi?"

"Daha değil. Ama edecektir. Küçük bir..."

"Küçük bir ne?"

"Küçük bir yardımınla," dedi Julia. "İnsanların yapmasını istediğin şeyleri yapmayı sağlamakta üstüne olmadığını biliyorum."

BELONGS TO KAOTIK TEAM

74. Julia Havayı Koklamaya Karar Veriyor

Julia banyodaki keşfiyle –tüm geleceğinin akışını değiştireceğine emin olduğu keşifle– hâlâ başı dönerken mutfağa döndüğünde Bruce'un ayaklarını kahvaltı masasına uzatıp oturduğunu gördü. Odanın diğer yanında Bruce'un ilgisini epeyce çektiği belli olan bir futbol maçını seyrettiği küçük taşınabilir televizyon seti duruyordu.

"Bunlar işe yaramaz," dedi Bruce televizyonu göstererek. "Oynayamıyorlar. Kesinlikle oynayamıyorlar."

"Öyle mi?" dedi Julia. "Bu çok kötü."

Bruce homurdandı ve Julia dolaba gidip kendisi için süt çıkardı. Kalsiyum diye düşündü. Biraz kalsiyum almalıyım.

Elinde süt kartonunu tutarak Bruce'a döndü. "Kalsiyum, Brucie?"

Bruce kafasını kaldırıp ona baktı. "Ne?"

Julia kızardı. Kalsiyum kelimesi istemsizce ağzından kaçmıştı. "Süt yani," dedi.

BEBLOGGER.TO KAKTÜS TEAM

Bruce istemediğini belli eden bir hareket yaptı. "Yok, teşekkürler. Ama kahveye hayır demem."

Julia su ısıtıcısını alıp su doldurmaya başladı. Ona söylemekten, onunla yeni haberi paylaşmaktan daha çok istediği bir şey yoktu, ama bunun şimdilik mantıklı olmadığını biliyordu. Bunun için gelecekte vakti olacaktı, doğru an geldiğinde ve muhtemelen babasının desteğini aldığında... Şimdilik konuyla ilgili birkaç yorum yaparak havayı koklamak daha iyiydi. Bruce'un iyi bir baba ve tabii ki istekli bir koca olacağını düşünüyordu, ama tam olarak ne gibi fikirleri olduğundan emin olmak da hiç fena olmazdı.

Yanına geçip üstünde yemek yedikleri masaya ayaklarını koyduğu gerçeğini görmezden gelmeye çalıştı. Erkekler böyledir zaten diye hatırlattı kendisine. Pek hijyenik olmayan alışkanlıkları vardır.

"Bu sabah bir arkadaşımla karşılaştım," dedi sıradan bir şeyden bahseder gibi.

Bruce gözlerini televizyondan ayırmadı. "Öyle mi?" dedi.

"Evet," dedi Julia. "Okulda birlikteydik. Catherine adlı bir kız. Okulda pek yakındık."

"En iyi arkadaş işte," dedi Bruce. "Değişmedikleri sürece tabii. Bazen bir süre önce tanıdığın bu insanların evcil ve iğrenç bir hal aldığını görebiliyorsun."

Julia nefesini tuttu. Bruce evcillikle iğrençliği bir mi tutuyordu yani? "Evli evet," dedi. "Ama bu onu hiç değiştirmedi. Hatta eskisinden de mutlu."

"*Chacun à son goût*,"* dedi Bruce. Sonra da ekledi: "Duyduğuma sevindim."

Julia tırnaklarını incelemeye başladı. "Bana hamile olduğunu söyledi."

"Oluyor böyle evet," dedi Bruce. Böyle şeylerle hiç ilgilenmiyordu; kadın dedikodusu işte diye düşündü.

Julia devam etti. "Tabii daha anlaşılmıyor. Her neyse. Çok mutlu sonuçta. Kocasıyla bunun olmasını umuyorlarmış."

"Şimdiden uyusalar iyi olur, hâlâ uyuyabiliyorlarken," dedi Bruce maden suyuna uzanarak. "Önlerindeki on yıl boyunca uyuyamayacaklar."

"Ama uyku her şey demek değil Brucie!" dedi Julia. "Çoğu bebek gayet güzel uyuyor hem. Eğlenceli olabiliyor."

Sessizlik oldu. Televizyonda, neresi olduğu belli olmayan bir yerden, biri topu kaleye gönderdi. Tezahürat ve hüzünlü bağırışlar duyuldu. Bruce bir elini televizyona doğru kaldırıp "Bak işte," dedi. "Kaleci diye sakat birisini oynatırsan olacağı budur."

"Bazı bebekleri hiç fark etmiyorsun bile," diye devam etti Julia.

"Bunlar sahiden işe yaramaz," dedi Bruce. "Gördün mü şunu? Karşı tarafın gol atmasına izin veriyorlar, sonra da birisinin atılmasını göze alıyorlar. İnanılmaz. Sahiden inanılmaz."

Ayağa kalktı ve televizyonu kapadı. "Buna katlanamayacağım," dedi. "Gidip duş alacağım. Sonra akşam yemeğe çıkalım mı?"

* Fr. Herkesin kendi zevki (ç.n.)

Julia başını belli belirsiz salladı, ama aklı başka yerlerdeydi. Bu hiç kolay olmayacak diye düşündü. Mutfaktan çıkarken Bruce'u izledi ve başka her şeyden, bebekten –onların bebeklerinden!– de öte bu muhteşem, harika adamı garantiye almalıydı. Bu Adonis'i –bu kelime tam olarak ne anlama geliyordu?– bu *rock* yıldızını, bu kocayı!

Bruce banyoya girip ayakkabılarını çıkardı. Banyonun kireçtaşından yapılmış zeminini seviyordu. Tabanlarında serin ve sert bir his bırakıyordu. Ayrıca dekoru, duşun musluğu özel bir ilgi gerektirse de taşlarla çevrili duş kabinini, banyonun iki kurnasını, saç jölesi ve şampuanlarını valizinden çıkarırken gördüğü için Julia'nın ona ayırdığı cam rafı... İçinde yaşanacak bir banyo diye düşünmüştü Bruce. İnsan buraya eşyalarını getirip burada yaşayabilirdi.

Eğilip musluğu açtı. Banyonun kenarında Julia'nın bıraktığı banyo tuzlu kutusu vardı. Bunu eline alıp kokladı. İnci çiçeği kokuyordu. Kendisi olsa bunu seçmezdi –o sandal ağacını tercih ediyordu–, ama bunların vücudunda bıraktığı duyguyu ve suyu beyaza boyamalarını seviyordu. Sonra arkasını döndü ve banyonun kenarında, yerde duran küçük bir kitapçığa gözü takıldı. Eğilip aldı. Sonra donakaldı.

Julia'nın hamilelik testinden çıkan kitapçığı okumayı bitirdikten sonra Bruce hiçbir harekette bulunmadı. Sonra yavaşça arkasını dönüp musluğu kapadı. Şimdi banyoya sessizlik hâkimdi.

Bruce tekrar kitapçığa baktı. Bana söyledi diye düşündü. Ona sordum ve bana söyledi. Ona özel olarak ve düşünceli bir şekilde sordum ve bana güvence verdi. Ama şimdi... ya sonuç pozitifse? Ya bundan sorumluysa... Sonra mutfakta yaptıkları konuşmayı hatırladı. Umursamamış, üstünde durmamıştı. Kadınlar hep bebeklerden bahsederdi zaten, ama şu anda Julia'nın bu konuyu açması için çok iyi bir sebebi olduğunu anlıyordu.

Banyodaki suya baktı. Suya girecek ve dikkatlice düşünecekti, geleceğini ve kaçış yollarını değerlendirecekti.

75. Korkunç Bir Umutsuzluk İçindeki Ressamın Duası

Angus Lordie, Cyril'in tutuklandığı günden bu yana çok az resim yapmıştı. Bir viski şirketinin yönetim kurulu tarafından istenen portreyi bitiriyordu, poz verme kısmı bitmişti ve artık fotoğraflardan çalışıyordu, ama aklını veremediği ortadaydı. Cyril her zaman olduğu gibi ayağının dibinde yatmıyor olsa da arkada bir yerde bir köpeğin varlığı bir gölge olarak resme sinsice sızıyordu. Hayır, bu umutsuz bir durumdu: İlham perisi yapmadığı bir şey yüzünden duruşma yapılmasını soğuk bir hücrede beklerken bir ressam çalışamazdı.

O sabah Angus zorla stüdyoya girmesi gerektiğini bilse de yemeğini didikleyerek mutfaktaki masasında oturuyordu. Pittenweem yapımı tütsülenmiş balık bile bu ruh halinde iştahını açmıyordu. Yemek bir sorundu. Geçen gece kendisini yemek yemeye zorlayabilmek için Argyll'den arkadaşı Archie Graham'ın gönderdiği tütsülenmiş somondan birkaç kalın dilim hazırlamıştı. Archie'nin romda buğuladıktan sonra tütsülediği somon Angus Lordie'ye göre İskoçya'daki en iyi tütsülenmiş so-

mondu, ama bu ruh haliyle bunu bile yemek istememişti. Cyril'in tutuklanmasından bu yana Angus epeyce kilo kaybetmişti. Daha önce hiç kemer takmadan üstüne tam oturan pantolonlarına artık kemer takmak zorunda kalıyordu ve eski gömleklerinin birazcık sıkı gelen yakalarına artık iki parmak sokulup rahatlıkla genişletilebiliyordu. Eğer bir köpek bir insanı özleyebiliyorsa, bir insan da bir köpeğin hasretini pekâlâ çekebilir diye düşünüyordu.

Masanın ahşap yüzeyindeki kırıntıları aydınlatan güneş ışığı huzmesini izleyerek kahvesiyle oyalandı. Masanın altındaki kırıntıları toplamaya değer değiliz diye geçirdi aklından. Toplu Dua Kitabı'ndaki bu tanıdık kelimeler aklına bir anda geliverdi. İçinde yetiştiği ve ihtiyaç duyduğunda başvurduğu İskoç Episkopal Kilisesi ayinlerinden kopup gelen zihinde yer etmiş bu ifadeler, şimdiki gibi hiç beklenmedik anlarda aklına geliyor ve beraberlerinde bir çeşit avuntu getiriyorlardı. Böyle güzel bir tınısı olan, yankı yapan ifadelerin olduğu bir dil... kadından doğan erkeğin çok kısadır ömrü... Burada, Tanrı'nın gözlerinin önünde toplandık hep birlikte... Bu dua kitabı ve Angus'un Cranmer'le büyük benzerlik taşıdığını düşündüğü VI. James'in James İncili İngilizce konuşan insanlara bırakılan dilsel bir mirastı. Peki biz bu dile ve asaletine ne yaptık? Bayağı bir İngilizcenin ucuzluğuyla, yayıncılığı kirleten bütün o görgüsüzlük ve edepsizliklerle, bir diskjokeyin sıradanlığıyla değiştokuş ettik. Kimse çocuklarına anlaşılır bir şekilde konuşmayı, kelimelerin nasıl okunması gerektiğini öğretmez oldu ve

bunun sonucunda ağzını doğru dürüst açmadan, bütün kelimeleri çözümlenemez bir geveleme şeklinde söyleyen pek çok kişi ortaya çıkıverdi. Dilimizi bizden aldınız, bize ihanet ettiniz. Evet. Evet.

Durumumuz çok ciddi diye düşündü Angus. Kabuslarımız çok acı verici: Küresel ısınma, hayatlarımızın üstündeki kontrolü yitirmemiz, dejenere ve geriye döndürülemez derecede yüzeyselleşen bir popüler kültür, Orwell'in *Big Brother*'ını çalan gruplar. Masaya ümitsizlikle baktı. Bütün bunlara katlanmak istiyor muydu? Bildiği dünyanın böyle korkunç bir şekilde tersyüz edilmesini görmek istiyor muydu?

Gözlerini kapadı. O anda bile masasına vuran güneş ışınlarını hissedebiliyordu. Sarı bir aydınlık, küçük bir sıcaklık parçası vardı, oradaydı. Kafasını eğip ellerini kucağına koydu. Bir şeyler üreten birisinin, bir ressamın elleri; üstündeki boya ve terebentin kokusu bir türlü geçmeyen eller. Bir anda büyük bir tevazu ile dua etmeye başladı. İlk başta kimbilir kaç yıldır unutulmuş bu hareketi yaparken her şeyin son derece bilincindeydi. Ama bir süre sonra bu yok oldu ve tam bir alçakgönüllülüğün, bir coşkunun bedenini kapladığını hissetti. Çünkü ben bir hiçim diye düşündü, sıradan bir adamım sadece, yarı sönük bir yıldızın üstündeki minicik bir bilinç zerresiyim. Sırf bu yüzden başımı eğip dua ediyorum. O sırada kimsenin dinleyip dinlemediğinin umurunda olmadığını fark etti; dua etme eylemi kendi insanlığının bir kabulü, hakiki orantının hatırlatıcısıydı.

"Tanrım," diye fısıldadı, "tüm insanları yargılayan ve kalbin bütün sırlarına malum olan Tanrım. İnsani hatalarımı, yaptığım kötülükleri affet. Kalbimi sevgiye açık tut. Sağaltıcı bakışların üstüme olsun. Yapmam gereken ancak yapmamış olduklarım yüzünden bağışla beni."

Bağlamından kopartılmış ve bir araya yapıştırılmış yarı hatırlanan yarı unutulmuş cümlelerdi bunlar, ama daha bunları söylerken, her kelime ağzından tek tek dökülürken üstündeki dönüştürücü etkilerini hissetmeye başlamıştı. Sahilde bir adam gördü. Dizinin dibinde dolanan çocuklar... Gördüğü sevgi ve merhametti; bundan emindi, kesinlikle emindi.

Angus gözlerini açtı ve masaya düşen güneş ışığına baktı. Ellerini buna doğru tutup sıcaklığını hissetti. Baktı. Elinin üstündeki tüyler ışıkta belirginleşmişti, eklemlerinden birinin üstünde küçük beyaz bir boya lekesi vardı. Gözlerini kapatıp duasını sonlandırdı. "Son bir şey daha," diye mırıldandı. "Köpeğimi bana geri vermeni diliyorum."

Ayağa kalkıp etrafına baktı. Ağzımdan çıkan kelimelerin dünyayı azıcık dahi olsa değiştirebileceğine inanmam ne kadar da aptalca diye düşündü. Ne büyük ve duygusal bir aldanmaydı!

Hemen ardından telefon çalmaya başladı. Angus irkildi, ama telefonu açmak için yürümeye başladı. Birkaç saniye duasının bir sonuç getirdiğini ve Cyril'den haber alabileceğini hayal etti. Ama dünyanın böyle işlemediğini de çok iyi biliyordu. Dünya şans, biyolojik bir piyango ile işliyordu, ebedi hakikat ve tasarı ile de-

ğil. Dua kişinin hüsnükuruntusuydu, kendisine böyle söylüyordu. Bunu tabii ki biliyordu.

Telefonu açtı. Arayan avukatı George More'du. "Ofise gel," dedi avukatı. "Burada seni görmek isteyen biri var."

Angus kaşlarını çattı. George'un ofisindeki kim olabilirdi ki? Sonra hattın öteki ucundan bir havlama sesi duydu.

BELONGS TO KAOTIK TEAM

76. Zaferle Dönen Cyril'i Selamlasın Herkes

Cumberland Bar'dakiler bunu beklemiyorlardı. Hepsi düzenli müşterilerdi. Jock, Sid, Harry, Maggie, Gerry hep saat altıda yaptıkları gibi gidip oturmuş ve birilerinin hatırlanmaya değecek bir şeyler söylemesini bekliyorlardı –ama kimse böyle bir şey söylemiyordu–, fakat tam o sırada Angus Lordie –tıpkı Eski Yunan ve Latince uzmanı Harry'nin söylemekten hoşlandığı gibi *mirabile dictu**– her zamanki gibi altın dişi parlayan ve dili yandan sarkan Cyril'le birlikte içeri girdi. Önce kimse hiçbir şey söylemedi, ama birkaç saniye sonra Angus bara doğru birkaç adım bile atmamışken orada toplananlar coşuverdi.

Cyril birkaç kez havladı, ama genel olarak bu karmaşayı sükûnet ve asaletle karşıladı. Tanımadığı eller kafasını okşuyor, onu sevip sırtına hevesle vuruyordu. Hepsini doğal karşıladı, çünkü insanlar köpeklere hep böyle yapıyorlardı ve Cyril'de dünyadaki yerini anlıyordu.

* Lat. Söylemesi harika. (ç.n.)

Neşeyle parıldayan Angus bardan kendisine içki, Cyril'e de bir tabak bira söyledi. Sonra onu soru yağmuruna tutmaya hazır bekleyen arkadaşlarının bulunduğu masaya geçti.

"Aklandı mı?"

"Duruşmada neler oldu?"

"Şartlı tahliye mi oldu?"

Bu soruların hiçbiri konuyla ilgili değildi. Angus kafasını sallamakla yetindi. Sonra açıklamaya başladı.

"Bu sabah bir telefon aldım," dedi. "Kendimi iyi hissetmediğim için neredeyse telefonu açmayacaktım. İyi ki açmışım! Arayan George More'du ve bana..." Birasını bitirmiş sahibine mutluluktan nemlenmiş gözlerle bakan Cyril'e doğru eğdi kafasını.

"Ona ilettiğimiz gerçek suçlunun hangisi olduğuyla ilgili bilgi üstüne harekete geçtiğini söyledi. Bana da bunu İskoçya Sokağı'ndaki şu garip, küçük çocuk var ya, o söylemişti..."

"Bertie," diye araya girdi Maggie. "Hani şu..."

"Annesi olan," dedi Harry.

Angus başıyla onayladı. "Her neyse. George bana bu işlerin başındakilerle görüşüp bir itirazda bulunacağımızı ilettiğini söylemişti. Görünüşe bakılırsa bunu yapan ben değildim, başkasıydı demek istendiğinde böyle yapılıyormuş.

Bu da karşı tarafta bir kargaşa yaratmış, çünkü daha önce kimse bir köpeğin davasında itirazda bulunmamış. Ayrıca normal bir ceza davasında geçerli olan usülün

bir köpeğe uygulanıp uygulanamayacağı meselesi de varmış. Kraliyet Dairesi'ndeki kimse de bilmiyormuş!"

"Ee?" diye sordu Maggie tekrar Cyril'i okşamak için eğilirken.

"Savcı polisin gidip bahsi geçen köpeği araştırmasını istemiş. Onlar da bulmuşlar... güzel bir sonuç elde edilmiş. Bizim için güzel tabii."

Angus etrafına, arkadaşlarının ifadelerine baktı.

"Köpeği bulmuşlar," diye devam etti. "Bulduklarında bir polisin bileğini ısırmış. Kötü bir ısırık değilmiş, sadece deriye zarar vermiş, ama zanlının bu sefer doğru çıktığını gösterir nitelikteymiş."

Herkes hoşnutluk belirten sesler çıkarıyordu. Cumberland Bar'daki herkes Cyril'in masum olduğuna emindi ve bu sonuç da her zaman inandıkları şeyi doğrular nitelikteydi. Angus'un etrafına toplanmış, büyük mutluluğunu ve iç rahatlığını paylaşıyorlardı.

"Artık çalışmaya başlayabilirim," dedi Angus gülümseyerek. "Tek bir resim bile yapamamıştım."

Arkadaşları anlayışla başlarını salladılar. Bir saat kadar sonra Angus eve gitmek için ayağa kalktı ve herkes, Cyril yanlarından bir nevi zafer yürüyüşüyle geçerken kadehlerini kaldırdılar. "Harika bir köpek," dedi barmen. "Şuna bir baksanıza. Kendi neslinin en iyi köpeklerinden biri."

Dundonald Sokağı'na doğru giderlerken Cyril kuyruğunu kaldırıp havayı koklamaya başladı. Drummond Meydanı'nın ortasındaki parktan gelen tanıdık kokular vardı. Kaldırım taşlarının keskin yağ kokusu,

yakınlarda bir yerlerden gelen yemek kokuları, nem kokusu... hepsi vardı, ama Cyril'in heyecanla titremesine sebep olan bir şey daha eklenmişti.

"Ne oldu oğlum?" diye sordu Angus.

Cyril sahibine baktı. Sonra boynunu çevirip tekrar havayı kokladı. Burnunun götürdüğü yere gitmeliydi; gitmek zorundaydı.

"Derdin ne eski dostum?" diye sordu Angus. "Aç mısın?"

Cyril tasmasını çekiştirdi. Israrlı ve acil bir çekiştirmeydi bu ve Angus köpeğin istediği yere gitmesine müsaade etmeye karar verdi. Kayışını çekiştiren Cyril'le birlikte Angus yolun karşısına, Drummond Meydanı'nın ortasındaki parka geçti.

"Koşmak mı istiyorsun?" diye sordu Angus parka açılan aralık kapıya geldiklerinde. "Tamam öyleyse. Ama kısa olsun. Ben açım."

Cyril'in tasmasını çıkarmak için eğildi. O bunu yapar yapmaz Cyril parka doğru koşmaya başladı. Angus, Cyril'in özgürlük ihtiyacının bu ani, ama son derece anlaşılabilir itkisine şaşırmış bir şekilde peşinden gitti.

Işığın gökyüzünde kaldığı ve tam olarak neler olup bittiğinin görülebileceği kadar aydınlık olan cömert yaz gecelerinden biriydi. Parkta bir kadın büyük bir terrier gibi görünen köpeğini gezdiriyordu ve Angus dehşetle Cyril'in bu köpeğe doğru gittiğini ve ancak âşıkane olarak adlandırılabilecek hareketlerde bulunduğunu fark etti. Kadın yüksek sesle bağırdı ve Cyril'e bir şey fırlattı, ama ıskaladı. Angus öne atılırken bir yandan özür

diliyordu. Cyril ile dişi köpek artık tam bir kaynaşma halindeydi.

"Durdurun şunu!" diye bağırdı kadın. "Durdurun çabuk."

Angus tasma kayışıyla Cyril'e atıldı, ama o da ıskaladı. Tekrar kolunu kaldırıp bir daha atıldı. Bu sefer kayış Cyril'i yakaladı, ama ateşli köpek sahibinin hoşnutsuzluğunu umursamıyor gibi görünüyordu. Bir ikaz gibi homurtu sesleri duyuldu.

Angus kadına baktı. "Çok üzgünüm," dedi. "Görünüşe bakılırsa..."

Kadın öfkeyle bakıyordu.

Angus ters bir tavırla, "Bakın," dedi. "Bu durumdaki bir köpeği dışarıya çıkarmamalısınız."

"Bu ne cüret!" diye çıkıştı kadın.

Angus Cyril'e sitemkâr bir biçimde baktı. Yeni köpekler muhtemelen daha duyarlı davranıyorlardı; Cyril ise yeni bir köpek değildi.

77. Olive'in, Bertie'nin Kan Testine Dair Haberleri Var

Olive İskoçya Sokağı'nda evcilik oynamaya geldiğinden beri Bertie okulda ondan kaçınmaya çalışıyordu. Bunun sebeplerinden biri onunla konuşursa bir başka ziyaret ayarlama ihtimaliydi, diğeriyse yaptığı kan testinin sonucunu söylemek isteyebilirdi.

Bertie titreyerek Olive'in onu odasında köşeye sıkıştırdığını ve koluna şırınga iğnesini batırmakta ısrar ettiği anı hatırladı. Korktuğu kadar olmasa da canı yanmıştı, ama onu asıl korkutan şey şırıngada kolayca birikmeye başlayan kan olmuştu. Olive ise buna epeyce şaşırmış gibiydi ve memnuniyetle, "İlk seferde damarı buldum galiba Bertie! Şu kana baksana. Bir bak şuna," demişti.

Bu birkaç gün önceydi ve Bertie Olive'in yapacağını söylediği testi unutmuş olmasını diliyordu. Kanı geri isteyip isteyemeyeceğini ve bu sefer gerçek bir hemşire tarafından yeniden yerine konulup konulamayacağını merak ediyordu. Ama muhtemelen bunun için artık çok

geçti ve Olive onu bahçede köşeye sıkıştırınca bu kesinleşmiş oldu.

"Gitme Bertie," dedi. "Seninle konuşmam gerek."

Bertie etrafına ümitsizce baktı. Bahçenin öteki yanında Tofu ve birkaç çocuk oyun oynuyorlardı ve Bertie'yi görmemişlerdi, bu yüzden oradan yardım gelmeyeceği kesindi. Bertie saldırıyla karşılık vermeye karar verdi.

"Kanımı geri istiyorum," dedi.

Olive güldü. "Neden? Neden istiyorsun?"

"Tekrar yerine konulmasını istiyorum," dedi Bertie. "Almadan önce benden izin istemedin."

Olive gülüp neşeyle gözlerini kırpıştırdı. "Ah, Bertie," diye haykırdı, "çok aptalsın! Herkes kanın bir süre sonra kuruyup katılaştığını bilir. Özellikle seninki gibi iğrenç türdense. Geri koyamazsın ki."

Bertie kaşlarını çattı. Her gün otobüsle Lauriston Meydanı'ndaki Kan Nakil Merkezi'nin önünden geçiyordu. Annesine sorduğunda kanın buraya getirildiğini ve nakil için burada tutulduğunu söylemişti. Olive, kesinlikle yalan söylüyor diye düşündü.

"Peki ya kan nakline ne demeli?" diye meydan okudu. "Bundan haberin yok mu?"

Herhangi bir tartışmada altta kalmaya katlanamayan Olive hazırlanabilmek için birkaç saniye bekledi. "Onlar farklı," dedi. "Bunu nasıl yaptıklarını bildiğini düşünüyordum."

Bertie devam etmesi için bekledi, ama Olive başka bir şey söylemedi.

"Ee?" dedi. "Nesi farklı peki?"

Olive lakayt bir tavırla elini salladı. "Bunları anlatacak kadar vaktim yok," dedi. "Yaptığım testle ilgili konuşmamız gerek. Birkaç test yaptım, sonra da kanını attım. Çöpe attım yani."

Bertie öfkeyle ona baktı. Ama içinde bir başka his daha vardı ki, bu da endişeydi. Bir yandan Olive'in herhangi bir test yapamayacağını düşünüyor, öte yandan evde yapılabilecek testlerle ilgili reklamları hatırlıyordu. Olive'in eline böyle bir donanımı geçirmiş ve kan örneğini bir işleme tabi tutmuş olması mümkündü. Titredi.

"Endişeli misin?" diye sordu Olive. "Bu anlaşılır bir durum Bertie. Bilmemek en kötüsü. Hep böyle diyorlar."

"Neyi bilmemek?" diye sordu Bertie. Güçlü ve kayıtsızmış gibi konuşmaya çalışıyordu, ama sesi öyle çıkmıyordu.

"Testin sonucunu bilmemek," dedi Olive sükûnetle. "Ama çok endişelenmemelisin Bertie. Henüz yani. Sana yavaş bir şekilde söyleyeceğim."

Bertie nefesini tuttu. Bir şey söyleyecekmiş gibi ağzını açtı, ama Olive onu susturdu. "Çok iyi haberlerim yok ne yazık ki," dedi. "Cüzam testin pozitif çıktı. Çok üzgünüm Bertie."

Bertie Olive'e baktı. Parmaklarını çaprazlaştırdığını görmeyi umarak (yalan söylediğinin kesin kanıtı olurdu bu) eline baktı, ama böyle bir hareket yapmıyordu. Tek gördüğü Olive'in hafif çatılmış kaşlarla ve anlayışlı bir ifadeyle kendisine bakan suratıydı.

"Cüzam çok ciddi bir hastalık," diye devam etti Olive. "Bugünlerde çok az görülüyor. Okulda hiç yok hatta."

"Peki ne oluyor?.." diye kekeledi Bertie.

"Burnun düşebiliyor. Parmakların da. Çok hoş sayılmaz. Bu yüzden cüzamlılara bir çan veriyorlar. İnsanların uzakta durmalarını sağlamak için çalsınlar diye."

Bertie burnunu yokladı. Gayet sağlam bir şekilde yerinde duruyor gibiydi. Parmaklarına baktı; onlar da etkilenmemiş gibiydiler.

"Nasıl hastalık kapıyorsun?" diye sordu Bertie.

"Ansiklopedide okuyordum," dedi Olive. "Kapmak çok zormuş. Hasta olan birisiyle çok yakın olman gerekiyormuş."

"El sıkışmak gibi mi mesela?" diye sordu Bertie. Eğer böyleyse Tofu'da da olması gerekirdi. Geçen gün çizgi romanlarını değiştokuş edeceklerine söz verdikleri sırada onunla el sıkışmışlardı. Bu Tofu'nun da cüzam olduğu anlamına mı geliyordu?

Tam o sırada Tofu bahçede onların olduğu yere doğru gelmeye başladı.

"Neler oluyor burada?" diye sordu.

"Olive benim cüzamlı olduğumu söylüyor," dedi Bertie. Sonra da ekledi: "Bende varsa sende de olabilirmiş Tofu. Seninle geçen gün el sıkışmıştım hatırladın mı?"

Tofu, arkasına bilimi almış birisinin güveniyle cüretkârca bakan Olive'e baktı. "Öyle mi?" dedi. "Peki ya hasta olan birisinin tükürüğünden kapabilir misin?"

"Tabii ki," dedi Olive. "Öyle kapmak daha kolay."

Tofu Bertie'ye gülümsedi ve sonra Olive'e bakmaya başladı. "Öyleyse," dedi, "sen de kapmışsın."

Hemen ardından Olive'e tükürdü.

Olive çığlık attı. Çok yüksek sesle çığlık atmıştı, kulakları çınlatacak bir tizlikteydi ve bahçe epeyce gürültülü olmasına rağmen sesi binanın içinden bile duyulmuştu.

Öğretmenler odasında çayını yudumlayan Bayan Harmony ayağa fırladı ve bu acil durumla ilgilenmeden önce pencereden dışarı baktı.

"Olive!" diye haykırdı çığlık atan kıza koşarken. "Neler oluyor?"

Olive gözlerini açtı. "Bu çocuklar bana tükürdü Bayan Harmony," dedi. "Onlarla konuşurken bana tükürdüler."

Bayan Harmony iç geçirdi. Hayattaki görevinin Dr. Livingstone'ınki* kadar zor olduğunu düşündü.

* Afrika'ya Hristiyanlığı yayma amacıyla gitmiş olan İskoç kaşif ve misyoner. (ç.n.)

78. Çocuklar –ve Olive– İçin Sorgulama Vakti

Sınıfta herkes aritmetik alıştırmalarıyla uğraşırken Bayan Harmony Tofu ile Bertie'yi bir kenara çekti.

"Ne kadar hayal kırıklığına uğradığımı söylememe gerek yok sanırım," diye başladı öğretmenleri. "Birisine tükürmek hiç de hoş bir hareket değil, aynı zamanda çok da sağlıksız. Bunu biliyorsunuz, değil mi? İkiniz de kimseye tükürmemek gerektiğini biliyorsunuzdur."

"Ben tükürmedim," dedi Tofu. "Olive yalan söylüyor Bayan Harmony. Olive sürekli yalan söylüyor. Bunu herkes biliyor."

Bertie nefesini tuttu. Tofu da şu anda apaçık bir yalan söylüyordu ve bunu yapabilme becerisine çok şaşırmıştı. Bayan Harmony bunun bir yalan olduğunu kesinlikle anlayacaktı ya da daha kötüsü, Bertie'ye bunun doğru olup olmadığını sorabilirdi. Bu Bertie'yi endişelendiriyordu: Tofu'nun Bayan Harmony'ye yalan söylemesi sorundu, ama kendisinin de aynısını yapması bambaşkaydı. Onun böyle bir şey yapması mümkün değildi zaten.

"Peki, Tofu," dedi Bayan Harmony. "Olive böyle bir şey yapmamanıza rağmen neden bana ikinizin ona tükürdüğünü söylesin ki? Her neyse, zaten suratında bir şey olduğunu görmüştüm."

"O sümüktü," dedi Tofu. "Onun benimle ilgisi yok."

Bayan Harmony Bertie'ye döndü. "Peki, Bertie," dedi. "Sen dürüst bir çocuksun, öyle değil mi? Sen bana söyle. Olive'e tükürdün mü?"

Bertie bir an düşündü. Bu soruya dürüstçe cevap verebilirdi. Olive'e tükürmemişti ve Bayan Harmony'ye bunu söyleyebilirdi. "Hayır," dedi gururla. "Ona tükürmedim Bayan Harmony. Yemin ederim yapmadım."

"Peki ya Tofu?" diye sordu öğretmen. "Tofu'nun Olive'e tükürüp tükürmediğini söyleyebilir misin Bertie?"

Bertie Tofu'ya baktı. Tofu kafasını çevirmişti, bir anlığına Bertie'ye baktı ve eliyle boğazını kesermişçesine bir hareket yaptı. Bunu o kadar hızlı yapmıştı ki Bayan Harmony fark edememişti bile.

"Anladım," dedi öğretmen. "Unut bunu Bertie. Tofu demin suçunu itiraf etti zaten."

Tofu kızardı. "Onun suçuydu Bayan Harmony," diye karşı çıktı. "Bertie'ye cüzamlı olduğunu söyledi."

Bayan Harmony kaşlarını çattı. "Bertie, Olive sana böyle mi söyledi?"

Bertie mutsuz bir şekilde başıyla onayladı. "Evet Bayan Harmony. Benden kan aldı ve bazı testler yaptı."

"Kan mı?" dedi Bayan Harmony. "Bunu uyduruyor musun yoksa Bertie."

Bertie kafasını iki yana salladı ve Bayan Harmony'ye olanları anlatmaya başladı. Ona Olive'in İskoçya Sokağı'na gelişini ve küçük hemşire setini anlattı. Sırıngadan ve kan örneğini alışından bahsederken Bayan Harmony irkildi, inanmıyormuşçasına kafasını sallamaya başladı.

"İğneyi sahiden de batırdı mı Bertie?" diye sordu.

"Evet," dedi Bertie. "Sonra da bana bazı testler yaptığını ve cüzamlı olduğumu söyledi. O sırada da Tofu geldi ve..."

"Bunu geçebiliriz," dedi Bayan Harmony aceleyle ve ekledi: "Durumu göz önünde bulundurursak tabii. Ama ilk önce Bertie sana şunu söyleyebilirim ki, sen cüzamlı değilsin. Emin ol buna."

Bertie üstünden büyük bir ağırlığın kalktığını hissetti. İçgüdüsel bir şekilde elini burnuna attı: Her zamankinden çok daha sıkı bir şekilde yerinde duruyor gibiydi.

"Peki," diye devam etti Bayan Harmony, "şimdi bütün bunları unutun. Olive'in böyle bir şey yapmaya kesinlikle hakkı yoktu ve tükürme hadisesine göz yummamız mümkün olmasa da..." Bu sırada Tofu'ya baktı. "Bazen kimi olaylara göz yummak zorunda kalırız. Şimdi ikinizin de gidip oturmanızı ve bu konuyu bir daha açmamanızı rica ediyorum. Artık cüzam saçmalığıyla ilgili konuşmak yok. Tükürmek de!"

Sınıfın diğer ucunda Olive olan biteni dikkatle dinliyordu. İki çocuğun sıralarına geçtiklerini fark etti ve gülümsediklerini görünce endişelenmeye başladı. Daha da endişe verici bir şekilde Bayan Harmony'nin onu masasına çağırdığını gördü.

"Efendim Bayan Harmony?" dedi Olive öğretmeninin yanına giderken.

"Olive," dedi Bayan Harmony. "Dürüst bir cevap istiyorum. Aması hayırı yok. Doğru bir cevap ver bana. Bertie'den kan örneği aldın mı?"

Olive kafasını yere eğdi. "Belki," dedi. Sonra da ekledi: "Ona yardımcı olmaya çalışıyordum sadece Bayan Harmony."

Bayan Harmony sıkı sıkı kapattığı dudaklarının arasından sertçe soluk verdi. Olive'e bu bir tıslama gibi gelmişti.

"Seni aptal kız," dedi öğretmen. "Birisine bir iğne saplamanın ne kadar tehlikeli olduğunun farkında mısın? Söyler misin?"

Olive'in Bayan Harmony'nin devam etmeden önce karşılık verecek vakti olmamıştı. "Sonra da gidip kendisine cüzamlı olduğunu söylemişsin. Yapılabilecek bütün aptalca şeylerin arasında bu bile yeter zaten. Bunun ne kadar aptalca olduğunu anlayabiliyor musun?"

Olive kafasını kaldırıp öğretmene baktı. İçinde bulunduğu durumun çok zor olduğunun farkındaydı, ama savaşmadan bırakmak doğasında yoktu. "Lütfen kendime güvenimi sarsmayın Bayan Harmony," dedi.

"Ne dedin?" diye tısladı Bayan Harmony. "Neyini sarsmayayım?"

"Kendime güvenimi," dedi Olive.

Bu cevapla birlikte Bayan Harmony kontrolünün buharlaşıp uçtuğunu hissetti. İskoç pedagojik eğitim geleneğinin en iyi mirasçılarından biri olan Moray House'tan

mezun olmuştu. Sınıfta denetimi nasıl elinde tutacağıyla ilgili bütün teorileri biliyordu; tekrar pozitif tutumun pekiştirilmesiyle ilgili teorileri de biliyordu. Ayrıca her ne kadar baştan çıkarıcı olsa da bir çocuğa karşı asla kaba kuvvetle karşı çıkılmaması gerektiğini de biliyordu. Ama bu son derece rahatsız edici çocuğun karşısında fiziksel bir tepki verme güdüsü neredeyse karşı konulamaz bir hale gelmişti.

Kendine hâkim olmaya çalıştı. "Olive," dedi, "birisinin cüzamlı olup olmadığını anlamak için nasıl bir test yapıyorlardı biliyor musun? Acı hissedip hissetmediklerini anlamak için kulaklarına küçük bir çimdik atıyorlardı. Cüzamlı insanlar böyle bir acı hissetmiyorlardı. Sana göstereyim."

Öne eğilip Olive'in kulak memesini başparmağıyla işaretparmağının arasına aldı. "İşte," dedi. "Böyle yapıyorlardı."

Kuvvetli bir çimdik attı ve Olive acıyla haykırdı.

"Güzel," dedi Bayan Harmony. "Demek ki cüzamlı değilmişsin. Bu büyük bir rahatlık, değil mi?"

Olive masasına geçerken Bayan Harmony pencereden dışarı baktı. Bütün çocukların gözlerinin üstünde olduğunu biliyordu; Olive'in haykırışını duymuşlardı; olan biteni görmüşlerdi. Evet diye düşündü Bayan Harmony. Şimdiye kadar bana öğretilen her şeyi bir kenara attım işte, ama Tanrım, nasıl da tatmin edici bir şeydi!

79. Yemek Masasında Bir Baba Meselesi

Julia ile Bruce'un ayrı ayrı farklı keşifler yaptıkları günün üstünden birkaç gün geçmişti.

Julia için bu son derece heyecan verici bir an olmuştu; Bruce'u güvenceye almak istiyordu ve bunun belli bir koz olmadan çok zor olacağının farkındaydı. Hamilelikten daha güçlü bir koz da yoktu. Bruce ilk başta bu fikre sıcak bakmayabilirdi, ama babasından alacağı küçük bir yardımla Bruce'un evliliğe karşı itirazlarının üstesinden gelinebilirdi. Bu onun stratejisiydi.

Bruce'a gelince, hamilelik testinin kitapçığını bulması ani bir paniğe yol açmıştı. Neyse ki küvette uzanıp olayları düşününce paniği yatışmış ve soruna en iyi yaklaşım yollarını düşünmeye başlamıştı. Mantıklı bir yol izlemesi gerekiyordu; bulunduğu yer ile tehlikenin yattığı yerin dikkatle ele alınması temkinli birkaç adım atılmasını gerektiriyordu ki en sonunda özgür kalabilsin. Julia kendisini zeki sanıyor olabilirdi, ama Bruce ile kıyaslanamazdı bile, en azından Bruce böyle düşünüyordu. Hatta bu konu hakkında düşündüğünde daha önce

bir kere bile bir kadının kurnazlığıyla yenilmediğini fark etti. Bu hiç de fena sayılmaz dedi kendi kendine. Sahada geçirdiğim bütün o yıllarda bir kez bile bir kadın beni yakalayamadı. Hah! Hem de ne çoklarını tanıdım, bir kısmı da Julia Donald'dan çok daha zekiydi hem de.

Kendisinden emindi; durumun garip olduğu aşikârdı, ama çok kötü de sayılmazdı. Julia bebeği doğurmaya karar verse dahi onu çabuk unutacaktı. Tabii doğurursa. Bruce bunun onun kararı ve onun sorumluluğu olduğunu düşündü. Bebek kesinlikle güzel olacaktı –tıpkı benim gibi diye düşündü– ve Julia'ya o aptal dergilerden ve saçını yaptırmaktan farklı bir şeyler verecekti. Bu yüzden onu hamile bırakmak kendi açısından bir incelik, verilen bir hediye sayılırdı.

Takip eden günlerde Bruce Julia'nın hamileliğini keşfettiğine dair hiçbir imada bulunmamaya dikkat etti. Julia da durumunun değiştiğini belli etmedi. Birbirlerine iyi davranıyorlardı ve hep bahsettikleri konulardan bahsetmeye devam ettiler. Bir partiye gittiler ve Howe Sokağı'ndaki eve ortak arkadaşlarını davet ettiler. Herhangi bir şeyin değiştiğine ya da gelecekte değişeceğine dair tek kelime bile edilmedi.

Ama sonra bir sabah Julia Bruce'a o akşam yemeğine babasını davet ettiğini ve babasının yeni ev arkadaşıyla tanışmayı iple çektiğini söyledi.

"Seni şimdiden seviyor zaten," dedi. "Telefonda söyledi."

Bruce gülümsedi. Babası elbette kendisini sevecekti, ama yine de onunla ilk başta tanışsa daha iyi olurdu. Ti-

pik Julia işte diye düşündü biraz şefkatle: Her şey onu heyecanlandırabiliyor.

"Ama daha benimle tanışmadı bile," dedi Bruce. "Birisiyle tanışmadan o kişiyi sevebileceğine emin değilim."

Julia güldü. "Ama babam seviyor," dedi. "Söylediklerini ona da anlatıyorum, o da, 'Bana iyi birisi gibi geldi,' diyor. O yüzden seni gayet iyi tanıyor diyebilirim."

"Peki," dedi Bruce. "Ben de onunla tanışmak istiyorum. Kulağa iyi birisiymiş gibi geliyor."

"Öyledir," dedi Julia. "Çok da cömerttir. Hep öyleydi."

Bruce Julia'nın annesini merak ediyordu. Julia hatırlayabildiği kadarıyla ondan hiç bahsetmemişti ve bu konuda bazı sıkıntılar olup olmadığını düşünmeden edemiyordu.

"Peki ya annen Julia? O..."

Julia kafasını yere eğdi. "Öldü ne yazık ki. Biz öyle düşünüyoruz."

Bruce şaşırmıştı. "Bilmiyor musunuz?"

"Çok korkunç bir olay aslında," dedi Julia. "Güney Amerika'daki Iguazu Şelalesi'ne gitmişlerdi. Beni yanlarına almamışlardı, o sıralarda epeyce küçüktüm. Beni Drymen'deki halamın yanına bırakmışlardı. Loch Lomond'da hani..."

"Güzel bir yer," dedi Bruce.

"Evet," dedi Julia. "Onlar da Arjantin'e gittiler ve..." Cümlesini tamamlamadı.

"Pekâlâ," dedi Bruce.

Julia bir şey söylemedi ve Bruce oturduğu yerde kıpırdandı. Iguazu Şelalesi'nde bir şeylerin olduğu belliydi, ama konuyu açmamak en iyisi diye düşündü.

Julia düşüncelerini bölerek, "Hakkında pek konuşmak istemiyorum," dedi.

"Anlıyorum," dedi Bruce. "Ama babanla tanışmayı dört gözle bekliyorum. Gerçekten."

"Çok sevindim Brucie," dedi Julia. "Dördümüz birlikte olacağız."

Bruce hızla kafasını kaldırdı. "Dört mü?"

Julia'nın gözleri fal taşı gibi açıldı. "Dört mü dedim? Üç demeye çalıştım tabii ki. Babam, ben, babam. Üç ediyor. Bunu demeye çalışmıştım."

Bruce kaşlarını çattı. "Babanı iki kez saydın," dedi. "İki baba lafı geçti."

Julia telaşlanmaya başlamıştı. "Ah, Bruce kafamı karıştırıyorsun. Demek istediğim, sen, ben ve babamdı. Üç ediyor işte."

"Anladım."

"Güzel bir yemek yapacağım," dedi. "Sen de babamla konuşma fırsatı bulursun."

"Ne hakkında?" diye sordu Bruce lakayt bir tavırla.

"Her şey," dedi Julia. "Rugby. İş. Politika. Ne istersen. Çok rahat birisidir. Hatta onunla emlâk işlerini bile konuşabilirsin. Emlâkçı olarak bu işlerden anlıyorsun sonuçta. Babamın da ticari mülkleri var."

Bruce bir an tereddüt etti. "Ticari mülk mü?"

"Evet," dedi Julia. "Queensferry Sokağı'ndaki dükkânları biliyor musun? Orada birkaç tane var. Bir de George Sokağı'nda. Orada da varmış."

"İlginç," dedi Bruce.

"Benim için ilginç sayılmaz," dedi Julia. "Metrekare, kira filan gibi konuları çok sıkıcı buluyorum." Duraksadı. "Her neyse, babamla iyi anlaşacağınıza çok seviniyorum. Ben gidip hazırlıklara başlayayım."

Bruce'u tek başına bırakıp mutfağa gitti. Bruce da ayağa kalkıp Howe Sokağı'na bakan evin penceresinin kenarına geçti. Burada çok rahattı ve Julia da hiç fena birisi sayılmazdı. Ayrıca boş ve saf yanıyla çok da çekici sayılırdı. Hatta düşündüğü zaman insanların bakışlarını üzerinde toplayabilecek kadar güzeldi ve onunla bir şarap evine girdiği zaman gurur bile duyabilirdi. Bir şarap evi...

George Sokağı'nda şarap evleri vardı ve babasının burada bir ticari mülkü olduğundan bahsetmişti. Babasının bir şarap evi varsa bu gerçekten ilginç olabilirdi.

80. Julia'nın Babası Doğrudan Konuya Giriyor

Julia misafir odasına kadar babasına eşlik etti. "Buraya her gelişimde," dedi Graeme Donald, "kendimi şu George döneminde yaşayanlar gerçekten de ferahlık ihtiyacını anlıyorlarmış diye düşünürken buluyorum. Geçen gün şu yeni evlerden birine gittim, hani ilerideki yolun orada var ya. Küçücüktü. Fiyatı da çok yüksek. Saçma denecek kadar pahalı."

Uzun boylu, yapılı bir adamdı ve kendisinden emin bir tavrı vardı. Kızını neredeyse dalgınlıkla yanağından öptü ve misafir odasının açık kapısına doğru baktı. "Orada mı?" diye fısıldadı. "Şu senin genç adam."

Julia başıyla onayladı. "Evet. Konuştuğumuz gibi yapacaksın, değil mi? Tamam değil mi baba?"

Babası Julia'ya baktı. "Bunu istiyor musun gerçekten? Onun doğru kişi olduğundan emin misin? Çünkü değilse bununla ilgili pişman olabileceğin..."

"İnan bana baba. Çok uyumluyuz. Harika birisi."

Babası kısa bir an gözlerini kapadı. "Kızımı her ne mutlu ederse..."

Julia kibarca koluna girdi. "Hayır dememesini sağla yeter," dedi kısık sesle konuşmaya devam ederek.

"Makul birisiyse işleri onun için yeterince ilgi çekici hale getirebilirim."

"Güzel."

Bruce'un pencere kenarında oturduğu misafir odasına girdiler. Onlar girerken Bruce ayağa kalkıp yanlarına geldi ve Graeme'in elini sıkmak için elini uzattı.

"Sen Bruce olmalısın." Graeme sıcak bir tavırla Bruce'un elini sıktı.

"Evet efendim."

"Lütfen bana Graeme de."

Julia, Bruce'un yanına geçip koluna girdi. "İkinizin konuşacak çok şeyi vardır," dedi Bruce'a bakarak. "Baba, Bruce eskiden emlâk danışmanıydı."

"Macauley Holmes," dedi Bruce.

Graeme başıyla onayladı. "İyi firmadır. Onlarla bazı işlerim olmuştu. Todds iyi adamdır."

"Evet," dedi Bruce pek canlı sayılamayacak bir ses tonuyla.

"Neden ayrıldın?" diye sordu Graeme.

Bruce'un cevabı çoktan hazırdı. "Yeni zorluklarla başa çıkmak için," dedi. "Başka işlere yoğunlaşmak istedim."

Graeme takdir edercesine başını salladı. "Çok iyi bir fikir."

Bir süre sessizlik oldu. Sonra Bruce konuşmaya başladı. "Julia'nın söylediğine göre sizin de ticari mülkleriniz varmış."

"Evet," dedi Graeme. "Genellikle burada, Edinburgh'da. Dükkânlar. Ofislere tercih ediyorum. Elinde ofisin varsa ekonominin eline düşüyormuşsun gibi hissediyorum. Ama güzel bir yerde dükkânın varsa kiracı olmak isteyen birilerini her an bulabilirsin. Ben böyle olduğunu gördüm en azından. Ticari deneyimin karşısında umudun zaferi."

Bruce güldü. "George Sokağı'nda mı?" diye sordu. "Julia George Sokağı'yla ilgili bir şeyler söylemişti."

Graeme başıyla onayladı. "Orada bir şarap evim var," dedi. "Belki biliyorsundur."

Bruce gerçekten de burayı biliyordu. Şık şarap evlerinden biriydi. Julia'yla bir keresinde oraya gitmişler ve Julia babasıyla ilgili bir şeyler söylemişti, ama o pek dikkat etmemişti.

"Güzel bir bar," dedi Bruce. "İyi iş yapıyordur."

"Daha da iyi olabilirdi," dedi Graeme. "Birisinin işletmesi gerekiyor. Hani şöyle..." Cümlesini bitirmedi. Bruce'u inceliyordu ve kaşlarının hafifçe hareket ettiğini görmüştü. Julia onda ne buluyor anlayabiliyorum diye düşündü Graeme. Etraftaki bütün o ayaktakımına göre bu büyük bir rahatlık veriyor; en sonunda benim değerlerimi paylaşan, hakkında heyecan duyabileceğim bir genç adam bulabilmiş. Biraz kalın kafalı sanırım, ama belli ki torun sahibi olmamı sağlayabilecek birisi. Pek parlak bir çocuk sayılmaz, ama torun verme kapasitesine sahip, üstüne üstlük görünüşü de yerinde neyse ki, sonuncusunun aksine. Yanlış seçim diye ona denirdi gerçekten. Evet, Julia haklı, bu çok daha uygun.

Bruce'a baktı. "Seninle açık açık konuşmamın bir sakıncası var mı?" diye sordu bir anda. "Pek lafı eveleyip gevelemekten yana olamadım hiçbir zaman, bana çok anlamsız geliyor. Erkek erkeğe olması çok daha iyi."

Bruce donakaldı. Ona söylemiş diye düşündü. Gidip hemen haberi yetiştirmiş.

"Gördüğün gibi," dedi Graeme, "biz çok büyük bir aile değiliz. Karımı bir süre önce kaybettiğimi belki sen de biliyorsundur."

Bruce Julia'ın Iguazu Şelalesi'nde kaybolan annesini düşündü. Başıyla onayladı.

"Ben de Julia'ya çok yakınım," diye devam etti Graeme. "Tek istediğim onun mutluluğu. Bu benim için her şeyden önemli. Bunu anlayabiliyorsun, değil mi?"

Bruce başıyla onayladı. Bu çok utanç verici bir durum olacaktı.

"O yüzden onunla evlenmeye hevesli bir genç adam olursa," dedi Graeme, "bu genç adam..." bir an durakladı ve gözünü doğrudan Bruce'a dikti, "bu kim olursa olsun, kendisini çok... nasıl söylesem?.. çok iyi bir durumda bulacak. Hatta kendisini işin başında bir yönetici olarak bulabilir. Julia da tabii ki bu işletmeden iyi bir pay alacak. Mesela George Sokağı'ndaki şarap evi. Bu genç adam muhtemelen buranın... buranın sahibi olmaktan hoşlanacaktır. Bunun beraberinde iki tane garaj da geliyor tabii. Bu genç adam bu işe uygun küçük bir aleti park edebileceği bir yere ihtiyaç duyacaktır. Bir Porsche'nin bu kadar fazla alana ihtiyacı da olmaz ya neyse!"

Birkaç saniye boyunca en azından misafir odasında tam bir sessizlik oldu. Mutfaktansa karıştırıcı sesleri, bir kâsenin kenarına sürtünen metal bir kaşığın sesi geliyordu.

Bruce konunun bu kadar dolaysız ele alınışı karşısında şaşkınlığa düşmüştü, ama en azından Graeme nerede durduğunu açık bir şekilde göz önüne sermişti. Hem neden sermesin ki diye sordu Bruce kendi kendine. Bir teklif sunuyordu ve bu teklifi açık seçik söylemememin yararı neydi ki?

Bruce hızla bir hesap yaptı. George Sokağı'ndaki bir şarap evi bir milyondan fazla ediyordu muhtemelen. Bunun yanında Graeme'in ipuçlarını verdiği şeyler de vardı. Hayat bir savaş diye düşündü Bruce ve son altı yıldır hayatına elle tutulur bir şeyler koyamamıştı. Comely Bank'teki evde oturan ve yakın gelecekte iyi denilebilecek bir maaşla iki yakasını bir araya getirmeye çalışan Neil'a bak. Mortgage'ı ne kadar sürecekti? Yirmi beş yıl mı? Her şey bundan daha iyiydi, her şey.

Ona endişeyle gülümseyen Graeme'e baktı. "Çok... çok net ortaya koydunuz," dedi Bruce. "Kimse sizi suçlayamaz bu kadar..."

"Açıksözlü olmakla mı?"

"Şey..."

Graeme elini kaldırdı. "Julia senden çok hoşlanıyor gibi görünüyor."

"Ben de ondan hoşlanıyorum," dedi Bruce. Bir açıdan hoşlanıyordu da. Onun bütün o... bütün o boş kafalılığından biraz da olsa hoşlanıyordu. Evet. Artık dur-

ma zamanı gelmişti. Bütün bekârlar bununla vakti geldiğinde yüzleşmek zorunda diye düşündü. Hem son derece güzel bir yere konmuştu.

"Peki, sizin de izniniz varsa," dedi Bruce, "Julia'nın benimle evlenmesini isteyeceğim."

"İzin senin," dedi Graeme hemen. Bruce'un elini tutup sıktı. "Çok mutlu olacak."

"Peki," dedi Bruce, "ben..."

"Hemen git," dedi Graeme. "Gidip konuş onunla. Ben burada duracağım. Sen gidip sor şimdi." Duraksadı ve ellerini ovuşturdu. "Mutlu gün ne vakit peki?"

"Düğün günü mü? Bilemiyorum, ama..."

"Hayır, o değil," dedi Graeme. "Neden bahsettiğimi biliyorsun."

81. Defter Kapanıyor, Ama Tartışmasız Değil

Bruce'un durumunun çarpıcı bir biçimde değiştiği gün, Bayan Harmony'yle tanışmasıyla geleceğe yönelik beklentileri artan Matthew, Pat ile ilişkisine dair kısa süreli bir sıkıntıyla karşılaşmak üzereydi. Elspeth Harmony'yle tesadüf eseri karşılaşmadan önce Pat defterini kapatmaya karar vermişti bu yüzden kimse onu bir kadını diğerine tercih etti diye eleştiremezdi. Sadakatsizlik etmemiş olsa da ilişkiyi bitirme süreciyle ilgili rahatsızlık duyuyordu. Birkaç kere ne diyeceğini prova etmiş, farklı senaryolar deneyip her senaryonun kulağa çok kalpsiz gelip gelmediğine kafa yormuştu. Hiçbiri kulağa doğru gelmiyordu.

Konuşma zamanı geldiğindeyse kulağa dümdüz ve sahte gelmişti. "Pat," diye başladı konuşmaya. "Konuşmamız gerek."

Pat açmakta olduğu mektuptan kafasını kaldırıp baktı. "Konuşmak mı? Ne hakkında?"

"Bizim hakkımızda," dedi Matthew. "Yani senin... benim... bizim ilişkimiz hakkında."

Matthew'un kızardığını görünce endişelenmeye başlamıştı. Johannesburg Dükü'nün partisinde söylediği şeyi unutmuş olduğunu umuyordu, ama belli ki unutmamıştı. Tanrım diye düşündü Pat, onu kırmak zorunda kalacağım. Zavallı Matthew! Hem de alacalı yulaf rengi kazağını giymiş bugün.

"Evet," diye devam etti Matthew bakışlarını kaçırarak. "İkimiz hakkında ciddi ciddi düşünüyordum ve arkadaşlığımızın eski haline geri dönmemiz gerektiği sonucuna vardım. Sadece arkadaş. Seni sevdiğimi biliyorsun, buna eminim. Ama ikimizin farklı yerlerde olduğunu düşünüyorum. Farklı planlarımız var. Ben bir düzen kurmak istiyorum, ama sen... sen doğal olarak böyle bir şey istemiyorsun, değil mi? Sen daha gençsin. Bu çok doğal."

Pat dikkatle dinledi. İnanılmaz derecede rahatlamıştı, ama Matthew'un bunu görmesini istemiyordu. Sesinin yeteri kadar mutsuz çıktığını umuyordu.

"Emin misin?" diye sordu.

"Evet, eminim."

Pat iç geçirdi. "Bana çok kibar davrandın Matthew. Hep düşünceliydin."

Matthew kızardı.

"Ama muhtemelen haklısın," diye devam etti Pat hemencecik. "Sana veremeyeceğim bir şey istiyorsun."

"Beni anladığına çok sevindim." Duraksadı. "Yani çok üzülmedin öyle mi?"

"Hayır... Yani tabii ki üzüldüm, ama atlatırım. Hem böylesinin çok daha iyi olacağı ortada."

Matthew'un rahatladığı aşikârdı. Tahmin ettiğinden çok daha kolay olmuştu.

"Umarım birilerini bulursun Matthew. Senin istediğini isteyen, iyi birilerine layıksın sen." Pat ona bakıyordu. Zavallı Matthew. Başkasını bulması çok zor olacaktı.

Matthew tereddüt etti. Elspeth'ten ona bahsedip bahsetmemesi gerektiğinden emin olamıyordu, ama bahsetmezse bunun büyük bir ikiyüzlülük olacağını fark etmişti. "Aslında," diye söze başladı,"birisiyle tanıştım. Birkaç gün önce."

Pat şaşırmıştı. "Başka bir kızla mı tanıştın?"

"Evet. Öğretmenmiş. Galeriye geldi ve bir anda oluverdi işte. Birbirimize âşık olduk."

Pat önce hiçbir şey söylemedi. Birbirlerine mi? Yoksa âşık olan Matthew miydi sadece? Sorun şu ki diye düşündü Pat, kimse Matthew'a böyle çabuk âşık olamaz. Çok kibar, çok nazik, ama basitçe söylemek gerekirse, kadınların âşık olduğu tiplerden değil. Bu düşünce epeyce vefasızca bir düşünceydi ve bunu aklından çıkarmaya çalıştı. Bu yüzden Matthew'a kim olduğunu sordu.

"Senden daha büyük," dedi Matthew. "Benim yaşlarımda, belki bir iki yaş daha büyüktür. Tam olarak bilemiyorum. Adı da Elspeth Harmony."

Pat başıyla onayladı. "Ee, başka?"

"Aslına bakarsan hakkında çok fazla şey bilmiyorum," diye devam etti Matthew. "Seramik sevdiği dışında. Ona bir Meissen figür aldım. Yolun ilerisindeki Thrie Estaits'ten."

Pat bakakalmıştı. "Ona bir Meissen figür mü aldın?"

"Evet. Bayıldı. Çok özeldi hem."

Pat'in sesi epeyce kısık çıkıyordu artık. "Ya bana?" diye sordu. "Bana ne aldın şimdiye dek?"

Matthew bu soruyu beklemiyordu. "Hediyeleri saydığımızı bilmiyordum."

"Saymıyoruz," dedi. "Ama sayacak olsaydım... çok fazla çıkmazdı. Hatta hiç çıkmazdı."

"Saçmalama."

"Bu saçma mı sence?" Sesinde başka bir ton vardı artık. "Bu kadını ancak iki gündür tanımana rağmen bir Meissen figür almanı garip buluyor olmam mı saçma? Beni bir yıldır, hatta iki yıldır tanıyorsun, ama bana hiçbir şey almıyorsun. Hiçbir şey. Doğum günüm ne zaman Matthew? Söylesene ne zaman?"

"Unuttun mu yani?"

"Bana şaka yapmaya kalkma," dedi yüksek sesle. "Beceremiyorsun Matthew. Orada o bej süveterinle oturmuş şaka yapmaya çalışıyorsun."

"Bej değil," dedi Matthew kesin bir ses tonuyla. "Alacalı yulaf."

"Alacalı yulafmış!" diye çıkıştı Pat. "Alacalı bej. Senin sorunun bu Matthew. Kusura bakma, ama giysilerin..." Sanki doğru kelimeyi arıyormuş gibi duraksadı. "Giysilerin gerçekten de trajik Matthew."

Matthew kafasını çevirdi. "Sence ben trajiğim, değil mi?"

Pat ne dediğinin farkında değildi. Aklına hediye meselesi takılmıştı. "Evet, öylesin. Şu Elspeth Meissen de trajik birisi olmalı."

"Meissen değil," dedi Matthew. "Figür Meissen'di. Eğer ben trajiksem sen ne oluyorsun? Bir trajedinin kız arkadaşı mı?"

"Bu gerçekten de çocukça!"

İkisi de bir şey söylemedi. İkisi de aniden ortaya çıkıveren hakaretlere şaşırmıştı ve ikisi de pişmandı. Pat elini uzattı ve Matthew'un koluna dokundu. "Özür dilerim," dedi. "Bu konu hakkında çok saçmaladık. Benim hatam."

Matthew döndü ve elini anlayışla sıktı. "Hayır, benim hatam. Ben de özür dilerim."

Pat gülümsedi. "Sana bir daha asla böyle bir şey söylemeyeceğim. Söz veriyorum."

"Ben de," diye karşılık verdi Matthew. "Ayrıca sana duyarsızlığımı telafi etmek için bir şey vermek istiyorum."

Ayağa kalkıp galeriye bakındı. Karşısındaki duvarda Pat'in çok sevdiği resim duruyordu. Yanına gidip resmi duvardan indirdi, Pat'e verdi.

Pat, "Bu çok pahalı. Bunu bana veremezsin," dedi.

Matthew kafasını salladı. "Elbette veririm. Sana vermek istiyorum."

Pat resmi aldı. Tahmin ettiğinden daha ağırdı, pahalı altın varaklı çerçevesi ağırlaştırıyordu. Suçluluk hissinden ağırlaşmış olabilir mi diye düşündü Pat.

82. Özel Bir Akşam Yemeği İçin Alışveriş

Matthew galeriyi kapayıp Dundas Caddesi'ne çıktığında kendisini inanılmaz derecede rahatlamış hissediyordu. Pat'le ayrılma meselesi yüzünden kendisini çok kötü hissetmişti. Birbirlerini suçlayacaklarını, tehditlerin havada uçuşacağını, gözyaşları dökületeceğini düşünmüştü, ama bej ya da alacalı yulaf rengiyle ilgili atışmaları sayılmazsa bunların hiçbiri olmamıştı. Ayrıca kimseyi yaralayacak bir şeyin söylenmediği ve hemen ardından özürlerin dilendiği böyle kızgınlıkları büyütmemek gerekiyordu.

Matthew, Pat'e resmi verdikten sonra –ne açıdan bakılırsa bakılsın epeyce cömert bir hediye olan küçük bir Stanley Spencer akvareldi– konuşmayı evle ilgili meseleler diyerek bitirmişti.

Pat galerideki yarı zamanlı işinden ayrılmamalıydı ve ikisinin birbirini iş arkadaşı ve arkadaş olarak görmeye devam etmesinin zor olacağını düşünmüyordu. Pat kabul etmişti, ama bu konu hakkında yine de düşüneceğini geçirmişti aklından. Üniversitedeki işleri giderek

daha yoğun bir hale geliyordu ve galeride çalışmaya ne kadar zaman ayırabileceğinden emin değildi. Ama işten ayrılmak veya daha az çalışmak zorunda kalırsa, şu anda barda çalışan, ama bir değişiklik yapmak isteyen ve onunla aynı dersleri alan bir arkadaşı vardı. Matthew buna karşılık olarak teşekkür etmiş ve "Beni hiç yarı yolda bırakmadın," demişti. "Hem de hiç."

Bu da aradan çıktıktan sonra sabahın geri kalan saatleri yeni durumlarına ara sıra göndermelerde bulunmalarına rağmen dostça tavırlarla geçmişti.

"Başkasını bulursun," dedi Matthew bir ara. "Pek çok erkek var. Pek çok."

"Hepsi iyi insanlar değil," dedi Pat. "Hatta bazıları korkunç sayılır."

Matthew başıyla onayladı. "Wolf mesela."

Pat karşılık vermedi.

"Başkaları da var," dedi Matthew aceleyle. "Ama iyi olanlar da var ve onlarla bir gün tanışacağına eminim."

"Tanışmak istediğime emin değilim," dedi Pat. "Bir süre erkeksiz bir dönem geçirebilirim. Tek olmak da güzel. Daha... rahat."

Matthew bundan pek emin değildi. Rahat denilebilecek uzun dönemler geçirmişti ve her şeyi göz önünde bulundurursa rahat olmamayı tercih ederdi. Elspeth Harmony'yi düşündü. Akşam onu görecekti, akşam yemeği yemeyi önermiş ve Elspeth kabul etmişti. Matthew özel bir şeyler pişirecekti. Yeni bir risotto tarifi almıştı ve bunu yapacaktı. Bir de şampanya. Yoksa bu çok mu fazla olurdu? Evet, muhtemelen fazla olurdu. Bunun yerine Yeni

Zelanda'dan gelme bir beyaz şarap içebilirlerdi ya da Batı Avustralya'dan bir şeyler. Margaret Nehri mesela.

Peki, ne giymeliydi? Bu daha da zor bir konuydu, alacalı yulaf kazağını giyemezdi, özellikle Pat'in yaptığı yorumlardan sonra. Bej değildi o kazak! Ama bu konuyu tekrar açmanın bir anlamı yoktu, alacalı yulaf her kadının onayladığı renklerden biri değildi belli ki ve bu durumda giyilmesi gereken şey...

"Pat," dedi. "Ne giymeliyim? Yani özel yerlere giderken."

Pat onun neden bahsettiğini anlamıştı. "Yani buluşmaya giderken mi, adı neydi?.. Elspeth Harm..."

"Harmony."

"Evet, onunla. Düşünelim. Sakın, ama sakın..."

"Kazağımı giymeyeceğim. Merak etme."

"Güzel. Bak Matthew. Sana giden rengin ne olduğunu bulmalı, sonra bundan yola çıkmalısın."

Matthew meraklanmış gibiydi. "Bundan mı yola çıkmalıyım?"

Pat ona dikkatle baktı. "Evet. Senin rengin de muhtemelen... deniz mavisi."

"Vermeer'deki gibi mi?"

"Evet," dedi Pat. "Vermeer o muhteşem mavi tonunu nasıl tutturuyormuş biliyor musun? Lacivert taşı kırıyormuş."

"Biliyordum tabii," dedi Matthew.

"O yüzden resimlerinde öyle harika bir ışık var. İnci küpeli kız mesela. Kafasındaki eşarbın mavisi."

"O maviden mi giymeliyim sence?"

Pat başıyla onayladı. "Evet. Ama her şeyi o tonda giyme tabii. O renk bir gömlek, sonra da pantolon olarak... siyahımsı bir şeyler, ama tam siyah olmasın. Antrasit. Evet. Antrasit pantolon Matthew ve deniz mavisi bir gömlek."

"Ya kravat?"

"Hayır kravat takma. En üst düğmesi açık bir gömlek. Ne yaparsan yap, sakın yakası düğmelilerden giyme. Normal bir gömlek olsun. Normal olmaya çalış Matthew."

Pat öğlen vaktinde üniversiteye gidip Matthew'u galeride tek başına bıraktı. Matthew erken bir saatte kapatıp Queen Sokağı'ndaki Stewart Christie'ye gitti. Camekanda kahverengi ve yeşil giysiler –smokin ceketi, dirsek kısımları fitilli kadifeden zeytin yeşili bir manto, yeşil ekoseli pantolon– vardı, ama Matthew'a deniz mavisine çok yakınmış gibi gelen birkaç gömlek bulabilmişlerdi. Bunlardan iki tane seçti ve yanına antrasit bir pantolonla nasılsa ihtiyaç duyduğu baklava desenli çoraplardan aldı. Sonra Albany Meydanı'na doğru yola koyulup Heriot Yolu'ndan geçerek evinin olduğu India Sokağı'na saptı.

India Sokağı Matthew'a göre şehrin bu bölgesindeki en güzel sokaktı. Yakındaki sokakları düşündüğünde hepsinin çeşitli sorunları vardı, bazılarının tam olarak ne olduğunu kestirmek zordu, belki ışık ve konumla ilgili, mimari güzelliğin varlığını ya da yokluğunu gözler önüne serebilen, feng shui'ye dair anlaşılması zor konulardı bunlar. Sokakta evine doğru yürürken, bura-

da yaşamak istiyorum ve burada yaşıyorum diye düşündü. Çok şanslı bir adamım.

Şanslı olduğunu düşünürken bunu paylaşmaktan daha çok istediği bir şey olmadığını da keşfetmişti. Son günlerde çok değerli iki hediye vermişti ve verme eylemi onu mutlu etmişti. Şimdi daha da fazlasını verecekti, Elspeth Harmony'yi şu anda yaşadığı yerden alıp ona India Sokağı'ndaki evini, servetini, kendisini, geriye kalan her şeyi sunacaktı.

İçinde deniz mavisi gömlekle antrasit pantolonun bulunduğu elindeki pakete baktı. Yeni giysileriyle kapıyı Elsepth Harmony'ye açtığını ve onu içeri davet ettiğini hayal etti. Arka planda yemeğin güzel kokuları ve müzik olacaktı. Bunu doğru yapmalıyım diye düşündü. İşe yaramazsa o zaman benim için hiç ümit yok demektir.

Kapısına çıkan merdivenleri tırmandı ve içeri girdi. Koridordaki sehpada duran telefonda kırmızı parlak bir ışık ısrarlı bir şekilde yanıp sönüyordu: Birisi bir mesaj bırakmıştı.

Paketi yere bırakıp mesajı dinlemek için düğmeye bastı. Ondan herhalde diye düşündü.

Öyleydi.

83. Elspeth'in Tanımasını İstediği Matthew

Matthew kendisine Elspeth Harmony'nin bıraktığı mesajı dinledi. India Sokağı'ndaki az mobilyalı evinin koridorunda temiz bir diksiyonla konuşan –sonuçta bir öğretmendi– kadının kayda alınmış sesi boşlukta yankılanıyordu. Matthew kalbinin odalarının da boş ve artık umutsuz bir hale dönüştüğünü hissetmişti dinlerken.

"Çok ama çok üzgünüm," diye başladı Elspeth. "Akşam yemeği teklifinde bulunman çok nazik bir davranıştı, ama ne yazık ki gelemeyeceğim. Bir konu hakkında biraz canım sıkıldı ve sana pek eşlik edebilecek havada değilim. Çok özür dilerim. Belki başka zaman."

Matthew mesajı dinledi ve makine otomatik olarak bir sonraki mesaja geçti. Bu da ona bir paket bırakmaya çalışıp bırakamayan bir şirketten geliyordu. Şirket elemanı sanki gücenmiş gibi bir tonda konuşuyor ve sanki insanların paketlerini almak için hazır bulunmaları gerektiğini bekliyormuş gibi bir tavır sergiliyordu. Matthew bu mesajı umursamadı. Aklı Elspeth'in söylediklerine takılmıştı. Kadınların istemedikleri bir buluşmadan kaçabilmek için her türlü bahaneyi öne

sürebildiklerini biliyordu: Ailevi meseleler var, annem buraya geldi. Seni görmek isterim, ama biliyorsun işte. Veya: Öğleden beri başım ağrıyor ve erken yatmayı planlıyorum, kusura bakma. Elspeth'in söylediklerini tekrar dinledi. Ses tonundan ciddi olduğu anlaşılıyordu ve Matthew bu yüzden biraz da olsa teselli bulmuştu. Onunla akşam yemeğine çıkmaktan vazgeçtiği için bunu saklamaya çalışırken kullanılan diplomatik bir bahane değildi bu. Bu önemli bir sebebi olan ve bu yüzden gerçekten de üzüntü duyan birisinin sesiydi.

Makineyi kapatıp mesajı dinlerken eğildiği yerden kalktı. Buna karşı ne yapacağının Elspeth'i bir daha görüp görmeyeceğini belirleyeceğine inanıyordu. Eğer bir şey yapmazsa Elspeth Matthew'un umursamadığını düşünebilirdi, öte yandan olanlara rağmen –her ne olduysa– Matthew gelmesi için ikna etmeye çalışırsa bencil görünebilirdi. Onu aramaya karar verdi.

Telefon çalarken Matthew manzarayı gözünün önünde canlandırmaya çalıştı. Evi şehrin öte yanında, Sciennes ile Newington arasında sıkışmış bir sokaktaydı ve muhtemelen evinin kapısında üstünde HARMONY yazan alçakgönüllü pirinç bir levha vardı, pencerenin önündeki saksıda Latin çiçekleri duruyordu. Yoksa bu romantizminin eseri miydi? Hayır diye düşündü, değil. Adı Harmony ve penceresinin önünde Latin çiçeği olmaması için hiçbir sebep yok, hem de hiç.

"Elspeth Harmony."

Telefon çaldığı sırada bir şey düşünen birisinin sesi gibi kısık çıkmıştı sesi.

"Ben Matthew. Mesajını aldım. İyi misin?"

Bir anlık bir duraksama oldu. "Evet, iyiyim. Ama bu akşam için üzgünüm. Gelmem mümkün değil."

Matthew'un kalbi sıkıştı. Belki sahiden de sıradan bir bahaneydi. "Ah," dedi. "Ama..."

Elspeth araya girdi. "Seninle ilgisi yok. Lütfen böyle düşünme."

Mutfakta oturmuş pencerenin önündeki Latin çiçeklerine baktığını hayal etti.

"Bir şey mi oldu?"

"Evet," dedi. Sonra anlık bir tereddütten sonra, "İşimden oldum. Daha doğrusu olmak üzereyim," dedi.

Matthew nefesini tuttu.

"Evet," diye devam etti Elspeth. "Okulda dün bir olay oldu ve... sanırım görevden alındım ve bir soruşturma açılacak. Ondan önce ayrılmamın daha iyi olacağını düşünüyorlar. Canım sıkıldı benim de. Öğretmenlik benim hayatımdı ve..."

Cümlesini tamamlamadı ve Matthew onun ağlamaya başladığını düşündü.

"Gelip seni görmek istiyorum," dedi kararlı bir sesle. "Şimdi taksiye binersem on, on beş dakikaya sende olurum."

Sesi ağlamaklı geliyordu. "Bilemiyorum. Gerçekten de..."

"Hayır, geliyorum," dedi Matthew. "On dakika. Beni bekle."

Ahizeyi yerine koydu ve deniz mavisi gömleğini giymek için yatak odasına geçti. Ama sonra durdu.

Yatağa serdiği gömleğe baktı. Hayır, doğru gömlek bu değildi; bu onun nasıl birisi olması gerektiğini düşünen Pat'in fikriydi. Gerçek Matthew, gidip Elspeth'e içinde bulunduğu acı verici durumda yardımcı olacak Matthew, deniz mavisi gömleklerin ve antrasit pantolonların Matthew'u değildi, alacalı yulaf rengi kazakların ve çilek renkli pantolonların Matthew'uydu. O böyle birisiydi ve Elspeth Harmony'nin tanımasını istediği Matthew buydu.

Taksi hemen geldi ve Matthew yolu tarif etti. Trafiğin seyrek olduğu yolda sessizce yol aldılar ve on dakikadan biraz fazla sürede vardılar.

"18 numara mı?" diye sordu şoför küçük çıkmaz sokağa girerlerken. "8 numarada oturan bir halam vardı. Öldü tabii, ama harika kurabiyeler yapardı. Ben çocukken çay içmeye giderdik. Hep kurabiye olurdu. Sürekli onlardan yedirirdi bize. Hadi yiyin, daha çok kurabiye var. Hadi bakayım."

Matthew gülümsedi. Hep kurabiye olurdu. Taksi şoförü çok daha yaşlıydı, ama Matthew'un İskoçyası bile çok geçmemiş olmasına rağmen çocukluğundan bu yana değişmişti. Bunun gibi şeyler artık pek yoktu, halalar artık kurabiye yapmıyordu. Artık kariyer halaları vardı ve onların da kurabiye pişirmeye vakti yoktu.

18 numaranın önünde durdular. Matthew, Elspeth Harmony'nin oturduğu üçüncü kata baktı. Pencerelerde saksılar vardı ve biraz kırmızılık göze çarpıyordu. Latin çiçekleri. Gülümsedi.

Elspeth onu içeriye davet etti. Matthew ağlamış olduğunu görebiliyordu. Bir adım atıp kolunu omzuna attı.

"Ağlama," dedi. "Lütfen ağlama."

"Kendimi çok aptal hissediyorum," dedi. "Herkesi hayal kırıklığına uğratmışım gibi hissediyorum."

"Bana neler olduğunu anlatır mısın?" dedi Matthew.

Elspeth anlatırken o da dikkatle dinledi. Bitirdiği zaman Matthew kafasını şaşkınlıkla sallıyordu. "Yani bütün yaptığın kulağına küçük bir çimdik atmak mıydı?"

Elspeth başıyla onayladı. "Bunun bahanesi olmaz tabii," dedi. "Ama insanı fazlasıyla çileden çıkaran birkaç çocuk var. Sabrımı deneyen Tofu diye bir çocuk var mesela. Ayrıca kulağını... kulağını çimdiklediğim Olive var."

"Anlaşılır bir durum," dedi Matthew. "Öğretmenlik çok şey isteyen bir iş ve çok az destek görüyorsun. O çimdik Olive'e hiçbir zarar vermeyecek, hatta iyilik bile yapacaktı."

"Öyle mi düşünüyorsun?"

"Evet," dedi Matthew. Ama üzüntüyle devam etti: "Ama içinde yaşadığımız dünya bütün o kurallar ve işgüzarlarla birlikte böyle bir yer değil kesinlikle." Duraksadı. "Bence mantıklı bir darbe indirmişsin. Daha doğrusu çimdik atmışsın."

Elspeth bunu komik bulduğu için güldü.

"Öğretmenlikten sıkılmıştım zaten," dedi.

Matthew, benimle evlensen bir daha asla çalışmak zorunda kalmazdın diye düşündü. Tabii çalışmak istemezsen.

84. Dövmeli Bir Adam Acı Dolu Geçmişi Karıştırıyor

Çocuk psikoterapisinde çığır açan *Paramparça: Üç Yaşında Bir Diktatörün Ego Çözülmesi* adlı kitabın yazarı Dr. Hugo Fairbairn, Edinburgh'un güneyinde, Sciennes'teki evinden Queen Caddesi'ne yürüyordu. Edinburgh'un son birkaç haftadır yaşadığı güzel günlerden biriydi, hava insanları gömleklerinin önünü açmaya teşvik edecek kadar sıcaktı, ama bazı erkeklerin gömleklerini tamamen çıkarmasını teşvik edecek kadar da sıcak değildi. Birkaç derece daha yükseldiğinde elbette bu da olacaktı ve başkalarını düşünerek gömleklerini çıkarmaması gereken pek çok erkek bellerine kadar soyunup görüntü açısından Akdenizli olmaktan epeyce uzak, hatta soluk ve hiç de sıkı olmayan tenlerini gelen geçene sergileyecekti. Sonuçta, Auden'ın o sıralarda keyfini sürdüğü Mezzogiorno kültürünün aksine, bu bira ve patates kültürü diye betimlediği bir kültür diye düşündü Dr. Fairbairn. Bira ile patates de hem ruhun hem vücudun ağırlaşmasına yol açıyor.

Tabii bütün erkekler güzel havalarda soyunmaya meyilli değildi; avukatlar soyunmuyordu ve Dr. Fairbairn bir an davalara giderken Mound'a doğru tırmanan avukatların inşaat işçileri gibi beyaz gömleklerini çıkardıklarını gözünde canlandırdı. Çok saçmaydı, ama sosyal ve profesyonel rollerimizle ne kadar iç içe olduğumuzu da gözler önüne seriyordu. Kendisi empoze edilen rolleri kabul ettiğini herhangi bir şekilde gösterme ihtimali olan giysiler giymiyordu doğal olarak. Mavi keten ceketi ile uyumlu kravatı herhangi birisi tarafından giyilebilirdi; maviyi ve keteni sevdiğini belli etmesi dışında onun hakkında hiçbir şey söylemeyen sınıfsız bir giysiydi. Bu da tam olarak Dr. Fairbairn'in istediği şeydi.

Kaldırıma bakıyordu. Kafasını kaldırdığında gömleksiz bir adamın ona doğru geldiğini gördü. Psikoterapist gülümsemesini bastırdı: Bir şeyi görmeyeceğine asla inanma diye düşündü. Çünkü göreceksin. Bu görülmeyeceği sanılan şeyin bir anda ortaya çıkacağı değil, aslında görülmemiş olan bir şeyin görüldüğünü sanmak anlamına geliyordu.

Ama eğik sabah güneşinde kaldırımda yürüyen bu genç adam epeyce gerçekti ve sol omzunun üstünde büyük bir dövme vardı. Bir bufaloyla ölümüne kavgaya tutuşmuş bir pumanın resmedildiği saldırgan görünümlü bir dövmeydi. Yoksa antilop muydu? Gidip sormak mümkündü elbette, ama böyle sorular yanlış anlaşılabiliyordu. Dr. Fairbairn'in bildiği üzere erkekler yanlış anlaşılma riskine girmeden başkalarının dövmeleri-

ne yakından bakamazlardı. Böylesi bir dövüş için böyle bir tuval temin eden kişinin de saldırgan bir kişiliği olacağını varsaymanın hatalı olduğunu da biliyordu. Son derece yumuşak başlı birisi tam da bu sebepten, yani yumuşak başlı olduğunu bildiğinden bir puma dövmesi yaptırabilirdi.

Bu düşünceler *Paramparça: Üç Yaşında Bir Diktatörün Ego Çözülmesi* adlı kitabında analizini yaptığı Wee Fraser'ı hatırlatmıştı ona. Üç yaşında olmasına rağmen onun da bir dövmesi vardı. Ensesine, tam saçların bittiği yere büyük harflerle İskoçya'da Üretilmiştir yazılmıştı. Bunu ilk fark ettiğinde Dr. Fairbairn çok şaşırmıştı ve birisinin bunu şaka niyetine tükenmezkalemle çocuğun tenine yazmış olup olamayacağını merak etmişti. Ama daha yakından incelediğinde gerçek bir dövme olduğu ortaya çıkmıştı.

"Ensende bir şey yazıyor Fraser," demişti kibarca. "Nedir o?"

Fraser epeyce kaba bir tavırla ve bu kadar küçük bir çocuktan asla beklenmeyecek bir dille bunun Dr. Fairbairn'in üstüne vazife olmadığını belirtmişti. Dr. Fairbairn onun bu lafları muhtemelen BBC'den duyduğunu ve bunun kaçınılmaz olduğunu daha sonra düşünmüştü. Bazı insanlar hep çocuklarının BBC İngilizcesi konuşmasını istemişlerdi ve istekleri böyle ilginç bir şekilde yerine getirilmiş oluyordu.

"Böyle konuşmamalısın Fraser," dedi. "Bunlar kötü kelimeler. Çok kötü."

Seansın sonunda Fraser'ın itfaiyeci olan babası oğlunu almaya gelmiş, Dr. Fairbairn de Fraser'ın ensesindeki İskoçya'da Üretilmiştir dövmesinin sebebini sorabilmişti.

"Çünkü durum bu," demişti babası ve psikoterapiste göz kırpmıştı.

Bu karşılaşmadan *Paramparça: Üç Yaşında Bir Diktatörün Ego Çözülmesi* kitabında bahsedilmiyordu. Ayrıca Dr. Fairbairn'in unutmaya çalıştığı, fakat aklından bir türlü çıkaramadığı ve ona zayıflığını hatırlatan, Wee Fraser onu ısırınca çocuğa vurduğundan da söz edilmiyordu. Dövmeli adamın yanından geçerken bu hatıra tekrar canlanmıştı, ama aklından çıkarmaya çalışıp, "Acı dolu geçmişe geri dönmemeliyiz," diye mırıldandı.

Dr. Fairbairn günün geri kalanını iple çekiyordu. Başlangıçta kendisine ayırabileceği birkaç saati vardı, bu sürede mektuplarını yazacak ve Buenos Airesli ünlü bir çocuk psikoterapistiyle birlikte bir konferans için hazırladığı makalesine dair daha fazla araştırma yapabilecekti. Konferans Floransa'daydı. Bir an tekrar Floransa'da olmanın ve kilolu başkanının özenli konferans yemekleri ile güzel bir kültürel programın önemine bir hayli dikkat çektiği, İtalyan Çocuk Psikoterapisi Birliği'nin cömertliğinin keyfini çıkarmanın ne kadar güzel olacağını düşündü. Daha önce bunun gibi bir konferansta Dr. Fairbairn, Oedipus kompleksinin erken belirtileriyle ilgili bir makale sunduktan sonra, akşam yemeğini güneş batarken Arno'nun kıyısında bir

restoranda, yemişlerdi tatlı olarak tepsili bir arabanın üstünde Vezüv şeklinde çikolatalı puding gelmişti (şef Napoliliydi). Pudingin şekli bile oradakilerin hayranlıkla nefeslerini tutmalarına sebep olmuştu, çikolata kraterinin içinden parlak lav püskürtülerine ve ateşimsi altın buharlarına benzeyen havai fişek kıvılcımları çıkmaya başladığında tutulan nefesler haykırışlara dönüşmüştü.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

85. Muhabbette Tehlikeli Bir Dönüm Noktası

Dr. Fairbairn, Irene saat on birde muayenehanesine gelene kadar yaptığı işlerden memnun olmuştu.

"Şimdiye kadar gayet tatmin edici bir gün geçirdim," dedi onu odaya davet ederken. "Şimdiye kadar" kelimeleriyle gününün değişeceğini ileri sürüyor gibi görünebileceğini düşündü, ama iletmek istediği mesaj bu değildi. Bu yüzden hızla, "Tabii günün gidişatının gelişin yüzünden değişeceğini ima etmiyorum. *Au contraire.*"

Irene elini kaldırıp şöyle bir salladı. "Öyle yorumlamamıştım zaten," dedi. "Hastaların mı vardı?"

Dr. Fairbairn devam etmeden önce Irene'in oturmasını bekledi. "Hayır. Ettore Esteves Balado ile bir makale üstünde çalışıyoruz," dedi. "Bizim çevrede tanıştığım bir Arjantinli ve ikimiz de aşağı yukarı aynı konularla ilgilendiğimizi fark ettik. Transferans hakkında Lacanyen bakış açısı üzerine yazıyoruz." Duraksayıp Irene'e gülümsedi. "Çok da iyi gidiyor. Neredeyse bitirdik sayılır."

Irene onun mavi keten ceketine baktı. Keten buruşmaya meyilli olmasıyla gerçekten de zor bir kumaştı.

Giymeyi çok sevdiği beyaz keten bir bluz ile buna uyan bir eteği vardı, ama beş, on dakika içinde o kadar çok kırışmış oluyordu ki –Stuart'ın da epeyce kaba bir şekilde ortaya koyduğu gibi– yağmurda kalmış bir peçeteye benziyordu. Garip bir benzetmeydi ve bunun Lacanyen yorumunun ne olabileceğini merak etti. Kelimelerimizi sırf anlamlarının gücü nedeniyle seçmiyorduk, kelimeler bilinçaltımızın çatışmalarının dışavurumuydu, hatta kendi içlerinde bilinçaltını yaratıyorlardı. Lacan bunu gayet net bir biçimde açıklamıştı, Irene de bunu kabul ediyordu. Durağan bir bilinçaltı bulmanın mümkün olmadığını düşünüyordu ve bilinçaltımız isteklerimizle çatışmalarımızı dışa vurmak için kullandığımız kelimeler arasındaki etkileşim akışından oluşuyordu.

Stuart yağmurda kalmış mendil yorumunu yaptığında keten kıyafetinin yağmurda kalmış bir mendile benzediğini ima etmiyor, hatta böyle bir şeye benzediğini söylemiyordu. Kelimelerinin açığa vurduğu şey, onun düzensizlikten (veya yağmurdan) korktuğu ve onu, Irene'i noksansız, yani pürüzsüz istediğiydi. Bu da tabii ki geçicilik, değişiklik ve kafa karışıklığı hissini kontrol edebilmek için Irene'in yarattığı istikrarı istediği anlamına geliyordu. Bunda şaşılacak bir şey yok diye düşündü. Tabii ki Stuart bunu istiyor. Stuart'ın pek çok iyi yönü olabilirdi, ama Irene'in gözünde, insanların karakter kuvveti, temel diye adlandırdıkları güç Stuart'ın sağlam özelliklerinden biri değildi. İnsanların böyle bir güç ve cesaret için temel kelimesini kullanması da ilginçti tabii. Bunun Lacanyen açıdan önemi neydi?

Gözlerini Dr. Fairbairn'in mavi keten ceketine çevirdi. Ceketin iplik yapısıyla ilgili bir şey söylediğini hatırlıyordu. Bu yüzden bu kadar düzgün duruyor olmalıydı. Fakat aklındaki soru, ne derecede farklı iplik eklendiğinde gerçek ketenin niteliğinin değişmiş olacağıydı. Eğer ketenin basit bir şekilde işlenmesi söz konusuysa bu bir fark oluşturmazdı, ama polyester veya buna benzer bir materyal kullanılıyorsa o zaman buna yine de keten denilebilir miydi?

Irene'in bakışlarını fark eden Dr. Fairbairn bilerek ceket kolunu yokladı. "Sana makalenin bir kopyasını veririm," dedi. "Bittiğinde tabii. Böyle konulara ilgi duyduğunu biliyorum."

"Arjantin mi?" dedi Irene.

"Evet, Buenos Aires. Arkadaşım Ettore oradaki en tanınmış analistlerdendir. Çok kapsamlı bir uzmanlık alanı var."

Irene başıyla onayladı. Buenos Aires'te dünyanın başka yerlerindekinden çok psikoanalist olduğunu duymuştu, ama bunun nedenini bilmiyordu. Gaucho ve pampalarla ilişkilendirilen bir ülkede bu kadar çok analist olması garipti. Dr. Fairbairn'e sebebini sordu.

"Ah," dedi Dr. Fairbairn. "Arjantinli analistlere sorulabilecek bir soru. Çok şanslı insanlar. Buenos Aires'te neredeyse herkes analizden geçiyor. Çok yaygın bir durum."

"Çok ilginç," dedi Irene. "Arjantin'in ruh hali biraz..."

"Parçalanmış," dedi Dr. Fairbairn. "Harika insanlar, ama biraz karışık bir tarihleri var. Güney Amerikalılar

rüyalarla ilgileniyorlar. Peronizme bak mesela. Ne anlama geliyordu? Ya Evita? O kimdi?"

Bir an sessizlik çöktü. Sonra Dr. Fairbairn konuşmaya devam etti. "Freud'un Arjantin'de bu kadar popüler olması muhtemelen pek çok şey gibi tesadüflerle açıklanabilir. Avrupa'da Freudyen fikirlerin popüler hale gelmeye başladığı sırada Arjantin halkı bilimsel fikirlere açık bir dönemden geçiyordu. Arjantin'in yirmilerde ve otuzlarda çok rağbette olduğunu da unutmamak gerek."

"Tabii," dedi Irene. Bu konu hakkında hiçbir şey bilmediğini belli etmeyecekti tabii ki. "Tango..."

"Ah!" dedi Dr. Fairbairn. "Tango aslında bir Uruguaylı tarafından icat edildi. Arjantinliler sahip çıktılar, ama adam Uruguay doğumluydu."

"Ya."

"Ama önemi yok," diye devam etti. "Önemli olan Buenos Aires'teki en popüler gazetelerden biri olan Jornada, otuzların başlarında günlük bir psikoanalitik köşe yazısı yayımlamaya başladı. 'Freudiano' imzasıyla yayımlanıyordu ve okurlar Freudiano tarafından analizi yapılsın diye rüyalarını gönderiyorlardı."

"Ne kadar güzel bir fikir!" dedi Irene. "*The Scotsman* da yapabilir."

"İskoçya'dakiler biraz fazla çekingen değil mi?" diye sordu Dr. Fairbairn.

"Sorun da tam olarak bu," dedi Irene heyecanla. "Eğer birazcık... açılabilseydik o zaman çok daha..."

Dr. Fairbairn bekledi. "Arjantinlilere mi benzerdik?" diye fikir yürüttü.

Irene güldü. "Emin değilim," dedi. "Diktatörlere karşı bir meyilleri vardı, öyle değil mi?"

"Baba figürleri," dedi Dr. Fairbairn.

"Ve generaller," diye ekledi Irene.

"Askeri figürler," dedi Dr. Fairbairn.

"Ama muhteşem dans ediyorlar," diye düşüncelere daldı Irene. "Latin Amerikalı tipinde çekici bir şeyler var. Dokunuş açısından."

Dr. Fairbairn Irene'e bakıyordu. Sohbet epeyce ilgi çekiciydi, ama aynı zamanda tehlikeli konulara giriyorlardı. Tekrar asıl konuya dönmeleri gerekiyordu, ki bu ne Buenos Aires'teki Freudyen tarih, ne de Latin Amerika'nın ihtiraslı ruh haliydi. Konu Bertie'ydi. Bertie nasıldı? Ve yeni erkek kardeşi Ulysses'le nasıl geçiniyordu? Ama bu aklında başka bir düşünceyi tetikledi: Ulysses neredeydi? Bu soruyu sormaya karar verdi.

86. Bertie ve Bebek: Bir Uzman Açıklaması

"Ulysses bekleme odasında," dedi Irene. "Bebek arabasında. Mışıl mışıl uyuyor."

"Anladım," dedi Dr. Fairbairn. "Peki, Bertie ona nasıl davranıyor?"

Irene psikolojik bir sorun görmeye hazırdı, ama kabul etmeliydi ki Bertie erkek kardeşiyle ilgilenirken neredeyse hiç güceniklik emaresi göstermiyordu.

"İyi karşıladı," dedi. "Hiç kıskançlık yok gibi, fakat..." Tereddüt etti. Bertie'nin bakımevinden yanlışlıkla aldıkları bebek için söyledikleri aklına gelmişti. Bu biraz endişe vericiydi.

Dr. Fairbairn tek kaşını kaldırdı. "Fakat?"

"Fakat Ulysses'i değiştirme konusunda garip bir yorumda bulundu."

Bu konu devamını dinlemek için öne eğilen Dr. Fairbairn'in epeyce ilgisini çekmiş gibi görünüyordu. "Beni biraz daha aydınlatır mısın?" diye ısrar etti. "Değiştirmek mi?"

Irene, Ulysses'in Valvona & Crolla'nın dışında bıraktıkları bebek arabasından bahsetmek istemiyordu,

bu hikâyede Stuart'ın veya kendisinin nasıl görüneceğinden emin olamıyordu, ama açıklamak zorundaydı.

"Kocamın başına gelen çok talihsiz bir olaydı," dedi neredeyse özür dilercesine. "Ulysses'i Valvona & Crolla'nın dışında bırakmış."

"Çantada mı?" * dedi Dr. Fairbairn ve gülümsedi; bunun zekice bir gönderme olduğunu düşünüyordu, ama Irene'in ona şaşkınlıkla baktığını görünce hayal kırıklığına uğradı.

"Ulysses..." diye başladı Dr. Fairbairn.

"Olmanın Önemi!" diye tamamladı Irene. Baştan beri neden bahsettiğini anlamıştı ve şaşırıyormuş ifadesi takınmıştı.

Dr. Fairbairn başını hafifçe eğerek Irene'in zaferini kabullendi. "Lütfen devam et. Ne oldu?"

"Bulundu," dedi Irene. "Birisi polisi aramış herhalde. Onlar da bebeği bakımevine götürmüşler. Acilen oraya gittik tabii ve Ulysses'i daha doğrusu Ulysses olduğunu sandığımız bebeği aldık. Ama sonra bu bir kız çıktı." Duraksadı. "Ne yazık ki bu keşfi Bertie yaptı. Bebeğin şeyinin... o kısmının düştüğünü sandı."

Dr. Fairbairn defterine hızla bir not aldı. "Bu çok talihsiz bir durum," dedi. "Ama belli ki kastrasyon endişelerini açığa vuruyor. Biliyorsun, çoğu erkek çocuk bundan endişelenir."

* *Ciddi Olmanın Önemi* (The Importance of Being Earnest) adlı Oscar Wilde oyununa gönderme yapıyor. Başkahramanın külfetli sosyal sorumluluklardan kaçmak için kurmaca bir benlik yarattığı bir absürt komedi. "Çantada mı?" sorusu oyunda, bebekken tren istasyonuna bırakılan Jack karakterine yönlendirilen bir sorudur. (ç.n.)

"Tabii," dedi Irene. Bir an Stuart'ı düşündü.

"İşin ilginç yanı," diye devam etti Dr. Fairbairn. "Hatırlarsan Freud'un ünlü hastası Küçük Hans bu talihsiz kaderi yük beygirleri üstünden yaşamıştı." Duraksayıp Irene'e parlayan gözlerle baktı. "Gerçek hayatın böyle klasik vakalara benzerlik göstermesi ne kadar olağanüstü değil mi Dora?"*

Irene kaşlarını çattı. "Bana Dora dedin."

Dr. Fairbairn kafasını salladı. "Hayır," dedi. "Yanılıyorsun."

"Hayır, sen yanılıyorsun. Hem de klasik bir vakayla. Beni Dora olarak betimlemiyorsun, değil mi?"

Dr. Fairbairn kibarca gülümsedi. "Tabii ki hayır. Böyle bir şey düşünme sakın. Ama sana Dora demedim, o yüzden bebek değiştirme konusuna dönelim tekrar."

"Kızı vermeyelim önerisinde bulundu," dedi Irene. "Nedense Ulysses'in kaybolmasına memnun olmuş gibiydi."

"Gördün mü?" dedi Dr. Fairbairn. "Seninle olan anne-oğul ilişkisine bir kızın tehdit oluşturmayacağını düşündüğü apaçık. Oedipus olduğu ortada ve sen de Laios'un karısı, Oedipus'un annesi İokaste'sin. Bertie belli ki babasına içerliyor, çünkü kendisi, yani Bertie senin bütün ilgini istiyor. Ulysses de bir rakip, bu yüzden Bertie gizlice Ulysses'i erkek olarak belirleyen şeyleri istemiyor.

"Ulysses olarak baktığı bir bebeğin böyle bir şeyi olmadığını görünce hayalinde bile göremeyeceği bir tat-

* Dora, Freud'un histeri teşhisi koyduğu hastasına taktığı addır. (ç.n.)

minle dolmuştur. Artık onun için bir tehlike olmadığını düşününce bu bebeği saklamak istemiştir."

Irene bu keskin analizle aynı fikirdeydi. Kırışıksız mavi keten ceketinin içindeki bu doktor çok ama çok zeki birisi diye düşündü. Şimdiye kadar tanıştığı bütün erkeklerden farklıydı. Erkekler genel olarak hayal kırıklığı yaratan bir gruptu; feminen taraflarıyla bütün bağı koparmış, hayatın sıkıcı pratik kısımlarına kök salmış insanlardı, ama Dr. Fairbairn ise anlayıveriyordu hemen.

İç geçirdi. Stuart asla anlamayacaktı. Psikodinamikler hakkında, bilinçaltı hakkında, hatta başka herhangi bir şey hakkında hiçbir şey bilmiyordu.

"Ayrıca," dedi bir anda. "Ulysses de var."

Dr. Fairbairn hiçbir şey söylemedi. Kalemini aldı ve kibarca elinde çevirdi. "Öyle mi?" dedi pek ilgilenmiyormuşçasına.

"Ulysses'in kişilik çatışmaları olacak, öyle değil mi? Kim olduğunu sorgulayabilecek yaşa geldiğinde."

"Hepimiz kim olduğumuzu merak ederiz," dedi Dr. Fairbairn ilgisiz bir tavırla. "Kim etmez ki?"

"Ulysses ailesine bakacak ve bu insanlar kim diye düşünecek. Annem kim, kardeşim kim, babam..." Duraksadı. Neredeyse "Babam kim?" diyecekti, ama vazgeçti.

Dr. Fairbairn masasına bakıyordu. Sonra gözü saatine kaydı. "İnanamıyorum! Saate bak." Kafasını kaldırdı. "Bir hastam gelecek ne yazık ki. Yarın onunla görüşmeden önce bana Bertie'yle ilgili söylemek istediğin bir şey var mı?"

Vardı. "Okulda bir travma yaşandı," dedi Irene. "Bu muhtemelen ortaya çıkacaktı. Sınıf öğretmeni görevden alındı ve Bertie hiç şüphesiz onu kaybedecek. Kızlardan birini çimdiklemiş. Olive adlı çok sevimli bir kızı."

"İnanamıyorum!" dedi Dr. Fairbairn.

"Evet," diye devam etti Irene, "ben de Bertie'den duydum ve tabii okula anlattım."

"Sen mi ihbar ettin?"

"Evet," dedi Irene. "Seyirci kalamazdım."

Dr. Fairbairn bir an düşündü. "Ama Bertie o öğretmeni çok seviyordu, değil mi? Ondan hep çok iyi bahsediyordu. Sence onu kaybettiği için seni suçlamaz mı?"

Irene karşılık vermedi.

Dr. Fairbairn Irene'in bu meseleyi daha fazla deşmek istemediğini görüp omuz silkti. "Önemli değil. Bu kayıplar hayatın kaçınılmaz parçaları. O kadar çok kaybediyoruz ki, tek umudumuz ayrılık endişemizin mantıklı sınırlar içinde kalması haline geliyor. Ben de çok kayıplar verdim. Eminim sen de aynı durumdasındır."

Pencereden dışarı baktı. Yalnız bir adamdı ve başkalarına yardım etmek istiyordu. Kaybettiklerini geri alabilmelerine yardımcı olmak istiyordu ve başarabildiğinde bundan keyif alıyordu; sanki bir şeyleri tekrar bir bütün haline getirmek, bir nesneyi tamir etmek gibiydi. Hepimizin kaybolduğuna inandığımız gizli bir cennet bahçesi vardı. Onu tekrar bulabilirsek mutlu olacaktık, ama bulmak için ne kadar dikkatle bakarsak bakalım ve ne kadar çaresizce istersek isteyelim bu cennet bahçelerine öyle kolay kolay tekrar kavuşulmuyordu.

87. Çin'e Giden Yavaş Bir Teknede Fanteziye Yelken Açmak*

Matthew'la ayrılmış olmaları Pat için büyük bir rahatlıktı. Matthew'un Johannesburg Dükü'nün partisinde yaptığı ve Pat'i gafil avlayan evlenme teklifi onu endişelendirmişti; bunun için daha çok genç olduğunu biliyordu, ama Matthew'u incitmek de istemiyordu, çünkü yine bildiği üzere Matthew da onu incitmek istemezdi. Onunla asla bir hayat kuramazdı; kimseyle bir hayat kuramazdı, en azından şimdilik. Kendisini tuttu. Bu doğru değildi. Eğer ayaklarını yerden kesecek ve çekiciliğiyle onu büyüleyecek birisi çıksa onunla bir hayat kurmak epeyce güzel olurdu. Eğer kişi gerçekten âşıksa o zaman sevilen insanla bütün vaktini geçirme fikri karşı konulmaz oluyordu. Çin'e giden yavaş tekne deyiminin de bütün amacı bu değil miydi? İnsanlar böylece birbiriyle geçirmek için daha çok zaman kazanmış oluyorlardı. Matthew'la bu tekneye binmek ister miydi? Cevap hayırdı. Peki ya Wolf'la? Fikir bir bakıma çekici sayılırdı, Wolf kötü birisiydi, ama... Ama...

* Çin'e giden yavaş tekne, işlerin çok yavaş ilerlemesi, ağırdan almak gibi anlamlara gelen bir deyim. (ç.n.)

O yavaş teknenin kabininde bütün dünyadan uzakta Wolf'la birlikte olduğunu düşündü, kabin pek aydınlık sayılmazdı ve arkadan hafif hafif teknenin motor sesi geliyordu, hava ılıktı ve... Hayallerine tekrar engel oldu. Bu tam anlamıyla bir fanteziydi ve George Meydanı'ndaki kaldırımlardan birinde, akıllarından hiç şüphesiz daha önemli şeyler geçirerek derslere girip çıkanların yanında, Wolf gibi birisiyle ilgili fanteziler kurarak yürümenin iyi bir şey olup olmadığını düşündü. Yoksa bu insanlar da fantezi mi kuruyorlardı?

George Meydanı'nın batı yakasına, bir tarafında eski ahırların, diğer yanında Basil Spence Üniversite Kütüphanesi'nin bulunduğu yola doğru keskin bir şekilde inen kısma ulaşmıştı. Etrafına pek dikkat etmiyordu, bu yüzden Edinburgh Üniversitesi Sanat Tarihi okutmanı, Quattrocento uzmanı ve sınıfın öte ucunda sıkıntılı bir şekilde oturup bakışlarını itinayla Pat'ten kaçıran –ki bütün o dalavereleri ve baştan çıkarma teşebbüsleriyle bunu yapması çok da doğaldı– Wolf'un da aralarında bulunduğu on beş kişiyle birlikte her çarşamba sabahı estetik seminerlerine katıldığı Dr. Geoffrey Fantouse'la yan yana yürüdüklerini görünce çok şaşırdı.

"Bayan Macgregor?"

Pat adımlarını yavaşlattı. "Dr. Fantouse. Kusura bakmayın, bir şeyler düşünüyordum da. Etrafa bakmıyordum." Gerçekten de bir şeyler düşünüyordu, ama Dr. Fantouse ne düşündüğünü asla tahmin edemezdi.

Dr. Fantouse gülümsedi. "Bir estetikçi olarak," dedi, "kişinin önce bakması, sonra düşünmesi gerektiğini söylemek zorundayım."

Pat bir an düşündü. İlk anda bunun bir şaka olduğunu anlayamadı, ama anladıktan sonra kibarca güldü. Dr. Fantouse gurur duymuş gibi görünüyordu, ama alçakgönüllü bir tavrı vardı.

İkisinin de üniversitenin olduğu bölgeyi Marchmont'un on dokuzuncu yüzyıldan kalma yarı gotik apartmanlarından ayıran ağaçlıklı geniş parkın olduğu Meadows tarafına doğru gittikleri ortadaydı. Bu yüzden Pat adımlarını estetikçinin adımlarına uydurdu.

Dr. Fantouse, "Dersten hoşlanıyor musun?" diye sordu biraz mahcup bir tavırla.

Pat daha önce ona dersinden hoşlandığını kimsenin söylememiş olduğunu düşünüyordu ve Dr. Fantouse'un çalışmalarına ne kadar emek verdiğini de biliyordu. Dr. Fantouse olup da kimse tarafından takdir edilmemek zor olmalı diye düşündü.

"Gerçekten keyifli," dedi. "Hatta şimdiye kadar girdiğim en iyi ders. Gerçekten."

Dr. Fantouse bundan çok memnun olmuşa benziyordu. "Duyduğuma çok sevindim," dedi. "Ben de keyif alıyorum. Sınıfta çok ilginç insanlar var. Çok ilginç."

Pat kimden bahsettiğini merak ediyordu. Hayli açıksözlü, hatta önyargılı, her şeye dair bir fikir öne süren Londralı bir kız vardı, belki ondan bahsediyordu.

"Senin görüşlerin mesela," diye devam etti Dr. Fantouse. "Söylemem gerekirse, görüşlerin çok ölçülü. Bunu takdir ediyorum." Duraksadı. "Bir de şu genç adam, Wolf. Onun da güzel fikirleri var."

Pat yüzünün kızardığını hissetti. Wolf'un güzel fikirleri yok, terbiyesiz fikirleri var diye düşündü. Şehvetli düşünceleri var... çoğu erkek gibi.

Dr. Fantouse konuyu değiştirdi. "Orada mı oturuyorsun?" diye sordu Marchmont'u göstererek.

"Eskiden oturuyordum," dedi. "Eve döndüm. Grange'da."

Kulağa korkunç derecede sıkıcı geliyordu, ama Dr. Fantouse'un kendisi de çok sıkıcıydı.

"Ne güzel," dedi. "Evde yaşamak da güzel olmalı."

Yürümeye devam ettiler. Dr. Fantouse küçük deri bir çanta taşıyordu ve bu çanta her adımında metronom gibi sallanıyordu.

"Karım bana bu saatlerde çay yapar," dedi Dr. Fantouse. "Bize katılmak ister misin? Genellikle yanında kek de olur."

Pat tereddüt etti. Davet bir eşten bahsedilmeden yapılmış olsaydı o zaman hayır derdi, ama bu epeyce masumaneydi.

"Çok güzel olur," diye yanıtladı.

Dr. Fantouse'un evi Fingal Meydanı'nda, Meadows'a giden dar bir yola bakan taş bir binaydı. Pat bu evlerin önünden daha önce yüzlerce kez geçmiş ve ne kadar rahat göründüklerini düşünmüştü. Güzeldiler ve güneye doğru birkaç blok ötedeki göklere yükselen Victoria dönemi binalarının tersine rahat oldukları boyutlarından belli oluyordu. Quattrocento konusunda uzman birisinin böyle bir yerde oturması mantıklı geliyordu.

Evleri ilk kattaydı, kurutulmuş çiçek buketleriyle süslü taş bir merdivenden çıkılıyordu. Kırmızı boyalı kapıda FANTOUSE yazıyordu ve bu nedense Pat'e komik gelmişti. Bu ad Quattrocento'ya, estetiğe, akademi dünyasına aitti, posta kutularına ve ön kapılara değil.

Rönesans dönemindeki İtalyan şehirlerine benzeyen çerçeveli resimlerle dolu bir koridora girdiler. Bir kapı açıldı.

"Karım," dedi Dr. Fantouse. "Fiona."

Pat koridora gelen kadına baktı. Dikkat çekici bir güzelliği vardı, tıpkı Raffaello öncesi dönemdeki resimlerin modelleri gibiydi. İlerleyip Pat'in elini tuttu ve bu sırada kocasına meraklı gözlerle baktı.

"Bayan Macgregor," diye açıkladı Dr. Fantouse. "Öğrencilerimden biri."

"Pat," dedi Pat.

Fiona Fantouse Pat'i arkasındaki odaya soktu. Pat kadının dikkatle açık mor, Fransız lavantasına benzeyen bir göz farı sürdüğünü fark etti.

88. Fantouse'larla Biraz Çay ve Nezaket

Fiona'nın Pat'i soktuğu oturma odası çok büyük olmamasına rağmen kısa kuyruklu bir piyanonun ve iki büyük maun kitaplığın bulunduğu yine de geniş bir odaydı. Piyanonun ardındaki duvar kırmızıya boyanmıştı, minik manzara resimleri, minyatürler ve birbirine bakan siluet halindeki iki kafadan oluşan küçük resimler vardı. Odanın ortasında alçak bir sehpa duruyordu ve üstünde gelişigüzel bırakılmış, ama kule gibi yükselmeyecek veya devrilmeyecek şekilde yerleştirilmiş dergiler kitaplar vardı. Masanın tam ortasında ki geniş bir cam kase Victoria ve Edward dönemindeki insanların biriktirdiği boyalı ahşap toplarla doluydu. Toplar egzotik bir kuş yumurtası gibi benekliydi, odada buna benzer, insanı dokunmaya teşvik eden başka küçük eşyalar da vardı.

Pat odanın bir yanında küçük bir sehpanın elişi bir sofra örtüsüyle kaplı olduğunu fark etti. Üstünde Minton çaydanlık ve bardaklarla tabaklar yerleştirilmiş bir tepsi vardı. Ayrıca üstü pudraşekeriyle kaplanmış süngerim-

si bir tür kek –ki Dr. Fantouse olacağını söylemişti– ve titizlikle kesilmiş beyaz ekmekli sandviçler duruyordu.

"Bazen çaya gelen olur," dedi Fiona. "O yüzden fazladan bir bardak bulunduruyoruz."

Tepsinin yanına oturdu ve Pat'e çayını nasıl istediğini sordu. Odanın diğer tarafında onlara bakan Dr. Fantouse yüksek sırtlı bir sandalyeye oturmuş Pat ile karısına gülümsüyordu.

"Bayan Macgregor kafe kuşağından," dedi. "Öğleden sonra çayı onun için alışıldık değildir. Kahve içmek ister misin?"

"Çay içeyim," dedi Pat.

"Çok fazla kafe var artık," dedi Fiona. "Birbiriyle konuşan insanlarla dolu. İnsan ne hakkında konuştuklarını merak ediyor."

Dr. Fantouse ve karısı cevap beklercesine Pat'e bakıyorlardı.

"Sıradan şeyler," dedi Pat. "İnsanlar her zaman neden bahsediyorsa ondan. Arkadaşlarından sanırım. Kim ne yapıyor gibi şeylerden."

Dr. Fantouse karısına gülümsedi. "Aşağı yukarı bizim arkadaşlarımızla konuştuğumuz şeyler," dedi. "Hiçbir şey değişmemiş bak."

İki Fantouse da rahatlamaya benzer bir tavırla birbirine baktı. Sessizlik oldu. Fiona Pat'e bir fincan çay uzattı ve Dr. Fantouse keki dilimlemek için ayağa kalktı.

"Çayda insanı teskin eden bir şeyler var," dedi Fiona. "Bazen insanların daha fazla çay içseler daha sakin olacaklarına inanıyorum."

Pat ona baktı. Fantouse'lar yeterince sakin görünüyorlardı, bu çaydan mı kaynaklanıyordu, yoksa çok daha derin bir şey miydi?

Fiona bu konu ilgisini çekmiş gibi konuşmaya devam etti. "Kahve kültürleri çok ilginç olabiliyor, değil mi?" dedi. "Latinlere bakın. Sessizce bir şey konuşamıyorlar. Hep tutkululular. Edinburgh ile Napoli arasındaki farka bakın."

Tekrar sessizlik oldu. Sonra Dr. Fantouse, "Bilemiyorum," dedi. "Belki biz biraz daha..."

Gözler ona çevrilmişti, ama yorumuna devam etmeden ağzına bir parça kek attı. Fiona Pat'in kendi safında olmasını ve onun Edinburgh ile Napoli arasındaki farkı tasdik etmesini beklermiş gibi baktı, ama Pat karşılık vermedi.

Dr. Fantouse parmağına bulaşan pudraşekerini yaladı. "*Un po di musica**, tıpkı Lucia'nın dediği gibi. Hayatım, bir şeyler çalmaz mısın?"

Fiona çay fincanını sehpaya bıraktı ve Pat'e gülümsedi. "Bu bir çeşit ritüel oldu," dedi. "Çayımızı bitirdikten sonra birkaç dakika bir şeyler çalıyorum. Sen çalabiliyor musun? Benim çalmamdansa seni dinlemeyi..."

Pat kafasını salladı. "Biraz öğrenmiştim, ama çok ilerleyemedim. Umutsuz vakayım."

"Mümkün değil," dedi iki Fantouse da aynı anda. Ama bunu tecrübe etmek yerine Fiona odanın öteki yanına yürüyüp piyanonun başına oturdu.

* It. Biraz müzik. E. F. Benson'ın *Mapp and Lucia* adlı romanına gönderme yapılıyor. (ç.n.)

"Bu Eriskay Love Lilt," dedi. "Çok da güzel bir aranjman. Bunu kurtaran Marjorie Kennedy Fraser'dı tabii ki. Sözleri de çok dokunaklı, öyle değil mi? *Vair me or ravan o / Vair me o ro ven ee / Vair me or ru o ho* / Sensiz ben pek mahzunum."

Karısı çalarken Pat de Dr. Fantouse'u izliyordu. Sanki büyülenmiş gibi ellerini izliyordu. Fiona parçanın sonuna gelirken Dr. Fantouse dönüp Pat'e gülümsedi.

"Daha da dinleyebiliriz," dedi. "Ama böyle pay ediyoruz. Çalınan o kadar fazla müzik var ki insanlar yarısını bile dinlemeye tenezzül etmiyorlar, sence de öyle değil mi? Müzik insanın dikkatini çekmeli, insanı durdurup dinlemeye yöneltmeli. Ama müziğe boğulmuş durumdayız. Nereye gidersek gidelim. İnsanlar iPod'larına bağlanmış gibiler. Müzik dükkânlardan, restoranlardan, her yerden geliyor. Sürekli bir müzik yağmuru var."

"Daha çay alır mısın?" diye sordu Fiona.

Pat kafasını salladı. "Gitmem gerek," dedi. "Çok naziksiniz."

"Tekrar gel," dedi Fiona. "Çok hoş oldu böyle."

"Evet," dedi Dr. Fantouse. "Edinburgh'un güzel yanı da bu. Çok hoş tesadüfler yaşanabiliyor."

Pat'i kapıya kadar geçirdiler. Pat de durup ikisinin elini sıktı. Fiona'nın gözlerindeki zarif makyajı gördü tekrar. Kimin için bu diye merak etti. Dr. Fantouse için mi? Böyle şeyleri fark ediyor mu ki?

Merdivenden inerken on bir veya on iki yaşında bir çocuk da yukarı çıkıyordu. Dizleri çamurlu, saçları dağınıktı ve futbol oynamışa benziyordu. Pat yüzüne ba-

kınca çillerini ve gri gözlerini gördü. Bir an ikisi de birbirlerine bir şey söyleyecekmiş gibi durdular, ama sonra çocuk kafasını çevirdi ve yukarı çıkmaya devam etti. Pat tedirgindi. Sanki tilki görmüş gibiydi.

Tekrar sokağa çıktığında kafasını kaldırıp evin pencerelerine baktı. Dr. Fantouse yanında karısıyla pencerenin önünde duruyordu. Pat'i görünce el salladılar. Pat de karşılık verdi ve bu şehirde kaç kişi böyle yaşıyor ki diye düşündü. Yoksa bu eskiden var olan, ama artık yok olmuş Edinburgh burjuvazisinin bir yankısı, bir karikatürü müydü? Ya da bu öğleden sonra gördüğü basit, sükûnet dolu bir nezaketten öte bir şey değil miydi? Çocuk Hastanesi'nin yanından geçen dar yolda yürürken bir ara, bir yerlerde okuduğu ve pek de avutucu olmayan bir cümleyi hatırladı: Çoğumuzun başından pek fazla şey geçmez, hayatımız böyledir.

89. Garip Ama Zararsız Bir Heyecan

"Ee, Lou," dedi Robbie Cromach. "Salı günü doğum günün ve ikimiz özel bir yerlere gideceğiz. Sen seç."

Big Lou iki aydır erkek arkadaşı olan ve çok iyi tanıdığını düşünüp garip bir biçimde hiç tanıyamadığı Robbie'ye gülümsedi. Düşünceli bir adamdı ve Lou'nun hislerine daha önceki erkek arkadaşlarından çok daha fazla önem veriyordu. Bu erkekler –hem de hepsi– tam bir felaketti. Bencil, istismarcı, zayıf, hatta bir ikisi için bunların hepsi söylenebilirdi. Ama Robbie farklıydı, Lou bundan emindi.

"Teşekkür ederim Robbie," dedi. "Ama doğum günüm salı değil pazartesi ve..."

Cümlesini bitirmedi. Robbie kaşlarını çatmıştı. "Pazartesi..." diye başladı.

"Evet. Hem böylece bir yerlere girme konusunda sıkıntı yaşamayız."

Robbie hâlâ kaşlarını çatıyordu ve Big Lou o akşam Robbie'nin bir işi olabileceğini fark etti. Ona

doğum gününün pazartesi olduğunu birkaç kez söylemişti, Robbie sormuş, o da tekrar etmişti. Ama görünüşe bakılırsa Robbie o akşam için başka planlar yapmıştı. İç geçirdi, bu duruma alışıktı. Big Lou'nun doğum gününün geçmişte de kimse için bir önceliği olmamıştı ve bu durum şimdi de değişecek gibi görünmüyordu. Robbie'yle biraz farklı olacağını sanmıştı, ama olmayacaktı belki de.

"Bir işin mi var?" Teslimiyeti sesinden anlaşılıyordu. "Değiştiremez misin?"

Big Lou'nun kafesine kapanış saatinde gelip onu evine kadar geçirmeyi planlayan Robbie ağırlığını bir ayağından ötekine veriyordu.

"Kusura bakma Lou," dedi. "Pazartesi benim için gerçekten önemli." (Ya benim için diye düşündü Lou.) "Değiştirmek isterdim, ama ne yazık ki mümkün değil." Duraksadı. "Ama doğum gününü tek başına geçirmeni istemiyorum Lou. O yüzden neden sen de benimle gelmiyorsun? Önemli bir toplantı var. Çok önemli."

Big Lou barın parlak metal yüzeyini ovaladı. Jacobite'lar yine diye düşündü. Michael, Heather, Jimmy ve aynı ölçüde takıntılı, aynı ölçüde aldanmış başkaları olacaktı. Ona hevesle bakan Robbie'yi inceliyordu. Bir erkeği kabul ettiğinde bütün yükünü de kabul ediyorsun diye geçirdi aklından. Bu yüzden kadınlar futbola, golfe, publarda içilen içkilere ve erkeklerin yaptığı buna benzer başka şeylere göz yummak zorunda kalıyordu. Onun durumundaysa Robbie'nin garip ta-

rihsel hevesini kabullenmeliydi ki düşününce bu epeyce zararsızdı. Anayasayı güç kullanarak değiştirmeye kendilerini adamış ve bunun için insanları havaya uçurmaya hazır bir gerilla kuvveti değillerdi sonuçta. Bunlar son derece imkânsız olan bir şeyin özlemini çeken, daha ılımlı, daha etkisiz insanlardı (en azından Michael, Heather ve Jimmy öyleydi). Gerçeklikten uzak ve gerçekleşmesi mümkün olmayan inançlara sahip, elde edilemeyecek olanı farklı şekillerde elde etmeye çalışan çok fazla insan vardı. Hatta bunların bir azizi bile vardı, değil mi? Ümitsiz davalarda ve vahim durumlarda koruyucu olan Aziz Jude.

"Peki," dedi. "Geleceğim. Belki sonra geç bir akşam yemeği yeriz. Toplantı sonsuza kadar sürmeyecek, değil mi?"

Robbie gözle görülür bir biçimde rahatlamıştı. "Tabii ki. Teşekkürler Lou. Bu kadar... anlayışlı olduğun için teşekkürler."

Big Lou gülümsedi. "Önemli değil," dedi. "Sen mutlu olduğun sürece Robbie. Önemli olan bu."

"Mutluyum Lou. Mutluyum."

"Peki bu toplantı ne hakkında?" diye sordu. "Neden bu kadar önemli?"

Robbie bir an düşündü. "Michael istemişti," dedi. "Gelişinin ayrıntılarını anlatacak..." Devam edip etmemesi gerektiğinden emin olmadığı için cümlesini tamamlamadı.

"Devam et," diye teşvik etmeye çalıştı Big Lou. "Kimin gelişinin?"

"Temsilcinin," dedi Robbie. "Çok yakında geliyor. Geliyor Lou!"

Big Lou tek kaşını kaldırdı. "Geçen sefer konuştuğunuz şu sözde varis mi?"

"Sözde varis değil o, Lou." Robbie'nin sesinden kırıldığı belli oluyordu ve Big Lou hemen sözünü geri aldı. Robbie buna inanıyordu.

"Özür dilerim," dedi. "Kabalık yapmak istememiştim."

"Bu ciddi Lou," dedi Robbie. Artık kısık sesle konuşuyordu. " Bu adam Prens Charlie'nin soyundan geliyor. Halkıyla iletişime geçmek için geliyor. Bize güveniyor Lou, ona göz kulak olacağımıza dair bize güveniyor. Onu Waverley İstasyonu'nda karşılayacağız ve tanıtmak için bir basın toplantısı düzenleyeceğiz. Gazetelere çıkacak Lou. İnsanların düşünmesini sağlayacağız." Duraksadı. "Onu batıya götürmem teklif edildi."

Robbie bir tepki bekledi, ama Lou ne diyeceğini bilmiyordu.

"Prens Charlie'nin yolunu izlemek istiyor," diye devam etti Robbie. "Bu yüzden onu South Uist'e götüreceğim. Sonra tıpkı Prens Charlie gibi Skye'yi geçeceğiz."

Big Lou gözlerini dikmiş Robbie'ye bakıyordu. "Minch Boğazı'nı geçeceksin yani," dedi.

"Evet, öyle," dedi Robbie.

"Küçük bir tekneyle mi?"

"Daha hiçbir anlaşma yapmadım," dedi Robbie. "Prensi kürek çekerek geçirmişler değil mi? O ve Flora MacDonald."

BELGESEL KAKTÜS TEAM

"Kürek mi çekeceksin?"

Robbie omuz silkti. "Belki. Belki küçük bir motor filan taktırırız."

Big Lou başıyla onayladı. "Minch epeyce çalkantılı olabiliyor," dedi. "Batmak istemezsin herhalde. Hem de teknede yeni bir varis varken. Hiç hoş olmaz."

Robbie ona alınmış gibi baktı. "Ben ciddiyim Lou. Bunun sana pek bir şey ifade etmediğini biliyorum, ama bize çok şey ifade ediyor. Bu ülkemizin geçmişiyle bir bağ. Tarihimizin bir parçası."

Big Lou onu sakinleştirmeye çalıştı. "Biliyorum Robbie. Biliyorum."

"Emin misin Lou? Biliyor musun gerçekten? Bana gülmüyorsun değil mi?"

Big Lou tezgâhın arkasından çıkıp Robbie'nin yanına geçti. Kolunu omzuna attı. "Sana gülmem Robbie. Sana asla gülmem. Sen iyi bir adamsın."

Big Lou uzundu, ama Robbie biraz daha uzundu. Kafasını eğip Big Lou'ya baktı. "Seni çok seviyorum Lou," dedi. "Gerçekten. Kibarsın. Zekisin. Güzelsin."

Big Lou nefesini tuttu. Bunu daha önce kimse söylememişti. Kimse ona güzel olduğunu söylememişti ve bu adam, garip fikirlere sahip bu adam ona güzel demişti. Belki de öyleyim diye düşündü. Belki de kendimi gösterişsiz bulmakta hatalıydım. Başka türlü düşünen en azından bir erkek var. Bu da çoğu kadın ve tabii ki Big Lou için yeterliydi.

90. Betimleyici Başyapıt İçin Konu

Angus Lordie için Cyril'in hapishane kepazeliğini ardında bırakmış olması etkileyici bir olay olmuştu. Cyril'in yokluğunda onu saran boşluk ve kayıtsızlık, sabah saatlerinin temiz ve parlak görüntüsünü örten bir sisin kalkması gibi hemencecik kaybolmuştu. Başına en kötü şeyin geleceğini düşünürken her şeyin yoluna girmesi ve iç ferahlığı böyle bir şey olsa gerek diye düşünmüştü. Artık yeterince enerjisi vardı.

İlk işi, şevki kırılıp bir kenara attığı fırçasını eline almak olmuştu. Üstünde çalıştığı grup portresi büyük bir hevesle tamamlandı, kasvetli ve sıkkın görünen modeller birkaç cesur fırça darbesiyle canlanıverdiler. Şuraya bir gülümseme, oraya kaygısız bir renk tonu... resmi kurtarmak çok kolay olmuştu. Bu bittikten sonra yeni proje meselesi ortaya çıkmıştı ve Angus bu konu hakkında uzun uzadıya düşünmüştü.

Önceki gece banyo yaparken parmağıyla gösterip, "Bu benim şaheserim," diyebileceği bir resmin olmadığını

düşünmüştü. Bazı güzel resimler yapmıştı elbette –alçakgönüllü olmasına rağmen Angus bunun farkında olacak kadar bilinçliydi– ama bunların en iyisi *primus inter pares*'ten* öte değildi. İkisi İskoçya Ulusal Modern Sanat Galerisi koleksiyonundaydı ve biri de yurtdışında Singapurlu bir bankacının özel koleksiyonuna girmişti. Yoksa Singapurlu bir pastacı mıydı? Bilgi vermek için ona bir mektup yazmış olan Cork Sokağı'ndaki satıcının el yazısını okuyabilmek hayli zordu, ama Angus bunun bankacıdansa pastacı olmasını ummuştu. Yemek yaparak para kazanan insanlarda hiç eksilmezmiş gibi görünen güleç ve sevimli tavırlara sahip tombul bir pastacıyı hayal edebiliyordu. Singapurda bir köşede resmini takdir ederek bir tabak dolusu hamur işini mideye indiriyor olabilirdi pekâlâ.

Tabii Singapur Domenica'nın modern korsanlarla ilgili son dönemde yaptığı araştırmaları sürdürdüğü Malakka'ya yakındı. Angus da Domenica geri döndüğünde güneye gidip gitmediğini sormuştu.

"Malakka'dan ayrıldıktan sonra birkaç günlüğüne gittim," demişti. "Araştırmalarımın sonucunu hatırlarsın. Olanlardan sonra kendimi biraz şımartayım dedim. Singapur'a gidip Raffles Hotel'de kaldım. Ne lüks ama Angus! Raffles'taki Hintli kapı görevlisinin olağanüstü bir bıyığı vardı. Singapur'da en çok fotoğrafı çekilen şeymiş."

* Lat. Eşitler arasında birinci (ç.n.)

"Bir bıyık ilgi odağı oluyorsa görülecek başka pek bir şey yok demektir," dedi Angus.

"Orası küçük bir yer," dedi Domenica. "Küçük bir yerde büyük bir bıyık... Ve gittikçe büyüyor."

"Bıyık mı?"

Domenica gülümsedi, ama bu çok cılız bir gülümsemeydi. Angus'ta, en azından espri anlayışında bir çocukluk oluyordu ara sıra.

"Hayır, Singapur büyüyor. Toprak ıslah projeleri var ve yavaş yavaş genişliyorlar. Komşuları bundan pek hoşnut değil."

Angus şaşırmış görünüyordu. "Bunun onlarla ne ilgisi var anlamadım. Denize doğru genişlemiyorlar mı?"

"Evet, ama Endonezyalılar bu ıslah çalışmalarını durdurmak için onlara kum satmayı bıraktı. Malezya da diken üstünde. Birkaç dönüm bile olsa Singapur'un daha fazla büyümesini istemiyorlar."

"Komşular sıkıntı verebiliyor sahiden," dedi Angus.

Domenica bir anlığına Antonia'yı ve mavi Spode fincanı düşündü. Malezya ve Singapur ilişkileriyle paralellikler vardı kesinlikle. "Sevgili Singapur," dedi. "Korkunç derecede zenginler ve sonuç olarak Güneydoğu Asya'daki kimse onları pek sevmiyor. Ama ben seviyorum. Onlarla ilgili çok kaba yorumlar yapıyorlar, bu büyük bir haksızlık. Hem Singapur endişelenmeye başlıyor ve hava kuvvetlerini büyütmesi gerektiğine inanıyor. Ama bu da yeni sorunlar doğuracak."

Angus Domenica'ya meraklı gözlerle baktı.

BELGESİZ KAÇAK TEAM

"Çok kolay uçamıyorlar," diye açıkladı Domenica. "Singapur arazisi son derecede küçük. Uçaklar havalandığı zaman ani bir şekilde sağa sapmalı, yoksa Malezya hava sahasına girmiş oluyor, tabii bunu yapmaya izinleri yok. Bu da havalarını bozuyordur."

Angus gülümsedi. "Anladım."

"O yüzden hava kuvvetlerini başka yerde tutuyorlar," diye devam etti Domenica.

Angus tek kaşını kaldırdı. "Umarım nereye koyduklarını unutmuyorlardır," dedi. "Hava kuvvetlerini bir yere koyup sonra nerede olduğunu unutmak çok büyük bir utanç olurdu. Ben bunu anahtarlarımla sürekli yapıyorum... hem de sık sık."

Domenica tekrar güldü. "Hepsini yazdıkları bir defter vardır bence," dedi. "Aslına bakarsan hava kuvvetleri Avustralya'da."

"Tabii Avustralya'da yeterince boş alan var," dedi Angus.

Domenica başıyla onayladı. "Evet, ama sence de biraz garip değil mi? Bolivyalılar ve donanması gibi."

"Denizleri mi yok?"

"Artık yok. Asıl trajedi zavallı Bolivyalıların bir donanma istemesinde yatıyor. Bir gölleri var, devriye gemilerini burada ve nehirlerde tutuyorlar, ama asıl istedikleri hakiki bir donanma... tıpkı bizde eskiden olduğu gibi. Her neyse. Bolivya'da Donanma Günü büyük bir gün ve herkes bunun için para bağışlıyor. Gemileri yok, ama çok fazla amiral var. Bir de Moğol donanması var-

dı tabii. Tek bir gemileri, yedi denizcileri vardı ve bunlardan sadece biri yüzme biliyordu."

"İlginç," diye başladı Angus. "Ama ya..."

"Ama önemli olan şu, Uruguaylılar Bolivyalıların Montevideo'da bir gemi bulundurmasına izin veriyorlar. Avustralyalıların Singapur'un hava kuvvetlerini Darwin'de veya artık her neredeyse orada tutmasına izin vermesi gibi. Büyük bir iyilik."

"Dünyada yeterince iyilik yok," dedi Angus.

Bu sözle birlikte konu değişti ve Angus başyapıtı olmasını umduğu resim için birkaç olası konu düşünmeye başladı. İyilik diye düşündü. Güzel bir resme uyacak bir konu işte bu. Ama iyilik nasıl resmedilebilir ki? Bütün hayvanların büyük bir sükûnetle birarada durduğu –kurdun kuzuyla, aslanın zebrayla...– Barışçıl krallık resimleri vardı tabii. Ama bu iyilik değil uyumdu, ki bu da farklı bir şeydi. Angus o insana özel iyiliği, yaraya sürülen merheme, nazik ve yardımcı bir ele benzeyen, son derece duygulandırıcı ve güven tazeleyici hissi resmetmek istiyordu. Bunu resmetmek istiyordu, çünkü herkesin bunu görmek istediğini biliyordu.

91. Angus Kapısını Belaya Açıyor

Kapı çaldığı sırada Angus Lordie hâlâ iyiliği ve bu konuyu betimleyecek o büyük resmi düşünüyordu. Odanın diğer yanında uyuklayan Cyril kafasını kaldırıp sahibine baktı. Havlaması gerektiğini biliyordu, ama ne gereği vardı ki? Kapının öte yanındaki kimse havlaması yüzünden geri çekilmeyecekti ve kendisi devam edip daha da yüksek sesle havlarsa Tanrı (Cyril'e göre Angus) rahatsız olacaktı. O yüzden kapıya şöyle bir baktı, birazcık hırladı ve kafasını tekrar eğdi.

Angus saatine baktı. Daha sabahın onu bile olmamıştı, hâlâ mutfak masasında oturuyordu ve önünde kahvaltısından kalanlar duruyordu: Birkaç kızarmış ekmek kırıntısı, küçük bir parça jambon ve bir küçük kavanoz marmelat. Giyinikti tabii, ama tıraş olmamıştı ve kendisini misafir için hazır hissetmiyordu.

Ayağa kalktı, koridordan geçip kapıyı açtı.

"Bay Lordie?"

Kapısında duran kadının yüzü tanıdık geliyordu, ama tam çıkaramamıştı. Birkaç kat aşağıya yeni

komşular gelmişti, onlardan birisi miydi? Hayır. Cumberland Bar'dan mıydı? Hayır, oraya göre biri değildi. Belki de Lifeboats* için para topluyordu. Lifeboats için para toplayan çok fazla kadın vardı, hatta o kadar fazlaydılar ki, Lifeboats topladıkları o paralarla boğulabilirdi bile.

Başını salladı. "Evet?"

Kadının dudakları onaylamaz bir tavırla büzülmüştü. Elbette kendi evimde tıraşsız dolaşabilirim istersem diye düşündü Angus. Elbette...

"Bir süre önceki tanışmamızı hatırlamıyor olabilirsiniz," dedi. "Parktaydı. Gece."

Angus gülümsedi. "Tabii. Tabii." Onunla tanıştığını kesinlikle hatırlamıyordu, ama komşulardan biri olduğunu tahmin ediyordu. Ortak kullanılan bahçeyle, anahtarlarla, banklar veya ormangüllerinin dallarını kıran çocuklarla ilgili bir sorun olmalıydı.

"Güzel," dedi kadın. "O zaman köpeğinizin... köpeğinizin benim köpeğimle ilgilendiğini de hatırlıyorsunuzdur."

Her şeyi bir anda hatırlamıştı. Tabii ya. Bu kadın, Cyril'in parkta karşılaştığı o azgın köpeğin sahibi olmalıydı. Çok utanç verici bir olaydı, ama bu ne kendisinin, ne de Cyril'in hatasıydı. Dişi bir köpek azgınlık dönemindeyken köpeklerin hassas davranmasını beklemek mümkün değildi. Bu kadın da kesin...

* Kraliyet Ulusal Cankurtaran Kurumu, denizdeki kazalarda hayat kurtaran bir vakıf. (ç.n.)

"Şimdi," dedi kadın Angus'a gözlerini dikerek, "şimdi köpeğim sizin köpeğinizin saldırısının sonuçlarına katlanıyor."

Angus da gözlerini dikip kadına baktı. Cyril diğer köpeğe saldırmamıştı. Epeyce iyi anlaşmışlardı ve kadın da bunu gayet iyi biliyordu.

"Ama sanırım benim köpeğim..." diye başladı Angus, fakat cümlesi sabırsızca iç geçiren kadın tarafından bölündü.

"Köpeğim hamile," dedi. "Sizin köpeğiniz de bunun sorumlusu. Altı tane olduğunu söylüyor veteriner."

"Altı mı?"

"Altı yavru Bay Lordie. Evet, veteriner Pearly'ye ultrason yaptı ve altı yavru olduğunu söyledi."

Angus yutkundu. "Bakın, bu gerçekten..."

"Talihsiz bir olay," diye çıkıştı kadın. "Olan bu. Sorumluluğunu alamayacağım altı köpek var. Küçük bir dairede oturuyorum ve yedi köpeğe bakamam. Bu da sizin sorumluluğunuzu hatırlamanız gerektiği anlamına geliyor."

Angus bir süre karşılık vermeden durdu. Yavruların olduğundan ve Cyril'in de babaları olduğundan şüphelenmiyordu, ama onlardan sorumlu muydu sahiden? Tehlikeli Köpekler Yasası'ndan haberdardı (Cyril'in hukuki meseleleri sayesinde), ama babalık ve yavru köpeklerin sahiplenilmesi insanlardaki gibi miydi? Bu mümkün değildi.

Kadın sessizliği bozdu. "Size önerim şu: Yavrular annelerinden ayrılmaya hazır olduklarında size getireceğim.

Bunun tarihi de..." Çantasından küçük kırmızı bir defter çıkarıp bir tarih söyledi. "Bu uygundur sanıyorum."

Angus ona hayretle bakakaldı. "Hayır," dedi. "Burada altı köpeğe bakamam. Burası... burası benim stüdyom ve evim. Altı köpeğe bakmam mümkün değil."

"Bunu köpeğinizin benim köpeğime... yaklaşmasına izin vermeden önce düşünecektiniz," dedi kadın. "Köpeğinizin yaptıklarının sonuçlarını önceden düşünmeliydiniz."

Angus bu durumdan gitgide rahatsız olduğunu hissetti. Bu kadına kibar davranmıştı, ama kadın başından beri buyurgan tavırlar takınıyordu. Onunla nazik bir biçimde konuşup yardım istemiş olsaydı, o zaman yeni evler bulunana kadar yavru köpeklerin bakımını paylaşmayı teklif edebilirdi, ama kadın böyle bir şey yapmamıştı, bu yüzden Angus karşı çıkmaya karar verdi.

"Kusura bakmayın," dedi. "Bana kalırsa parka kızgın bir hayvan çıkararak risk alan sizsiniz. Neler olacağını bilmeliydiniz. Köpeğimin yaptığı şey için onu suçlayamazsınız. Hatta yavru köpeklerin iyi bir kana sahip olacaklarını düşünüp kendinizi şanslı sayabilirsiniz. Cyril safkan bir köpek, ama sizinki hiç şüphesiz ki bir melez. Cyril onunla arkadaşlık ederek kendisini alçaltmış..."

"Bu ne cüret!" diye tısladı kadın. "Katlanılmaz birisiniz." Sanki daha fazla hakaret sıralayacakmış gibi duraksadı, ama bunun yerine, "Yavrular söylediğim günde kapınızda olacak. Evde yoksanız merdivenlerin dibine bir kutu içinde bırakacağım. Bütün söyleyeceğim bu," dedi.

Arkasını döndü ve merdivenlerden inmeye başladı. Angus onu izliyordu. Arkasından bağırıp onu durduracak kadar etkili son bir söz söylemek istedi, ama yapmadı. Kaba olması mümkün değildi, tıpkı babası ve büyükbabası gibi o da kabalık etmekte yeteneksizdi, özellikle kadınlara karşı. Bu yüzden kapıyı kapatıp eve girdi.

Cyril onu seyrediyordu. Sıra dışı ve anlaşılması mümkün olmayan bir şekilde kapıda olanların onu ilgilendirdiğini fark etmişti. Ama hatası neydi ki? Aklına hiçbir şey gelmiyordu. Tek yaptığı köpek olmaktı ki bu da övgü almazdı belki, ama suçlanabilecek bir şey de değildi. Antik Yunan'daki gibi tanrılar gelişigüzel davranıyor olmalıydılar. Ama Angus'un bakışları Cyril'e durumun ciddi, hem de son derece ciddi olduğunu anlatıyordu.

BELGESİZ.COM
Kaktüs Team

92. Vahim Olive Olayının Yeni Versiyonu

Bayan Harmony'nin yerine yeni birisinin geldiği söylenince sınıfa aniden şaşkınlık dolu bir sessizlik çöktü. Birkaç dakika boyunca yeni öğretmenlerinin gelişini beklemeleri için çocuklar yalnız bırakıldılar ve bu sırada karşılıklı ithamlar havada uçuştu.

"Birisi onu ispiyonlamış," dedi Tofu. "Birisinin annesi Bayan Harmony kendini savunduğu için gidip şikâyet etmiş."

Herkes buna farklı bir tepki verdi. Bertie donakalmıştı. Bayan Harmony'nin gidişinden annesinin sorumlu olduğuna dair bir şüphesi vardı, ama bunu açıklamaya niyeti yoktu.

"Benim annem değil," dedi cılız bir sesle.

Herkes ona bakınca kızarıverdi. Dürüst bir çocuktu ve aslında yalan söylemezdi, ama bu durumda Irene'in Bayan Harmony'nin gidişine sebep olduğuna dair gerçek bir kanıtı olmadığı için bunu söyleme gereğini hissetmişti. Ayrıca cümle kendi içinde ele alındığında tek söylediği "benim annem değil" olmuştu, bu da pek çok yoruma gebeydi. "Benim annem değil" cümlesi başka-

sı belasını bulsun, benim annem değil gibi bir anlama gelebilirdi (tabii ilk cümlenin anlaşılması gerekiyordu bunun için). Ya da genel anlamıyla anneliğin reddedilmesi söz konusu olabilirdi. Bu cümle çok çeşitli şekillerde yorumlanabilirdi. Bu yüzden yalan sayılmazdı.

"Kimse o olduğunu söylemedi," dedi Larch şüphelenerek. "Gerçi..."

"Bertie öyle söyledi, çünkü herkesin annesinden nefret ettiğini biliyor," dedi Tofu. "Öyle değil mi, Bertie?"

Bertie yutkundu. "Şey..." Cümlesini tamamlamadı. Annesinin nasıl birisi olduğunu biliyorlardı, bunu saklamaya gerek yoktu. Ama ondan sahiden nefret mi ediyorlardı?

Tofu'nun ilk sözleri Olive'de bambaşka bir tepki uyandırmıştı. "Kendini savunduğu için mi?" dedi öfkeyle Tofu'ya bakarak. "Bununla ne demeye çalışıyorsun Tofu?"

"Ne dediysem onu," diye karşılık verdi Tofu sertçe. "Bayan Harmony kulağına çimdik attı, çünkü onu tehdit ediyordun. Seni gördüm. Onu tırmalamaya çalıştığını gördüm. Bunu herkese anlatacağım. Diğer öğretmenlere söyleyeceğim."

Olive'in gözleri hiddetle açıldı. "Onu tırmalamak mı? Böyle bir şey yapmadım. Yalan söylüyorsun. Herkes ne biçim yalanlar söylediğini biliyor. Senin gibi yalancıya kimse inanmaz."

"Ben inanırım," dedi Larch. "Tofu'nun doğru söylediğini söyleyeceğim. Bayan Harmony'nin boğazına sarılmaya çalıştığını ve onun da seni kendine getirebilmek için kulağına çimdik attığını söyleyeceğim."

"Kesinlikle," dedi Tofu. "Bertie de aynı şeyi söyler. Lakshmi de. Hatta herkes söyler, çünkü herkes senin ne kadar korkunç biri olduğunu biliyor ve Bayan Harmony intihar ettiğinde de herkes seni suçlayacak. Hatta belki de çoktan yapmıştır bunu. İnsanlar haksız yere suçlandıkları zaman böyle yapıyorlar."

"Evet," dedi Larch. "Şu anda Scott Anıtı'na tırmanıyor bile olabilir." Öne eğilip suçlarcasına bir parmağıyla Olive'i gösterdi. "Bu da senin suçun olacak Olive! Senin suçun olacak."

Olive bir şey diyecekmiş gibi ağzını açtı, ama Tofu konuşmasını engelledi. "Bayan Harmony'yi kimin ispiyonladığını bulmamız gerek, böylece o kişiye bütün bunların kendini savunma olduğunu söyletebiliriz."

"Böylece Bayan Harmony geri döner," dedi Pansy. "Çünkü olabilecek en iyi öğretmen o. Çok kibardı ve hepimizi seviyordu."

"Olive dışında," dedi Tofu. "Olive'in nasıl biri olduğunu biliyordu. Bu yüzden onu çimdikledi."

"Kendini savunmaydı hani," diye haykırdı Olive. "Şimdi benden nefret ettiği için yaptığını söylüyorsun."

"İkisi de," diye çıkıştı Tofu. "Hem senden nefret ediyordu, hem de kendisini korumaya çalıştı. İkisi de doğru."

Yeni öğretmen gelmeseydi tartışma devam edebilirdi. Sınıfa girip gülümseyen bu adam yirmi yirmi beş yaşındaydı. Kendisini Bay Bing olarak tanıttı.

"Ben yeni öğretmeninizim," dedi. "Bayan Harmony artık..."

"Ölü," diye tamamladı Tofu.

"Hayır," dedi Bay Bing. "Bayan Harmony ölmedi. Bu fikre nerden kapıldın? Sadece kariyerini tekrar değerlendiriyor. İnsanlar böyle şeyler yaparlar, ne yaptıklarına şöyle bir bakarlar ve başka bir şey yapmanın daha iyi olup olmayacağına karar verirler. Hepsi bu."

"Ama kariyerini değerlendirmek istiyor muydu?" diye sordu Tofu. "Yoksa kendisini Olive'e karşı korumaya çalıştığı için mi böyle yapmaya zorlandı?"

Bay Bing kaşlarını çattı. "Bunu tam olarak anladığımı söyleyemeyeceğim... adın neydi bu arada?"

"Tofu."

Bay Bing bir an tereddüt etti. "Tofu," dedi, "Bayan Harmony'nin biraz strese girmiş olması muhtemel. Düşüncesizce bir harekette bulunmuş olabilir."

"Kendini savunmaydı," dedi Tofu destek almak için sınıfa bakarak. "Olive onu boğmaya çalıştı ve sakinleştirmek için yapabileceği başka bir şey yoktu. Boğazını bırakması için küçük bir çimdik attı. Doğru değil mi?"

Koro halinde destekleyici sesler yükseldi.

"Evet," dedi Larch suratı samimi bir ifadeye bürünürken. "Epeyce tehlikeli birisi Bay Bing. Hepimiz bunu biliyoruz. Ama Bayan Harmony her şeye rağmen onu korumak istiyor, bu yüzden Olive'in onu boğmaya çalışmasıyla ilgili hiçbir şey söylemedi. Bayan Harmony çok naziktir. Onu birisi boğmaya çalıştığında lafını bile etmez."

Bay Bing'in kafası karışmış gibiydi. "Bunu daha sonra konuşabiliriz," dedi. "Önce hepinizi tanımak istiyorum. Şimdi kendimizle ilgili bir sayfalık bir yazı yaza-

cağız. Sonra üstüne adımızı koyacağız, böylece hepinizle ilgili bir fikir sahibi olmuş olacağım. İyi bir fikir değil mi?"

"Bazılarımız daha yazmayı bilmiyor," dedi Larch. "Olive bilmiyor."

"Evet," dedi Tofu. "Okuma yazması yok Bay Bing."

"Pekâlâ," dedi Bay Bing. "O zaman yazabilenler yazar, yazamayanlar da benim için resim yapar. Ne dersiniz? Kendilerinin ve yapmayı sevdikleri şeylerin resmini yaparlar."

"Yalan kelimesinden nasıl surat çizersiniz öğretmenim?" diye sordu Tofu. "Olive'in böyle bir şey çizmesi gerekecek de."

"Tofu," diye çıkıştı Bay Bing. "Böyle şeyler söylememeliyiz. Bu söylediğin Olive'le ilgili kötü karma yaratır. Ama bunu söylerken ciddi olmadığına eminim, şimdi devam edelim ve projemize başlayalım. Hepinize birer kağıt vereceğim, böylece işe koyulabilirsiniz. Çok eğleneceğiz!"

93. Kendi Kelimeleriyle Bertie'nin Dünyası

Kurşun kaleminin ucunu şans getirsin diye yalayan Bertie yazmaya başladı:

Bertie'nin dünyası.

Benim adım Bertie Pollock ve bir erkek çocuğum. Edinburgh'da bir yer olan İskoçya Sokağı'nda oturuyorum. Evimiz 44 numaralı binada. Hatırlaması kolay. İskoçya Sokağı'nda kaybolmak zor, çünkü bir yokuştan oluşuyor ve ortasında durunca iki ucu görülüyor. Ulysses adlı çok küçük ve daha konuşamayan veya düşünemeyen bir erkek kardeşim var. Babamın adı Stuart ve sayılarla uğraştığı İskoçya hükümetinde çalıyor. Hesap işinde çok iyi sanırım, çünkü terfi etti ve daha fazla para almaya başladı.

Annemin adı Irene. Biraz uzundur ve babamdan daha fazla konuşur, babam bazen bir şey söylemeye çalışır, ama annem engel olur. Annemin Dr. Fairbairn adlı deli bir arkadaşı var. Mavi bir ceket giyiyor. Annem bunun keten diye bir şeyden yapıldığını söylüyor. Dr. Fairbairn Queen Caddesi'nde oturuyor. Çoğu

insanın oturma odası olur, ama onun bekleme odası var. Bekleme odasında insanlar onunla konuşmak için odasına girmeden önce okuyabilsinler diye *Scottish Field* dergileri duruyor. *Scottish Field* okumayı seviyorum, çünkü içinde kalelerin ve köpeklerin fotoğrafları var, ayrıca eğlenen insan fotoğrafları da var. Genellikle içinde Bay Roddy Martine ile Bay Charlie Maclean'in fotoğraflarını görüyorum. Partilere gidip eğleniyorlar. Eğlenmek dışında ne yaptıklarını bilmiyorum, ama yine de epeyce meşgul olduklarını tahmin ediyorum.

Dr. Fairbairn pek eğlenmiyor. Bence bu onu bir gün Carstairs'e yollayacaklarını bilmesinden kaynaklanıyor. Orası gerçekten tehlikeli delileri gönderdikleri bir yer. Onun için orada bir yer ayırdıklarını düşünüyorum, ama gitmeye henüz hazır değil. Annem muhtemelen orada ziyaretine gider, çünkü onunla konuşmayı seviyor ve Carstairs'e gönderildiğinde onu özleyecektir.

Dr. Fairbairn'le konuşmadığı zamanlarda annem Stockbridge'deki suyla terapi merkezine gidiyor. Burada sanki bir şeyin tepesinde uzanıyormuşsunuz gibi hissettiren özel tanklar var ve annem de burada yüzüyor. Annem bir gün nasıl yüzüleceğini göstermek için Dr. Fairbairn'i de buraya götürdü. Tank iki kişiyi alabilecek kadar büyük sanırım. Dr. Fairbairn bundan hoşlanmış gibiydi, çünkü sonra epeyce keyifliydi ve sadece mürekkep lekelerinden ve rüyalardan konuşmaktan vazgeçti. Annem babama Dr. Fairbairn'i suyla terapi merkezine götürdüğümüzü söylememi istemedi, çünkü o zaman babam da gitmek isteyebilirmiş ve Dr. Fairbairn kadar

yüzmekten hoşlanmayabilirmiş. Annem babamın hesaplarla ve sayılarla daha mutlu olduğunu ve onun için en iyisinin bu olduğunu söyledi.

Kardeşim Ulysses tıpkı Dr. Fairbairn'e benziyor, ama onun gibi deli olduğunu sanmıyorum. Arkadaşım Tofu Carstairs'de bir sürü deli bebek olduğunu ve onlara özel kapitone oyun parkları yaptıklarını söylüyor. Ama bunun doğru olup olmadığından emin değilim, çünkü Tofu sürekli yalan söylüyor ve ne zaman yalan söylediğini anlayamıyorsunuz. Bir gün söylediği yalanlar yüzünden burnu öyle bir uzayacak ki... Ama bunu hak ediyor.

Bizim evcil hayvanımız yok. Bir köpeğim, bir de kedim olsun isterdim. Ayrıca bir tavşan ve kirpi de isterdim. Annem bütün bunların berbat koktuğunu ve doğada kalmalarının çok daha iyi olacağını söylüyor. Köpeklerin aslında kurt olduğunu ve ormanda daha mutlu olduklarını söylüyor. Kediler de insanlardan nefret ediyormuş ve kindarlarmış. Tavşanlar evrimsel bir hataymış ve kirpilerde çok fazla pire oluyormuş. Bu yüzden bu hayvanlardan herhangi birini besleyemiyorum.

Drummond Meydanı'nda yaşayan bir köpek var. Resim yapan ve terebentin kokan Bay Lordie adlı bir adamın. Köpek çok sevimli. Adı Cyril ve altın bir dişi var. Dilini çıkarmak için ağzını açtığı zaman altın dişini görebiliyorsunuz. Çok güleç bir köpek ve oturduğum yerde, İskoçya Sokağı'nda herkes onu seviyor. Annem dışında. Çünkü annem kötü ve kokuşmuş dediğinde Cyril onu ısırmıştı. Başka insanları ısırdığı için yakalandı, ama

bunu yapan o değilmiş, bu yüzden onu vurmayıp hapishaneden çıkardılar. Şimdi geri döndü, yine Cumberland Bar'a gidebiliyor. Burası insanların akşamları bira içebildikleri bir yer. On sekiz yaşına gelmeden gidemiyorsunuz. Köpekler için farklı bir kural var. Köpekler sadece bir yaşında bile olsalar oraya gidebiliyorlar.

On sekiz yaşına girdiğimde Glasgow'a veya Avustralya'ya ya da daha önce de gittiğim Paris'e yerleşeceğim. Bir keresinde Glasgow'a da gittim ve Bay O'Connor adlı çok şişman bir adamla tanıştım. Bay O'Connor kızartılmış Mars gofretlerinden yiyor ve Glasgow'la gurur duyuyor. Bizi görmeye geldiğinde annem onu hiç sevmedi, ama babam seviyor biraz.

Kendimle ilgili anlatacaklarım bu kadar. Bazı şeyler dışında hayatımdan memnunum. Artık psikoterapi görmek ve yogaya devam etmek istemiyorum. Babamla daha fazla dışarı çıkmak istiyorum ve Olive'in evime gelip oyun oynamasını istemiyorum. Tofu'dan daha iyi arkadaşlar edinmek istiyorum ve bu arkadaşlarla bahçede kale yapıp içinde oynamak istiyorum. Ayrıca arkadaşlarımla bir tekneye binip balığa çıkmak istiyorum, ama bunu şu an yapamam, çünkü bir teknem ve böyle arkadaşlarım yok.

Bence dünya hoş bir yer. Birbirine kibar davranmayan insanların olması çok üzücü bence. Ayrıca sırf onları sevmiyorlar diye başka insanları öldürmek isteyen insanların olması da çok üzücü. Bence Tofu gibi bencil olmayıp elimizdekileri paylaşmalıyız.

BELGESİZ KAKTÜS TEAM

Bayan Harmony çok iyi bir öğretmen. Hepimiz onu seviyorduk, çünkü bize iyi davranıyordu. Nerede olursa olsun umarım mutludur. Ama yine de geri gelmesini istiyorum. Her şeyin eskisi gibi olmasını ve herkesin mutlu olmasını istiyorum. Bunları istiyorum.

Bertie Pollock (6).

BELONGS TO KAOTIK TEAM

94. Bazı Savaşlar Kaybedilmeye Mahkûm

Domenica eski arkadaşı Dilly Emslie ile North West Circus Meydanı'ndaki Patisserie Florentin'de kahve içmek için buluşacaktı. En son Domenica'nın Malakka Boğazı'ndan dönüşünden kısa bir süre sonra buluşmuşlardı ve Domenica Dilly'ye modern korsanlar arasında yürüttüğü antropolojik araştırmanın ayrıntılarını anlatmıştı. Bu araştırmanın sonunda korsanların başkalarını taciz etmekten çok fikri mülkiyetleri çaldıkları ortaya çıkmıştı. Dilly bu haberi büyük bir rahatlamayla karşılamıştı, çünkü Domenica'nın yeni bir araştırmaya başlaması için onu teşvik eden kendisi olmuştu, fakat onun korsanlar arasında yaşamayı tercih edeceğini hayal edememişti. Domenica talihsiz bir sonla karşılaşmış olsaydı sorumluluk hissedecekti ve Domenica tekrar leyleği havada görürse ona kesinlikle teşvik edici sözler söylememeye karar vermişti.

İki eski dostun konuşacak pek çok şeyi vardı.

"Ben Malakka Boğazı'ndayken herkes uslu durdu sanırım," dedi Domenica tabağının kenarındaki küçük bir bisküviye bakıp.

"Herhalde," dedi Dilly. "Öyle olmasa bile bana haberi ulaşmadı."

Domenica iç geçirdi. "Çok büyük bir hayal kırıklığı. Edinburgh'un biricik hatası da bu: İnsanların çoğu uslu duruyor."

"Görünüşte," dedi Dilly gülümseyerek. "Başkalarını şaşırtmayı başaran bazı insanlar da var."

"Komşum mesela," dedi Domenica. "Bir zamanlar dostum olan Antonia. İskoç azizlerinin hayatlarıyla ilgili bir çalışma yapıyor ve evimden mavi bir Spode fincan yürüttü, ama bu başka bir hikâye. İnanır mısın, Polonyalı bir ustayla ilişki yaşadı son dönemde. Adam İngilizce tek kelime biliyordu ve bu kelime de tuğlaydı."

"Kuvvetli ve neredeyse sessiz tipler," dedi Dilly.

Domenica güldü. "Evet, ama artık bitti zaten ve Antonia daha iyi bir adam bulmaya karar verdi. Böyle bir adamı nerede bulacağıyla ilgili hiçbir fikrim yok, ama umut fakirin ekmeği. Bu arada azizlerle ilgili yazı yazmaya devam ediyor.

"Şu sıralar son derece popüler bir konu," diye devam etti. "Roger Collins'in papaların hayatlarıyla ilgili ayrıntılı bir çalışma yaptığını biliyor muydun? Bitirmek üzereymiş. Judith McClure'le çay içtim ve hazırladıkları yeni çalışma odasını gösterdi. İçinde bir tane kendisi bir tane de Roger için iki masa var ve papalar hakkında yazarken Roger'ın sallanabileceği rahat bir koltuk."

"Bu şehir sınırlarıyla ilgili daha geniş bir bakış açısına sahip oluyor ve daha üretken hale geliyor," dedi Dilly. "Roger Collins ve papalarla ilgili kitabı. Allan Massie ve yazdığı o harika tarihi romanlar. Hatta Borders de üstünde hak iddia etse bile Edinburghlu sayılır. Bir de..."

"Ian Rankin polisiye hikâyeler yazıyor," diye araya girdi Domenica. "Çok yaratıcı ve iyi de bir yazar. Ayrıca capcanlı diyaloglarıyla Irvine Welsh var."

"Hayranlık uyandırıcı bir çeşitlilik," dedi Dilly.

Domenica başıyla onayladı. "Hem bu sadece basılmış olan kitaplar. Bir de geri kalanları düşün. Mesela Stuart Kelly'nin *Book of Lost Books*'unu düşün. İnsanların hakkında konuştuğu, ama aslında yazılmamış veya kaybolmuş kitaplarla ilgili. Harika kayıp şaheserler var. Kitaplar hiç var olmamış, ama yine de yazarlarına itibar kazandırmış."

Konuşmaya devam ettiler. Domenica Lynee Truss'un son makalesini okumuş muydu?

"Gerçek bir kadın kahraman," dedi Domenica.

"Evet," dedi Dilly. "Ama yenilginin kaçınılmaz olduğu bir savaşı sürdürüyormuş gibi hissediyorum. Geçen gün dilbilgisi hatalarıyla ilgili bir makale okudum ve içinde iki dilbilgisi hatası vardı. Bunlar örneklerde de değildi, metnin kendisindeydi."

"Ama dil değişiyor," dedi Domenica. "Neyin doğru olduğuna nasıl karar verebilirsin ki? Profesör Pinker balinaların şarkılarıyla ilgili ne demişti?"

"Ah dur hatırlayayım," dedi Dilly. "Balinaların şarkılarında hata yaptıklarını söylemek saçma olmaz mı,

dememiş miydi? Balina şarkıları balinaların söylediği şarkılardır demişti sanki."

"Öyle bir şeydi," dedi Domenica. "Dilbilgisi hatalarının sadece insanların kullandığı dili yansıttığını, çünkü öncelikle buradan kaynaklandığını ima etmişti."

Dilly gülümsedi. "Yani taş tabletlerden bugüne gelmemiş mi? Academie Française söz konusu değil mi?"

"Hayır. Yani nasıl olduğumu sorarsan, senin de diyebileceğin gibi ya 'İyiyim' diye yanıt veririm ya da 'İyidir' derim son günlerde bu daha sık kullanılıyor. İnsanlar, 'İyidir' diyorlar." Domenica devam etmeden önce duraksadı. "Ben de bunun hep ne kadar görgüsüzce olduğunu düşünüyorum."

"Bazı savaşlar kaybedilmeye mahkûm."

Domenica bir bisküvi alıp baktı, sonra ağzına attı. "Haklısın. Bizde de kelimelerin nasıl olması gerektiğine karar verecek bir Academie Française olmazsa, deyim yerindeyse sokakta olanlara sırtımızı dayamak zorunda kalırız. Tabii bütün yeni kelimelerin böyle ortaya çıkmadığı da bir gerçek. Bazı yeni kelimeler çok zekice. Bunları birileri üretiyor olmalı."

Dilly bir an düşündü. "Mesela 'Robinsonad'. Ne olduğunu biliyor musun? Kendi çevrelerinden alınıp yaşam mücadelesi verecekleri bir yere konulan insanlarla ilgili kitapları anlatan bir kelime. Robinson Crusoe'dan geliyor. Mesela *Sineklerin Tanrısı* bir Robinsonad."

Kahvelerini yudumladılar. "Tek değişen kelimeler değil," diye devam etti Domenica. "Edinburgh'a bak.

Kuralcı, el değmemiş bir şehir şimdilerde bambaşka bir hale geldi. Bu değişiklikleri benimsemeli miyiz?"

"İyiye doğru gidiliyorsa," dedi Dilly. "Çoğu da iyi sayılır, öyle değil mi?"

Domenica düşünceli görünüyordu. "Evet, bazıları... Ama yine de hepsinin öyle olduğuna emin değilim. Edepsiz dil kullanımı ve tavırları hevesle kabul etmemiz gereken konular olarak görmemiz gerektiğine hiç emin değilim. Birkaç yıl önce Burns Supper'a gittiğimde konuşmacılardan birinin erkeklere karşı nutkunu dinlemek zorunda kalmıştım. Çok saldırgan bir tavırdı. Konuşmacı Burns'ün doğum günü kutlamasında böyle konuşmanın uygun olacağını düşünüyordu, ama ben kendimi, kaba ve hırçın olmak neden güzel bir şey sayılıyor diye düşünürken buldum."

"Böyle çok insan var," dedi Dilly.

Bir süre ikisi de konuşmadı. Güneş ışınları yüksek pencerelerden içeriye belli bir eğimle giriyordu. Taze kızarmış ekmeklerden gelen zeytinyağı kokusu ile yakınlardaki masaların mırıltıları vardı etrafta. Kısa bir an Domenica gözlerini kapatıp iyilik ve nezaketle dolu paralel bir İskoçya hayal etti. Çağın görgüsüzlüğünün kendine utanç verici nitelemesinden başka bir sıfat bulamadığı bir İskoçya... böyle bir şeyi hayal etmek yanlış mıydı? Yoksa kısaca hiç "havalı" değil miydi?

95. Hızlı, Daha Hızlı... Ama Panikle

Matthew hızlı gittiğinin farkındaydı, ama dik bir yokuştan aşağı araba süren bir adam gibi hissediyordu kendini. Fren yapabilirdi elbette, ama araba hızlı, daha hızlı gitmek istiyordu. Elspeth Harmony'yi daha yakından tanıması ve hâlâ doğru insan olduğunu düşünüyorsa o zaman ne teklif etmek istiyorsa onu teklif etmesi gerektiğini biliyordu. Tabii teklif etmek istediği şey evlilikti. Matthew yirmi sekiz yaşını geçmişti. Hatta yirmi dokuz yaşındaydı ve bir sonraki doğum gününde otuz olacaktı. Otuz!

İnsanlar, en azından bazı insanlar ona neredeyse acımayla bakacaklardı. Daha iyi bir sigortası olacaktı ve sürekli reklamı yapılan otuz yaş üstüne hitap eden tatillere gidebilecekti. Tabii reklamlar üst sınırla ilgili bir şey söylemiyordu. Tek dedikleri bu tatillerin otuz yaş üstü için olduğuydu, bu Matthew'un da farkına vardığı üzere kendisini kırk, hatta elli yaşında kimselerle bir arada bulabileceği anlamına geliyordu.

Birisini bulma konusunda bir adım atmalıydı ve o da tam olarak bunu yapmıştı. Elspeth'i aramıyordu,

o bir gün kapısına, galerisinin kapısına gelmişti ve birbirlerine tutulmuşlardı. Şu anda ise Matthew'un tek yapmak istediği Elspeth'in kendisiyle kalmasını ve India Sokağı'na taşınmasını sağlamaktı. Bir çift olabilirlerdi –bir çift!– ve birlikte yaptıkları işlerle, birlikte gittikleri yerlerle dolduracakları bir ortak anı bankası oluşturabilirlerdi. Seyahat edeceklerdi. Barbados'a, Seyşeller'e, Hindistan'a gideceklerdi. Güneş batar, kuşlar ağaçlara doğru uçuşurken Kerala'da bir nehirdeki yüzer evde otururken, deveye binerken birbirlerinin resimlerini çekeceklerdi. Tayland'da, Ko Samui'de bir sahilde uzanacak ve dalgaların sesini dinleyeceklerdi. Bütün bunlar gelecek planlarıydı ve Matthew mümkün olan en kısa sürede uygulamaya geçmek istiyordu.

Elspeth Harmony'nin evine yaptığı ziyaret iyi geçmişti. Okuldan uzaklaştırılması yüzünden perişan haldeydi, ama Matthew bunun olumlu yanlarını göstermeyi başarmıştı.

"Bunu bir kariyer değişimi olarak düşün," dedi. "Çoğu insan yapıyor bunu. Herkes de iyi bir şey olduğunu söylüyor."

Elspeth bir an düşündü. "Ama yapacak başka bir işim yok ki," dedi. "Ayrıca işten kovulan birisine iş vereceklerini mi düşünüyorsun?"

"Kovulmadın," dedi Matthew. "Kovulmadan önce işten ayrılabilirsin. Şu anda istifa edebilirsin."

"Ama herkes kovulmak üzere olduğum için istifa ettiğimi bilecek," dedi. "Bu şehir nasıl bir yer biliyorsun. Herkes herkesi tanıyor."

Matthew daha doğrudan bir tavır takınmanın zamanı geldiğine karar verdi. "Bilmelerinden ne çıkar?" dedi. "Ben biliyorum ve yine de sana iş teklif ediyorum."

Elspeth ona şaşkınlıkla baktı.

"Evet," dedi. "Galeride işe başlayabilirsin. Hem de hemen. İstersen yarın başlayabilirsin." Duraksadı. "Tabii pek iş yapmayacaksın. Gerçek işler en azından. Tek yapman gereken ara sıra galeriye göz kulak olmak. Ben müzayedelere veya müşterilerle toplantılara filan gittiğimde."

"Ama ben sanattan hiç anlamam ki," diye karşı çıktı. "Hem de hiç."

Matthew, "Ben de anlamam," demek üzereydi ki vazgeçti. Bunun yerine, "Bu önemli değil," dedi. "Çalışırken öğrenebilirsin. İskoç sanatı hakkındaki Duncan Macmillan'ın kitabını okursun. İçinde bir sürü bilgi var. Çabuk öğreneceğine eminim. Ama yine de uğraşmana gerek yok."

Elspeth güldü. "Bu çok garip bir iş gibi," dedi. "Bu iş için herhangi bir niteliğe gerek yok ve çok da iş yapmayacağım. Ücreti var mı? Yoksa yaptığının üzerinden para kazandığın türde işlerden mi?"

"Ücretli," dedi Matthew hevesle. "Ücret de çok iyi."

Elspeth tereddüt etti. Ne kadar olduğunu sormak istemiyordu, ama bu o kadar garip bir durumdu ki, sorsa da olurdu pekâlâ.

"Ne kadar?" dedi.

Matthew omuz silkti, ücreti hiç düşünmemişti. "Ah, yaklaşık..." Elini havada salladı. "Yılda altmış bin sterlin."

Elspeth bir an hiçbir şey söyleyemedi. Sonra kısık sesle, "Bunu artık konuşmamalıyız bence," dedi. "Çok kibarsın, ama..."

Matthew bir an paniğe kapılarak, onu kaybedeceğim diye düşündü. Konuya yanlış yaklaştım. Onu... onu satın almaya çalıştığımı sanıyor.

Harekete geçmesi gerektiğini biliyordu, yoksa bütün hayatı boyunca harekete geçmediği için pişman olacaktı. "Elspeth," dedi ciddiyetle. "Sana işle ilgili bir şeyler söylüyorum, ama... tabii istiyorsan iş senindir, ama asıl söylemek istediğim bambaşka. Sana bir şey sormak istiyorum ve şimdiye kadar söylediklerimin hiçbir önemi olmadığını da bilmeni istiyorum. Ama şu anda söylemek istediğim şey ise... bil ki çok ciddiyim. Benimle evlenip evlenmeyeceğini sormak istiyorum. Hepsi bu. Birbirimizi neredeyse hiç tanımadığımızı biliyorum, ama seninle ben... doğruymuş gibi hissediyorum işte. Her düşündüğümü bilmeni isteyecek kadar doğru olduğunu hissediyorum ve bunu düşünmüyormuş gibi yaparsam dürüst olmayacağımı da biliyorum. Benimle evlenmeni istiyorum. Lütfen. Lütfen. Ben çok ciddiyim."

Elspeth önce hiçbir şey söylemedi, ama hızlı hızlı düşünmeye başlamıştı. Elspeth Harmony'ye daha önce kimse evlenme teklifi etmemişti. Evlenmek istiyordu. Bir kocası ve çocukları olsun istiyordu. Matthew'dan hoşlanıyordu, hem de çok. Hoşlanma sevgiye dö-

nüşebilirdi. Hatta o anda olan tam olarak buydu. Tam o anda. Onu sevmeye başlamıştı.

"Evet," dedi. "Evet, evlenirim seninle." Ama sonra, önce bir şeyi kontrol etmeliyim diye düşündü.

"Bir aile istiyor musun?" diye sordu. "Çocuk istiyor musun?"

"Yüzlerce," dedi Matthew. "Ya da en azından dört veya beş tane."

"Ama bu kadarına bakamayabiliriz," dedi Elspeth onun heyecanına gülümseyerek.

Matthew konuşurken Elspeth'i izliyordu. Belki de ona söylemeliydi. Evet demeden önce söylemek istemiyordu, ama şu anda söyleyebileceğini hissediyordu.

96. Bruce Porsche Deneyimini Tadıyor

Matthew'un Elspeth Harmony'ye başarılı bir şekilde evlenme teklif ettiği gün Bruce bir araba satıcısını görmeye gitti. Satıcı Bruce'un müstakbel kayınpederini tanıyordu ve Bruce'un arabası konusunda birkaç gün önce onunla bir telefon görüşmeleri olmuştu. Bilgileri aldıktan sonra satıcı Bruce'u arayarak bir randevu ayarlamıştı.

Bruce için bu, Julia'nın evindeki akşam yemeğinde Graeme Donald ile yapılan görüşmede varılan kararın ilk sonucuydu. Bruce bu adamın konuşma tarzındaki açıklığa şaşırmıştı. Lafı evirip çevirmeler, belli belirsiz ihtimallere zekice yapılan göndermeler olmamıştı: Hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde ortaya konmuştu her şey. Graeme Donald kızının kocasının çok iyi koşullarda yaşamasını temin edecekti.

Önce nişan ardından evlilik olacaktı ve bunlar bittikten sonra asıl çıkarlar ortaya çıkacaktı. Hiçbir şey daha basit olamazdı.

Holdingin kısa süre sonra üstlenilecek yönetici koltuğuyla –evlilikten sonra yürürlüğe konacaktı– bir-

BELGESİZ KİTAP TEAM

likte gelen araba gelecekteki pek çok şeyin teminatıydı ve bunun yanında Bruce George Sokağı'ndaki şarap evinin işletmeciliğini de üstleneceği için bir araç şarttı. Bu yüzden satıcıya telefon edilmişti.

Morningside'da küçük bir oto galerisi olan satıcı tabii ki masondu ve Graeme'in locasındandı.

"Julia'nınki daha bu işlere adımını atmadı," dedi Graeme. "Ama kısa sürede her şey ayarlanacak. Bence yeterince mantıklı bir adam."

Ama Graeme bunları söylerken satıcı onu dinlemiyordu ve Bruce garaja geldiğinde elini samimiyetle ve uzun uzun sıktı. Bu sırada başparmağını Bruce'un orta eklemine sıkıca bastırdı. Aynı anda topuklarını sıkıca birleştirmiş ve ayakkabılarının ucunu tam olarak doksan derecelik bir açıyla açmıştı. Güvenilir olduğunu belirten ve masonluk statüsünü gözler önüne seren bir işaretti bu.

Bruce elinin eklemine böyle garip bir şekilde bastırıldığını hissedince işareti yanlış yorumladı. Bu tipler bana bayılıyorlar tabii diye düşündü. Anlaşılır bir durum, ama diğer takımı tuttuğunu gösterecek bir işaret vermesi gerekiyordu.

"Kız arkadaşım benimle gelemedi," dedi Bruce ve altını çizmek için tekrar etti. "Kız arkadaşım."

Satıcı gülümsedi. "Onlarsız daha iyiyiz," dedi ve tabii ki bununla arabaları seçmenin erkek işi olduğunu ve en iyi erkekler tarafından yapıldığını kastetmişti.

Arabalara doğru ilerlediler. "Elimde dört Porsche var," dedi satıcı. "Hepsi az kilometreli. Bakmak ister misiniz?"

Bruce başıyla onayladı ve Porsche'lerden ilkinin yanına, gümüş renkli, yere yakın ve sinsi görünüşlü bir modele götürüldü.

"Güzel arabalar," dedi Bruce.

"Sıfırdan yüze böyle çıkıyorlar," dedi satıcı parmaklarını şıklatarak. "Bu 911 Turbo." Arabanın kaportasına hafifçe vurdu. "GT3 ile arasındaki farkları ilginizi çeker mi acaba? Birkaç rakamdan söz edeyim mi?"

"Harika olur," dedi Bruce camdan içeri bakmak için eğilirken.

"Turbo'daki d/d için maksimum tork (Nm) 620 Nm (680 Nm'ye çıkabiliyor)," diye başladı satıcı. Bruce bu bilgileri kavramaya çalışırken duraksadı. "Ama GT3 ise, şuradaki kırmızı araba bir GT3, onun maksimum torku 405 Nm. Bir de," burada bir parmağını kaldırdı, "bir de farklı bir kompresyon oranı var. Turbo'da 9.0:1, ama GT3'te 12.0:1. Ama bir de sonuç var tabii."

"Her zaman vardır," dedi Bruce.

"Evet," dedi satıcı. "Sonuç şu: İkisinde de maksimum hız 310 km/s. En fazla. En üst sınır bu."

Bruce düşünceli görünüyordu. "Fena değil," dedi.

Satıcı başıyla onayladı. "Dr. Porsche bunu biraz daha yukarıya çekmekle uğraşıyor, ama şimdilik elimizde 310 km/s var."

Bruce gümüş renkli arabanın kapısını açıp sürücü koltuğuna geçti. Deri kaplı direksiyonu tuttu ve panele baktı. Çok güzeldi. Saatte 310 kilometreyle Edinburgh'dan Glasgow'a ne kadar sürede ulaşabilirdi? Dakikada yaklaşık 5 kilometre ediyordu. Altmış beşi beşe

bölünce on üç dakika çıkıyordu. Glasgow'a on dört dakika içinde ulaşabilirdi.

Bruce kafasını kaldırıp kapıda durmuş ona gülümseyen satıcıya baktı. "Bunu test sürüşüne çıkarabilir miyiz?" diye sordu.

Satıcı başıyla onayladı. "Tabii ki. Bir saniye bekleyin, anahtarları alıp geleyim."

Bruce ellerini nazik bir şekilde direksiyona sürüyordu. Sonra vites kolunu tuttu. Vites kolunun başı deri ve gümüşle kaplıydı, üstünde de küçük bir Porsche amblemi vardı. Satıcı geri gelip yan koltuğa oturdu ve anahtarı Bruce'a uzattı. "Buyrun," dedi.

Bruce motoru çalıştırdığında çıkan boğuk homurtuyu takdirle dinledi. "Bu sesi cep telefonunuza melodi olarak yükleyebilirsiniz," dedi satıcı. "Benimkinde var."

"Harika," dedi Bruce.

"Pekâlâ," dedi satıcı. "Hadi çıkalım."

Gümüş renkli araba öndeki yola indi. Bruce gaza basarken sanki içinde büyük ve coşkulu bir yaratık yaşıyormuş gibi homurdanıp duran motorun kuvvetini hissedebiliyordu. Gaza daha fazla bastı, homurtu ve güç arttı.

Kısa süre sonra Bruce'un sürat yapabileceği boş yolları olan Braids'de buldular kendilerini. İnsanı sarhoş eden bir şeydi bu.

"g-kuvvetine bak," dedi Bruce gazı iyice kökleyerek.

"Ciddi," dedi satıcı. "Ciddi bir g-kuvveti."

Geri döndüler, araba rölantide bile tatmin edici bir sesle homurdanıyordu.

"Muhteşem," dedi Bruce. "Bu harika."

Satıcı suratını ekşitince Bruce kaşlarını çattı. Bu modeli satmış mıydı yoksa? O zaman arabayı test sürüşüne çıkarmasına izin vermesinin anlamı neydi ki?

"Aslına bakarsanız," diye başladı satıcı, "kayınpederiniz, böyle dememi mazur görürsünüz umarım, sizin için bir araba seçti bile."

Bruce şaşırmıştı. "Seçti mi?"

"Evet," dedi satıcı. "GT3 alacaksınız ne yazık ki. Şuradaki kırmızı olanı."

Bruce dudağını ısırdı. "O zaman neden bana Turbo'yu kullandırdınız?"

Satıcı gülümsedi. "En iyi Porsche deneyimini tattırmak istemiştim," dedi. "Bu da Turbo'yla olur ancak. Ama GT3 de harika bir araba."

Bruce arkasını döndü. Bir anda pazarlık etmediği bir şeylere doğru adım attığına dair bir fikir belirmişti kafasında. Köşeye sıkıştım diye düşündü. Köşeye sıkıştım. Ama bir Porsche'yle köşeye sıkışmak mı, yoksa Porsche'siz köşeye sıkışmak mı daha iyi diye düşündü.

İlki diye kararını verdi.

97. Komşumuzu Sevmek Zorunda mıyız?

Domenica Macdonald saatine baktı. Saat öğleden sonra beşti. Tıpkı Lorca'nın dediği gibi diye düşündü.* Öğleden sonraki o korkunç saat: beş. *A las cinco de la tarde.* Bütün saatler beşi gösteriyor demişti Lorca. Saat beş kulağa çok uğursuz ve sonmuş gibi geliyordu (saat altının varlığına rağmen). Saat üç otuzun böyle bir çağrışımı yoktu. Nedense öğleden sonra saat üç otuzdu demek bu kadar kasvetli, bu kadar trajik bir hava yaratmıyordu. Ah öğleden sonraki o korkunç saat: üç otuz! Saat üç, saat beşten bir şekilde daha masum, daha aydınlık geliyordu, tıpkı Rupert Brooke'un üçe on kalada duran kilise saatinden bahsettiğinde söylediği gibi. Gece yarısına beş kala (ürkütücü ve endişe verici bir saatti) veya öğleden sonra beşle karşılaştırıldığında saat üçe on kala uğursuz bir şey olmayacağı düşünülebilirdi.

Pencereden dışarı İskoçya Sokağı'na, akşam gölgelerinin gittikçe uzadığı sokağa baktı. Malakka Boğazı'n-

* Federico García Lorca. Öğleden Sonra Beş adlı bir şiiri vardır. (ç.n.)

dan Edinburgh'a ve arkadaş çevresini oluşturan insanların kalbine sağ salim dönüşünü kutlamak üzere uzun süredir düşündüğü yemekli parti için bugünü seçtiğinden havanın bu kadar güzel olmasına minnettardı. Malezya'ya gitmeden önce aynı arkadaşlarla yine bu odada bir araya geldiğini hatırladı. Angus'un böyle durumlarda hep yaptığı gibi bir konuşma yaptığını ve konuşmasının –ki epeyce dokunaklıydı– hatırlayabildiği kadarıyla küçük yerlerle ilgili bir şiire dönüştüğünü düşündü. Şiir hayata anlam katan küçük şeylere, yakın çevreye, yerel ve ince ayrıntılara minnettar olmaktan bahsediyordu. Ve Angus haklıydı: Böyle şeyler hayatın değerlerini çalıp onu uzak ve kişiliksiz kılan küreselleşmeye balıklama atlarken unutulabiliyordu. İskoçya Kraliyet Bankası'na şükürler olsun diye düşündü Domenica. İnsanı Hindistan, Sri Lanka, hatta Galler'e bağlayanların tersine hemen köşe başında telefonla konuşulabilecek insanlar çalıştırıyordu. Bu başkaları için de örnek olabilecek bir dersti. İskoçya Kraliyet Bankası global bir bankaydı, ama kökenlerine bağlı kalmanın ne kadar önemli olduğunu biliyorlardı. Bu Domenica'ya gurur veriyordu. İnsanlar kahramanlarıyla övünenlere dair yaygara kopartıyorlardı –bazıları epeyce korkunç diye düşündü–, ama kimse bankerlerle ilgili yaygara koparmıyordu. Ama onlar büyük işler yapıyor ve çok para kazanıyorlardı. Asıl mesele bu parayı paylaşmalarında... ve borçları olanlara iyi davranmalarını sağlamakta yatıyordu.

Domenica'nın hiç borcu yoktu, ama neredeyse herkesin olduğundan emindi. Borç çocukken alınan cep harç-

lığından öğrenciyken gelen krediler dünyasına geçişte bir tür ergenlik töreniydi. Pek çok insan da burada kalıyor, banka hesaplarında para olan bir yetişkinlik evresine geçemiyorlardı. Antropoloji buna çok az ilgi gösterdi diye düşündü. Başka yerlerde borç esareti modelleriyle ilgili pek çok araştırma vardı, ama şehirli Batı toplumlarında neredeyse hiç yoktu. Bazı ülkelerde kişi büyükbabasından kalan borçları yüklenerek sadece faizini ödemek için bile sonu gelmez bir şekilde çalışıyor ve bir tür esaret yaşıyordu. Ama burada, borç miras kalmasa bile çoğu insan için ceza o kadar da farklı sayılmazdı.

Arkadaşlarını düşündü ve kaçının borçlu yaşadığını tahmin etmeye çalıştı. Angus Lordie bunlardan biri diye geçirdi aklından. Mali durumu onun için kapalı kutuydu, ama portreleri için para aldığını biliyordu. Fakat bu ara sıra oluyordu ve Domenica çok para aldığından da şüpheliydi. Angus kimi zaman varlıklı insanların resmini yapıyordu ve buna göre ücret koyuyordu, ama İskoç ruhuna da derin bir şekilde kök salmış olan demokratik içgüdüleri, cepleri o kadar geniş olmayanların, hatta epeyce dar veya delik olanların da resmini yapmasını sağlıyordu. Bu insanların resmini hiç ücret almadan ya da çok az ücret alarak yapıyordu. Bu harika bir şey diye düşündü Domenica. Ressamların sadece zenginlerin resmini yaptığı geçmiş dönemlerden elimize geçen kayıtlara göre, İskoçların nasıl göründüğü kayıtlara gelecekte daha dengeli bir şekilde yansımış olacaktı. O günlerde zenginlerin suratlarının neye benzediğini biliyorduk, ama yoksulların yüz hatlarını bilmiyorduk. Hayır, bu

çok saçma diye düşündü. Ama yine de ilginç bir düşünceydi.

Peki ya Angus hayatını nasıl sürdürüyordu? Çok dışarıya çıkmıyordu ve çok az yiyor gibi görünüyordu, hatta muhtemelen o köpekten bile az yiyordu. Stüdyosu genellikle soğuk oluyordu, bu da ısınmaya fazla para ayırmadığı anlamına geliyordu. Belki de herhangi bir sorunu yoktu ve endişelenmesi yersizdi. Başkalarının mali durumları hakkında fikir yürütmek çekiciydi tabii. Başkasının hesap özetini gizlice görmekten daha büyük –ve elbette suçluluk dolu– ama bir o kadar da çekici bir keyif var mıydı? Ama sağlıklı bir davranış değildi ve Angus Lordie'nin hesap özetini ortada bulsa içine bakmadan katlayıp geri vereceğine karar vermişti. Ya da en azından çok fazla bakmayacaktı.

O akşam çatıların üstünden büyüleyici bir güzellikle batan güneşe ve İskoçya Sokağı'na bakarken arkadaşları için hazırladığı yemeklere harcadığı emekten ve masraftan hiç kaçınmadığını düşündü. Yemek öncesi içkilerinin yanında Bruntsfield'daki Hasta Mañana'dan gelen İspanyol zeytinleri yiyeceklerdi. Küçük bir pinpon topu boyutunda zeytinlerdi bunlar.

Sonra masaya oturduklarında fırında tütsülenmiş somon (somon Dunbar'da tütsülenmişti), ardından geyik eti güveç gelecekti ve Kelt örgüsü şeklinde yaptığı hamur çizgilerle kaplı elmalı tart da tatlı olarak sunulacaktı (bu ayrıntıdan fazlasıyla gurur duyuyordu).

Tekrar saatine baktı. Düşüncelere dalarak yirmi dakika geçirmişti ve her şeyi hazırlamanın vakti gelmiş-

ti. Tereddüt etti. Antonia'yı davet etmemişti ve ilk suçluluk sancılarını hissetmeye başlamıştı. Belki de şimdi son anda gidip davet etmeliydi. Ama gerçekten de komşumuzu sevmemiz gerekiyor mu diye merak etti. Gerçekten.

Domenica tekrar pencereden dışarı baktı. Gökyüzünde yükseklerde birkaç narin bulut vardı, ama geri kalanı açıktı. Tam o sırada bu sorunun cevabı aklına geldi: Evet zorundaydık. İşte İskoçya Sokağı'nda ve Edinburgh'un geri kalanında doğruya böyle eriliyordu. Açık bir gökyüzünden, çatıların tepelerinden, şehrin kırılgan güzelliği kalbe derinden ve hiç beklenmedik bir anda dokunabildiği anlarda...

98. Domenica Bağlantısı Açığa Çıkıyor

"Zeytin!" dedi Angus Lordie Domenica'nın masaya koyduğu bir kâseye uzanarak. "Evet," dedi Domenica. "Senin için... ve diğerleri için tabii. O yüzden lütfen hepsini yeme. Mümkünse kendini tut Angus."

Angus ona sanki çileci görüşleriyle kendisini engellemesi mümkün değilmiş gibi alınmışçasına baktı. Fakat alınmış görünse de böyle hissetmiyordu, hatta durum tam tersiydi. Angus Domenica'nın kendisine çıkışmasını seviyordu. Ne kadar azarlanırsa o kadar hoşuna gidiyordu. Ne kadar usta bir kadın diye düşündü. Çok sakin, kendinden emin, tıpkı bir... anne gibi. Bunun aniden farkına varmıştı. Domenica annesiydi. Bu yüzden onu seviyordu; bu yüzden özellikle masada ne yapması ve ne yapmaması gerektiğinin söylenmesini umursamıyordu. Şimdi konu zeytinlerdi, ama yıllar önce bunun yerine ekşi şekerlemeler vardı, yenilikçi tarımcı ve Perthshire'ın meyve endüstrisinin önde gelenlerinden Fitzroy Lordie'nin karısı merhum Patricia Lordie, oğlu Angus'a çok fazla yememesi gerektiğini söylüyordu, ama ses tonu ve otorite aşağı yukarı aynıydı. Kadınlar bize

ne yapmamız gerektiğini söylemek için var diye düşündü Angus. Bu yüzden buradalar ve biz de onların söylediklerini yapmak için buradayız.

Angus Domenica'ya hayranlık dolu ve nemli gözlerle baktı. Onunla evlenmek, hayatını onun düzenlemesi, ona bakması ne kadar büyük bir rahatlık olurdu. Tam da bu odada önlerindeki muhteşem güne karşı çatılara bakarak birlikte kahvaltı yaparlardı. Haberlerden konuşurlar, sonra da yürüyüşe çıkarlar ve Angus Domenica'nın akşam yemeğini hazırlamak için ihtiyacı olan ne varsa onları almaya, yine Domenica tarafından hazırlanmış bir listeyle Valvona & Crolla'ya giderdi. Ah ne büyük mutluluk! Ah ne kadar büyük bir bahtiyarlık!

Fakat sonra hayalini kurmaktan ne kadar hoşlanırsa hoşlansın bunların hiçbirinin gerçekleşemeyeceğini, çünkü ortada Domenica'nın Cyril'den hoşlanmaması gibi basit bir sebep olduğunu hatırladı. Domenica bunu birkaç sefer ona –ve Cyril'e– açıkça belli etmişti ve köpeğin onlarla yaşamasına asla izin vermezdi. Ama gerçekte var olan bu engel fantezinin önünde engel oluşturamazdı; Angus Princes Sokağı'ndaki St. Johns'ta mihrabın önünde kendisini İskoç eteğiyle, Domenica'yı ise krem renkli bir giysiyle yanında dururken ve kuaförden yeni çıkmış Cyril'i de olup biteni ilgiyle izlerken hayal edebiliyordu. Evlilik sözlerini kendilerine göre değiştirebilirlerdi belki: Sen, Domenica, bu adamı ve köpeğini... Hayır, bu mümkün değildi. Angus köpeğinin onca yıllık vefasından sonra Cyril'i sokağa atamazdı. Bu mümkün değildi.

Domenica saatine baktı. Angus'u düzenlediği partilere yarım saat erken gelmesi için teşvik etmişti hep, böylece misafirler gelmeden önce onlar hakkında konuşabiliyorlardı. Angus'a misafir listesini gösterir ve önemli bir itirazda bulunursa bu adları gelecek partinin listesinden silerdi.

"Ah, o kadın gelemez," demişti bir keresinde Angus Domenica'nın bir başka parti için hazırladığı listeye bakarak. "Kendisinden başka hiçbir konu hakkında konuşmuyor. Fark ettin mi hiç? Dır dır dır. *Moi, moi, moi.*"

"Doğru," dedi Domenica kadının adını çizerek. "En ilgi çekici konulardan biri hep bu, sence de öyle değil mi? Kendimiz yani."

Angus bu konu hakkında düşündü. Kendisinden bahsetmiyordu ve bu yüzden bu konuda Domenica'yla hemfikir olamayacaktı, ama başkalarını düşündüğü zaman Domenica'nın gözleminin doğruluğunu görebiliyordu. Çoğu insan sorulsa da sorulmasa da kendisinden ve yaptığı şeylerden bahsetmeye bayılıyordu.

"Bu adam da gelemez," dedi başka bir adı göstererek. "O gelirse şu kadın gelemez ve seçmek gerekirse tercihim kadından yana."

Domenica listeyi dikkatle inceledi. "Evet," dedi. "Bunu unutmuşum. Sence doğru muydu? Sence adam böyle bir şey yapmış mı?"

"Görünüşe bakılırsa yapmış," dedi Angus insanlığın zaaflarına kafasını sallayarak. Edinburgh böyle şeyleri kaydeden bir şehirdi. Hatta Angus Heriot Yolu'nda bir yerlerde, böyle olayların daha sonra hatırlanabilmesi için

yazıldığı bir defter olduğunu duymuştu. Söylenene bakılırsa defter dikkatle seçilmiş bir komitenin elindeydi (ama herhangi birisi eklenmesi için olayları dile getirmekte yetkiliydi) ve varlığı 1956 yılına dayanıyordu. Bir olaydan on yıl sonra kaydın silinmesi önerisi yapılmıştı, ama eski skandalların pek çoğunun şimdi bile insanlara büyük bir keyif verdiği ve onları bundan mahrum etmemek gerektiği gerekçesiyle öneri geri çevrilmişti.

Angus o akşamki misafir listesine onay vermişti ve yapılacağına emin olduğu güzel sohbetleri iple çekiyordu. Orada oturup Domenica'nın son dakika hazırlıklarını tamamlamasını izlerken birkaç gün önce başladığı ve stüdyosunu kaplayan resmi düşünmeye başladı. Çok büyük bir tuvaldi, 3 metreye 2 metreydi ve iyilikle ilgili yapmayı planladığı büyük çalışmasının eskizini yapıyordu. Kelt bezemeleri tarzında resmedilecek oturan hayırsever bir kadın, modern İskoçya'yı simgeleyen çömelmiş bir erkek çocuğu teselli edecekti.

"Önemli bir resim üstünde çalışıyorum," dedi Domenica'ya. "İyilik konusu üstüne."

Ocağın üstündeki bir demlikle ilgilenen Domenica omzunun üstünden Angus'a baktı. "Güzel bir konu," dedi. "Beğendim. Bir ad bulabildin mi?"

Angus kafasını iki yana salladı. Adının basitçe *İyilik* olmasını düşünmüştü, ama bunun zayıf kaldığını ve kendini açıklayıcı olduğunu biliyordu.

"Öyleyse," dedi Domenica, "adını *Bırak Daha Çok Seven* koymanı öneririm."

Angus kaşlarını çattı. "*Bırak Daha Çok Seven* mi?"

Domenica arkasını döndü. "Auden'ın bir dizesinden," dedi. "Birbirine denk sevgi olası değilse / Bırak daha çok seven olayım ben."

Bir süre sessizce oturdular. Domenica'nın arkasındaki demlik sessizce kaynıyordu, akşamın son ışıkları pencereden tavana kare şeklinde bir huzme olarak vuruyordu. Evet, duygu tam olarak bu diye düşündü Angus. Tam tamına bu. Hayatta tek hatırlamamız gereken bu; bize rehber olacak iki satır.

BELGESİZ.TO Kaktüs Team

99. Bay Demarco Fringe'in Tehlikede Olduğunu Düşünüyor

Domenica'nın misafirleri tam bir fikir birliği içinde masada oturuyorlardı, en azından başlangıçların muhteşem olduğu konusunda mutabık kalmışlardı. Masanın bir ucunda antropolog, Cochin Sunrise Elektrik Fabrikası'nın merhum sahibinin karısı ve aralarında en son yazdığı "Bir Malakka Köyü'nde Fikri Mülkiyet ve Korsanlık" adlı metnin de bulunduğu pek çok akademik makalenin sahibi Domenica oturuyordu. Statüsünü belirtecek şekilde masanın diğer ucundaysa, yarı ev sahibi ve eski bir dost olan portre ressamı ve kimi zaman şairlik yapan, İskoç Sanat Kulübü'nün direği ve İskoç Kraliyet Akademisi'nin üyesi Angus Lordie oturuyordu. Domenica'nın sağında pek çok sefer tavsiyesine başvurduğu ve bu tavsiyelerine uyduğu, ayrıca uzun yıllardır arkadaşı olan sanat tarihçisi James Holloway vardı. Onun sağında güzel olmasına rağmen orta karar bir öğrenci olan Pat oturuyordu. Zamanında emlâkçılık yapmış, hiçbir şeyden pişmanlık duymayan, tam bir narsist ve bir başarı öyküsü –ve artık Julia Donald'ın nişanlısı– olan Bruce Anderson'ın kiracısıyken Domeni-

ca'yla tanışmıştı. İkisi de Domenica'nın eski dostları olan David Robinson ile Joyce Robinson; son anda suçluluk duygusu yüzünden davet edilen komşusu Antonia; coşkulu bir sanat, sanatçı ve emprezaryo tutkusu olan harika adam Ricky Demarco; Kuzeydeki Maclean'ların reisi Dochgarrochlu Allan Maclean ile Anne Maclean ve tabii ki Humphrey ve Jill Holmes vardı. Hepsi bu kadardı, ama Edinburgh sosyetesinin iyi bir örneğiydi ve haberleri olsaydı orada bulunmak için çok şey feda edebilecek daha çok kişi vardı.

Angus masaya baktı. Domenica herkesin kadehinin dolu olmasını temin etme görevini ona vermişti ve bütün kadehler doluydu. Arkasına yaslanıp fırında somonun ve sohbetin keyfini çıkarmaya başladı.

"Bir felaket," dedi Ricky Demarco. "Tam bir felaket."

Masada bir sessizlik oldu ve bakışlar ona çevrildi. Fırında somondan mı bahsediyordu?

"Evet," dedi. "Fringe Festivali büyük bir tehlike içinde."

Herkes meselenin fırında somonla değil, sanatla ilgili olduğunu duyunca rahatladı. Özellikle David Robinson ilgilenmiş gibi görünüyordu. İnsanlar hep Edinburgh Festivali'nin ölümü öngörüsünde bulunup duruyorlar diye düşündü, ama nedense işler hep iyiye gidiyordu. Aynı şey Festival'in resmi olmayan asi eşi Fringe için de geçerliydi, o da yıllar geçtikçe büyüyor gibiydi.

"Ne tehlikesi?" diye sordu David.

"Stand-up komedilerine boğulma tehlikesi," dedi Demarco. "Kaç tane olduğunu gördünüz mü? Kuş sürü-

leri gibi Edinburgh'a üşüşüyorlar." Elini havada salladı. "Binlercesi."

Pat dişine takılan bir balık kılçığını çıkarmaya çalışıyordu. Çok fazla olmasına rağmen stand-up'lara gitmeyi seviyordu.

"Benim hoşuma gidiyor," dedi sessizce.

Neyse ki kimse onu duymadı, hem daha sadece yirmi yaşındaydı.

"İtiraf etmeliyim ki genellikle komik olmuyorlar," dedi Angus. "Yoksa olup bitenden haberim yok mu?"

"Yok," dedi Domenica. "Ama komik olmadıkları konusunda haklı olabilirsin. Ben de bunları genel olarak kaba ve tahmin edilebilir buluyorum. Evet, Ricky'ye katılıyorum. Bu insanlar bıktırıcı hale geliyorlar."

"Öyle," dedi Demarco. "Sorun da şu: Bazıları o kadar pahalı ki, insanlar bilet için ayırdıkları bütün parayı buna yatırıyorlar. Fringe sanatla, dramla, müzik ve resimle ilgili olmalı. Bu insanlarsa orada durup şaka üstüne şaka yapıyor. Düşünsenize, dünyanın en büyük, en heyecan verici sanat topluluğu şakalar yapan garip bir komedyen topluluğuna indirgeniyor. En sonunda bu hale mi gelmeliydi yani?"

Angus tabağına baktı. "Keşke daha fazla şeyi komik bulsaydım," dedi. "Ama bulmuyorum. Beni güldürebilen yegane insanlar Stanley Baxter* ve Myles Na gCopaleen**."

* İskoç komedyen. (ç.n.)

** Brian O'Nolan. Flann O'Brien ve Myles Na gCopaleen takma adlarını da kullanmış olan İrlandalı yazar. (ç.n.)

David Robinson, Na gCopaleen konusunda onunla hemfikirdi. "Evet, Flann O'Brien sahiden komik bir yazar. Sonradan görmeler için kitap eskitme hizmetini hatırlıyor musun?"

"Tabii ki," dedi Angus. "Gelip yeni alınmış kitapları kullanılmış gibi gösteriyorlardı. Fazladan bir ücret karşılığı kenar notları da düşüyorlardı ki insanlar gerçekten kitabın okunduğunu düşünsün."

"İrlandalı yazarlar çok komik olabiliyor," dedi Domenica. "Ama ya sosyal hayat? Ne zamandır eğlenceli bir politikacımız yok?"

Masaya tam bir sessizlik çöktü. Bayan Thatcher son derece komikti, ama artık yoktu.

"Harold Macmillan," dedi Humphrey bir süre sonra. "Tüm Birleşmiş Milletleri güldürmüştü bir keresinde, ama kahkahaların genel kurulu dolaşması uzun zaman almıştı, çünkü yaptığı yorum farklı dillere çevrilmek zorunda kalmıştı. Sözcük dizilişi yüzünden Almanlar en son gülenler olmuştu diye de eklemeliyim."

"Ne demişti?" diye sordu Domenica.

"Macmillan konuşmasını yaparken Bay Hruşçev sinirlenip ayakkabısını çıkarmış ve masaya vurmaya başlamış. Bunun üstüne Macmillan kafasını kaldırıp epeyce soğuk bir tavırla, 'Bunun çevirisini yapmanız mümkün mü acaba?' diye sormuş. Herkes kahkahalara boğulmuş."

Gülüştüler. Sonra Humphrey elini kaldırdı. "Hruşçev hakkında daha da komik bir hikâye biliyorum."

Ona baktılar.

"Bu hikâyede Mao da var," dedi Humphrey. "Çok iyi bir espri anlayışı varmış. Bir keresinde Başkan Kennedy yerine Nikita Hruşçev suikasta kurban gitseydi ne olurdu diye sormuşlar. O da bir an düşünüp, 'Tek bir şey kesin, Aristotle Onassis Bayan Hruşçev'le kesinlikle evlenmezdi,' demiş."

Angus bir kahkaha koyuverdi, ama Pat'in anlamadığını fark etmişti. Masanın üstünden ona doğru eğilip, "Bayan Hruşçev'in korkunç bir görünümü vardı. Patates topladığı veya traktör fabrikasında çalıştığı düşünülebilecek tıknaz Rus kadınlarındandı.

"Ama," diye devam etti, "kılıksız olan sadece Rus kadınları değil. Bir keresinde yabancı bir liderle görüşmesi için davet edilen bir arkadaşım vardı (harika bir adamdı, ama ne yazık ki öldü). Liderin çadırını göstermişler kendisine, adam tente altında yaşıyormuş da. Her neyse, çadırın bir kenarında asılı çok çirkin görünüşlü bir adamın resmini görüp, "Bu adam kim?" diye sormak üzereymiş. O sırada yetkililerden biri eğilip kulağına, "Efendim bu sevgili liderimizin annesidir," demiş."

100. Bir Son Değil, Bir Ara

Somon tüketilmiş ve en az bir çift göz artık boşalmış tepsiye özlem dolu bakışlarla bakmıştı, fakat devamı yoktu ve ikinci tabağı alma umudu olanların eli boş kaldı. Yanında Philip Contini'nin Domenica'nın ellerine teslim ettiği Sardinya Rocca Rubia'sı olan güveçte geyik etine geçtiler, bundan sonra da Kelt esinli hamur şeritleri olan elmalı tart gelecekti.

Masadaki sohbet gürültülü ve heyecan doluydu, ayrıca Domenica'nın evinde her zaman olduğu gibi epeyce geniş bir yelpazede seyrediyordu. Bu Domenica'nın başkalarının üstündeki etkisiydi, insanların dilini açıyor, güvenini tazeliyordu. Hatta böylesi bir kalabalığın içinde çekingenliğe kapılan Pat bile Domenica'nın gülümsemeleri ve onaylayarak başını sallaması sayesinde cesaretlenip kendisini daha rahat ifade etmeye başlamıştı. Dışarının aydınlığı İskoç yaz aylarının yarı karanlığına dönüşmeye başlamıştı, ne karanlık ne de aydınlıktı. Tam arada, bir tür içten içe yanan loşluk denilebilirdi belki.

BELGESİZ.ORG Kaktüs Team

Akşam yemeğinin başlarında bir ara Domenica hafifçe de olsa Bertie'nin alt katta saksofon çaldığını işitti. Angus'la Pat'e baktı, ikisi de sesi duymuş ve gülümsemişlerdi. Çünkü Domenica'nın genç komşusunun, annesinin denetleyici bakışları altında müzik çalışmasını gözlerinde canlandırabiliyorlardı. Zavallı Bertie diye düşündü Angus. Böyle bir anneyle hayatta katlanması gereken çok büyük bir yük var, Cyril Dundas Caddesi'nde bileğini ısırdığında ne kadar da akıllıca bir şey yaptı aslında. O meşhur olayda özür dilercesine bakması ve Cyril'i hemen cezalandırması gerekmiş olsa da, böyle bir ceza vermek istememişti ve olabildiğince hızlı bir şekilde köpeğin başını hafifçe okşamış ve gösterdiği medeni cesaret için bir kemik sözü vermişti.

Angus bu olayı zihninde canlandırırken Domenica Freud'un ölümüyle ilgili şiirinde Auden'ın sözlerinin Bertie'nin durumuna ne kadar uyduğunu düşünüyordu. Özgürlüğün dışlandığı bir ocakta, "Konumu itibariyle son derece şanssız," yazmıştı çocuk için. Hem Freudyen düşüncelerin özgürleştirici gücünü, hem de bir çocuğun vaziyetini anlatmak için ne kadar kuvvetli dizelerdi bunlar. Tabii Auden o zamanlar Freud'a inanıyor ve insani kötülüğün psikolojinin meselesi olduğunu düşünüyordu. Bu inancı kötülüğün bundan ayrı bir şey olabileceğini fark ettiği zaman terk etmişti. Her şeyi hesaba katınca Domenica bu konuda yaşlı Auden'dan çok genç Auden'la hemfikir olduğunu düşünüyordu. Hangi tiranın mutlu bir çocukluğu olmuştu ki?

Masadan kalkıp kahve içmeye geçtiklerinde Angus Domenica'nın yanına gelip elini tuttu. Onun yapacağı türden bir hareket değildi ve Domenica eline neredeyse şaşkınlıkla baktı. Angus utanarak elini çekti.

"Elmalı turta için teşekkür etmek istiyordum," dedi. "Sevdiğimi biliyorsun."

"O yüzden seçmiştim," dedi Domenica.

"Teşekkür ederim."

"Bertie'nin çaldığını duydun mu?" diye sordu. "Sanırım *Mood Indigo*'ydu."

Angus başıyla onayladı. "Öyleydi." Bir an duraksadı. "İyi olacak o ufaklık. İyi olacak."

Domenica karşılık vermeden önce tereddüt etti. Evet diye düşündü. İyi olacak. Ve bu içini rahatlattı. Misafir odasına girerlerken Angus'a dönüp fısıldadı: "Bir şey söyleyeceksin, değil mi? Bekliyor olacaklar, biliyorsun. Böyle olaylarda hep bir şiir okursun."

Angus diğer misafirlere baktı. "Benden duymak istediklerine emin misin?"

Domenica emindi ve herkes eline kahvesini alıp yerine geçtikten sonra misafirlerine Angus'un bir şiir okuyacağını duyurdu.

"Tam olarak okumayacağım," dedi Angus.

"Ama aklında sonuçta, değil mi?" diye üsteledi Domenica. Konuşurken aklından, belki de bir köpeğin varlığına alışırım diye geçiriyordu. Evet, neden olmasın?

Angus fincanını masaya koyup pencerenin yanına geçti. Gökyüzünde hâlâ hafif bir ışık vardı, epeyce

ötede, mavi olduğunu pek belli etmeyen solgun bir renkteydi. Sonra arkasını döndü ve bütün misafirlerin tek tek arkadaşı olduğunu ve hepsini sevdiğini fark etti. O anda aklına kelimeler geliverdi.

Sevgili dostlarım, pek çok yer gibi
Bambaşka şekillerde
Sevilebilecek bir şehrin sakinleriyiz.
Ama aramızdan kaç kişi
Kalplerimizin ne gibi sebeplerden ve
Hangi çatlaklar yüzünden kırılacağını
Kestirebilir ki? Ben yapamam ama
Bambaşka ve beklenmedik şeyler tesir eder bana,
Her an başka bir hevesle fikir değiştiren
gökyüzümüz,
Başka yerde olmak için acele eden bulutlar,
Havada asılı kalan sis, garip şehir silüetimiz,
Yani bütün o kayalıklar, kuleler
ve zarafetten yoksun vaatler,
İskoçya'da nasıl hissettiğimiz yani kısaca.
Bunlar kalbimi kırar,
Hiç hazır olmadığım bir şekilde hem de.
Hayat boyu süren bir aşk ilişkisinin sürprizleri gibi.
Ama kalbe en çok dokunan,
Sahip olduğumuz her şeyi
Kaybetmek zorunda olduğumuzu bilmek bence.
İnkâra pek inanmam
Ama hoşça kal deyip veda etmeye zorlanırsam
Ki en güçlüler bile dayanamaz buna

Partinin başka yerde devam ettiğini
Varsayar gibi görüneceğim
Neredeyse aynı misafir listesiyle
Ve aynı ölçüde keyifli olacağını bilerek.
Son sandığımız şeyler ara vermedir aslında
Bir antrakt, bir ara... gerçek bir veda değildir.
Ama belki de öyledir dostlarım, belki de öyledir.

BELONGS TO
KAGIPA TEAM